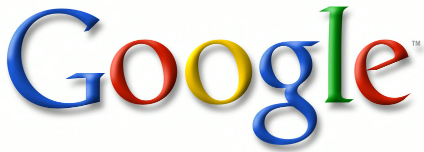

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

b w

C H Spencer
Cambridge
Mass.
Jan 17. 1863.

Charles A. Spencer
Harvard College
Cambridge
" " Mass.
1863.

ARRIANI
NICOMEDIENSIS
EXPEDITIO ALEXANDRI

AD
OPTIMORVM LIBRORVM FIDEM
ACCVRATE EDITA.

EDITIO STEREOTYPA.

LIPSIAE
EX OFFICINA CAR. TAVCHNITII.
1818.

1868, June 2.
Gift of
Charles Henry Spencer,
of Cambridge
(H. C. 1867.)

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΣ

ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΣΥΝ ΠΛΕΙΣΤΗι ΑΚΡΙΒΕΙΑι

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΣ

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ.

ΕΝ ΛΙΨΙΑι

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΡ. ΤΟΥ ΤΑΥΧΝΙΖΙΟΥ

1818.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου, ὅσα μὲν ταυτὰ ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω· ὅσα δὲ οὐ ταυτὰ, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. Ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ᾽ ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες, ἢ ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ᾽ ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν· ὁ μὲν, ὅτι συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος, Πτολεμαῖος δὲ, πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῷ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δὲ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἥτε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τι, ἢ ὡς συνηνέχθη, ξυγγράψαι ἀπῆν. Ἔστιν ἃ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε, καὶ οὐ πάντη

ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου, ἀνέγραψα. Ὅστις δὲ θαυμάσεται, ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσούτοις συγγραφεῦσι, καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἥδε ἡ συγγραφὴ, τά τε ἐκείνων πάντα τις ἀναλεξάμενος, καὶ τοῖςδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχὼν, οὕτω θαυμαζέτω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

I. Λέγεται δὴ Φίλιππον τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν· εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον· ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν, αἰτεῖν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείας, ἥντινα Φιλίππῳ ἤδη ἐδίδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἑκάστων, πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δὲ ἀποκρίνασθαι, μὴ εἶναι σφίσι πάτριον, ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι. Νεωτερίσαι δὲ ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν· ἀλλὰ Ἀθηναίους γε, τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας, καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ δοθέντων Ἀλεξάνδρῳ εἰς τιμὴν ξυγχωρῆσαι. Ἐπανελθόντα δὲ ἐς Μακεδονίαν, ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου· ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνειν ἐπὶ Θρᾴκης, ἐς Τριβαλλοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς, ὅτι νεωτερίζειν ἐπύθετο Ἰλλυριούς τε καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ ἅμα ὁμόρους ὄντας οὐκ ἐδόκει ὑπολείπεσθαι, ὅτι μὴ

πάντη ταπεινωθέντας, [οὕτω] μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας στελλόμενον. ὁρμηθέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως ἐμβαλεῖν ἐς Θρᾴκην, τὴν τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρακῶν, Φιλίππους πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντα, καὶ τὸν Ὄρβηλον τὸ ὄρος. Διαβὰς δὲ τὸν Νέσον ποταμὸν, λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος τὸν Αἷμον. Καὶ ἐνταῦθα ἀπήντων αὐτῷ κατὰ τὰ στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος, τῶν τε ἐμπόρων πολλοὶ ὡπλισμένοι, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ αὐτόνομοι, παρεσκευασμένοι εἴργειν τοῦ πρόσω, κατειληφότες τὴν ἄκραν τοῦ Αἵμου, τὸν στόλον, παρ' ὃν ἦν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος. Ξυναγαγόντες δὲ ἁμάξας, καὶ προβαλόμενοι πρὸ σφῶν, ἅμα μὲν χάρακι ἐχρῶντο ταῖς ἁμάξαις, εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, εἰ βιάζοιντο· ἅμα δὲ ἐν νῷ εἶχον ἐπαφιέναι ἀνιοῦσιν, ᾗ ἀποτομώτατον τοῦ ὄρους, ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τὰς ἁμάξας. Γνώμην δὲ πεποίηντο, ὅτι ὅσῳ πρανοτέρᾳ τῇ φάλαγγι καταφερόμεναι συμμίξουσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν τι διασκεδάσουσιν αὐτὴν βίᾳ ἐμπεσοῦσαι. Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνεται, ὅπως ἀσφαλέστατα ὑπερβάλῃ τὸ ὄρος, καὶ ἐπειδὴ ἐδόκει διακινδυνευτέα (οὐ γὰρ εἶναι ἄλλῃ τὴν πάροδον) παραγγέλλει τοῖς ὁπλίταις, ὁπότε καταφέροιντο κατὰ τοῦ ὀρθίου αἱ ἅμαξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα οὖσα παρέχοι λῦσαι τὴν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῶν ἐμπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι δὲ περικαταλαμβάνοιντο, ξυννεύσαντας, τοὺς δὲ καὶ πεσόντας ἐς γῆν, συγκλεῖσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπίδας, τοῦ κατ' αὐτῶν φερομένας τὰς ἁμάξας, καὶ τῇ

ῥύμῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπερπηδώσας, ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν. καὶ οὕτω ξυνέβη, ὅπως παρήνεσέ τε Ἀλέξανδρος, καὶ εἴκασεν. οἱ μὲν γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα, αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων ἐπικυλισθεῖσαι ὀλίγα ἔβλαψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὑπὸ ταῖς ἁμάξαις. Ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες, θαρσήσαντες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς, ἃς μάλιστα ἐδεδίεσαν, αἱ ἅμαξαι ἐγένοντο, σὺν βοῇ ἐς τοὺς Θρᾶκας ἐνέβαλον. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, πρὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος, ὅτι ταύτῃ εὐπορώτερα ἦν, ἐλθεῖν ἐκέλευσε, καὶ ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς Θρᾷκας, ὅπῃ προσφέροιντο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄγημα, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, κατὰ τὸ εὐώνυμον ἦγεν. Ἔνθα δὴ οἱ τοξόται βάλλοντες τοὺς προεκθέοντας τῶν Θρακῶν ἀνέστελλον· καὶ ἡ φάλαγξ προσμίξασα, οὐ χαλεπῶς ἐξέωσεν ἐκ τῆς χώρας ἀνθρώπους ψιλοὺς καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβάρους· ὥστε Ἀλέξανδρον ἐκ τοῦ εὐωνύμου ἐπάγοντα οὐκέτι ἐδέξαντο, ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἑκάστοις προὐχώρει τὰ ὅπλα, κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυγον. Καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἄνδρες μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν, δι᾽ ὠκύτητα, καὶ τῆς χώρας ἐμπειρίαν· γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς, ἑάλωσαν πᾶσαι· καὶ τὰ παιδάρια, καὶ ἡ λεία πᾶσα ἑάλω.

II. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν λείαν ὀπίσω ἀπέπεμψεν ἐς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ, Λυσανίᾳ καὶ Φιλώτᾳ παραδοὺς διατίθεσθαι· αὐτὸς δὲ τὸ ἄκρον ὑπερβαλὼν, προῄει διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλοὺς,

καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Λύγινον ποταμόν· ἀπέχει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἴστρου ὡς ἐπὶ τὸν Αἷμον ἰόντι σταθμοὺς τρεῖς. Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεύς, ἐκ πολλοῦ πυνθανόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν στόλον, γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλλῶν προὔπεμψεν ἐπὶ τὸν Ἴστρον, διαβαίνειν κελεύσας τὸν ποταμὸν ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ. Πεύκη ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν. ἐς ταύτην δὲ τὴν νῆσον καὶ οἱ Θρᾶκες οἱ πρόσχωροι τοῖς Τριβαλλοῖς, προσάγοντος Ἀλεξάνδρου, συμπεφευγότες ἦσαν. Καὶ αὐτὸς ὁ Σύρμος ἐς ταύτην ξυμπεφεύγει ξὺν τοῖς ἀμφ᾿ αὐτόν. Τὸ δὲ πολὺ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν ἔφυγεν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἔνθεν περ τῇ προτεραίᾳ ὡρμήθη Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἔμαθεν αὐτῶν τὴν ὁρμήν, καὶ αὐτὸς ὑποστρέψας τὸ ἔμπαλιν, ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς ἦγε, καὶ καταλαμβάνει καταστρατοπεδεύοντας ἤδη, καὶ οἱ μὲν καταληφθέντες πρὸς τῷ νάπει τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν παρετάσσοντο. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα ἐς βάθος ἐκτάξας ἐπῆγε· τοὺς δὲ τοξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας προεκθέοντας ἐκέλευσεν ἐκτοξεύειν τε καὶ σφενδονᾶν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴπως προκαλέσαιτο αὐτοὺς ἐς τὰ ψιλὰ ἐκ τοῦ νάπους. Οἱ δέ, ὡς ἐντὸς βέλους ἐγένοντο, παιόμενοι ἐξέθεον ἐπὶ τοὺς τοξότας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξειαν γυμνοῖς οὖσι τοῖς τοξόταις. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς νάπης ἔξω, Φιλώταν μέν, ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῆς ἄνωθεν Μακεδονίας ἱππέας, προσέταξεν ἐμβάλλειν κατὰ τὸ κέρας τὸ δεξιόν, ᾗπερ μάλιστα προὔκι

χωρήκεσαν ἐν τῇ ἐκδρομῇ· Ἡρακλείδην δὲ καὶ Σώπολιν, τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἱππέας, κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας ἐπάγειν ἔταξε· τὴν δὲ φάλαγγα τῶν πεζῶν, καὶ τὴν ἄλλην ἵππον, πρὸ τῆς φάλαγγος παρατείνας, κατὰ μέσους ἐπῆγε· καὶ ἔς τε μὲν ἀκροβολισμὸς παρ᾽ ἑκατέρων ἦν, οἱ Τριβαλλοὶ οὐ μεῖον εἶχον· ὡς δὲ ἥ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως, καὶ οἱ ἱππεῖς οὐκ ἀκοντισμῷ ἔτι ἀλλ᾽ αὐτοῖς ὠθοῦντες τοῖς ἵπποις, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τοῦ νάπους ἐς τὸν ποταμόν. Καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ φυγῇ, ζῶντες δὲ ὀλίγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν, ὅτι ὕλη τε δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν, καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν ἀκρίβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. Αὐτῶν δὲ τῶν Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος ἱππέας μὲν ἕνδεκα, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα.

III. Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος ἀφικνεῖται Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον, ποταμῶν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα, καὶ πλείστην γῆν ἐπερχόμενον, καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα. τὰ μὲν πολλὰ Κελτικὰ, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῷ ἀνίσχουσιν· ὧν τελευταίους Κουάδους καὶ Μαρκομάνους· ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν μοῖραν, Ἰάζυγας· ἐπὶ δὲ Γέτας τοὺς ἀπαθανατίζοντας· ἐπὶ δὲ Σαυρομάτας, τοὺς πολλούς· ἐπὶ δὲ Σκύθας, ἔς τε ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς, ἵνα ἐκδιδοῖ κατὰ πέντε στόματα ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον. Ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας ναῦς μακρὰς ἐκ Βυζαντίου, διὰ τοῦ πόντου τοῦ

Εὐξείνου, κατὰ τὸν ποταμόν. Ταύτας ἐμπλήσας τοξοτῶν τε καὶ ὁπλιτῶν, τῇ νήσῳ ἐπέπλει, ἵνα οἱ Τριβαλλοί τε καὶ οἱ Θρᾶκες συμπεφευγότες ἦσαν· καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβασιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπήντων ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὅποι αἱ νῆες προσπίπτοιεν· αἱ δὲ, ὀλίγαι τε ἦσαν, καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἐπ' αὐτῶν· καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολὴν, καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸ παρ' αὐτὴν, οἷα δὴ ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ὀξὺ καὶ ἄπορον προσφέρεσθαι. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν τὰς ναῦς, ἔγνω διαβαίνειν τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τοὺς Γέτας τοὺς πέραν τοῦ Ἴστρου ᾠκισμένους· ὅτι τε συνειλεγμένους ἑώρα πολλοὺς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς εἴρξοντας, εἰ διαβαίνοι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν μυρίων) καὶ ἅμα πόθος ἔλαβεν αὐτὸν, ἐπέκεινα τοῦ Ἴστρου ἐλθεῖν. Τῶν μὲν δὴ νεῶν ἐπέβη αὐτός· τὰς δὲ διφθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν, τῆς κάρφης πληρώσας, καὶ ὅσα μονόξυλα πλοῖα, ἐκ τῆς χώρας ξυναγαγὼν (ἦν δὲ καὶ τούτων εὐπορία πολλὴ, ὅτι τούτοις χρῶνται οἱ πρόσοικοι τῷ Ἴστρῳ ἐφ' ἁλιείᾳ τε τῇ ἐκ τοῦ Ἴστρου, καὶ εἴποτε παρ' ἀλλήλους ἀνὰ τὸν ποταμὸν στέλλοιντο, καὶ ἐλῃστεύοντο ἀπ' αὐτῶν οἱ πολλοί.) ταῦτα ὡς πλεῖστα ξυναγαγὼν, διεβίβαζεν ἐπ' αὐτῶν τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῷ τοιῷδε τρόπῳ. Καὶ γίγνονται οἱ διαβάντες ἅμα Ἀλεξάνδρῳ, ἱππεῖς μὲν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους.

IV. Διέβαλον δὲ τῆς νυκτὸς, ᾗ λήϊον ἦν σίτου

βαθύ. καὶ ταύτῃ μᾶλλόν τι ἔλαθον προσχόντες τῇ ὄχθῃ. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ λῄου ἦγε, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς, πλαγίαις ταῖς σαρίσσαις ἐπικλίνοντας τὸν σῖτον, οὕτω προάγειν ἐς τὰ οὐκ ἐργάσιμα. Οἱ δὲ ἱππεῖς, ἔς τε μὲν διὰ τοῦ λῄου προήει ἡ φάλαγξ, ἐφείποντο. Ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξήλασαν, τὴν μὲν ἵππον ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος παρήγαγε, τὴν φάλαγγα δὲ ἐν πλαγίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν. Καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν ἱππέων ἐδέξαντο· παράδοξος μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς οὕτω τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴστρον, οὐ γεφυρώσας τὸν πόρον· φοβερὰ δὲ καὶ τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλεισις, βιαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων ἐμβολή. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐς τὴν πόλιν καταφεύγουσιν, ἣ δὴ ἀπεῖχεν αὐτοῖς παρασάγγην [τοῦ Ἴστρου]· ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον σπουδῇ Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν φάλαγγα παρὰ τὸν ποταμόν, ὡς μὴ κυκλωθεῖέν πῃ οἱ πεζοὶ ἐνεδρευσάντων τῶν Γετῶν, τοὺς ἱππέας δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὖ καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται κακῶς τετειχισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ὅσα φέρειν οἱ ἵπποι ἠδύναντο· ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ὡς ποῤῥωτάτω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ ἔρημα. Ἀλέξανδρος δὲ τήν τε πόλιν λαμβάνει, καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ὅσην οἱ Γέται ὑπελίποντο· καὶ τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ καὶ Φιλίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν· αὐτὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν, θύει τε ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου Διὶ Σωτῆρι,

καὶ Ἡρακλεῖ, καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, ὅτι οὐκ ἄπορος αὐτῷ ἐγένετο. Καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας σώους σύμπαντας ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐνταῦθα ἀφίκοντο πρέσβεις ὡς Ἀλέξανδρον, παρά τε τῶν ἄλλων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη προσοικεῖ τῷ Ἴστρῳ, καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ παρὰ Κελτῶν δὲ τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισμένων ἧκον (μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ σώματα, καὶ μέγα ἐπὶ σφίσι φρονοῦντες) φιλίας δὲ πάντες τῆς Ἀλεξάνδρου ἐφιέμενοι ἥκειν ἔφασαν. Καὶ πᾶσιν ἔδωκε πίστεις Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαβε· τοὺς Κελτοὺς δὲ καὶ ἤρετο, ὅ, τι μάλιστα δεδίττεται αὐτοὺς τῶν ἀνθρωπίνων, ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτοὺς καὶ ἔτι προσωτέρω ἥκει· καὶ ὅτι αὐτὸν μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσουσι. Τῷ δὲ παρ' ἐλπίδα ξυνέβη τῶν Κελτῶν ἡ ἀπόκρισις· οἷα γὰρ πόῤῥω τε ᾠκισμένοι Ἀλεξάνδρου, καὶ χωρία δύσπορα οἰκοῦντες, καὶ Ἀλεξάνδρου ἐς ἄλλα τὴν ὁρμὴν ὁρῶντες, ἔφασαν δεδιέναι μήποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι· καὶ τούτους φίλους τε ὀνομάσας καὶ ξυμμάχους ποιησάμενος, ὀπίσω ἀπέπεμψε· τοσοῦτον ὑπειπὼν, ὅτι ἀλαζόνες Κελτοὶ εἰσίν.

V. Αὐτὸς δὲ ἐπ' Ἀγριάνων καὶ Παιόνων προὐχώρει. Ἔνθα δὴ ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ, Κλεῖτόν τε τὸν Βαρδύλεω ἀφεστάναι ἀγγέλλοντες, καὶ Γλαυκίαν προσκεχωρηκέναι αὐτῷ τὸν Ταυλαντίων βασιλέα. Οἱ δὲ καὶ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν ἐξήγγελλον. Ὧν δὴ ἕνεκα κατὰ σπουδὴν ἐδόκει ἀναζευγνύναι. Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Ἀγριάνων βασιλεὺς, ὅ, τε μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος

ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον δῆλός ἦν, καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσβευσε παρ᾽ αὐτὸν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν, ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλοτάτους ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχε· καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν ὑπὲρ τῶν Αὐταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον, οἵ τινές τε καὶ ὁπόσοι εἶεν, οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐταριάτας (εἶναι γὰρ ἀπολεμωτάτους τῶν ταύτῃ) καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλόν τι ἔχοιεν. Καὶ κελεύσαντος Ἀλεξάνδρου ἐσβάλλει ἐς αὐτούς· καὶ ἐμβαλὼν ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν. Αὐταριάται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὑτῶν εἶχον. Λάγγαρος δὲ τά τε ἄλλα ἐτιμήθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ δῶρα ἔλαβεν ὅσα μέγιστα παρὰ βασιλεῖ τῷ Μακεδόνων νομίζεται· καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Κύναν, καὶ ταύτην ὡμολόγησε δώσειν αὐτῷ ἐς Πέλλαν ἀφικομένῳ Ἀλέξανδρος· ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴκαδε νόσῳ ἐτελεύτησεν. Ἀλέξανδρος δὲ παρὰ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν πορευόμενος, ἐς Πήλιον πόλιν ἐστέλλετο. Ταύτην γὰρ κατειλήφει ὁ Κλεῖτος ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας· καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἧκεν Ἀλέξανδρος, στρατοπεδεύσας πρὸς τῷ Ἐορδαϊκῷ ποταμῷ, τῇ ὑστεραίᾳ ἐγνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον, τὰ κύκλῳ τῆς πόλεως ὄρη ὑπερδέξιά τε ὄντα καὶ δασέα κατεῖχον, ὡς πάντοθεν ἐπιτίθεσθαι τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει προσβάλοιεν. Γλαυκίας δὲ αὐτῷ, ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεὺς, οὔπω παρῆν. Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πόλει προσῆγεν, οἱ δὲ πολέμιοι σφαγιασάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας

ἴσας τὸν ἀριθμὸν καὶ κριοὺς μέλανας τρεῖς, ὥρμηντο μὲν ὡς δεξόμενοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας. Ὁμοῦ δὲ γενομένων ἐξέλιπον καίτοι καρτερὰ ὄντα τὰ κατειλημμένα πρὸς σφῶν χωρία, ὥς τε καὶ τὰ σφάγια αὐτῶν κατελήφθη ἔτι κείμενα. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατακλείσας αὐτοὺς ἐς τὴν πόλιν, καὶ στρατοπεδευσάμενος πρὸς τῷ τείχει, ἐγνώκει περιτειχισμῷ ἀποκλεῖσαι αὐτούς· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παρῆν μετὰ πολλῆς δυνάμεως Γλαυκίας ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεύς. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν πόλιν ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ξὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει, πολλῶν μὲν ἐς αὐτὴν καὶ μαχίμων ξυμπεφευγότων, πολλῶν δὲ ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσκεισομένων, εἰ αὐτὸς τῷ τείχει προσμάχοιτο. Φιλώταν δὲ, ἀναλαβόντα τῶν ἱππέων ὅσους ἐς προφυλακὴν, καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἐς ἐπισιτισμὸν ἔπεμπεν. Καὶ ὁ Γλαυκίας μαθὼν τὴν ὁρμὴν τῶν ἀμφὶ Φιλώταν, ἐξελαύνει ἐπ' αὐτοὺς, καὶ καταλαμβάνει τὰ κύκλῳ ὄρη τοῦ πεδίου, ὅθεν οἱ ξὺν Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι ἔμελλον. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ ἀπηγγέλθη αὐτῷ ὅτι κινδυνεύουσιν οἵ τε ἱππεῖς καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ νὺξ αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς μὲν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ ἱππεῖς ἐς τετρακοσίους ἐβοήθει σπουδῇ· τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα πρὸς τῇ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μὴ, ἀποχωρήσαντος παντὸς τοῦ στρατοῦ, καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπιδραμόντες τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμμίξειαν. Ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσάγοντα Ἀλέξανδρον αἰσθόμενος, ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ δὲ ξὺν Φιλώτᾳ, ἀσφαλῶς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διεσώ-

θησαν. Ἐδόκουν δ' ἔτι τὸν Ἀλέξανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπειληφέναι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν· τά τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια κατεῖχον πολλοῖς μὲν ἱππεῦσι, πολλοῖς δὲ ἀκοντισταῖς καὶ σφενδονήταις, καὶ ὁπλίταις δὲ οὐκ ὀλίγοις· καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι προσκείσεσθαι ἀπαλλαττομένοις ἔμελλον· τά τε χωρία, δι' ὧν ἡ πάροδος ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο. Τῇ μὲν γὰρ πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀπειργόμενα, τῇ δὲ, ὄρος ὑπερύψηλον ἦν καὶ κρημνοὶ πρὸς τοῦ ὄρους· ὥστε οὐδὲ ἐπὶ τεσσάρων ἀσπίδων ἂν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος ἐγένετο.

VI. Ἔνθα δὴ ἐκτάσσει τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος ἕως ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τὸ βάθος τῆς φάλαγγος. Ἐπὶ τὸ κέρας δὲ ἑκατέρωθεν διακοσίους ἱππεῖς ἐπιτάξας, παρήγγελλε σιγῇ ἔχειν, τὸ παραγγελλόμενον ὀξέως δεχομένους· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐσήμανεν, ὀρθὰ ἀνατεῖναι τὰ δόρατα τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα ἀπὸ ξυνθήματος ἀποτεῖναι ἐς προβολὴν, καὶ νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλῖναι τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν, αὖθις δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φάλαγγα ἔς τε τὸ πρόσω ὀξέως ἐκίνησε, καὶ ἐπὶ τὰ κέρατα ἄλλοτε ἄλλῃ παρήγαγε. Καὶ οὕτω πολλὰς τάξεις τάξας τε καὶ μετακοσμήσας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ εὐώνυμον, οἷον ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγγος, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον, τήν τε ὀξύτητα ὁρῶντες καὶ τὸν κόσμον τῶν δρωμένων· τότε δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοὺς πρώτους λόφους. Ὁ δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς Μα

κεδόνας, καὶ τοῖς δόρασι δουπῆσαι τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τῆς βοῆς, ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἐπανήγαγον σπουδῇ τὸν στρατόν. Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰς κατέχοντας ἰδὼν οὐ πολλοὺς τῶν πολεμίων, παρ' ὃν αὐτῷ ἡ πάροδος ἐγίγνετο, παρήγγειλε τοῖς σωματοφύλαξι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους, καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν γήλοφον· ἐκεῖσε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑπομένοιεν οἱ κατειληφότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἱππεῦσι πεζοὺς μάχεσθαι. Οἱ δὲ πολέμιοι τὴν ὁρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες, λείπουσι τὸν γήλοφον, καὶ παρεκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τῶν ὀρῶν. Ἔνθα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν γήλοφον, σὺν τοῖς ἑταίροις τούς τε Ἀγριᾶνας μεταπέμπεται, καὶ τοὺς τοξότας ὄντας ἐς δισχιλίους· τοὺς δὲ ὑπασπιστὰς διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε, καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων· ὁπότε δὲ διαβάντες τύχοιεν, ἐπ' ἀσπίδα ἐκτάσσεσθαι, ὡς πυκνὴν εὐθὺς διαβάντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα. Αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὤν, ἀπὸ τοῦ λόφου ἀφεώρα τῶν πολεμίων τὴν ὁρμήν. Οἱ δὲ ὁρῶντες διαβαίνουσαν τὴν δύναμιν κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπῄεσαν, ὡς τοῖς μετὰ Ἀλεξάνδρου ἐπιθησόμενοι τελευταίοις ἀποχωροῦσιν. Ὁ δὲ, πελαζόντων ἤδη, αὐτὸς ἐκθεῖ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐπιοῦσα, ἐπηλάλαξεν· οἱ δὲ πολέμιοι, πάντων ἐπὶ σφᾶς ἐλαυνόντων, ἐγκλίναντες ἔφευγον· καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆγεν Ἀλέξανδρος

τούς τε Ἀγριάνας καὶ τοὺς τοξότας δρόμῳ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν. Καὶ πρῶτος μὲν αὐτὸς φθάσας διαβαίνει· τοῖς τελευταίοις δὲ ὡς εἶδεν ἐπικειμένους τοὺς πολεμίους, ἐπιστήσας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τὰς μηχανὰς, ἐξακοντίζειν ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν, ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἐξακοντίζεται· καὶ τοὺς τοξότας δὲ ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν, ἐπεσβάντας καὶ τούτους. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν εἴσω βέλους παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν, ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν. Τρίτῃ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρᾳ καταμαθὼν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἀμφὶ Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ οὔτε φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς φυλαττομένας, οὔτε χάρακα ἢ τάφρον προβεβλημένους (οἷα δὴ ξὺν φόβῳ ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξανδρον) ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀποτεταγμένην αὐτοῖς τὴν τάξιν, ὑπὸ νύκτα ἔτι λαθὼν διαβαίνει τὸν ποταμὸν, τούς τε ὑπασπιστὰς ἅμα οἱ ἄγων, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κοίνου τάξιν. Καὶ προσέτακτο μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν· ὡς δὲ καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, οὐ προσμείνας ὁμοῦ γενέσθαι πάντας, ἐφῆκε τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας· οἱ δὲ, ἀπροσδόκητοί τε ἐπιπεσόντες, καὶ φάλαγγι κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενεστάτοις αὐτοῖς καρτερωτάτῃ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον, τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτεινον, τοὺς δὲ φεύγοντας εὐμαρῶς ἀναιροῦντες· ὥς τε πολλοὶ μὲν αὐτοῦ ἐγκατελήφθησαν καὶ ἀπέθανον· πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀποχω-

ρήσει ἀτάκτῳ καὶ φοβερᾷ γενομένῃ· οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. Ἐγένετο δὲ ἡ δίωξις τοῖς μὲν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαντίων· ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ τῶν ὅπλων διεσώθησαν. Κλεῖτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγὼν, ἐμπρήσας τὴν πόλιν, ἀπηλλάγη παρὰ Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους.

VII. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν φυγάδων τινὲς τῶν ἐκ Θηβῶν φευγόντων, παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας, ἐπαγομένων τινῶν αὐτοὺς ἐπὶ νεωτερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως, Ἀμύνταν μὲν καὶ Τιμόλαον τῶν τὴν Καδμείαν ἐχόντων, οὐδὲν ὑποτοπήσαντας πολέμιον, ἔξω τῆς Καδμείας ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες· ἐς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρελθόντες, ἐπῆραν τοὺς Θηβαίους ἀποστῆναι ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐλευθερίαν τε προϊσχόμενοι, παλαιὰ καὶ καλὰ ὀνόματα, καὶ τῆς βαρύτητος τῶν Μακεδόνων ἤδη ποτὲ ἀπαλλαγῆναι· πιθανώτεροι δὲ ἐς τὸ πλῆθος ἐφαίνοντο, τεθνηκέναι Ἀλέξανδρον ἰσχυριζόμενοι ἐν Ἰλλυριοῖς· καὶ γὰρ καὶ πολὺς ὁ λόγος οὗτος, καὶ παρὰ πολλῶν ἐφοίτα· ὅτι τε χρόνον ἀπῆν οὐκ ὀλίγον, καὶ ὅτι οὐδεμία ἀγγελία παρ' αὐτοῦ ἀφῖκτο· ὥς τε (ὅπερ φιλεῖ ἐν τοῖς τοιοῖσδε) οὐ γινώσκοντες τὰ ὄντα, τὰ μάλιστα καθ' ἡδονὴν σφίσιν εἴκαζον. Πυθομένῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων, οὐδαμῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων πόλιν δι' ὑποψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι, καὶ τῶν Θηβαίων τὸ τόλμημα οὐ φαῦλον ἡγουμένῳ, εἰ Λακεδαιμόνιοί τε πάλαι ἤδη ταῖς γνώμαις ἀφεστηκότες, καὶ τινες καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Πελο-

ποννήσῳ, καὶ Αἰτωλοὶ οὐ βέβαιοι ὄντες, συνεπιλήψονται τοῦ νεωτερισμοῦ τοῖς Θηβαίοις. Ἄγων δὴ παρὰ τὴν Ἑορδαίαν τε καὶ τὴν Ἐλυμιῶτιν, καὶ παρὰ τὰ τῆς Τυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα, ἑβδομαῖος ἀφικνεῖται ἐς Πελλίναν τῆς Θετταλίας. Ἔνθεν δὲ ὁρμηθεὶς, ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐσβάλλει ἐς τὴν Βοιωτίαν· ὥς τε οὐ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἴσω Πυλῶν παρεληλυθότα αὐτὸν, πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ γενέσθαι ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν ἀπόστασιν στράτευμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρου ἀφῖχθαι ἔφασκον, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνάναι ἰσχυρίζοντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὗτος αὐτὸς προσάγει Ἀλέξανδρος, χαλεπῶς εἶχον· ἄλλον γάρ τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον, τὸν Ἀερόπου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγχηστοῦ ἄρας τῇ ὑστεραίᾳ, προσῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων, κατὰ τὸ τοῦ Ἰολάου τέμενος. Οὗ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐνδιδοὺς ἔτι τοῖς Θηβαίοις τριβὴν, εἰ μεταγνόντες ἐπὶ τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύσαιντο παρ᾽ αὐτόν. Οἱ δὲ τοσούτου ἐδέησαν ἐνδόσιμόν τι παρασχεῖν ἐς ξύμβασιν, ὥς τε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως οἵ τε ἱππεῖς καὶ τῶν ψιλῶν οὐκ ὀλίγοι ἔς τε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἠκροβολίζοντο ἐς τὰς προφυλακὰς, καὶ τινὰς καὶ ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων. Καὶ Ἀλέξανδρος ἐκπέμπει τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν ὥς τε αὐτῶν ἀνασταῖλαι τὴν ἐκδρομήν· καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλαν, ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῷ προσφερομένους. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ περιελθὼν κατὰ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ᾽ Ἐλευ-

θυρας τε καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὐδὲ τότε προσέμιξε τοῖς τείχεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐστρατοπέδευσεν, οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς Καδμείας· ὡς τε ἐγγὺς εἶναι ὠφέλειαν τῶν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν ἔχουσιν. Οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν διπλῷ χάρακι ἐφρούρουν ἀποτειχίσαντες, ὡς μήτε ἔξωθεν τινὰ τοῖς ἐγκατειλημμένοις δύνασθαι ἐπωφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας βλάπτειν τι σφᾶς, ὁπότε τοῖς ἔξω πολεμίοις προσφέροιντο. Ἀλέξανδρος δὲ (ἔτι γὰρ τοῖς Θηβαίοις διὰ φιλίας ἐλθεῖν μᾶλλόν τι ἢ διὰ κινδύνου ἤθελε) διέτριβε πρὸς τῇ Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκώς. Ἔνθα δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες, ἐξελθεῖν ὥρμηντο παρ' Ἀλέξανδρον. καὶ εὑρέσθαι συγγνώμην τῷ πλήθει τῶν Θηβαίων τῆς ἀποστάσεως· οἱ φυγάδες δὲ καὶ ὅσοι τοὺς φυγάδας ἐπικεκλημένοι ἦσαν, οὐδενὸς φιλανθρώπου τυχεῖν ἂν παρ' Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ βοιωταρχοῦντές ἐστιν οἱ αὐτῶν, παντάπασιν ἐνῆγον τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδ' ὡς τῇ πόλει προσέβαλεν.

VIII. Ἀλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι Περδίκκας προτεταγμένος τῆς φυλακῆς τοῦ στρατοπέδου σὺν τῇ αὐτοῦ τάξει, καὶ τοῦ χάρακος τῶν πολεμίων οὐ πολὺ ἀφεστηκὼς, οὐ προσμείνας παρ' Ἀλεξάνδρου τὸ ἐς τὴν μάχην ξύνθημα, αὐτὸς πρῶτος προσέμιξε τῷ χάρακι· καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβαλεν ἐς τῶν Θηβαίων τὴν προφυλακήν. Τούτῳ δὲ ἑπόμενος Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ξυντεταγμένος τῷ Περδίκκᾳ ἦν, ἐπήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ τάξιν.

ὡς εἶδε τὸν Περδίκκαν προεληλυθότα εἴσω τοῦ χάρακος. Ταῦτα δὲ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, καὶ δείσας ὡ. μὴ μόνοι ἀπολειφθέντες, πρὸς τῶν Θηβαίων κινδυνεύσειαν, ἐπῆγε τὴν ἄλλην στρατιάν. Καὶ τοὺς μὲν τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας ἐκδραμεῖν ἐσήμηνεν εἴσω τοῦ χάρακος, τὰ δὲ ἀγήματα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ἔτι ἔξω κατεῖχεν. Ἔνθα δὴ, Περδίκκας μὲν τοῦ δευτέρου χάρακος εἴσω παρελθεῖν βιαζόμενος, αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐτοῦ, καὶ ἀποκομίζεται κακῶς ἔχων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος. Τοὺς μέν τοι Θηβαίους ἐς τὴν κοίλην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ Ἡράκλειον φέρουσαν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρῳ τοξόταις συνέκλεισαν. καὶ ἔς τε μὲν ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον ἀναχωροῦσιν, εἵποντο τοῖς Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ἐπιστρεψάντων αὖθις σὺν βοῇ τῶν Θηβαίων, φυγὴ τῶν Μακεδόνων γίγνεται. καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης, καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν ἐς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον πρὸς τὸ ἄγημα τὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικούς. Κἂν τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν αὐτοῦ φεύγοντας κατιδὼν, τοὺς Θηβαίους δὲ λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐτοὺς συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι. Οἱ δὲ ὠθοῦσιν τοὺς Θηβαίους εἴσω τῶν πυλῶν. καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς τοσόνδε ἡ φυγὴ φοβερὰ ἐγίγνετο, ὥστε διὰ τῶν πυλῶν ὠθούμενοι ἐς τὴν πόλιν, οὐκ ἔφθησαν συγκλεῖσαι τὰς πύλας· ἀλλὰ συνεσπίπτουσι γὰρ αὐτοῖς εἴσω τοῦ τείχους, ὅσοι τῶν Μακεδόνων ἐγγὺς φευ-

γόντων εἴχοντο, ἅτε καὶ τῶν τειχῶν διὰ τὰς προφυλακὰς τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων· καὶ παρελθόντες εἰς τὴν Καδμείαν οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμφεῖον σὺν τοῖς κατέχουσιν τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰ τείχη ἐχόμενα ἤδη πρὸς τῶν συνεισπεσόντων τοῖς φεύγουσιν ὑπερβάντες, ἐς τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐφέροντο. Καὶ ὀλίγον μέν τινα χρόνον ἔμειναν οἱ τεταγμένοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ Ἀμφεῖον· ὡς δὲ πανταχόθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλο τε ἄλλῃ ἐπιφαινόμενος προσέκειντο, οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πόλεως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προυχώρει ἐσώζοντο· ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ οὕτως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Βοιωτοί, οὐδὲ ἀμυνομένους ἔτι τοὺς Θηβαίους, οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν ἄλλους ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπεισπίπτοντες, οὓς δὲ καὶ ἐς ἀλκὴν τετραμμένους, τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας· οὔτε γυναικῶν οὔτε παιδῶν φειδόμενοι.

IX. Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλληνικόν, μεγέθει τε τῆς ἁλούσης πόλεως καὶ ὀξύτητι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥκιστα δὲ τῷ παραλόγῳ ἔς τε τοὺς παθόντας καὶ τοὺς δράσαντας, οὐ μεῖόν τι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἢ αὐτοὺς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἔργου ἐξέπληξε. Τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίοις ξυνενεχθέντα, εἰ καὶ πλήθει τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ξυμφορὰν τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόρρω ἀπὸ τῆς οἰκείας διαφθαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατὸν καὶ τὸν πολὺν ξυμμαχικόν, μᾶλλον ἢ οἰκεῖον ὄντα, καὶ τῷ

τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλειφθῆναι, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἐπιπολὺ τῷ πολέμῳ ἀντισχεῖν, Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ πολεμοῦντας, οὔτε αὐτοῖς τοῖς παθοῦσιν ἴσην τὴν αἴσθησιν τῆς ξυμφορᾶς προσέθηκεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τὴν ἐπὶ τῷ πάθει ἔκπληξιν ὁμοίαν παρέσχε. Καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων πταῖσμα, ναυτικόν τε ἦν, καὶ ἡ πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει καὶ στερήσει τῆς ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη, τό τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε, καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μακροῦ τὴν πάλαι ἀνέλαβεν· ὡς τά τε μακρὰ τείχη ἐκτειχίσαι, καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι, καὶ τοὺς τότε φοβεροὺς σφίσι Λακεδαιμονίους καὶ παρ᾽ ὀλίγον ἐλθόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν, αὐτοὺς ἐν τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων διασώσασθαι. Λακεδαιμονίων τε αὖ τὸ κατὰ τὰ Λεῦκτρα καὶ Μαντίνειαν πταῖσμα, τῷ παραλόγῳ μᾶλλόν τι τῆς ξυμφορᾶς, ἢ τῷ πλήθει τῶν τε ἀπολομένων τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξέπληξεν· ἥ τε ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ Βοιωτῶν καὶ Ἀρκάδων γενομένη πρόσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην, καὶ αὐτὴ τῷ ἀήθει τῆς ὄψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν κινδύνων αὐτούς τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμετασχόντας αὐτοῖς τῶν τότε πραγμάτων ἐφόβησεν. Ἡ δὲ δὴ Πλαταιέων ἅλωσις τῆς πόλεως, τῇ σμικρότητι τῶν ἐγκαταληφθέντων, (ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν διαπεφεύγεσαν πάλαι ἐς τὰς Ἀθήνας,) οὐ μέγα πάθημα ἐγένετο. Καὶ ἡ Μήλου καὶ Σκιώνης ἅλωσις, νησιω-

τικά τε πολίσματα ἦν, καὶ τοῖς δράσασιν αἰσχύνην μᾶλλόν τι προσέβαλεν, ἢ ἐς τὸ ξύμπαν Ἑλληνικὸν μέγαν τὸν παράλογον παρέσχε. Θηβαίοις δὲ τὰ τῆς ἀποστάσεως ὀξέα καὶ ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ γενόμενα, καὶ ἡ ἅλωσις δι' ὀλίγου τε καὶ οὐ ξὺν πόνῳ τῶν ἑλόντων ξυνενεχθεῖσα, καὶ ὁ φόνος πολὺς, οἷα δὴ ἐξ ὁμοφύλων τε καὶ παλαιὰς ἀπεχθείας ἐπεξιόντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως παντελὴς ἀνδραποδισμὸς, δυνάμει τε καὶ δόξῃ ἐς τὰ πολέμια τῶν τότε προεχούσης ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος εἰς μῆνιν τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ἀνηνέχθη· ὡς τῆς τε ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ προδοσίας τῶν Ἑλλήνων διὰ μακροῦ ταύτην δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους, καὶ τῆς Πλαταιέων ἔν τε ταῖς σπονδαῖς καταλήψεως, καὶ τοῦ παντελοῦς ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις οὐχ Ἑλληνικῆς γενομένης διὰ Θηβαίους σφαγῆς, καὶ τοῦ χωρίου τῆς ἐρημώσεως, ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες παραταξάμενοι Μήδοις ἀπώσαντο τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον· καὶ ὅτι Ἀθηναίους αὐτοὶ τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον, ὅτε ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως γνώμη προὐτέθη ἐν τοῖς Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις. Ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς ξυμφορᾶς πολλὰ ἀπὸ τοῦ θείου ἐπισημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν μὲν τῷ παραυτίκα ἠμελήθη· ὕστερον δὲ ἡ μνήμη αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ ἔκπαλαι ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι προσημανθῆναι ἀνήνεγκε. Τοῖς δὲ μετασχοῦσι τοῦ ἔργου ξυμμάχοις (οἷς δὴ καὶ ἐπέστρεψεν Ἀλέξανδρος τὰ κατὰ τὰς Θήβας διαθεῖναι) τὴν μὲν Καδμείαν φρουρᾷ κατέχειν ἔδοξε, τὴν πόλιν δὲ κατασκάψαι εἰς ἔδα-

φος, καὶ τὴν χώραν κατανεῖμαι τοῖς ξυμμάχοις, ὅση μὴ ἱερὰ αὐτῆς· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπελείποντο Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν καὶ ὅσοι ξένοι Φιλίππου ἢ Ἀλεξάνδρου ἢ ὅσοι πρόξενοι Μακεδόνων ἐγένοντο, ἀνδραποδίσαι. Καὶ τὴν Πινδάρου δὲ τοῦ ποιητοῦ οἰκίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πινδάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀλέξανδρος αἰδοῖ τῇ Πινδάρου· ἐπὶ τούτοις Ὀρχόμενόν τε καὶ Πλαταιὰς ἀναστῆσαί τε καὶ τειχίσαι οἱ ξύμμαχοι ἔγνωσαν.

X. Ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλθη τῶν Θηβαίων τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσοντες Θηβαίοις ἀπὸ τῆς οἰκείας ὡρμήθησαν, θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν ἐπαράντων σφᾶς ἐς τὴν βοήθειαν. Ἠλεῖοι δὲ τοὺς φυγάδας σφῶν κατεδέξαντο, ὅτι ἐπιτήδειοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν· Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας, σφῶν κατὰ ἔθνη, πέμψαντες ξυγγνώμης τυχεῖν ἐδέοντο, ὅτι καὶ αὐτοί τι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Θηβαίων ἀπαγγελθέντα ἐνεωτέρισαν. Ἀθηναῖοι δὲ, μυστηρίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὡς ἧκον τινὲς τῶν Θηβαίων ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ μὲν μυστήρια ἐκπλαγέντες ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν ἐς τὴν πόλιν. Ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθὼν, Δημάδου γράψαντος, δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἀπολεξάμενος, πέμπει παρὰ Ἀλέξανδρον, οὕστινας ἐπιτηδειοτάτους Ἀλεξάνδρῳ ἐγίγνωσκον· ὅτι τε σῶος ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπανῆλθε, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγελοῦντας, καὶ ὅτι Θηβαίους τοῦ νεωτερισμοῦ

ἐτιμωρήσατο. Ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν πρεσβείαν ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον, ἐξῄτει τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην καὶ Λυκοῦργον· καὶ Ὑπερείδην δὲ ἐξῄτει καὶ Πολύευκτον, καὶ Χάρητα, καὶ Χαρίδημον, καὶ Ἐφιάλτην, καὶ Διότιμον, καὶ Μοιροκλέα· τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρωνείᾳ ξυμφορᾶς τῇ πόλει γενομένης, καὶ τῶν ὕστερον ἐπὶ τῇ Φιλίππου τελευτῇ πλημμεληθέντων ἔς τε αὐτὸν καὶ ἐς Φίλιππον· καὶ Θηβαίοις δὲ τῆς τε ἀποστάσεως ἀπέφαινεν αἰτίους οὐ μεῖον ἢ τοὺς αὐτῶν Θηβαίων νεωτερίσαντας. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύονται δὲ αὖθις παρὰ Ἀλέξανδρον, ἀφεῖναι δεόμενοι τὴν ὀργὴν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι· καὶ Ἀλέξανδρος ἀφῆκε, τυχὸν μὲν, αἰδοῖ τῆς πόλεως, τυχὸν δὲ, σπουδῇ τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου, οὐκ ἐθέλων οὐδὲν ὕποπτον ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὑπολείπεσθαι. Χαρίδημον μέν τοι, μόνον τῶν ἐξαιτηθέντων τε καὶ οὐ δοθέντων, φεύγειν ἐκέλευσε· καὶ φεύγει Χαρίδημος ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον.

XI. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν· καὶ τῷ τε Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυσίαν τὴν ἀπ' Ἀρχελάου ἔτι καθεστῶσαν ἔθυσε, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Αἰγαῖς διέθηκε τὰ Ὀλύμπια. Οἱ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐποίησε. Καὶ ἐν τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως τοῦ Οἰάγρου τοῦ Θρακὸς ἄγαλμα, τὸ ἐν Πιερίδι, ἱδρῶσαι ξυνεχῶς. Καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐπεθείαζον τῶν μάντεων. Ἀρίστανδρος δὲ, ἀνὴρ Τελμισσεὺς, μάντις, θαῤῥεῖν ἐκέλευ-

σιν Ἀλέξανδρον· δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιηταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν, καὶ ὅσοι ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι, πολὺς πόνος ἔσται ποιεῖν τε καὶ ᾄδειν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δὲ ἄγων πεζοὺς μὲν, σὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις, οὐ πολλῷ πλείους τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινῖτιν ὡς ἐπ᾽ Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐμβολάς. Διαβὰς δὲ τὸν Στρυμόνα, παρήμειβε τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ᾽ Ἄβδηρα καὶ Μαρώνειαν πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσσῃ ᾠκισμένας. Ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν ἀφικόμενος, διαβαίνει καὶ τὸν Ἕβρον εὐπετῶς. Ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. Διαβὰς δὲ καὶ τὸν Μέλανα, ἐς Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορμήσεως. Ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐλαιοῦντα, θύει Πρωτεσιλάῳ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἅμα Ἀγαμέμνονι ἐς Ἴλιον στρατευσάντων. Καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν, ἐπιτυχεστέραν οἱ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβασιν. Παρμενίων μὲν δὴ τῶν πεζῶν τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν ἵππον διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἄβυδον· καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξανδρον δὲ ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατᾶραι ὁ πλείων

λόγος κατέχει, καὶ αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβαίνειν· καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦρον, τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηΐσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον. Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεὼς σὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν, καὶ βωμοὺς ἱδρύσασθαι, ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους· ἀνελθόντα δὲ ἐς Ἴλιον, τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ τὴν πανοπλίαν τὴν αὑτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν ναὸν, καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινὰ ὅπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου σωζόμενα· καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας· θῦσαι δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρκείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτούμενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.

XII. [Ανιόντα δ᾽ αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε, καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν, καί τινες ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι.] Οἱ δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσεν. Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν, ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε, καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα (ὡς ὁ λόγος) Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. Καὶ μέν τοι καὶ ἦν Ἀλεξάνδρῳ οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα εὐδαιμονιστέος Ἀχιλλεὺς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ, οὐ κατὰ τὴν ἄλλην

ἐπιτυχίαν, τὸ χωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς ξυνέβη, [οὐδὲ ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἐπαξίως. Οὔτ᾽ οὖν καταλογάδην, οὔτε τις ἐν μέτρῳ ἐποίησεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐν μέλει ᾔσθη Ἀλέξανδρος, ἐν ὅτῳ Ἱέρων τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων, καὶ πολλοὶ ἄλλοι οὐδέν τι Ἀλεξάνδρῳ ἐπεοικότες.] ὥστε πολὺ μεῖον γιγνώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου, ἢ τὰ φαυλότατα τῶν πάλαι ἔργων. Ὁπότε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Κύρῳ ἄνοδος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ τὰ Κλεάρχου τε καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἁλόντων παθήματα, καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐκείνων, ἣν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε, πολύ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφῶντος ἕνεκα ἐστὶν, ἢ Ἀλέξανδρός τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Καίτοι Ἀλέξανδρος οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγων μέγαν βασιλέα τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ ἐπὶ θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν· ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. Ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναι φημὶ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ὅς τις δὲ ὢν ταῦτα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστὶν) οὐδὲ πατρίδα, ἥτις μοι ἐστὶν, οὐδὲ γένος τὸ ἐμὸν, οὐδὲ εἰ δή τινα ἀρχὴν ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἦρξα. Ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ οἵδε οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐκ ἀπαξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἴπερ

οὖν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐξ Ἰλίου δὲ ἐς Ἀρίσβην ἧκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει. Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην, τῇ δὲ ἄλλῃ Λάμψακον παραμείψας, πρὸς τῷ Προσακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοπέδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰδαίων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ἔνθεν δὲ ἐς Ἕρμωτον ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. Σκοποὶ δὲ αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμὼν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀῤῥαβαίου, ἔχων τῶν τε ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἰλάρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων ἴλας τέσσαρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαμον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου ἑνὶ τῶν ἑταίρων. Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετίνης, καὶ Νιφάτης, καὶ ξὺν τούτοις Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὕπαρχος. Οὗτοι δὲ πρὸς Ζελείᾳ τῇ πόλει κατεστρατοπεδευκότες ἦσαν ξὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἕλλησι τοῖς μισθοφόροις. Βουλευομένοις δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεβηκὼς ἠγγέλλετο, Μέμνων ὁ Ῥόδιος παρῄνει μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ πολὺ περιόντας σφῶν, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δὲ ἀπόντος Δαρείου. Προϊόντας δὲ, τόν τε χιλὸν ἀφανίζειν καταπατοῦν-

τας τῇ ἵππῳ, καὶ τὸν ἐν τῇ γῇ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. Οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι μήτ' οἰκίαν μίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑπὸ οἱ τεταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτῃ προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὑποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα, τριβὰς ἐμποιεῖν ἑκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς ἕνεκα.

XIII. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὁπλιτῶν τάξας· τοὺς δὲ ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα ἄγων; τὰ σκευοφόρα δι κατόπιν ἐπιτάξας ἕπεσθαι, τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν πολεμίων ἦγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπεῖχε ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνοντες, ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς μαχουμένους. Παρμενίων δὲ προσελθὼν, λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε. Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν. Τοὺς γὰρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν, πολὺ τῶν πεζῶν λειπομένους, πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξειν ἕωθεν εὐπετῶς τῷ στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον. Ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες,

πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. Νῦν δὲ οὐκ ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐν μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. Πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶται βαθέα· αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ὁρᾷς ὅτι ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως τε οὖν καὶ κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείσονται, ἐς φάλαγγα συντεταγμένοι, τῶν πολεμίων οἱ ἱππεῖς· καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα, ἔς τε τὰ παρόντα χαλεπὸν, καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν. Ἀλέξανδρος δὲ, Ταῦτα μὲν (ἔφη) ὦ Παρμενίων, γιγνώσκω, αἰσχύνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβην εὐπετῶς, τοῦτο δὲ σμικρὸν ῥεῦμα (οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίσας) εἴρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι ὡς ἔχομεν. Καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης, οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι· ἀναθαῤῥήσειν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ἀξιομάχους Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον.

XIV. Ταῦτα εἰπὼν, Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆγεν. Προετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ, Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀῤῥαβαίου τούς τε σαρισσοφόρους ἱππέας ἔχων, Φιλώτᾳ ἐπετάχθη, καὶ τοὺς Παίονας καὶ τὴν ἴλην τὴν Σωκράτους. Ἐχόμενοι δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπι-

σταὶ τῶν ἑταίρων, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ δὲ ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ, ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ, ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἦρχε. Τοῦ δὲ εὐωνύμου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἁρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ Θρᾷκες, ὧν ἦρχεν Ἀγάθων· Ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ, ἥ τε Κρατεροῦ φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου, ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς ξυμπάσης τάξεως. Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακρὰν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἱππέων. Καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. Ἧι δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων (δῆλος γὰρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν τῇ σὺν ἐκπλήξει θεραπείᾳ) κατὰ τὸ εὐώνυμον μὲν σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἵππων. Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἐφεστῶτες, ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν ἡσυχίαν ἦγον· καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ᾽ ἑκατέρων. Οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐγκελευσάμενος ἕπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνε-

σθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβαλεῖν εἰς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀῤῥαβαίου καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ἣ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας, ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ παρατείνων τὴν τάξιν, ᾗ παρεῖλκε τὸ ῥεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνυστὸν, τῇ φάλαγγι προσμίξῃ αὐτοῖς.

XV. Οἱ δὲ Πέρσαι, ᾗ πρῶτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἄνωθεν ἔβαλλον· οἱ μὲν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ, κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔς τε ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. Καὶ ἦν τῶν τε ἱππέων ὠθισμὸς, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἴργειν τὴν ἔκβασιν· καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ξὺν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο, ἀλλὰ τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι· Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ, καὶ αὐτοὶ ἐξ ἀβεβαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι· οἱ δὲ Πέρσαι, ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης· ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες, καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν Μακεδόνων ξυμμίξαντες τοῖς Πέρσαις κατε-

κόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἷ ἄγων τὸ κέρας τὸ δεξιόν. Καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ πᾶν στῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν, καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. Καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ μᾶλλόν τι ἐῴκει. Ξυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τὲ ἵπποις, καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν, ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῶσαι εἰσάπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης, καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες· οἱ δὲ εἶρξαί τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὖθις ἀπώσασθαι. Καὶ ἐκ τούτου ἐπλεονέκτουν ἤδη οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ, καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεΐνοις πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο. Ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ Ἄρετιν ᾔτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ συντετριμμένον τὸ δόρυ ἦν· ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ, ἄλλον αἰτεῖν ἐκέλευε. Δημάρατος δὲ, ἀνὴρ Κορίνθιος τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἑταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὑτοῦ δόρυ. Καὶ ὃς ἀναλαβὼν, καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προϊππεύοντα, καὶ ἐπάγοντα ἅμα οἷ ὥσπερ ἔμβολον τῶν ἱππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν ἄλλων· καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι,

καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. Ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι, καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δὲ ἔσχε τὸ κράνος. Καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος, παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον· Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ᾽ Ἀλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου, καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν, προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον.

XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ οἱ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς, καὶ πρὸς τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι, ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον, ᾗ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν. Ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνδεδώκει αὐτοῖς, παρεῤῥήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ᾽ ἑκάτερα τῆς ἵππου· καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον εἰς χιλίους. Οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στῖφος, ᾗ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλόν τι τοῦ παραλόγου, ἢ λογισμῷ βεβαίῳ ἔμενε. Καὶ τούτοις τήν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν, καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι᾽ ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς· ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς· ἐζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐπε-

σον δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Νιφάτης τε καὶ Πετίνης, καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὕπαρχος Μιθροβουζάνης, καὶ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Δαρείου γαμβρὸς, καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὠμάρης. Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ, ὡς ὁ λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος. Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον, καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. Τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων, ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα· καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι, ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων εἰσφοραί. Καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθών τε αὐτὸς ἑκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν, καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος, καὶ ὅ, τι πράττων, εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι οἱ παρασχών. Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν. Ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας, οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δὲ δήσας ἐν πέδαις, εἰς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ

κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν, Ἕλληνες ὄντες, ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀναθήματα εἶναι τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τόδε· Ἀλέξανδρος Φιλίππου, καὶ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων.

XVII. Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης ἦρχε, καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας, οὕσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὲν τῶν βαρβάρων κατιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἑκάστου ἐκέλευε. Ζελείτας δὲ ἀφῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἔγνω συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις. Δασκύλιον δὲ παραληψόμενον Παρμενίωνα ἐκπέμπει· καὶ παραλαμβάνει Δασκύλιον Παρμενίων ἐκλιπόντων τῶν φρουρῶν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σάρδεων προὐχώρει, καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων, ἧκον παρ᾽ αὐτὸν Μιθρίνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐν Σάρδεσι, καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι· ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρίνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ αὐτὸς μὲν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ Ἕρμῳ ποταμῷ. Ἀπέχει δὲ ὁ Ἕρμος ἀπὸ Σάρδεων σταδίους ὅσον εἴκοσιν· Ἀμύνταν δὲ τὸν Ἀνδρομένους τὴν ἄκραν παραληψόμενον ἐκπέμπει ἐς Σάρδεις· καὶ Μιθρίνην μὲν ἐν τιμῇ ἅμα οἱ ἦγε, Σαρδιανοὺς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λυδοὺς τοῖς νόμοις τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι ἔδωκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν. Ἀνῆλθε

δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περσῶν· καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὀχυρὸν τὸ χωρίον· Ὑπερύψηλόν τε γὰρ ἦν καὶ ἀπότομον πάντῃ καὶ τριπλῷ τείχει πεφραγμένον· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναόν τε οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐπενόει, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι. Σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τῆς ἄκρας ὅπερ ἐπιτηδειότατον χωρίον, ὥρᾳ ἔτους ἐξαίφνης χειμὼν ἐπιγίγνεται, καὶ βρονταὶ σκληραί· καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πίπτει, οὗ τὰ τῶν Λυδῶν βασίλεια. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἔδοξεν ἐκ θεοῦ σημανθῆναι, ἵνα χρὴ οἰκοδομεῖσθαι τῷ Διῒ τὸν νεὼν, καὶ οὕτως ἐκέλευσε. Κατέλιπε δὲ τῆς μὲν ἄκρας τῆς Σάρδεων ἐπιμελητὴν Παυσανίαν τῶν ἑταίρων· τῶν δὲ φόρων τῆς συντάξεώς τε καὶ ἀποφορᾶς Νικίαν· Ἄσανδρον δὲ τὸν Φιλώτου, Λυδίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριδάτου ἀρχῆς, δοὺς αὐτῷ ἱππέας τε καὶ ψιλοὺς ὅσοι ἱκανοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐδόκουν. Κάλαν δὲ καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου, ἐπὶ τὴν χώραν τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει, ἄγοντας τούς τε Πελοποννησίους καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τοὺς πολλοὺς πλὴν Ἀργείων. Οὗτοι δὲ ἐν Σάρδεσι κατελείφθησαν τὴν ἄκραν φυλάττειν. Ἐν τούτῳ δὲ ὡς τὰ τῆς ἱππομαχίας ἐξηγγέλθη, οἵ τε τὴν Ἔφεσον φρουροῦντες μισθοφόροι ᾤχοντο φεύγοντες, δύο τριήρεις τῶν Ἐφεσίων λαβόντες, καὶ ξὺν αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὃς ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας Ἀλέξανδρον· παθὼν μὲν οὐδὲν πρὸς Ἀλεξάνδρου, δυσνοίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπαξιώσας τι παθεῖν πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος, τούς τε

φυγάδας, ὅσοι δι' αὐτὸν ἐξέπεσον τῆς πόλεως, κατήγαγε, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας, δημοκρατίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φόρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον, τῇ Ἀρτέμιδι ξυντελεῖν ἐκέλευσεν. Ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἐφεσίων, ὡς ἀφῃρέθη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ τῶν ὀλίγων φόβος, τούς τε Μέμνονα ἐπαγομένους, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς τὴν εἰκόνα τοῦ Φιλίππου τὴν ἐν τῷ ἱερῷ καταβαλόντας, καὶ τὸν τάφον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας τὸν Ἡροπύθου, τοῦ ἐλευθερώσαντος τὴν πόλιν, ὥρμησαν ἀποκτεῖναι. Καὶ Σύρφακα μὲν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ Πελάγοντα καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σύρφακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξαγαγόντες κατέλευσαν· τοὺς δὲ ἄλλους διεκώλυσεν Ἀλέξανδρος προσωτέρω ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· γνοὺς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰτίοις καὶ οὐ ξὺν δίκῃ τινὰς, τοὺς μὲν κατ' ἔχθραν, τοὺς δὲ κατὰ ἁρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγχωρηθὲν αὐτῷ, ὁ δῆμος. Καὶ εἰ δή τῳ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσιν, Ἀλέξανδρος ἐν τῷ τότε εὐδοκίμει.

XVIII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τράλλεων παρ' αὐτὸν ἧκον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὃς πέμπει Παρμενίωνα, δοὺς αὐτῷ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους πεζοὺς τῶν ξένων, καὶ Μακεδόνας παραπλησίους, ἱππέας δὲ τῶν ἑταίρων ἐς διακοσίους. Ἀντίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους, ἐπὶ τὰς Αἰολίδας τε πόλεις ξὺν δυνάμει οὐκ ἐλάττονι ἐξέπεμψε, καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν. Καὶ τὰς μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ καταλύειν ἐκέλευσε, δημο-

κρατίας δέ τε ἐγκαθιστάναι, καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν ἑκάστοισιν ἀποδοῦναι· καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. Αὐτὸς δὲ ὑπομείνας ἐν Ἐφέσῳ, θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένῃ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τῶν τε πεζῶν τοὺς λοιποὺς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς Θρᾷκας ἱππέας καὶ τῶν ἑταίρων τήν τε βασιλικὴν ἴλην καὶ πρὸς ταύτῃ τρεῖς ἄλλας, ἐπὶ Μιλήτου ἐστέλλετο· καὶ τὴν μὲν ἔξω καλουμένην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν ἐκλιπούσης τῆς φυλακῆς· ἐνταῦθα δὲ καταστρατοπεδεύσας, ἔγνω ἀποτειχίζειν τὴν εἴσω πόλιν. Ἡγησίστρατος γὰρ ὅτῳ ἡ φρουρὰ ἡ Μιλησίων ἐκ βασιλέως ἐπετέτραπτο, πρόσθεν γράμματα παρ' Ἀλέξανδρον ἔπεμπεν, ἐνδιδοὺς τὴν Μίλητον· τότε δὲ ἀναθαῤῥήσας ἐπὶ τῷ Περσῶν στρατῷ οὐ μακρὰν ὄντι, διασώζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν πόλιν. Νικάνωρ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἄγων, ὑποφθάνει τοὺς Πέρσας, τρισὶν ἡμέραις πρότερος καταπλεύσας, ἢ τοὺς Πέρσας Μιλήτῳ προσχεῖν· καὶ ὁρμίζεται ναυσὶν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐν τῇ νήσῳ τῇ Λάδῃ· κεῖται δὲ αὕτη ἐπὶ τῇ Μιλήτῳ. Αἱ δὲ τῶν Περσῶν νῆες ὑστερήσασαι, ἐπειδὴ ἔμαθον οἱ ναύαρχοι τὴν ἀμφὶ Νικάνορα τὴν ἐν τῇ Λάδῃ προκαταγωγήν, πρὸς τῇ Μυκάλῃ τῷ ὄρει ὡρμίσθησαν. Τὴν γὰρ Λάδην τὴν νῆσον προκατειλήφει Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν νεῶν μόνον τῇ ἐγκαθορμίσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς Θρᾷκας καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐς τετρακισχιλίους διαβιβάσας ἐς αὐτήν. Ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων αἱ νῆες,

ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας. Παρμενίων μὲν δὴ καὶ ὣς παρῄνει Ἀλεξάνδρῳ ναυμαχεῖν, τά τε ἄλλα κρατήσειν τῷ ναυτικῷ τοὺς Ἕλληνας ἐλπίζων, καί τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐτόν, ὅτι ἀετὸς ὤφθη καθήμενος ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατὰ πρύμναν τῶν Ἀλεξάνδρου νεῶν. Καὶ γὰρ δὴ νικήσαντας μὲν, μεγάλα ὠφεληθήσεσθαι ἐς τὰ ὅλα· νικηθεῖσι δὲ, οὐ παρὰ μέγα ἔσεσθαι τὸ πταῖσμα· καὶ ὣς γὰρ θαλαττοκρατεῖν τοὺς Πέρσας. καὶ αὐτὸς δὲ ἔφη ἐπιβῆναι ἐθέλειν τῶν νεῶν, καὶ τοῦ κινδύνου μετέχειν. Ἀλέξανδρος δὲ τῇ τε γνώμῃ ἁμαρτάνειν ἔφη Παρμενίωνα, καὶ τοῦ σημείου τῇ οὐ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐξηγήσει. Ὀλίγαις τε γὰρ ναυσὶ πρὸς πολλῷ πλείους ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ ναυμαχήσειν, καὶ οὐ μεμελετηκότι τῷ σφῶν ναυτικῷ πρὸς ἠσκημένον τὸ τῶν Κυπρίων τε καὶ Φοινίκων· τήν τε ἐμπειρίαν τῶν Μακεδόνων καὶ τὴν τόλμαν ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ οὐκ ἐθέλειν παραδοῦναι τοῖς βαρβάροις· καὶ ἡττηθεῖσι τῇ ναυμαχίᾳ οὐ μικρὰν τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐς τοῦ πολέμου τὴν πρώτην δόξαν· τά τε ἄλλα, καὶ τοὺς Ἕλληνας νεωτεριεῖν πρὸς τοῦ ναυτικοῦ πταίσματος τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαρθέντας. Ταῦτα μὲν τῷ λογισμῷ ξυντιθεὶς οὐκ ἐν καιρῷ ἀπέφαινε ναυμαχεῖν· τὸ θεῖον δὲ αὐτὸς ἄλλῃ ἐξηγεῖσθαι. Εἶναι μὲν γὰρ πρὸς αὐτοῦ τὸν ἀετόν· ἀλλ᾽ ὅτι ἐπὶ γῆς καθήμενος ἐφαίνετο, δοκεῖν οἱ μᾶλλόν τι σημαίνειν, ὅτι ἐκ γῆς κρατήσει τοῦ Περσῶν ναυτικοῦ.

XIX. Καὶ ἐν τούτῳ Γλαύκιππος, ἀνὴρ τῶν δοκίμων ἐν Μιλήτῳ, ἐκπεμφθεὶς παρὰ Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ δήμου τε καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων,

οἷς μᾶλλόν τι ἐπετέτραπτο ἡ πόλις, τά τε τείχη ἔφη ἐθέλειν τοὺς Μιλησίους καὶ τοὺς λιμένας παρέχειν κοινοὺς Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πέρσαις· καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπὶ τούτοις λύειν ἠξίου. Ἀλέξανδρος δὲ Γλαυκίππῳ μὲν προστάσσει ἀπαλλάττεσθαι κατὰ τάχος ἐς τὴν πόλιν, καὶ Μιλησίοις ἐπαγγέλλειν παρασκευάζεσθαι, ὡς μαχουμένους ἔσωθεν. Αὐτὸς δ᾽ ἐπιστήσας τῷ τείχει μηχανάς, καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι᾽ ὀλίγου τῶν τειχῶν, τὰ δὲ κατασείσας ἐπιπολὺ, προσῆγε τὴν στρατιὰν, ὡς ἐπιβησομένους, ᾗ κατερήριπτο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ τεῖχος, ἐφομαρτούντων καὶ μόνον οὐ θεωμένων τῶν Περσῶν ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν καὶ ξυμμάχους. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς Λάδης τὴν ὁρμὴν τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ κατιδόντες, ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον τῶν Μιλησίων, παρὰ γῆν τὴν εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ᾗπερ τὸ στενώτατον ἦν, ἀντιπρώρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίσαντες, ἀποκεκλείκεσαν, τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν ὠφέλειαν. Ἔνθα οἱ Μιλήσιοί τε καὶ οἱ μισθοφόροι, πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων, οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὑπτίων ἐς νησίδα τινὰ ἀνώνυμον τῇ πόλει ἐπικειμένην διενήχοντο· οἱ δὲ, ἐς κελήτια ἐμβαίνοντες καὶ ἐπειγόμενοι ὑποφθάσαι τὰς τριήρεις τῶν Μακεδόνων, ἐγκατελήφθησαν ἐν τῷ στόματι τοῦ λιμένος πρὸς τῶν τριηρῶν, οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπώλλυντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐχομένης ἤδη

τῆς πόλεως, ἐπὶ τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει αὐτός, κλίμακας φέρειν ἐπὶ τὰς πρώρας τῶν τριηρῶν κελεύσας, ὡς κατὰ τὰ ἀπότομα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς τεῖχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησόμενος. Ὡς δὲ διακινδυνεύειν ἐθέλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, οἶκτος λαμβάνει αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι γενναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφαίνοντο. Καὶ σπένδεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷδε, ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν. Ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τριακοσίους· αὐτοὺς δὲ Μιλησίους, ὅσοι μὴ ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὁρμώμενοι, ταῖς μὲν ἡμέραις ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ οὐκ ἐν καλῷ ὡρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι ἀπὸ τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν διὰ μακροῦ ἠναγκάζοντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ταῖς μὲν ναυσὶ τὸν λιμένα ἐφύλαττε τῶν Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔσπλουν. Ἐκπέμπει δ᾽ ἐς τὴν Μυκάλην Φιλώταν, ἄγοντα τούς τε ἱππέας καὶ τῶν πεζῶν τάξεις τρεῖς, παραγγείλας εἴργειν τῆς ἀποβάσεως τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν. Οἱ δὲ, ὕδατός τε σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πολιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσὶν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι, αὖθις ἐπέπλεον τῇ Μιλήτῳ· καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῶν νεῶν πρὸ τοῦ λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, εἴπη ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῶν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν μεταξὺ

τῆς τε ἄλλης νήσου καὶ τοῦ στρατοπέδου λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάνδρου ναῦς· ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκεδάννυσθαι τὸ πολὺ ἀπὸ τῶν νεῶν, τοὺς μὲν ἐπὶ φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ ξυγκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, τοὺς δὲ καὶ εἰς προνομὰς ταττομένους, πεπυσμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ μέρος μέν τι ἀπῆν τῶν ναυτῶν· ἐκ δὲ τῶν παρόντων ξυμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα ναῦς, ὡς προσπλεούσας τὰς πέντε τῶν Περσῶν κατεῖδε, πέμπει ἐπ᾽ αὐτὰς κατὰ σπουδὴν, ἐμβάλλειν ἀντιπρῴρους κελεύσας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς πέντε ναυσὶ τῶν Περσῶν, ὡς παρ᾽ ἐλπίδα ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον, ὑποστρέψαντες ἐκ πολλοῦ, ἔφευγον πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. Καὶ ἡ μὲν Ἰασσέων ναῦς ἁλίσκεται αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐν τῇ φυγῇ, οὐ ταχυναυτοῦσα. Αἱ δὲ τέσσαρες ἔφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. Οὕτω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι.

XX. Ἀλέξανδρος δὲ καταλῦσαι ἔγνω τὸ ναυτικὸν, χρημάτων τε ἐν τῷ τότε ἀπορίᾳ, καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὁρῶν τὸ αὑτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ· οὔκουν οὐδ᾽ ἐθέλων μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. Ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τὴν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ ἔτι δέοιτο, τάς τε παραλίους πόλεις λαβὼν, καταλύσει τὸ Περσῶν ναυτικὸν, οὔτε ὁπόθεν τὰς ὑπηρεσίας πληρώσουσιν, οὔτε ὅπῃ τῆς Ἀσίας προσέξουσιν ἔχοντας. Καὶ ἀετὸν ταύτῃ συνέβαλλεν, ὅτι ἐσήμηνεν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς κρατήσειν τῶν νεῶν. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ Καρίας

ἐστέλλετο, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνεστηκέναι οὐ φαύλην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. Ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἁλικαρνασσοῦ, ταύτας δὲ ἐξ ἐφόδου λαβὼν, καταστρατοπεδεύει πρὸς Ἁλικαρνασσῷ, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα σταδίους, ὡς ἐπὶ χρονίῳ πολιορκίᾳ. Ἥ τε γὰρ φύσις τοῦ χωρίου ὀχυρὸν ἐποίει αὐτὸ, καὶ ὅπη τὸ ἐνδεῖν ὡς πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ξύμπαντα ταῦτα Μέμνων τε αὐτὸς παρὼν, ἤδη ἀποδεδειγμένος πρὸς Δαρείου τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν, ἐκ πολλοῦ παρεσκευάκει· καὶ στρατιῶται πολλοὶ μὲν ξένοι μισθοφόροι τῇ πόλει ἐγκατελείφθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ Περσῶν αὐτῶν· αἵ τε τριήρεις ἐφώρμουν τῷ λιμένι, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ναυτῶν πολλὴν ὠφέλειαν γίγνεσθαι ἐς τὰ ἔργα. Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντος Ἀλεξάνδρου τῷ τείχει, κατὰ τὰς ἐπὶ Μύλασσα φερούσας πύλας, ἐκδρομή τε γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀκροβολισμός· καὶ τούτους οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλάν τε οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδραμόντες, καὶ ἐς τὴν πόλιν κατέκλεισαν. Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν τῶν ἑταίρων ἵππον, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου καὶ Μελεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν, καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, περιῆλθε τῆς πόλεως τὸ πρὸς Μύνδον μέρος, τό, τε τεῖχος κατοψόμενος, εἰ ταύτῃ ἐπιμαχώτερον τυγχάνοι ὂν ἐς τὴν προσβολὴν, καὶ ἅμα εἰ τὴν Μύνδον ἐξ ἐπιδρομῆς δύναιτο λαθὼν κατασχεῖν· ἔσεσθαι γὰρ οὐ σμικρὰν τὴν ὠφέλειαν ἐς

τὴν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ πολιορκίαν, τὴν Μύνδον οἰκείαν γενομένην. Καί τι ἐνεδίδοτο αὐτῷ ἐκ τῶν Μυνδίων, εἰ λάθοι νυκτὸς προσελθών. Αὐτὸς μὲν δὴ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀμφὶ μέσας νύκτας προσῆλθε τῷ τείχει· ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοτο ἀπὸ τῶν ἔνδον, αἵ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες αὐτῷ οὐ παρῆσαν, οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ πολιορκίαν σταλέντι, ἀλλ' ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ ἐνδιδομένης τῆς πόλεως; προσήγαγε καὶ ὣς τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα ὑπορύττειν κελεύσας τὸ τεῖχος. Καὶ ἕνα γε πύργον κατέβαλον οἱ Μακεδόνες· οὐ μέν τοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος πεσών· καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα εὐρώστως ἀμυνόμενοι, καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἤδη κατὰ θάλασσαν πολλοὶ παραβεβοηθηκότες, ἄπορον ἐποίησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν αὐτοσχέδιόν τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς κατάληψιν τῆς Μύνδου. Οὕτω μὲν δὴ ἐπανέρχεται Ἀλέξανδρος, οὐδὲν πράξας ὧν ἕνεκα ὡρμήθη· καὶ τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ αὖθις προσεῖχε. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τὴν τάφρον, ἣ πρὸ τῆς πόλεως ὀρώρυκτο αὐτοῖς, πλάτος μὲν τριάκοντα μάλιστα πήχεων, τὸ βάθος δὲ ἐς πεντεκαίδεκα, ἐχώννυε, τοῦ ῥᾳδίαν εἶναι τὴν προσαγωγὴν τῶν τε πύργων, ἀφ' ὧν ἔμελλε τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἐς τοὺς προμαχομένους τοῦ τείχους ποιεῖσθαι, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν, αἷς κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος. Καὶ ἥ τε τάφρος αὐτῷ ἐχώσθη οὐ χαλεπῶς, καὶ οἱ πύργοι προσήγοντο ἤδη. Οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς ἐμπρῆσαι τούς τε πύργους, καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ προσηγμέναι, ἢ οὐ πόῤῥω τοῦ προσάγεσθαι ἦσαν, ὑπὸ

τῶν φυλακῶν τε τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐξεγερθέντες παρεβοήθησαν, οὐ χαλεπῶς κατεκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη αὖθις· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἄλλοι τε ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ Νεοπτόλεμος, ὁ Ἀῤῥαβαίου, τοῦ Ἀμύντου ἀδελφὸς, τῶν παρὰ Δαρεῖον αὐτομολησάντων. Τῶν δ' Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἐς τριακοσίους· ὅτι ἐν νυκτὶ γινομένης τῆς ἐκδρομῆς, ἀφυλακτότεροι ἐς τὸ τιτρώσκεσθαι ἦσαν.

XXI. Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον, δύο τῶν Μακεδόνων ὁπλῖται ἐκ τῆς Περδίκκου τάξεως, ξυσκηνοῦντές τε καὶ ἅμα ξυμπίνοντες, αὐτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ ἑκάτερος ἐπὶ μέγα τῷ λόγῳ ἦγεν· ἔνθα δὴ φιλοτιμία τε ἐσπίπτει αὐτοῖς (καί τι καὶ ὁ οἶνος ὑπεθέρμαινεν) ὥς τε ὁπλισάμενοι αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν, προσβάλλουσι τῷ τείχει κατὰ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Μύλασσα μάλιστα τετραμμένην, ὡς ἐπίδειξιν τῆς σφῶν ῥώμης μᾶλλόν τι ἢ πρὸς πολεμίους μετὰ κινδύνου τὸν ἀγῶνα ποιησόμενοι. Καὶ τούτους κατιδόντες τινὲς τῶν ἐκ τῆς πόλεως δύο τε ὄντας, καὶ οὐ ξὺν λογισμῷ προσφερομένους τῷ τείχει, ἐπεκθέουσιν. Οἱ δὲ τοὺς μὲν ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέκτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφεστηκότας ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ τε πλήθει καὶ τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι· ὅτι ἐξ ὑπερδεξίου τοῖς πολεμίοις ἡ ἐπιδρομή τε καὶ ὁ ἀκροβολισμὸς ἐγίγνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀντεκθέουσι τινὲς καὶ ἄλλοι τῶν τοῦ Περδίκκου στρατιωτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἄλλοι, καὶ ξυμπίπτει μάχη

καρτερὰ πρὸς τῷ τείχει. Καὶ κατακλείονται αὖθις πρὸς τῶν Μακεδόνων εἴσω τῶν πυλῶν οἱ ἐπεκδραμόντες. Παρ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ἁλῶναι ἡ πόλις. Τά τε γὰρ τείχη ἐν τῷ τότε οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν, καὶ δύο πύργοι καὶ μεσοπύργιον εἰς ἔδαφος καταπεπτωκότα, οὐ χαλεπὴν ἂν τῷ στρατεύματι, εἰ ἅπαν προσήψατο τοῦ ἔργου, τὴν ἐς τὸ τεῖχος πάροδον παρέσχε. Καὶ ὁ τρίτος πύργος κατασεσεισμένος, οὐδὲ οὗτος χαλεπῶς ἂν ἠρίφθη ὑπορυσσόμενος. Ἀλλὰ ἔφθησαν γὰρ ἀντὶ τοῦ πεπτωκότος τείχους ἔσωθεν πλίνθινον μηνοειδὲς ἀντοικοδομησάμενοι, οὐ χαλεπῶς, ὑπὸ πολυχειρίας. Καὶ τούτῳ ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὰς μηχανὰς Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκδρομὴ αὖθις γίνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως, ἐπὶ τῷ ἐμπρῆσαι τὰς μηχανάς. Καὶ μέρος μέν τι τῶν πλησίον τοῦ τείχους γέῤῥων καὶ ἑνὸς τῶν πύργων τῶν ξυλίνων κατεκαύθη, τὰ δὲ ἄλλα διεφύλαξαν οἱ περὶ Φιλώταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, τάς τε δᾷδας ὅσας ἔχοντες ἐκβεβοηθήκεσαν ἀφέντες, καὶ τὰ ὅπλα οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥίψαντες, εἴσω τοῦ τείχους ἔφευγον. Καίτοι τά γε πρῶτα τῇ φύσει τε τοῦ χωρίου ὑπερδεξίου ὄντος ἐπεκράτουν, καὶ οὐ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκροβολίζοντο ἐς τοὺς προμαχομένους τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πύργων, οἳ δὴ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐῤῥιμμένου τείχους αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι, ἐκ πλαγίου τε καὶ μονονοὺ κατὰ νώτου παρεῖχον ἀκροβολίζεσθαι ἐς τοὺς τῷ ἀντῳκοδομημένῳ τείχει προσάγοντας.

XXII. Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπάγοντος αὖθις Ἀλεξάνδρου τὰς μηχανὰς τῷ πλινθίνῳ τῷ ἐντὸς τείχει, καὶ αὐτοῦ ἐφεστηκότος τῷ ἔργῳ, ἐκδρομὴ γίνεται πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως· τῶν μὲν κατὰ τὸ ἐρηριμμένον τεῖχος, ᾗ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπετέτακτο· τῶν δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον, ᾗ οὐδὲ πάνυ τι προσδεχομένοις τοῖς Μακεδόσιν ἦν. Καὶ οἱ μὲν δᾷδάς τε ταῖς μηχαναῖς ἐνέβαλλον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα καὶ ἐπὶ μέγα προκαλέσασθαι. Τῶν δὲ ἀμφ' Ἀλέξανδρον αὐτῶν τε ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως, καὶ ταῖς μηχαναῖς ἀπὸ τῶν πύργων λίθων τε μεγάλων ἀφιεμένων, καὶ βελῶν ἐξακοντιζομένων, οὐ χαλεπῶς ἀπεστράφησάν τε καὶ ἔφυγον ἐς τὴν πόλιν· καὶ φόνος ταύτῃ οὐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονές τε καὶ ξὺν μείζονι τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. Οἱ μὲν γὰρ εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν, ἀπέθανον· οἱ δὲ, ἀμφὶ τῷ τείχει τῷ καταπεπτωκότι, στενοτέρας τε ἢ κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῆς παρόδου οὔσης, καὶ τῶν κατερηριμμένων τοῦ τείχους χαλεπὴν τὴν ὑπέρβασιν αὐτοῖς παρεχόντων. Τοῖς δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον ἐκδραμοῦσιν ἀπήντα Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικὸς, τήν τε Ἀδδαίου καὶ Τιμάνδρου ἅμα οἱ τάξιν ἄγων καὶ ἔστιν οὓς τῶν ψιλῶν. Καὶ οὗτοι οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς ἐτρέψαντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. Ξυνέβη δὲ καὶ τούτοις ἐν τῇ ἀποχωρήσει κατὰ στενὴν γέφυραν τὴν ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι, τήν τε γέφυραν αὐτὴν ὑπὸ πλήθους ξυντρίψαι, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας, τοὺς μὲν ὑπὸ σφῶν καταπατηθέντας

διαφθαρῆναι, τοὺς δὲ καὶ ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. Ὁ πλεῖστος δὲ φόνος περὶ ταῖς πύλαις αὐταῖς ξυνέβη· ὅτι ἡ ξύγκλεισις τῶν πυλῶν, φοβερά τε καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ γενομένη, δεισάντων μὴ συνεισπέσοιεν τοῖς φεύγουσιν ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν φιλίων τῆς εἰσόδου ἀπέκλεισεν, οὓς πρὸς αὐτοῖς τοῖς τείχεσιν οἱ Μακεδόνες διέφθειραν. Καὶ παρ' ὀλίγον ἦκεν ἁλῶναι ἡ πόλις, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἀνεκαλέσατο τὸ στράτευμα, ἔτι διασῶσαι ἐθέλων τὴν Ἁλικαρνασσὸν, εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσέων. Ἀπέθανον μὲν τῶν μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐς χιλίους, τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ ἐν τούτοις Πτολεμαῖός τε ὁ σωματοφύλαξ, καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης, καὶ Ἀδδαῖος ὁ χιλιάρχης· οὗτοι καὶ ἄλλοι τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

XXIII. Ἔνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Ὀροντοβάτης τε καὶ Μέμνων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων γνόντες σφᾶς τε οὐ δυναμένους ἐπιπολὺ ἀντέχειν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ τοῦ τείχους τὸ μέν τι καταπεπτωκὸς ἤδη ὁρῶντες, τὸ δὲ κατασεσεισμένον· πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς, τοὺς μὲν διεφθαρμένους, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ τετρῶσθαι ἀπομάχους ὄντας· ταῦτα ἐν νῷ λαβόντες, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς τόν τε ξύλινον πύργον, ὃν αὐτοὶ ἀντῳκοδόμησαν ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων, ἐμπιπρᾶσι καὶ τὰς στοὰς, ἐν αἷς τὰ βέλη αὐτοῖς ἀπέκειτο. Ἐνέβαλον δὲ καὶ ταῖς οἰκίαις πῦρ ταῖς πλησίον τοῦ τείχους· τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ

φλὸξ, ἀπό τε τῶν στοῶν καὶ τοῦ πύργου πολλὴ ἐπενεχθεῖσα, καί τι καὶ τοῦ ἀνέμου ταύτῃ ἐπιφέροντος· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν Ἀρκόννησον ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ ἐς τὴν Σαλμακίδα ἄκραν οὕτω καλουμένην. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἀπηγγέλθη ταῦτα ἔκ τινων αὐτομολησάντων ἐκ τοῦ ἔργου, καὶ τὸ πῦρ πολὺ καθεώρα αὐτὸς, καί τοι ἀμφὶ μέσας που νύκτας ἦν τὸ γιγνόμενον· ὁ δὲ καὶ ὣς ἐξαγαγὼν τοὺς Μακεδόνας, τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πόλιν ἔκτεινεν, ὅσοι δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καταλαμβάνοιντο τῶν Ἁλικαρνασσέων, τούτους δὲ σώζειν παρήγγειλεν. Ἤδη τε ἠὼς ὑπέφαινε, καὶ κατιδὼν τὰς ἄκρας, ἃς οἵ τε Πέρσαι καὶ οἱ μισθοφόροι κατειλήφεσαν, ταύτας μὲν ἀπέγνω πολιορκεῖν, τριβήν τε ἐπινοῶν οὐκ ὀλίγην ἔσεσθαι οἱ ἀμφ᾽ αὐτὰς τῇ φύσει τῶν χωρίων, καὶ οὐ παρὰ μέγα εἶναι ἐξελόντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν. Θάψας δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ, τὰς μὲν μηχανὰς ἐς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἐπ᾽ αὐταῖς τεταγμένους. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατασκάψας, αὐτῆς τε ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας φυλακὴν ἐγκαταλιπὼν, ξένους μὲν πεζοὺς τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἐς διακοσίους, καὶ Πτολεμαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν, ἐπὶ Φρυγίας ἐστέλλετο· τῆς δὲ Καρίας ξυμπάσης σατραπεύειν ἔταξεν Ἄδαν, θυγατέρα μὲν Ἑκατόμνου, γυναῖκα δὲ Ἱδιέρως, ὃς καὶ ἀδελφὸς αὐτῇ ὢν, κατὰ νόμον τῶν Καρῶν ξυνῴκει. Καὶ ὁ μὲν Ἱδριεὺς τελευτῶν ταύτῃ ἐπέτρεψε τὰ πράγματα, νενομισμένον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔτι ἀπὸ Σεμιράμεως καὶ γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν. Πιξώδαρος δὲ τὴν μὲν ἐκ-

βάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα. Τελευτήσαντος δὲ Πιξοδάρου Ὀροντοβάτης τὴν Καρῶν ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε γαμβρὸς ὢν Πιξοδάρου. Ἄδα δὲ Ἄλινδα μόνον κατεῖχε, χωρίον τῆς Καρίας ἐν τοῖς ὀχυρώτατον, καὶ ἐσβαλόντι Ἀλεξάνδρῳ ἐς Καρίαν, ἀπήντα, τά τε Ἄλινδα ἐνδιδοῦσα, καὶ παῖδα οἱ τιθεμένη Ἀλέξανδρον. Καὶ Ἀλέξανδρος τά τε Ἄλινδα αὐτῇ ἐπέτρεψε, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδὸς οὐκ ἀπηξίωσε, καὶ ἐπειδὴ Ἁλικαρνασσόν τε ἐξεῖλε, καὶ τῆς ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἄρχειν ἁπάσης ἔδωκε.

XXIV. *Τῶν Μακεδόνων δέ ἐστιν οἱ συνεστρατευμένοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας γεγαμηκότες· καὶ τούτων ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναι οἱ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκπέμπει γὰρ αὐτοὺς ἐκ Καρίας, διαχειμάσοντας ἐν Μακεδονίᾳ ἅμα ταῖς γυναιξίν· ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολεμαῖον τὸν Σελεύκου, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, καὶ τῶν στρατηγῶν, Κοῖνόν τε τὸν Πολεμοκράτους καὶ Μελέαγρον τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῶν νεογάμων ἦσαν· προστάξας, ἐπειδὰν αὐτοί τε ἐπανίωσι, καὶ τοὺς μετὰ σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπαναγάγωσι, καταλέξαι ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς χώρας ὅσους πλείστους. Καὶ τῷ ἔργῳ τῷδε εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκίμησε παρὰ Μακεδόσιν Ἀλέξανδρος. Ἔπεμψε δὲ καὶ Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους, ἐπὶ ξυλλογῇ στρατιωτῶν εἰς Πελοπόννησον. Παρμενίωνα δὲ πέμπει ἐπὶ Σάρδεων, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίαν καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμά-*

χους καὶ τὰς ἁμάξας ἄγειν· καὶ κελεύει ἀπιέναι ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Λυκίας τε καὶ Παμφυλίας ᾔει, ὡς τῆς παραλίου κρατήσας, ἀχρεῖον καταστῆσαι τοῖς πολεμίοις τὸ ναυτικόν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν παρόδῳ Ὕπαρνα χωρίον ὀχυρὸν φυλακὴν ἔχον ξένους μισθοφόρους ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν· οἱ δ' ἐκ τῆς ἄκρας ξένοι ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον. Ἔπειτα εἰσβαλὼν ἐς Λυκίαν, Τελμισσεῖς μὲν ὁμολογίᾳ προσηγάγετο· περάσας δὲ τὸν Ξάνθον ποταμὸν, Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἐνδοθέντα ἔλαβεν, καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα ἐς τριάκοντα. Ταῦτα καταπράξας, ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ χειμῶνος ἐς τὴν Μιλυάδα καλουμένην χώραν ἐσβάλλει, ἣ ἐστι μὲν τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκίαν, τότε οὕτως ἐκ βασιλέως μεγάλου τεταγμένον. Καὶ ἐνταῦθα Φασηλιτῶν πρέσβεις ἧκον περὶ φιλίας τε καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανῶσαι Ἀλέξανδρον, καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπικηρυκευόμενοι ἐπρέσβευον Λυκίων τῶν κάτω οἱ πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φασηλίτας τε καὶ Λυκίους παραδοῦναι τὰς πόλεις τοῖς ἐπὶ τούτῳ στελλομένοις ἐκέλευσε, καὶ παρεδόθησαν ξύμπασαι. Αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐς τὴν Φασηλίδα παραγενόμενος, συνεξαιρεῖ αὐτοῖς φρούριον ὀχυρὸν ἐπιτετειχισμένον τῇ χώρᾳ πρὸς Πισιδῶν· ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ βάρβαροι πολλὰ ἔβλαπτον τῶν Φασηλιτῶν τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους.

XXV. Ἔτι δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Φασηλίδα ὄντι ἐξαγγέλλεται, Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου ἐπιβουλεύειν, τά τε ἄλλα τῶν ἑταίρων ὄντα, καὶ ἐν τῷ τότε Θεσ-

σαλῶν τῆς ἵππου ἄρχοντα. Ἦν μὲν δὴ ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος, ἀδελφὸς Ἡρομένους τε καὶ Ἀῤῥαβαίου, τῶν ξυνεπιλαβόντων τῆς σφαγῆς τῆς Φιλίππου. Καὶ τότε αἰτίαν σχόντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν, ὅτι ἐν πρώτοις τε ἀφίκετο τῶν φίλων παρ᾽ αὐτὸν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐτελεύτησε, καὶ τὸν θώρακα συνενδὺς, συνηκολούθησεν αὐτῷ εἰς τὰ βασίλεια· ὕστερον δὲ καὶ ἐν τιμῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχε, στρατηγόν τε ἐπὶ Θρᾴκης στείλας· καὶ ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θετταλῶν ἵππαρχος ἐπὶ σατραπείᾳ ἐξεπέμφθη, αὐτὸν ἀπέδειξεν ἄρχειν τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου. Τὰ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξηγγέλθη ὧδε. Δαρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμύντας, αὐτομολήσας παρ᾽ αὐτὸν, λόγους τέ τινας καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τούτου ἐκόμισε, καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν Ἀσισίνην ἄνδρα Πέρσην τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν πιστῶν· πρόφασιν μὲν, παρὰ Ἀτιζύην τὸν Φρυγίας σατράπην, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ συνεσόμενον, καὶ πίστεις δώσοντα, εἰ ἀποκτείνει βασιλέα Ἀλέξανδρον, αὐτὸν βασιλέα καταστήσειν τῆς Μακεδονίας, καὶ χρυσίου τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ ἐπιδώσειν χίλια. Ὁ δὲ Ἀσισίνης ἁλοὺς πρὸς Παρμενίωνος λέγει πρὸς Παρμενίωνα ὧν ἕνεκα ἀπεστάλη· καὶ τοῦτον ἐν φυλακῇ πέμπει Παρμενίων παρ᾽ Ἀλέξανδρον, καὶ πυνθάνεται ταὐτὰ παρ᾽ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. Συναγαγὼν δὲ τοὺς φίλους, βουλὴν προὐτίθη ὅ, τι χρὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γνῶναι. Καὶ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις μήτε πάλαι εὖ βεβουλεῦσθαι, τὸ κράτιστον τοῦ ἱππικοῦ ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, νῦν τε χρῆναι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκπο-

δὼν ποιεῖσθαι, πρὶν καὶ ἐπιτηδειότερον γενόμενον τοῖς Θετταλοῖς, ξὺν αὐτοῖς τὶ νεωτερίσαι. Καί τι καὶ θεῖον ἐφόβει αὐτούς. Ἔτι γὰρ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσὸν, ἀναπαύεσθαι μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδόνα δὲ περιπέτεσθαι ὑπὲρ κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλα, καὶ τῆς εὐνῆς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ καθίζειν, θορυβωδέστερον ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς ᾄδουσαν. Τὸν δὲ, ὑπὸ καμάτου ἐγερθῆναι μὲν ἀδυνάτως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐνοχλούμενον δὲ πρὸς τῆς φωνῆς, τῇ χειρὶ οὐ βαρέως ἀποσοβῆσαι τὴν χελιδόνα· τὴν δὲ τοσούτου ἄρα δεῆσαι ἀποφυγεῖν πληγεῖσαν, ὥς τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καθημένην, μὴ πρόσθεν ἀνεῖναι, πρὶν παντελῶς ἐξεγερθῆναι Ἀλέξανδρον. Καὶ Ἀλέξανδρος οὐ φαῦλον ποιησάμενος τὸ τῆς χελιδόνος, ἀνεκοίνωσεν Ἀριστάνδρῳ τῷ Τελμισσεῖ μάντει· Ἀρίστανδρον δὲ, ἐπιβουλὴν μὲν ἔκ του τῶν φίλων σημαίνεσθαι αὐτῷ εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δὲ καὶ, ὅτι καταφανὴς ἔσται. Τὴν γὰρ χελιδόνα, σύντροφόν τε εἶναι ὄρνιθα καὶ εὔνουν ἀνθρώποις, καὶ λάλον μᾶλλον ἢ ἄλλην ὄρνιθα. Ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου ξυνθεὶς, πέμπει ὡς Παρμενίωνα Ἀμφοτερὸν τὸν Ἀλεξάνδρου μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατεροῦ· καὶ ξυμπέμπει αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἡγησομένους. Καὶ ὁ Ἀμφοτερὸς στολὴν ἐνδὺς ἐπιχώριον, ὡς μὴ γνώριμος εἶναι κατὰ τὴν ὁδὸν, λανθάνει ἀφικόμενος παρὰ Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κομίζει παρ' Ἀλεξάνδρου (οὐ γὰρ ἔδοξε γράφειν ὑπὲρ οὐδενὸς τοιούτου ἐς τὸ ἐμφανὲς) τὰ δὲ ἀπὸ γλώσσης οἱ ἐντεταλ-

μένα ἐξήγγειλε· καὶ οὕτω ξυλλαμβάνεται ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος, καὶ ἐν φυλακῇ ἦν.

XXVI. *Ἀλέξανδρος δὲ ἄρας ἐκ Φασηλίδος, μέρος μέν τι τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ὀρῶν πέμπει ἐπὶ Πέργης, ᾗ ὡδοπεποιήκεσαν αὐτῷ οἱ Θρᾷκες, χαλεπὴν ἄλλως καὶ μακρὰν οὖσαν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ᾽ αὐτόν. Ἔστι δὲ ταύτῃ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως, ὅτι μὴ τῶν ἀπ᾽ ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ δὲ νότοι κατέχοιεν, ἀπόρως ἔχει διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. Τότε δ᾽ ἐκ νότων σκληρῶν, βορέαι ἐπιπνεύσαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θείου ὡς αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐξηγοῦντο) εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον παρέσχον. Ἐκ Πέργης δὲ ὡς προῄει, ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αὐτοκράτορες, τὴν μὲν πόλιν ἐνδιδόντες, φρουρὰν δὲ μὴ εἰσάγειν δεόμενοι. Καὶ περὶ μὲν τῆς φρουρᾶς πράξαντες ἀπῆλθον ὅσα ἠξίουν· πεντήκοντα δὲ τάλαντα κελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦναι αὐτοῖς ἐς μισθὸν, καὶ τοὺς ἵππους, οὓς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον. Οἱ δὲ, ὑπέρ τε τοῦ ἀργυρίου καὶ τοὺς ἵππους παραδώσειν ξυνθέμενοι, ἀπῆλθον. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ Σίδης ᾔει, εἰσὶ δὲ οἱ Σιδῆται Κυμαῖοι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ οὗτοι λέγουσιν ὑπὲρ σφῶν τόνδε τὸν λόγον· ὅτι ὡς κατῆράν τε ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης σταλέντες, καὶ ἐπὶ οἰκισμῷ ἐξέβησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐξελάθοντο, εὐθὺς δὲ βάρβαρον φωνὴν ἵεσαν, οὐδὲ τῶν προσχώρων βαρβάρων, ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν, οὔπω πρόσθεν οὖσαν τὴν φωνήν·*

καὶ ἐκ τότε οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους προσχώρους Σιδῖται ἐβαρβάριζον. Καταλιπὼν δὲ φρουρὰν ἐν τῇ Σίδῃ, προήει ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὀχυρὸν καὶ φρουρὰν ἔχον ξένων μισθοφόρων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων. Ἀλλ᾽ οὔτε τὸ Σύλλιον ἐξ ἐφόδου αὐτοσχεδίου ἠδυνήθη λαβεῖν. Ἔπειτα καὶ ἠγγέλθη αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς Ἀσπενδίους, ὅτι οὐδὲν τῶν συγκειμένων πρᾶξαι ἐθέλοιεν· οὔτε τοὺς ἵππους παραδοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν, οὔτε ἀπαριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ τῆς χώρας ὅτι ἀνασκευασάμενοι ἐς τὴν πόλιν, τάς τε πύλας ἀποκεκλείκασι τοῖς παρ᾽ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰ τείχη, ὅποι πεπονηκότα ἦν, ἐπισκευάζουσι. Ταῦτα πυθόμενος, ἐπὶ Ἀσπένδου ἀνεζεύγνυεν.

XXVII. Ὤικισται δὲ τῆς Ἀσπένδου τὰ μὲν πολλὰ ἐπὶ ἄκρᾳ ὀχυρᾷ καὶ ἀποτόμῳ· καὶ παρ᾽ αὐτὴν τὴν ἄκραν ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ῥεῖ. Ἦσαν δὲ αὐτῆς καὶ περὶ τῇ ἄκρᾳ ἐν τῷ χθαμαλῷ οὐκ ὀλίγαι οἰκήσεις, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐταῖς οὐ μέγα. Τὸ μὲν δὴ τεῖχος, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔγνωσαν, ἐκλείπουσιν ὅσοι ἐπῴκουν, καὶ τὰς οἰκίας, ὅσας ἐν τῷ χθαμαλῷ ᾠκισμένας οὐκ ἐδόκουν διαφυλάξαι ἂν δύνασθαι· αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ξυμφεύγουσιν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς ἀφίκετο ξὺν τῇ δυνάμει, εἴσω τοῦ ἐρήμου τείχους παρελθὼν, κατεστρατοπέδευσεν ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς καταλελειμμέναις πρὸς τῶν Ἀσπενδίων· οἱ δὲ Ἀσπένδιοι, ὡς εἶδον αὐτόν τε Ἀλέξανδρον παρ᾽ ἐλπίδα ἥκοντα, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν κύκλῳ σφῶν πάντῃ, πέμψαντες πρέσβεις ἐδέοντο ἐφ᾽

οἵσπερ τὸπρότερον ξυμβῆναι. Καὶ Ἀλέξανδρος τό, τε χωρίον ὀχυρὸν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπὶ χρόνιον πολιορκίαν παρασκευασμένος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς μὲν οὐδὲ ὣς ξυνέβη πρὸς αὐτούς· ὁμήρους δὲ δοῦναι σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἵππους, οὓς πρόσθεν ὡμολόγησαν· καὶ ἑκατὸν τάλαντα, ἀντὶ τῶν πεντήκοντα· καὶ πείθεσθαι τῷ σατράπῃ τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσα ἔτη Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι, ἣν τῶν προσχώρων οὖσαν βίᾳ κατέχειν ἐν αἰτίᾳ ἦσαν. Ὡς δὲ πάντα οἱ ἐπεχώρησαν, ἀνέζευξεν ἐς Πέργην, κἀκεῖθεν ἐς Φρυγίαν ὥρμητο· ἦν δὲ αὐτῷ ἡ πορεία παρὰ Τελμισσὸν πόλιν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οὗτοι, τὸ μὲν γένος Πισίδαι εἰσὶ, βάρβαροι. Χωρίον δὲ οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον, καὶ πάντη ἀπότομον· καὶ ἡ ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν, χαλεπή. Καθήκει γὰρ ἐκ τῆς πόλεως ὄρος ἔς τε ἐπὶ τὴν ὁδόν· καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποπαύεται. Ἀντίπορον δὲ αὐτῷ ὄρος ἄλλο ἐστὶν, οὐ μεῖον ἀπότομον· καὶ ταῦτα τὰ ὄρη ὥσπερ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, καί ἐστιν ὀλίγῃ φυλακῇ κατέχοντας τὰ ὄρη ταῦτα, ἄπορον ποιεῖν τὴν πάροδον. Καὶ τότε οἱ Τελμισσεῖς πανδημεὶ ἐκβεβοηθηκότες, ἀμφότερα τὰ ὄρη κατεῖχον. Ταῦτα δὴ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ, ὅπως εἶχον, ἐκέλευε τοὺς Μακεδόνας, γνοὺς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τελμισσεῖς, αὐλιζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν εἰς τὴν πόλιν πλησίον οὖσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅσον φυλακὴν καταλιπόντες ἐπὶ τοῖς ὄρεσι. Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἴκαζεν· οἱ μὲν γὰρ πολ-

λοὶ αὐτῶν ἀπῆλθον, αἱ φυλακαὶ δὲ ἐγκατέμειναν. Καὶ ἐπὶ τούτους εὐθὺς ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας, καὶ τὰς τῶν ἀκοντιστῶν τάξεις, καὶ τῶν ὁπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι, ἐπήγαγεν. Οἱ δὲ οὐκ ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον τὸ χωρίον. Καὶ Ἀλέξανδρος ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ, πρὸς τῇ πόλει κατεστρατοπέδευσε.

XXVIII Καὶ ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Σελγέων πρέσβεις. Οἱ δέ εἰσι καὶ αὐτοὶ Πισίδαι βάρβαροι, καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι, καὶ αὐτοὶ μάχιμοί εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τελμισσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑπὲρ φιλίας πρὸς Ἀλέξανδρον πεπρεσβευμένοι ἦσαν. Καὶ πρὸς τούτους σπένδεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστοῖς ἐς ἅπαντα ἐχρήσατο. Τὴν Τελμισσὸν δὲ ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ Σαλαγασσοῦ ἐστέλλετο. Ἦν δὲ καὶ αὕτη οὐ μικρὰ πόλις. Πισίδαι καὶ ταύτην ᾤκουν· καὶ ἐδόκουν, πάντων Πισιδῶν μαχίμων ὄντων, αὐτοὶ εἶναι οἱ μαχιμώτατοι, καὶ τότε τὸν λόφον τὸν πρὸ τῆς πόλεως, ὅτι καὶ οὗτος οὐ μεῖον τοῦ τείχους ὀχυρὸς ἐς τὸ απομάχεσθαι ἦν, κατειληφότες προσέμενον. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τάττει ὧδε. Ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπετέτακτο, τοὺς ὑπασπιστὰς εἶχεν· ἐχομένους δὲ τούτων, τοὺς πεζεταίρους ἔς τε ἐπὶ τὸ εὐώνυμον παρατείνας· ὡς ἑκάστοις τῶν στρατηγῶν ἡγεμονία τῆς τάξεως ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. Ἐπὶ δὲ τῷ εὐωνύμῳ ἐπέταξεν ἡγεμόνα Ἀμύνταν τὸν Ἀῤῥαβαίου. Προετάχθησαν δὲ αὐτῷ, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως, οἵ τε τοξόται καὶ οἱ

Ἀγριᾶνες· τοῦ δὲ εὐωνύμου, οἱ ἀκοντισταὶ οἱ Θρᾷκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης. Οἱ γὰρ ἱππεῖς αὐτῷ οὐκ ὠφέλιμοι ἐν τῇ δυσχωρίᾳ ἦσαν· τοῖς Πισίδαις δὲ καὶ Τελμισσεῖς προσβεβοηθηκότες ξυνετάξαντο. Ἤδη δὲ οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον προσβεβληκότες τῷ ὄρει, ὅπερ κατεῖχον οἱ Πισίδαι, κατ' αὐτὸ τὸ ἀποτομώτατον τῆς ἀνόδου ἦσαν. Καὶ ἐν τούτῳ ἐπιτίθενται αὐτοῖς οἱ βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτερον, ᾗ σφίσι μὲν εὐπροσοδώτατον ἦν, τοῖς πολεμίοις δὲ χαλεπωτάτη ἡ πρόσβασις· καὶ τοὺς μὲν τοξότας, οἷα δὴ οὔτε ἀκριβῶς ὡπλισμένους καὶ πρώτους πελάσαντας, ἐτρέψαντο. Οἱ δὲ Ἀγριᾶνες ἔμειναν. Ἐγγὺς γὰρ ἤδη καὶ ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων προσῆγε, καὶ πρὸ αὐτῆς Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, γυμνοί τε οἱ βάρβαροι ὄντες ὁπλίταις προσεφέροντο, καὶ πάντη κατατιτρωσκόμενοι ἔπιπτον, ἐνταῦθα δὴ ἐγκλίνουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς πεντακοσίους. Κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ ἔμπειροι τῶν χωρίων, οὐ χαλεπῶς ἀπεχώρουν· καὶ οἱ Μακεδόνες, διὰ βαρύτητα τῶν ὅπλων, καὶ ἀπειρίαν τῶν ὁδῶν, οὐ θαῤῥαλέοι ἐς τὸ διώκειν ἦσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐχόμενος τῶν φευγόντων, τὴν πόλιν αὐτῶν αἱρεῖ κατὰ κράτος· τῶν δὲ ξὺν αὐτῷ Κλέανδρός τε ὁ στρατηγὸς τῶν τοξοτῶν ἀποθνήσκει, καὶ τῶν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους Πισίδας ἦγε, καὶ τὰ μέν τινα τῶν φρουρίων βίᾳ ἐξεῖλε, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ προσηγάγετο.

XXIX. Ἐντεῦθεν δὲ ᾔει ἐπὶ Φρυγίας παρὰ τὴν λίμνην, ᾗ ὄνομα Ἀσκανία, ἐν ᾗ ἅλες πήγνυνται αὐ-

τόματοι· καὶ τούτοις χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, οὐδὲ θαλάσσης τι ἐπὶ τούτῳ δέονται. Καὶ ἀφικνεῖται ἐς Κελαινὰς πεμπταῖος. Ἐν δὲ ταῖς Κελαιναῖς ἄκρα ἦν πάντη ἀπότομος. Καὶ ταύτην φυλακῇ κατεῖχον ἐκ τοῦ σατράπου τῆς Φρυγίας, Κᾶρες μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθοφόροι ἑκατόν. Καὶ οὗτοι πρεσβεύονται παρ' Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμενοι, εἰ μὴ ἀφίκοιτο σφίσι βοήθεια ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ξυνέκειτο (φράσαντες τὴν ἡμέραν) ὅτι παραδώσουσι τὸ χωρίον. Καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ὠφελιμώτερα, ἢ πολιορκεῖν, ἄπορον πάντη προσφέρεσθαι, τὴν ἄκραν. Πρὸς μὲν δὴ ταῖς Κελαιναῖς φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας ἐς χιλίους, καὶ πεντακοσίους. Μείνας δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα, καὶ σατράπην ἀποδείξας Φρυγίας Ἀντίγονον τὸν Φιλίππου, ἐπὶ δὲ τοὺς συμμάχους ἀντ' ἐκείνου στρατηγὸν Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἐπιτάξας, αὐτὸς ἐπὶ Γορδίου ἐστέλλετο· καὶ Παρμενίωνι ἐπέστειλεν, ἄγοντα ἅμα οἱ τὴν δύναμιν ἐκεῖσε ἀπαντᾶν. Καὶ ἀπήντα ξὺν τῇ δυνάμει Παρμενίων. Καὶ οἱ νεόγαμοι δὲ οἱ ἐπὶ Μακεδονίας σταλέντες, εἰς Γόρδιον ἧκον, καὶ ξὺν αὐτοῖς ἄλλη στρατιὰ καταλεχθεῖσα, ἣν ἦγε Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, καὶ Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, καὶ Μελέαγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ μὲν Μακεδόνες τρισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ ἐς τριακοσίους, καὶ Θεσσαλῶν ἱππεῖς διακόσιοι, Ἠλείων δὲ, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἡγεῖτο Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος. Τὸ δὲ Γόρδιόν ἐστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντου, κεῖται δὲ ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ· τοῦ δὲ Σαγγαρίου αἱ μὲν πη-

γαὶ ἐκ Φρυγίας εἰσίν· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρᾳκῶν τῶν Βιθυνῶν χώρας ἐξίησιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον· ἐνταῦθα καὶ Ἀθηναίων πρεσβεία παρ' Ἀλέξανδρον ἀφίκετο, δεόμενοι Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι σφίσι τοὺς αἰχμαλώτους, οἳ ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ ἐλήφθησαν Ἀθηναίων, ξυστρατευόμενοι τοῖς Πέρσαις· καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξὺν τοῖς δισχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἄπρακτοι ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον. Οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, ἔτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου ἀνεῖναί τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν, ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν. Ἀλλ' ἀποκρίνεται, ἐπειδὰν τὰ παρόντα καλῶς γένηται, τότε ἥκειν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πρεσβευομένους.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

I.

Ἐκ δὲ τούτου Μέμνων τοῦ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ἐκ βασιλέως Δαρείου καθεστηκὼς, καὶ τῆς παραλίου ξυμπάσης, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χίον μὲν λαμβάνει, προδοσίᾳ ἐνδοθεῖσαν· ἔνθεν δὲ ἐπὶ Λέσβου πλεύσας, ὡς οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι, τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Λέσβου προσηγάγετο. Ταύτας δὲ παραστησάμενος καὶ προσχὼν τῇ Μιτυλήνῃ, τὴν μὲν πόλιν χάρακι διπλῷ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀπετείχισε, στρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος, τῆς γῆς ἐκράτει οὐ χαλεπῶς. Καὶ μέρος μέν τι τῶν νεῶν τὸν λιμένα αὐτῶν ἐφύλασσε, τὰς δ' ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς Λέσβου τὸ Σίγριον, ἵνα ἡ προσβολὴ μάλιστά ἐστι ταῖς ἀπό τε Χίου καὶ Γεραιστοῦ καὶ Μαλέας ὁλκάσιν, ἀποκλείσας τὸν παράπλουν, ἐν φυλακῇ εἶχεν, ὡς μή τινα ὠφέλειαν κατὰ θάλατταν γίγνεσθαι Μιτυληναίοις· καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸς μὲν νόσῳ τελευτᾷ. Καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἔβλαψε τὰ

βασιλέως πράγματα. Αὐτοφραδάτης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρταβάζου, (ὅτῳ καὶ ἐπέτρεψε τελευτῶν ὁ Μέμνων τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἔς τε Δαρεῖόν τι ὑπὲρ αὐτῆς γνῶναι, ἀδελφιδῷ αὐτοῦ ὄντι) οὗτοι τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ἀῤῥώστως προσέκειντο· καὶ οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς εἰργόμενοι, καὶ ἀπὸ θαλάττης πολλαῖς ναυσὶν ἐφορμούσαις φρουρούμενοι, πέμψαντες παρὰ τὸν Φαρνάβαζον, ὁμολογίας ἐποιήσαντο· τοὺς μὲν ξένους τοὺς παρ' Ἀλεξάνδρου σφίσι κατὰ συμμαχίαν ἥκοντας ἀπελθεῖν, Μιτυληναίους δὲ καθελεῖν μὲν τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον σφίσι γενομένας στήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρείου, κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην πρὸς βασιλέα [Δαρεῖον], τοὺς φυγάδας δὲ αὐτῶν κατιέναι ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι τῶν τότε ὄντων ὅτε ἔφυγον. Ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ ἡ ξύμβασις τοῖς Μιτυληναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας ξυνέβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης, ὡς παρῆλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως, φρουράν τε ἐς αὐτὴν εἰσήγαγον, καὶ φρούραρχον ἐπ' αὐτῇ Λυκομήδην Ῥόδιον καὶ τύραννον ἐγκατέστησαν τῇ πόλει Διογένην, ἕνα τῶν φυγάδων· χρήματά τε εἰσέπραξαν τοὺς Μιτυληναίους· τὰ μὲν βίᾳ ἀφελόμενοι τοὺς ἔχοντας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες.

II. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, Φαρνάβαζος μὲν ἔπλει ἐπὶ Λυκίας, ἄγων τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· Αὐτοφραδάτης δὲ ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους. Καὶ ἐν τούτῳ καταπέμπει Δαρεῖος Θυμώνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς ξένους παρὰ Φαρναβάζου παραληψόμενον καὶ ἀνάξοντα, παρὰ βασιλέως Φαρνα-

βάζῳ δὲ ἐρρῶντα ἄρχειν, ὅσων Μέμνων ἦρχε καὶ παραδοὺς τούτῳ τοὺς ξένους Φαρνάβαζος, ἔπλει παρ᾽ Αὐτοφραδάτην ἐπὶ τὰς ναῦς. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην ἄνδρα Πέρσην ἄγοντα, αὐτοὶ δὲ ναυσὶν ἑκατὸν ἐπὶ Τενέδου ἔπλευσαν· καταχομισθέντες δὲ τῆς Τενέδου εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα, πέμπουσι παρὰ τοὺς Τενεδίους, καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας γενομένας σφίσι, ταύτας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον δὲ ἄγειν τὴν εἰρήνην, ἣν ἐπὶ Ἀνταλκίδου [Δαρείῳ] συνέθεντο. Τενεδίοις δὲ τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ παρόντι ἄπορον ἄλλως ἐδόκει, ὅτι μὴ προσχωρήσαντας τοῖς Πέρσαις, σώζεσθαι· ἐπεὶ οὐδὲ Ἡγελόχῳ, ὅτῳ προσετέτακτο ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου αὖθις ξυναγαγεῖν δύναμιν ναυτικὴν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν, ὡς δι᾽ ὀλίγου προσδοκᾶν ἔσεσθαι ἂν σφίσι παρ᾽ αὐτοῦ τινὰ ὠφέλειαν. Οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβαζον τοὺς Τενεδίους φόβῳ μᾶλλον ἢ ἐθέλοντας παρεστήσαντο. Ἐν δὲ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου (ἐτύγχανε μὲν ξυναγαγὼν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου ναῦς μακρὰς, ὑπὸ Ἀντιπάτρου τεταγμένος, ὡς εἶναί τινα ταῖς τε νήσοις φυλακὴν καὶ αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ (καθάπερ ἐξηγγέλλετο) ἐπιπλέοιεν οἱ βάρβαροι·) πυθόμενος δὲ Δατάμην παρὰ Σίφνον ὁρμεῖν δέκα ναυσὶν, αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα, νυκτὸς ἀνάγεται ἐπὶ Χαλκίδος τῆς ἐπὶ τῷ Εὐρίπῳ· καὶ προσχὼν ἕωθεν Κύθνῳ τῇ νήσῳ, τὴν μὲν ἡμέραν

αὐτοῦ αὐλίζεται, ὡς σαφέστερόν τε διαπυθέσθαι τὰ περὶ τῶν δέκα νεῶν, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερώτερον προσπεσεῖν τοῖς Φοίνιξιν· ὡς δὲ ἔμαθε σαφῶς τὸν Δατάμην ξὺν ταῖς ναυσὶν ἐν Σίφνῳ ὁρμοῦντα, ἐπιπλεύσας ἔτι νυκτὸς ἐπ᾽ αὐτὴν τὴν ἕω καὶ ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσὼν, ὀκτὼ μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε· Δατάμης δὲ μετὰ δυοῖν τριήροιν, ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῶν ἅμα Πρωτέᾳ νεῶν ὑπεκφυγὼν ἀπεσώθη πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν.

III. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν (ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν τοῦ Γορδίου, καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου) τὴν ἅμαξαν ἰδεῖν τοῦ Γορδίου, καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμόν. Λόγος δὲ περὶ τῆς ἁμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώροις πολὺς κατεῖχε, Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι, καὶ ζεύγη βοῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾷν, τῷ δὲ ἁμαξεύειν τὸν Γόρδιον. Καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν, καὶ ἐπιμεῖναι ἔς τε ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκπλαγέντα τῇ ὄψει, ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θείου παρὰ τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάντεις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ τὴν μαντείαν· προσάγοντα δὲ κώμῃ τινὶ τῶν Τελμισσέων, ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ, καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε. Τὴν δὲ (εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους) θύειν κελεῦσαι τῷ Διῒ τῷ βα-

σιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς Γόρδιον, τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, θῦσαί τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον, καὶ ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδὶ, καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παῖδα Μίδαν ὄνομα. Ἤδη τε ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον· καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμὸν, ὅτι ἅμαξα ἄξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδαν ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἁμάξῃ. Τοὺς δὲ, ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον, τοῦτον ἐκεῖνον γνῶναι ὄντα, ὅντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν ὅτι ἄξει ἡ ἅμαξα· καὶ καταστῆσαι μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδαν. Μίδαν δὲ αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι, καὶ τὴν ἅμαξαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήρια τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ, ἐπὶ τῇ τοῦ ἀετοῦ πομπῇ· πρὸς δὲ δὴ τούτοις, καὶ τόδε περὶ τῆς ἁμάξης ἐμυθεύετο· ὅς τις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμὸν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. Ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανέας· καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιϊδεῖν οὐκ ἤθελε, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσηται, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμὸν, καὶ λελύσθαι ἔφη. Ἀριστόβουλος δὲ λέγει, ἐξελόντα τὸν ἕστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπὰξ, ξυνέχων

τὸν δεσμὸν, ἐξελκῦσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. Ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἁμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα, καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

IV. Αὐτὸς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γαλατικῆς ἐστέλλετο, κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεία ἀφικνεῖται Παφλαγόνων, τό τε ἔθνος ἐνδιδόντων, καὶ ἐς ὁμολογίαν ξυμβαινόντων. ἐς δὲ τὴν χώραν ξὺν τῇ δυνάμει μὴ ἐσβαλεῖν ἐδέοντο. Τούτοις μὲν δὴ προστάσσει Ἀλέξανδρος ὑπακούειν Κάλᾳ τῷ σατράπῃ τῆς Φρυγίας. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς Καππαδοκίας ἐλάσας, ξύμπασαν τὴν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ προσηγάγετο, καὶ ἔτι ὑπὲρ τὸν Ἅλυν πολλήν· καταστήσας δὲ Καππαδοκῶν Σαβίκταν σατράπην, αὐτὸς προῆγεν ἐπὶ τὰς πύλας τῆς Κιλικίας. Καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Κύρου τοῦ ξὺν Ξενοφῶντι στρατόπεδον ὡς κατεχομένας τὰς πύλας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν αὐτοῦ καταλείπει σὺν ταῖς τάξεσι τῶν πεζῶν, ὅσοι βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην φυλακὴν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, προῆγε τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰς πύλας, ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξιν ἐπιπεσεῖν. Καὶ προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ αὐτῷ κατέστη ἡ τόλμα. Οἱ γὰρ φύλακες αἰσθό-

μενοι Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσάγοντα, λιπόντες τὴν φυλακὴν, ᾤχοντο φεύγοντες. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἕῳ ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, κατέβαινεν ἐς τὴν Κιλικίαν. Καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται αὐτῷ Ἀρσάμης, ὅτι πρόσθεν μὲν ἐπενόει διασώζειν Πέρσαις τὴν Ταρσὸν, ὡς δὲ ὑπερβεβληκότα ἤδη τὰς πύλας ἐπύθετο Ἀλέξανδρον, ἐκλιπεῖν ἐν νῷ εἶχε τὴν πόλιν. Δεδιέναι οὖν τοὺς Ταρσεῖς, μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν τραπεὶς, οὕτω τὴν ἀπόλειψιν τῆς Ταρσοῦ ποιήσηται. Ταῦτα ἀκούσας, δρόμῳ ἦγεν ἐπὶ τὴν Ταρσὸν τούς τε ἱππέας καὶ τῶν ψιλῶν ὅσοι κουφότατοι, ὥς τε ὁ Ἀρσάμης μαθὼν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, σπουδῇ φεύγει ἐκ τῆς Ταρσοῦ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, οὐδὲν βλάψας τὴν πόλιν. Ἀλέξανδρος δὲ (ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται) ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα νήξασθαι ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδατος ἱδροῦντα καὶ καύματι ἐχόμενον. Ὁ δὲ Κύδνος ῥεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ τοῦ Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν, καὶ διὰ χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τέ ἐστι, καὶ τὸ ὕδωρ καθαρός· σπασμῷ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον, καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἴεσθαι εἶναι βιώσιμον. Φίλιππον δὲ Ἀκαρνᾶνα ἰατρὸν ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τά τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον, καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ, καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι, τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δο-

θῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος, φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥς τε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τὸν δὲ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα, ἐν ᾗ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστολὴν δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν, καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθὺς ἔνδηλον γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον, καὶ ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σωθήσεσθαι γὰρ πειθόμενον. Καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναί τε καὶ ῥᾶσαι αὐτῷ τὸ νόσημα. Φιλίππῳ δὲ ἐπιδεῖξαι ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος. καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν, καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐῤῥωμένος.

V. Ἐκ δὲ τούτου, Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς ἄλλας πύλας, αἳ δὴ ὁρίζουσι τήν Κιλίκων τε καὶ Ἀσσυρίων χώραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν πάροδον, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ξυμμάχων τοὺς πεζοὺς, καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους, καὶ τοὺς Θρᾷκας ὧν Σιτάλκης ἡγεῖτο, καὶ τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς Θετταλούς. Αὐτὸς δὲ ὕστερον ἄρας ἐκ Ταρσοῦ, τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ἀγχίαλον πόλιν ἀφικνεῖται. Ταύτην δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀσσύριον λόγος. Καὶ τῷ περιβόλῳ δὲ καὶ τοῖς θεμελίοις τῶν τειχῶν δήλη ἐστὶ μεγάλη τε πόλις κτισθεῖσα, καὶ ἐπὶ μέγα ἐλθοῦ-

σα δυνάμεως. Καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς ἦν τῶν τειχῶν τῆς Ἀγχιάλου, καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει ἐπ' αὐτῷ Σαρδανάπαλος, συμβεβληκὼς τὰς χεῖρας ἀλλήλαις, ὡς μάλιστα ἐς κρότον συμβάλλονται. Καὶ ἐπίγραμμα ἐπεγέγραπτο αὐτῷ, Ἀσσύρια γράμματα. Οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔφασκον εἶναι τῷ ἐπιγράμματι. Ὁ δὲ νοῦς ἦν αὐτῷ, ὃν ἔφραζε τὰ ἔπη, ὅτι Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξου παῖς, Ἀγχίαλον καὶ Ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐδείματο, σὺ δὲ, ὦ ξένε, ἔσθιε, καὶ πῖνε, καὶ παῖζε, ὡς τ' ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια· τὸν ψόφον αἰνισσόμενος, ὅνπερ αἱ χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι. Καὶ τὸ παῖζε, ῥᾳδιουργότερον ἐγγεγράφθαι ἔφασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὀνόματι. Ἐκ δὲ τῆς Ἀγχιάλου ἐς Σόλους ἀφίκετο, καὶ φρουρὰν ἐπήγαγεν ἐς Σόλους, καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ἀργυρίου ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρσας μᾶλλόν τι τὸν νοῦν εἶχον. Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις, τοὺς τοξότας δὲ πάντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐξελαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας· καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέραις τοὺς μὲν βίᾳ ἑλὼν, τοὺς δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος, ἐπανῆκεν ἐς τοὺς Σόλους· καὶ ἐνταῦθα μανθάνει Πτολεμαῖον καὶ Ἄσανδρον, ὅτι ἐκράτησαν Ὀροντοβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς τήν τε ἄκραν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐφύλασσε, καὶ Μύνδον, καὶ Καῦνον, καὶ Θήραν, καὶ Καλλίπολιν κατεῖχε. Προσῆκτο δὲ καὶ Κῶ, καὶ Τριόπιον. Τοῦτον ἡττῆσθαι ἔγραφον μάχῃ μεγάλῃ· καὶ ἀποθανεῖν μὲν τῶν ἀμφ' αὐτὸν, πεζοὺς ἐς ἑπτα-

κοσίους, καὶ ἱππέας ἐς πεντήκοντα, ἁλῶναι δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ, καὶ πομπεύσας αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα, καὶ λαμπάδα ἐπιτελέσας, καὶ ἀγῶνα διαθεὶς γυμνικὸν καὶ μουσικὸν, Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖσθαι ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ ἀναζεύξας εἰς Ταρσὸν, τοὺς μὲν ἱππέας ἀπέστειλε, Φιλώτα δοὺς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀληΐου πεδίου ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πύραμον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς καὶ τῇ ἴλῃ τῇ βασιλικῇ ἐς Μαγαρσὸν ἧκε, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Μαγαρσίδι ἔθυσεν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐς Μαλλὸν ἀφίκετο, καὶ Ἀμφιλόχῳ ὅσα ἥρωϊ ἐνήγισε· καὶ στασιάζοντας καταλαβὼν, τὴν στάσιν αὐτοῖς κατέπαυσε· καὶ τοὺς φόρους, οὓς βασιλεῖ Δαρείῳ ἀπέφερον, ἀνῆκεν, ὅτι Ἀργείων μὲν Μαλλωτοὶ ἄποικοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ' Ἄργους τῶν Ἡρακλειδῶν εἶναι ἠξίου.

VI. Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι αὐτῷ ἀγγέλλεται Δαρεῖον ἐν Σώχοις ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. Ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσσυρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῶν πυλῶν τῶν Ἀσσυρίων ἐς δύο μάλιστα σταθμούς. Ἔνθα δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, φράζει αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελμένα ὑπὲρ Δαρείου τε καὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Δαρείου. Οἱ δὲ αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἄγειν ἐκέλευον. Ὁ δὲ τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς, διέλυσε τὸν ξύλλογον, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγεν, ὡς ἐπὶ Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς Πέρσας. Δευτεραῖος δὲ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται σκληρὸς, καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον.

τοῦτο κατέσχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλέξανδρον. Δαρεῖος δὲ τέως μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέτριβεν, ἐπιλεξάμενος τῆς Ἀσσυρίας γῆς πεδίον πάντη ἀναπεπταμένον, καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον, καὶ ἐνιππάσασθαι τῇ ἵππῳ ξύμφορον. Καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ξυνεβούλευεν αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλεξάνδρου αὐτόμολος. Εἶναι γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν Περσῶν. Καὶ ἔμενε Δαρεῖος. Ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ πολλὴ μὲν ἐν Ταρσῷ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἔθυέ τε καὶ ἐπόμπευε, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας διέτρεψεν ἐξελάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης· καὶ αὐτός τε ὅ, τι περ ἥδιστον ἦν δοξασθὲν, ἐς τοῦτο οὐκ ἀκουσίως ὑπήχθη· καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡδονὴν ξυνόντων τε καὶ ξυνεσομένων ἐπὶ κακῷ τοῖς ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐπαιρόμενος, ἔγνω μηκέτι Ἀλέξανδρον ἐθέλειν προϊέναι τοῦ πρόσω, ἀλλ' ὀκνεῖν γὰρ, πυνθανόμενον ὅτι αὐτὸς προσάγοι· καταπατήσειν τε τῇ ἵππῳ τῶν Μακεδόνων τὴν στρατιὰν, ἄλλος ἄλλοθεν αὐτῷ ἐπαίροντες ἐπέλεγον· καίτοι γε Ἀμύντας ἥξειν τε Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζετο, ὅπου ἂν πύθηται Δαρεῖον ὄντα, καὶ αὐτοῦ προσμένειν ἐκέλευεν. Ἀλλὰ τὰ χείρω μᾶλλον, ὅτι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ἥδιω ἀκοῦσαι ἦν, ἔπειθε· καί τι καὶ δαιμόνιον τυχὸν ἦγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον, οὗ μήτε ἐκ τῆς ἵππου πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγένετο, μήτε ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀκοντίων τε καὶ τοξευμάτων· μηδὲ τὴν λαμπρότητα αὐτῆς τῆς

στρατιᾶς ἐπιδεῖξαι ἐδυνήθη· ἀλλὰ Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρέδωκεν. Ἔχρην γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας πρὸς Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, καθάπερουν Μῆδοι μὲν πρὸς Περσῶν ἀφηρέθησαν, πρὸς Μήδων δὲ ἔτι πρόσθεν Ἀσσύριοι.

VII. Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας, ὡς ἐπὶ Ἰσσὸν προῆγε, καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών. Τὴν δὲ Ἰσσὸν κατασχὼν, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξανδρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ὄντα τὸν Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας εἰς τριακόντορον τῶν ἑταίρων τινὰς ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσσὸν κατασκεψομένους εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται. Οἱ δὲ, ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ, ὅτι κολπώδης ἦν ἡ ταύτῃ θάλασσα, μᾶλλόν τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρεῖον. Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας, παρεκάλει θαῤῥεῖν μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων, καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται· καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀπαγὼν, καθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα· ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φά-

λαγγα, τοῖς δὲ ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ὅτι ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα, οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίοις. Μακεδόνας τε καὶ Πέρσαις καὶ Μήδοις, ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χεῖρας ἥξειν. Ὅσοι τε Ἕλληνες Ἕλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ, ἐπὶ μισθῷ, καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῷ, κινδυνεύοντας. Τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἑκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τε αὖ Θρᾷκας, καὶ Παίονας, καὶ Ἰλλυριοὺς, καὶ Ἀγριᾶνας, τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους, πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξασθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξῄει. Τὰ δὲ ἆθλα ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τοῦ κινδύνου ἐπεδείκνυεν. Οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ, τι περ ὄφελος καὶ Μήδων, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποίκει τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφίσιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι, ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης, καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τε εἰς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε. Καὶ εἰ δή τῳ ἰδίᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολμημένον, ὀνομαστὶ ἕκα-

στον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν, καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξῄει. Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες· οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν, ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων, ἢ Θρᾳκῶν, οὐδ᾽ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ξυντέτακται· οὐδὲ τοξοτῶν, ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν, ἢ Ῥοδίων ὀλίγων· καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων. Οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο, καὶ ἔθνη ὅσα ἄλλα κατιόντων εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καθ᾽ ὁδὸν σφίσιν ἐπεγένετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τε ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν, ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. Οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα, καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες, ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει, προπέμπει δὲ [ὡς ἐπὶ τὰς πύλας,] τῶν ἱππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκεψομένους τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ᾔει, ὡς κατασχεῖν αὖθις τὰς πύλας. Ὡς δὲ ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὖθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτός, αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος· ὑπὸ δὲ τὴν ἕω κατῄει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως

μὲν πάντη στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν· ὡς δὲ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὁπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν, ὡς ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἱππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προῄεσαν, συνέτασσεν ἤδη τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τό, τε ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐχομένην δὲ τούτων, τὴν Κοίνου τάξιν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τὴν Περδίκκου. Οὗτοι μὲν ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὁπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξομένῳ τεταγμένοι ἦσαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου, πρώτη μὲν Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύτης, ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δὲ εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κρατερὸς ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐωνύμου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελτο αὐτῷ, μὴ ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον. Δαρεῖος δὲ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος ὡς πρὸς μάχην, τῶν μὲν ἱππέων διαβιβάζει πέραν τοῦ ποταμοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμὸν, καὶ μετὰ τούτων τῶν πεζῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξειε. Καὶ πρώτους μὲν τοῦ ὁπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν τρισμυρίους, κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτοις, τῶν Καρδάκων καλουμένων, [ἔνθεν καὶ ἔνθεν] ἐς

ἑξακισμυρίους· ὁπλῖται δὲ ἦσαν καὶ οὗτοι. Τοσούτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα ἐτάσσοντο. Ἐπέταξε δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν, ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἱ κατὰ νώτου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. Τὸ γὰρ ὄρος ἵνα ἐπετάχθησαν, πῇ μὲν διεχώρει ἐς βάθος, καὶ κολπῶδές τι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγίνετο· ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προϊὸν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὁπλιτῶν κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὄπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων, καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διέσχεν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τούς τε ἑταίρους καλουμένους, καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς [καὶ τοὺς Μακεδόνας]. Καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ ἅμα οἷ ἔταξε. Τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου, καὶ τὸ ἄλλο, τὸ συμμαχικὸν, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα. Δαρεῖος δὲ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγξ, τοὺς ἱππέας οὓς τινας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προτετάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος. Καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτῃ μᾶλλόν τι ἱππάσιμα ἦν· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη

παρήγαγεν. Ὡς δὲ ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

IX. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους, καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἱππέας ταύτῃ τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἱππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον· κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν. Προέταξε δὲ τῶν μὲν ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἡγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἡγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δὲ Ἀγριᾶνας, ὧν ἦρχεν Ἄτταλος, καὶ τῶν ἱππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν, ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν, ὥς τε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε, καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ, τοὺς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ, ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους. Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν, τῶν μὲν πεζῶν, οἵ τε Κρῆτες τοξόται, καὶ οἱ Θρᾷκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· πρὸ τοῦ-

των δὲ ἡ ἵππος ἡ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν. Ἐπεὶ δὲ οὕτω πυκνὴ αὐτῶν ἡ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολύ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῶν ἑταίρων, τήν τε Ἀνθεμουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περοίδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἧς ἡγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. Καὶ τοὺς τοξότας δὲ, καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων, καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγὼν, ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν φάλαγγα. Ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατῄεσαν, ἐκδρομῆς τε ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης, ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες, ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸς ὢν χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος, ἐκείνοις δὲ ἱππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

X. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μέν τινα προῆγεν ἀναπαύων, ὥς τε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία αὐτῷ ἡ πρόοδος. Τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῇ μὲν ἀποκρήμνοις οὔσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενεν. Καὶ ταύτῃ ὡς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατεύματα,

παριππεύων πάντη Ἀλέξανδρος, παρεκάλει ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι· οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς, ὀνομαστὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ᾿ ἀξίωσιν, ἤ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοὴ ἐγένετο, μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους. Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι τὰ μὲν πρῶτα, καί περ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν τῇ ξυντονωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος. Ὡς δὲ ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατ᾿ Ἀλέξανδρον, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος, δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλλον, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας, καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας, ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι. Καὶ ξυνέβη ὅπως εἴκασεν Ἀλέξανδρος. Εὐθὺς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρᾳ ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν ἐνίκα λαμπρῶς Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ᾿ αὐτόν· οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι, οἱ σὺν Δαρείῳ, ᾗ διέσχε τῶν Μακεδόνων ἡ φάλαγξ, ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραῤῥαγεῖσα, ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν, καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας, ἐξώθη ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν· οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων, οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἥψαντο τοῦ ἔργου, καὶ πολλαχῇ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες, τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει δια-

σάσασθαι) ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ᾗ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον. Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερὸν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσιν αὐτῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδόνων δὲ, τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι, καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τὸ τότε διαβεβοημένης μὴ ἀφανίσαι. Καί τι καὶ τοῖς γένεσι, τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ, φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν, τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὁρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου, καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς· καὶ κατὰ τὸ παρεῤῥωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες, ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες, ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους· καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θετταλοὺς τεταγμένοι, οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θετταλῶν· καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἱππομαχία κρατερά· οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγότα ᾔσθοντο, καὶ πρὶν ἀποῤῥαγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος· τότε

δὲ ἤδη λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἐκακοπάθουν, βαρέως ὡπλισμένους τοὺς ἐμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἱππεῖς κατὰ στενὰς ὁδοὺς, πλήθει τε πολλοὶ, καὶ πεφοβημένοι καὶ σὺν ἀταξίᾳ ἀποχωροῦντες, οὐ μεῖον ἀπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῆς διώξεως τῶν πολεμίων ἐβλάπτοντο, καὶ οἱ Θετταλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο· ὥς τε οὐ μεῖον ἢ ὡς πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων ἐγίγνετο. Δαρεῖος δὲ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον, καὶ ταύτῃ ἀποῤῥηγνύμενον κατεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθὺς, ὡς εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἅρματος, σὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε καὶ ἔς τε μὲν ὁμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐτύγχανεν, ἐπὶ τοῦ ἅρματος διεσώζετο. Ὡς δὲ φάραγξί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἅρμα ἀπολείπει αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσπίδα, καὶ τὸν κάνδυν ἐκδύς· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἅρματος· αὐτὸς δὲ ἵππον ἐπιβὰς ἔφευγε. Καὶ ἡ νὺξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγινομένη ἀφείλετο αὐτὸν, τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἁλῶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ ἔς τε μὲν φάος ἦν, ἀνὰ κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ συνεσκόταζέ τε ἤδη, καὶ τὰ πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἐτράπετο ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, τὸ μέν τοι ἅρμα τὸ Δαρείου ἀπολαβὼν, καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν κάνδυν, καὶ τὸ τόξον. Καὶ γὰρ καὶ ἡ δίωξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραῤῥήξει τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν ἐτράπετο, πρὶν τούς τε μισθοφόρους τοὺς

ξένους καὶ τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε. Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον μὲν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης, τῶν ἐπὶ Γρανίκῳ ἡγησαμένων τοῦ ἱππικοῦ. Ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ Αἰγύπτου σατράπης, καὶ Βουβάκης, τῶν ἐντίμων Περσῶν. Τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος, εἰς δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις, ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους· ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νεκρῶν διαβῆναι τὴν φάραγγα. Τό τε στρατόπεδον τὸ Δαρείου εὐθὺς ἐξ ἐφόδου ἑάλω, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἡ γυνὴ, αὐτὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ Δαρείου, καὶ υἱὸς Δαρείου νήπιος. Καὶ θυγατέρες δύο ἑάλωσαν, καὶ ἄλλαι ἀμφ᾽ αὐτὰς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. Οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλὰ, καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται, πεπόμφει ἐς Δαμασκόν· ὥς τε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἑάλω. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἑάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Νικοστράτου, μηνὸς Μαιμακτηριῶνος.

XII. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξανδρος ξίφει, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγὼν, ἔθαψε μεγαλοπρε-

πεζὸς, σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένῃ λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον. Καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν ὅσοις τὶ διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰργασμένον, ἢ ἀκοῇ συμφωνούμενον ἔμαθε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἑκάστους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. Καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον, τὸν Νικάνορος, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου, τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ, Πολυπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. Καὶ Σολεῦσι τά τε πεντήκοντα τάλαντα, ἔτι ἐνδεᾶ ὄντα ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων, ἀνῆκε καὶ τοὺς ὁμήρους ἀπέδωκεν. Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἠμέλησεν. Ἀλλὰ λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ᾗ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἥτις αὐτῷ ἐξῃρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν, καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόῤῥω τῆς σκηνῆς· πυθέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες, καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρασκηνοῦσαι; καί τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς, ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις, καὶ τὸν κάνδυν τὸν βασιλικὸν, καὶ ἡ ἀσπὶς ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσιν. Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον, πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι,

ὅτι ζῇ Δαρεῖος· τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἅρματι, καὶ ταῦτα ὅτι μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν, τά τε περὶ Δαρείου εἰπεῖν, καὶ ὅτι τὴν θεράπειαν αὐταῖς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον· καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας. Ἐπεὶ οὐ κατὰ ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμῆσθαι ἐννόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι. Λόγος δὲ ἔχει, καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἑταίρων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμφιγνοήσασαν, ὅστις ὁ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν, (ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ) τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι προσελθεῖν, καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφάνη ἐκεῖνος. Ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε, καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῇ διαμαρτίᾳ ἀποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐ φάναι αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὔθ' ὡς ἀληθῆ, οὔτε ὡς πάντη ἄπιστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως, καὶ τῆς εἰς τὸν ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

XIII. Δαρεῖος δὲ τὴν μὲν νύκτα ξὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἔφυγε, τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων ἀεὶ

τῶν τε Περσῶν τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης, καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, τετρακισχιλίους ἔχων τοὺς πάντας, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε πόλιν καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν σπουδῇ ἤλαυνε, ὡς τάχιστα μέσον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην ποιῆσαι. Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀντιόχου, καὶ Θυμώνδης ὁ Μέντορος, καὶ Ἀριστομήδης ὁ Φεραῖος, καὶ Βιάνωρ ὁ Ἀκαρνὰν, ξύμπαντες οὗτοι αὐτόμολοι μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ὡς ὀκτακισχιλίων, εὐθὺς ὡς τεταγμένοι ἦσαν, κατὰ τὰ ὄρη φεύγοντες ἀφίκοντο ἐς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης· καὶ ἐνταῦθα καταλαβόντες τὰς ναῦς νενεωλκημένας, ἐφ' ὧν πρόσθεν ἐκ Λέσβου διακεκομισμένοι ἦσαν, τούτων ὅσαι μὲν ἱκαναὶ σφίσιν ἐς τὴν κομιδὴν ἐδόκουν, ταύτας καθελκύσαντες, τὰς δὲ ἄλλας αὐτοῦ ἐν τοῖς νεωρίοις κατακαύσαντες, ὡς μὴ παρασχεῖν ταχεῖαν σφῶν τὴν δίωξιν, ἐπὶ Κύπρου ἔφυγον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ἵνα περ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν τι Ἀμύντας ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης τέως μὲν περὶ τὴν Χίον διέτριβον, καταστήσαντες δὲ φρουρὰν τῆς Χίου, τὰς μέν τινας τῶν νεῶν ἐς Κῶ καὶ Ἁλικαρνασσὸν ἔστειλαν· αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἄριστα πλεούσαις ἀναγόμενοι, ἐς Σίφνον κατέσχον. Καὶ παρ' αὐτοὺς ἀφικνεῖται Ἆγις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ μιᾶς τριήρους, χρήματά τε αἰτήσων ἐς τὸν πόλεμον καὶ δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζικὴν ὅσην πλείστην ἀξιώσων συμπέμψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόννησον. Καὶ ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται τῆς μάχης τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενο-

μένης. Ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τὰ ἐξαγγελθέντα, Φαρνάβαζος μὲν σὺν δώδεκα τριήρεσι, καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ξὺν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις, ἐπὶ Χίου ἐστάλη, δείσας μή τι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἥττης οἱ Χῖοι νεωτερίσωσιν. Ἄγις δὲ παρ᾽ Αὐτοφραδάτου τάλαντα ἀργυρίου λαβὼν τριάκοντα, καὶ τριήρεις δέκα, ταύτας μὲν Ἱππίαν ἄξοντα ἀποστέλλει παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγησίλαον ἐπὶ Ταίναρον· καὶ παραγγέλλειν ἐκέλευσεν Ἀγησιλάῳ, διδόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν μισθὸν, πλεῖν τὴν ταχίστην ἐπὶ Κρήτης, ὡς τὰ ἐκεῖ καταστησόμενον. Αὐτὸς δὲ τότε μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις ὑπέμενεν, ὕστερον δὲ εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρ᾽ Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν Συρίᾳ τῇ κοίλῃ Μένωνα τὸν Κερδίμμα ἐπέταξε, δοὺς αὐτῷ εἰς φυλακὴν τῆς χώρας τοὺς τῶν συμμάχων ἱππέας· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Φοινίκης ᾔει, καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Στράτων ὁ Γηροστράτου παῖς, τοῦ Ἀραδίων τε καὶ τῶν Ἄραδῳ προσοίκων βασιλέως· ὁ δὲ Γηρόστρατος αὐτὸς μετ᾽ Αὐτοφραδάτου ἔπλει ἐπὶ τῶν νεῶν, καὶ οἱ ἄλλοι οἵ τε τῶν Φοινίκων καὶ οἱ τῶν Κυπρίων βασιλεῖς καὶ αὐτοὶ Αὐτοφραδάτῃ ξυνέπλεον. Στράτων δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἐντυχὼν, στεφανοῖ χρυσῷ στεφάνῳ αὐτὸν, καὶ τήν τε Ἄραδον αὐτῷ τὴν νῆσον καὶ τὴν Μάραθον τὴν καταντικρὺ τῆς Ἀράδου ἐν τῇ ἠπείρῳ κειμένην, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, καὶ Σιγῶνα, καὶ Μαριάμμην πόλιν, καὶ τἄλλα ὅσα τῆς σφῶν ἐπικρατείας, ἐνδίδωσιν.

XIV. Ἔτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος,

ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολήν τε κομίζοντες Δαρείου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολὴ, ὅτι Φιλίππῳ τε πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο· καὶ ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἦρξεν, οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθών. Ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ᾽ αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ συμμαχίας, διαβῆναί τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. Τούτου ἕνεκα καταβῆναι αὐτὸς τὴν χώραν ἀμύνων καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. Τὴν μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῳ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι· αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως γυναῖκά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἁλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ ξύμμαχος εἶναι Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἠξίου Ἀλέξανδρον παρ᾽ αὐτὸν, ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμᾳ τοῖς ἀγγέλοις, τοῖς ἐκ Περσῶν ἥκουσι, τοὺς τὰ πιστὰ ληψομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας. Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ξυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου ὧδε ἔχει. Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ἐλθόντες εἰς Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς, οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ, τῶν

Ἑλλήνων ἡγεμὼν κατασταθεὶς, καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας, διέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπαρξάντων ὑμῶν. Καὶ γὰρ Περινθίοις ἐβοηθήσατε, οἳ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ εἰς Θρᾴκην, ἣν ἡμεῖς ἤρχομεν, δύναμιν ἔπεμψεν Ὦχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε (ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπάσατε) καὶ Ἄρσην ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως, οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια πέμποντος, ὅπως πρός με πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων τε λαβόντων, καὶ τῶν παρά σου πεμφθέντων, τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων, καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἕλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπί σε, ὑπάρξαντός σου τῆς ἔχθρας. Ἐπεὶ δὲ μάχῃ νενίκηκα, πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δὲ καί σε καὶ τὴν μετά σου δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχω, τῶν θεῶν μοι δόντων· ὅσοι τῶν μετά σου παραταξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι, καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοί εἰσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἑκόντες ξυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. Ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἁπάσης κυρίου ὄντος, ἧκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῇ μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. Ἐλθὼν δὲ

πρός με, τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις, αἴτει καὶ λάμβανε. Ὅ, τι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμὲ, ἔσται σοι. Καὶ τοῦ λοιποῦ ὅταν πέμπῃς παρ' ἐμὲ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε· μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν, φράζε εἴ του δέῃ. Εἰ δὲ μὴ, ἐγὼ βουλεύσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. Εἰ δὲ ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς, καὶ μὴ φεῦγε. Ὡς ἐγὼ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι, οὗ ἂν ᾖς. Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἐπέστειλεν.

XV. Ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τά τε χρήματα ὅσα σὺν Κωφῆνι τῷ Ἀρταβάζου ἀποπεπόμφει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος, ὅτι ἑάλωκε, καὶ ὅσοι Περσῶν ἀμφ' αὐτὰ ἐγκατελείφθησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ κατασκευῇ, ὅτι καὶ οὗτοι ἑάλωσαν, ταῦτα μὲν ὀπίσω κομίσαντα ἐς Δαμασκὸν Παρμενίωνα φυλάσσειν ἐκέλευε. Τοὺς δὲ πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων, οἳ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς μάχης ἀφιγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τούτους ἑαλωκέναι ἔμαθεν, παρ' αὑτὸν πέμπειν ἐκέλευσεν. Ἦσαν δὲ, Εὐθυκλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δὲ Ἰσμηνίου, καὶ Διονυσόδωρος ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι· Ἰφικράτης δὲ ὁ Ἰφικράτους τοῦ στρατηγοῦ, Ἀθηναῖος. Καὶ οὗτοι ὡς ἧκον παρ' Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν καὶ Διονυσόδωρον, καί περ Θηβαίους ὄντας, εὐθὺς ἀφῆκε· τὸ μέν τι, κατοικτίσει τῶν Θηβῶν· τὸ δὲ, ὅτι συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ἠνδραποδισμένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος, σφίσιν τε ἥν τινα ἠδύναντο ὠφέλειαν εὑρισκόμενοι, καὶ εἰ δή τινα καὶ τῇ

πατρίδι ἐκ Περσῶν καὶ Δαρείου. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐπιεικῆ ἐνθυμηθεὶς, ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον μὲν αἰδοῖ τοῦ γένους ἀφιέναι εἶπεν, ὅτι τῶν ἐπιφανῶν Θηβαίων ἦν· Διονυσόδωρον δὲ, ἐπὶ τῇ νίκῃ τῶν Ὀλυμπίων. Ἰφικράτην δὲ φιλίᾳ τε τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ μνήμῃ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε, καὶ νόσῳ τελευτήσαντος τὰ ὀστᾶ ἐς τὰς Ἀθήνας τοῖς πρὸς γένους ἀπέπεμψεν. Εὐθυκλέα δὲ Λακεδαιμόνιόν τε ὄντα, πόλεως περιφανῶς ἐχθρᾶς ἐν τῷ τότε, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ εὑρισκόμενον ἐς ξυγγνώμην, ὅ, τι γε καὶ λόγου ἄξιον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν· ὕστερον δὲ ἐπεὶ μεγάλα εὐτύχει, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν. Ἐκ Μαράθου δὲ ὁρμηθεὶς, Βύβλον τε λαμβάνει, ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα, αὐτῶν Σιδωνίων ἐπικαλεσαμένων, κατὰ ἔχθος τὸ Περσῶν καὶ Δαρείου. Ἐντεῦθεν δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ Τύρον, καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Τυρίων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐσταλμένοι, ὡς ἐγνωκότων Τυρίων πράσσειν, ὅ, τι ἂν ἐπαγγέλῃ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ, τήν τε πόλιν ἐπαινέσας, καὶ τοὺς πρέσβεις (καὶ γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν Τύρῳ οἵ τε ἄλλοι, καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρίων παῖς· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει· ἐκέλευσεν ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις, ὅτι ἐθέλοι παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ.

XVI. Ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιότατον ὧν μνήμη ἀνθρωπίνη διασώζεται, οὐ τοῦ Ἀργείου Ἡρακλέους, τοῦ τῆς Ἀλκμήνης. Πολλαῖς

γὰρ γενεαῖς πρότερον τιμᾶται ἐν Τύρῳ Ἡρακλῆς, ἢ Κάδμον ἐκ Φοινίκης ὁρμηθέντα Θήβας κατασχεῖν, καὶ τὴν παῖδα Κάδμῳ τὴν Σεμέλην γενέσθαι· ἐξ ἧς καὶ [ὁ τοῦ Διὸς] Διόνυσος γίνεται. Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος ἂν ἀπὸ Κάδμου εἴη, κατὰ Λάβδακον τὸν Πολυδώρου τοῦ Κάδμου παῖδα· Ἡρακλῆς δὲ ὁ Ἀργεῖος, κατ' Οἰδίποδα μάλιστα τὸν Λαΐου. Σέβουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὅνπερ Τύριοι, ἢ Ἕλληνες. (Ἀλλὰ λέγει Ἡρόδοτος, ὅτι τῶν δώδεκα θεῶν Ἡρακλέα ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ Κόρης σέβουσιν, ἄλλον τοῦτον Διόνυσον· καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τούτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπᾴδεται.) Ὡς τόν γε ἐν Ταρτησσῷ πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρακλέα (ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρακλέους ὠνομασμέναι εἰσὶ) δοκῶ ἐγὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα· ὅτι Φοινίκων κτίσμα ἡ Ταρτησσὸς, καὶ τῷ Φοινίκων νόμῳ ὅ, τε νεὼς πεποίηται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐκεῖ, καὶ θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δὲ, ἐφ' ὅντινα ὁ Ἀργεῖος Ἡρακλῆς ἐστάλη πρὸς Εὐρυσθέως, τὰς βοῦς ἀπελάσαι τὰς Γηρυόνου, καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκήνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ γῇ τῶν Ἰβήρων, Ἑκαταῖος ὁ λογοποιὸς λέγει· οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα Ἐρύθειαν ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης σταλῆναι Ἡρακλέα· ἀλλὰ τῆς ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέσθαι Γηρυόνην, καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ταύτης ἀπελάσαι Ἡρακλέα τὰς βοῦς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἆθλον τιθέμενον. Οἶδα δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι εὔβοτον τὴν ἤπειρον ταύτην, καὶ βοῦς τρέφου-

σαν καλλίστας· καὶ ἐς Εὐρυσθέα τῶν μὲν ἐξ Ἠπείρου βοῶν κλέος ἀφῖχθαι, καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου τὸ ὄνομα, [τὸν Γηρυόνην] οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι· τῶν δὲ ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης Ἰβήρων, οὔτ' ἂν τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρυσθέα, οὔτε εἰ βοῦς καλαὶ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ νέμονται· εἰ μή τις Ἥραν τούτοις ἐπάγων, ὡς αὐτὴν ταῦτα Ἡρακλεῖ δι' Εὐρυσθέως ἐπαγγέλλουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ· Τούτῳ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν θύσαι Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἀπηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶν πρέσβεων εἰς τὴν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἔδοξε σφίσι ποιεῖν, ὅ, τιπερ ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος, εἰς δὲ τὴν πόλιν μήτε τινὰ Περσῶν μήτε Μακεδόνων δέχεσθαι· ὡς τοῦτο ἔς τε τὰ παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον, καὶ ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν (ἄδηλον ἔτι οὖσαν) ἀσφαλέστατον σφίσι γνωσόμενοι. Ὡς δὲ ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ τῆς Τύρου, τοὺς μὲν πρέσβεις πρὸς ὀργὴν ὀπίσω ἀπέπεμψεν· αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς, καὶ ταξιάρχας καὶ ἰλάρχας, ἔλεξεν ὧδε.

XVII. Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὴν ἐπ' Αἰγύπτου πορείαν ἀσφαλῆ ὁρῶ, θαλασσοκρατούντων Περσῶν· Δαρεῖόν τε διώκειν, ὑπολειπομένους αὐτήν τε ὀπίσω τὴν Τυρίων πόλιν ἀμφίβολον, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον ἐχομένας πρὸς Περσῶν, οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλὲς, ἔς τε τὰ ἄλλα, καὶ μάλιστα δὴ ἐς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα· μή ποτ' ἄρα ἐπικρατήσαντες αὖθις τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ χωρίων οἱ

Πέρσαι, προχωρησάντων ἡμῶν ξὺν τῇ δυνάμει ἐπὶ Βαβυλῶνά τε καὶ Δαρεῖον, αὐτοὶ ξὺν πλείονι στόλῳ μεταγάγοιεν τὸν πόλεμον ἐς τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμονίων μὲν ἡμῖν ἐκ τοῦ εὐθέος πολεμούντων, τῆς δὲ Ἀθηναίων πόλεως φόβῳ μᾶλλόν τι ἢ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς τὸ παρὸν κατεχομένης· ἐξαιρεθείσης δὲ Τύρου, ἥ τε Φοινίκη ἔχοιτο ἂν πᾶσα, καὶ τὸ ναυτικὸν, ὅπερ πλεῖστόν τε καὶ κράτιστον τοῦ Περσικοῦ, τὸ Φοινίκων παρ' ἡμᾶς μεταχωρήσειν εἰκός. Οὐ γὰρ ἀνέξονται οὔτε οἱ ἐρέται οὔτε οἱ ἐπιβάται Φοίνικες, ἐχομένων σφίσι τῶν πόλεων, αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πλέοντες κινδυνεύειν· Κύπρος δὲ ἐπὶ τῷδε ἢ οὐ χαλεπῶς ἡμῖν προσχωρήσει, ἢ ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς ληφθήσεται. Καὶ ταῖς τε ἐκ Μακεδονίας ναυσὶ καὶ ταῖς Φοινίσσαις πλεόντων ἡμῶν τὴν θάλασσαν, καὶ Κύπρου ἅμα προσγενομένης, θαλασσοκρατοῖμέν τε ἂν βεβαίως, καὶ ὁ ἐς Αἴγυπτον στόλος εὐμαρῶς ἡμῖν ἐν ταυτῷ γίνεται. Αἴγυπτον δὲ παραστησαμένοις, ὑπέρ τε τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκίας οὐδὲν ἔτι ὕποπτον ὑπολείπεται· τόν τε ἐπὶ Βαβυλῶνος στόλον μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι ἀσφαλοῦς, καὶ ξὺν μείζονι ἅμα ἀξιώσει ποιησόμεθα, ἀποτετμημένοι τήν τε θάλασσαν Περσῶν ξύμπασαν, καὶ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Εὐφράτου γῆν.

XVIII. Ταῦτα λέγων οὐ χαλεπῶς ἔπειθεν ἐπιχειρεῖν τῇ Τύρῳ· ἀλλὰ καί τι θεῖον ἀνέπειθεν αὐτὸν, ὅτι ἐνύπνιον αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδόκει αὐτὸς μὲν τῷ τείχει προσάγειν τῶν Τυρίων, τὸν δὲ Ἡρακλέα δεξιοῦσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀνάγειν ἐς τὴν

πόλιν. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖτο Ἀρίστανδρος, ὡς ξὺν πόνῳ ἁλωσομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ ἐγένοντο. Καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔργον, τῆς Τύρου ἡ πολιορκία ἐφαίνετο. Νῆσός τε γὰρ αὐτοῖς ἡ πόλις ἦν, καὶ τείχεσιν ὑψηλοῖς πάντη ὠχύρωτο· καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τῶν Τυρίων μᾶλλόν τι ἐν τῷ τότε ἐφαίνετο, τῶν τε Περσῶν ἔτι θαλασσοκρατούντων, καὶ αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἔτι πολλῶν περιουσῶν. Ὡς δὲ ταῦτα ὅμως ἐκράτησε, χῶμα ἔγνω χωννύναι ἐκ τῆς ἠπείρου ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν. Ἔστι δὲ πορθμὸς τεναγώδης τὸ χωρίον, καὶ τὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ τῆς θαλάσσης βραχέα καὶ πηλώδη αὐτοῦ· τὰ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει, ἵνα τὸ βαθύτατον τοῦ διάπλου, τριῶν μάλιστα ὀργυιῶν τὸ βάθος. Ἀλλὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν, καὶ ὕλης, ἥν τινα τοῖς λίθοις ἄνωθεν ἐπεφόρουν. Χάρακές τε οὐ χαλεπῶς ἐν τῷ πηλῷ κατεπήγνυντο, καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐγίγνετο. Καὶ προθυμία τῶν Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου πολλὴ ἦν, παρόντος τε καὶ αὐτοῦ ἕκαστα ἐξηγουμένου, καὶ τὰ μὲν λόγῳ ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρήμασιν· τούς τε ἐκπρεπέστερον κατ᾽ ἀρετὴν πονουμένους ἐπικουφίζοντος. Ἀλλ᾽ ἔστε μὲν τὸ πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἐχώννυτο, οὐ χαλεπῶς προὐχώρει τὸ ἔργον, ἐπὶ βάθος τε ὀλίγον χωννύμενον, καὶ οὐδενὸς ἐξείργοντος. Ὡς δὲ τῷ βαθυτέρῳ ἤδη ἐπέλαζον, καὶ ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγὺς ἐγίγνοντο, ἀπό τε τῶν τειχῶν, ὑψηλῶν ὄντων, βαλλόμενοι ἐκακοπάθουν, ἅ τε καὶ ἐπ᾽ ἐργασίᾳ μᾶλλόν τι ἢ ὡς ἐς

μάχην ἀκριβῶς ἐσταλμέναι· καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅ τε δὴ θαλασσοκρατοῦντες ἔτι, ἄπορον πολλαχῇ τὴν πρόσχωσιν τοῖς Μακεδόσιν ἐποίουν. Καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους ἐπάνω τοῦ χώματος, ὅ, τι περ προκεχωρήκει αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης, ἐπέστησαν δύο, καὶ μηχανὰς ἐπὶ τοῖς πύργοις. Προκαλύμματα δὲ δέῤῥεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μήτε πυρφόροις βέλεσιν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις προβολὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι πρὸς τὰ τοξεύματα· ἅμα τε ὅσοι προσπλέοντες τῶν Τυρίων ἔβλαπτον τοὺς χωννύντας, ἀπὸ τῶν πύργων βαλλόμενοι οὐ χαλεπῶς ἀνασταλήσεσθαι ἔμελλον. Οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ταῦτα ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε.

XIX. Ναῦν ἱππαγωγὸν κλημάτων τε ξηρῶν καὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες, δύο ἱστοὺς ἐπὶ τῇ πρώρᾳ καταπηγνύουσι, καὶ ἐν κύκλῳ περιφράσσουσιν ἐς ὅσον μακρότατον, ὡς φορυτόν τε ταύτῃ καὶ δᾷδας ὅσας πλείστας δέξασθαι. Πρὸς δὲ, πίσσαν τε καὶ θεῖον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ παρακαλέσαι μεγάλην φλόγα, ἐπὶ ταύτῃ ἐπεφόρησαν. Παρέτεινον δὲ καὶ κεραίαν διπλῆν ἐπὶ τοῖς ἱστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐξήρτησαν ἐν λέβησιν, ὅσα ἐπιχυθέντα ἢ ἐπιβληθέντα ἐπὶ μέγα τὴν φλόγα ἐξάψειν ἔμελλον· ἕρματά τε ἐς τὴν πρύμναν ἐνέθεσαν, τοῦ ἐξᾶραι εἰς ὕψος τὴν πρῷραν πιεζομένης κατὰ πρύμναν τῆς νεώς. Ἔπειτα ἄνεμον τηρήσαντες ὡς ἐπὶ τὸ χῶμα ἐπιφέροντα, ξάψαντες τριήρεσι τὴν ναῦν, κατ' οὖρον εἷλκον. Ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τῷ τε χώ-

ματι καὶ τοῖς πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες εἰς τὴν ὕλην, καὶ ὡς βιαιότατα ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἐπανελκύσαντες τὴν ναῦν, ἐνσείουσιν ἄκρῳ τῷ χώματι. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηὶ καιομένῃ ἤδη ἐξενήξαντο οὐ χαλεπῶς· καὶ ἐν τούτῳ ἥ τε φλὸξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις, καὶ αἱ κεραῖαι περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ, ὅσα ἐς ἔξαψιν τῆς φλογὸς παρεσκευασμένα ἦν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τριήρων πλησίον τοῦ χώματος ἀνακωχεύοντες, ἐτόξευον ἐς τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἶναι πελάσαι, ὅσοι σβεστήριον τῇ φλογὶ ἐπέφερον. Καὶ ἐν τούτῳ κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων, ἐκδραμόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοί, καὶ ἐς κελήτια ἐμβάντες, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐποκείλαντες τοῦ χώματος, τόν τε χάρακα οὐ χαλεπῶς διέσπασαν τὸν πρὸ αὐτοῦ προβεβλημένον, καὶ τὰς μηχανὰς ξυμπάσας κατέφλεξαν, ὅσας μὴ τὸ ἀπὸ τῆς νεὼς πῦρ ἐπέσχεν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε χῶμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἀρξάμενος πλατύτερον χωννύναι, ὡς πλέονας δέξασθαι πύργους, καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς μηχανὰς ἄλλας κατασκευάζειν ἐκέλευσεν. Ὡς δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο, αὐτὸς τούς τε ὑπασπιστὰς ἀναλαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐπὶ Σιδῶνος ἐστάλη, ὡς ἀθροίσων ἐκεῖ, ὅσαι ἤδη ἦσαν αὐτῷ τριήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο, θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

XX. Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός τε ὁ Ἀράδου βασιλεύς, καὶ Ἔνυλος ὁ Βύβλου, ὡς ἔμαθον τὰς πόλεις σφῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐχομένας ἀπολιπόντες Αὐτοφραδάτην τε καὶ τὰς ξὺν αὐτῷ νέας, παρ' Ἀλέ-

ξανδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο, καὶ αὐτῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐτοῖς· ὥς τε Φοινίκων μὲν νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο. Ἧκον δὲ ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ ἐκ Ῥόδου τριήρεις, ἥ τε περίπολος καλουμένη, καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι ἐννέα. Καὶ ἐκ Σόλων καὶ Μαλλοῦ τρεῖς, καὶ Λυκίας, δέκα. Ἐκ Μακεδονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ᾽ ἧς Πρωτέας Ἀνδρονίκου ἐπέπλει. Οὐ πολλῷ δ᾽ ὕστερον καὶ οἱ τῆς Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυσὶν ἑκατὸν μάλιστα καὶ εἴκοσιν, ἐπειδὴ τήν τε ἧσσαν τὴν κατ᾽ Ἰσσὸν Δαρείου ἐπύθοντο, καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα ἐχομένη ἤδη ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐφόβει αὐτούς. Καὶ τούτοις πᾶσιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρος ἄδειαν τῶν πρόσθεν, ὅτι ὑπ᾽ ἀνάγκης μᾶλλόν τι ἢ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν ἐδόκουν ξυνταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὸ ναυτικόν. Ἐν ᾧ δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ξυνεπήγνυντο, καὶ αἱ νῆες ὡς εἰς ἐπίπλουν τε καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν ἐξηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβὼν τῶν τε ἱππέων ἴλας ἔστιν ἃς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τε καὶ τοὺς τοξότας, ἐπ᾽ Ἀραβίας στέλλεται εἰς τὸν Ἀντιλίβανον καλούμενον τὸ ὄρος. Καὶ τὰ μὲν βίᾳ τῶν ταύτῃ ἐξελὼν, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος, ἕνδεκα ἡμέραις ἐπανῆγεν εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ καταλαμβάνει Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελοποννήσου ἥκοντα, καὶ ξὺν αὐτῷ μισθοφόρους Ἕλληνας τετρακισχιλίους. Ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτικὸν, ἐπιβιβάσας τοῖς καταστρώμασι τῶν ὑπασπιστῶν ὅσοι ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς τὸ ἔργον, εἰ μὴ διέκπλοις μᾶλλόν τι ἢ ἐν χερσὶν ἡ

ναυμαχία γίγνοιτο, ἄρας ἐκ τῆς Σιδῶνος ἐπέπλει τῇ Τύρῳ ξυντεταγμέναις ταῖς ναυσὶν, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὴ ἐς τὸ πέλαγος αὐτῷ ἀνεῖχε· καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Κυπρίων βασιλεῖς, καὶ ὅσοι Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρου. Οὗτος δὲ καὶ Κρατερὸς τὸ εὐώνυμον κέρας εἶχον τῆς πάσης τάξεως. Τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλατταν ἐπιπλέοι σφίσιν Ἀλέξανδρος. Τότε δὲ πλῆθος νεῶν πολὺ ἀπροσδοκήτως κατιδόντες (οὐ γάρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τάς τε Κυπρίων ναῦς καὶ τὰς Φοινίκων ξυμπάσας Ἀλέξανδρον ἔχοντα), καὶ ἅμα ξυντεταγμένως τοῦ ἐπίπλου γιγνομένου (ὀλίγον γὰρ πρὶν προσχεῖν τῇ πόλει, ἀνεκώχευσαν ἔτι πελάγιαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ νῆες· ἔπειτα οὕτω ξυνταξάμενοι, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο, πολλῷ τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον.) ταῦτα δρῶντες οἱ Τύριοι, ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν· τριήρεσι δὲ, ὅσας τῶν λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο, βύζην τὸν ἔσπλουν φραξάμενοι ἐφύλασσον, ὡς μὴ ἐς τῶν λιμένων τινὰ ἐγκαθορμισθῆναι τῶν πολεμίων τὸν στόλον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο οἱ Τύριοι, ἐπέπλει τῇ πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν λιμένα τὸν πρὸς Σιδῶνος βιάζεσθαι ἀπέγνω, διὰ στενότητα τοῦ στόματος· καὶ ἅμα ἀντιπρώροις τριήρεσι πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσπλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορμούσας τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες οἱ Φοίνικες καὶ ἀντιπρώροις ἐμβαλόντες καταδύουσιν. Οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν οὐ χαλεπῶς ἀπενήξαντο ἐς τὴν γῆν, φιλίαν οὖσαν. Τότε μὲν δὴ οὐ πόῤῥω τοῦ ποιητοῦ χώμα-

τος κατὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα σκέπη τῶν ἀνέμων ἐφαίνετο, οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ ὡρμίσαντο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τοὺς μὲν Κυπρίους ξὺν ταῖς σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ τῷ ναυάρχῳ κατὰ τὸν λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, ἐκέλευσεν ἐφορμεῖν τῇ πόλει. Τοὺς δὲ Φοίνικας κατὰ τὸν ἐπέκεινα τοῦ χώματος, τὸν πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχοντα, ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ἦν.

XXI. Ἤδη δὲ καὶ μηχανοποιῶν αὐτῷ πολλῶν ἔκ τε Κύπρου καὶ Φοινίκης ἁπάσης συλλελεγμένων, μηχαναὶ πολλαὶ συμπεπηγμέναι ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἱππαγωγῶν νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶνος ἅμα οἱ ἐκόμισεν· αἱ δὲ ἐπὶ τῶν τριήρων, ὅσαι αὐτῶν οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. Ὡς δὲ παρεσκεύαστο ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς κατά τε τὸ ποιητὸν χῶμα, καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους. Οἱ δὲ Τύριοι ἐπί τε τῶν ἐπάλξεων τῶν κατὰ τὸ χῶμα πύργους ξυλίνους ἐπέστησαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ εἴπῃ ἄλλῃ αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσί τε ἠμύνοντο, καὶ πυρφόροις οἰστοῖς ἔβαλλον αὐτὰς τὰς ναῦς· ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. Ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τείχη κατὰ τὸ χῶμα, τό, τε ὕψος εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα πόδας, καὶ ἐς πλάτος ξύμμετρον, λίθοις μεγάλοις ἐν γύψῳ κειμένοις ξυμπεπηγότα. Ταῖς δὲ ἱππαγωγοῖς τε καὶ ταῖς τριήρεσι τῶν Μακεδόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει, καὶ ταύτῃ οὐκ εὔπορον ἐγίγνετο πελάζειν τῇ πόλει· ὅτι λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλη-

μένοι ἐξεῖργον αὐτῶν τὴν ἐγγὺς προσβολήν. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ἔγνω ἐξελκύσαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἠνύετο δὲ χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα δὴ ἀπὸ νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς βεβαίου, γινόμενον· ἄλλως τε καὶ οἱ Τύριοι ναῦς καταφράξαντες παρὰ τὰς ἀγκύρας ἐπῆγον τῶν τριήρων καὶ ὑποτέμνοντες τὰς σχοίνους τῶν ἀγκυρῶν, ἄπορον τὴν προσόρμισιν ταῖς πολεμίαις ναυσὶν ἐποίουν. Ἀλέξανδρος δὲ τριακοντόρους πολλὰς ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας, ἐπέστησεν ἐγκαρσίας πρὸ τῶν ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀναστέλλεσθαι τὸν ἐπίπλουν τῶν νεῶν. Ἀλλὰ καὶ ὡς ὕφαλοι κολυμβηταὶ τὰς σχοίνους αὐτοῖς ὑπέτεμνον. Οἱ δὲ ἁλύσεσιν εἰς τὰς ἀγκύρας ἀντὶ σχοίνων χρώμενοι οἱ Μακεδόνες καθίεσαν, ὥς τε μηδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς γίγνεσθαι. Ἐξάπτοντες οὖν βρόχους τῶν λίθων, ἀπὸ τοῦ χώματος ἀνέσπων αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης· ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες, κατὰ βάθους ἀφίεσαν, ἵνα οὐκέτι προβεβλημένοι βλάψειν ἔμελλον. Ὅπου δὲ καθαρὸν πεποίητο τῶν προβόλων τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἤδη ταύτῃ αἱ νῆες προσεῖχον. Οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἄποροι γιγνόμενοι, ἔγνωσαν ἐπίπλουν ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσὶν, αἳ κατὰ τὸν λιμένα ἐφώρμουν τὸν ἐς Σιδῶνα τετραμμένον· ἐκ πολλοῦ δὴ καταπετάσαντες τοῦ λιμένος τὸ στόμα ἱστίοις, τοῦ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τῶν τριήρων τὴν πλήρωσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὁπότε οἵ τε ναῦται ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα τῆς πόλεως ναυτικοῦ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἐπεχώρει,

πληρώσαντες πεντήρεις μὲν τρεῖς καὶ τετρήρεις ἴσας, τριήρεις δὲ ἑπτά, ὡς ἀκριβεστάτοις τε τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μάχεσθαι μέλλουσιν εὐοπλοτάτοις, καὶ ἅμα εὐθαρσοτάτοις ἐς τοὺς ναυτικοὺς ἀγῶνας. Τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῇ εἰρεσίᾳ ἐπὶ μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον, ἄνευ κελευστῶν τὰς κώπας παραφέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ἐπὶ τοὺς Κυπρίους, καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε δὴ ξὺν βοῇ τε πολλῇ καὶ ἐγκελευσμῷ ἐς ἀλλήλους, καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ξυντόνῳ ἐπεφέροντο.

XXII. Ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρον ἀποχωρῆσαι ἐπὶ τὴν σκηνήν, οὐ διατρίψαντα δὲ κατὰ τὸ εἰωθός, δι' ὀλίγου ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπανελθεῖν. Οἱ δὲ Τύριοι προσπεσόντες ἀπροσδοκήτως ταῖς ναυσὶν ὁρμούσαις, καὶ ταῖς μὲν πάντῃ κεναῖς ἐπιτυχόντες, τῶν δ' ὑπ' αὐτὴν τὴν βοὴν καὶ τὸν ἐπίπλουν χαλεπῶς ἐκ τῶν παρόντων πληρουμένων, τήν τε Πνυταγόρου τοῦ βασιλέως πεντήρη εὐθὺς ὑπὸ τῇ πρώτῃ ἐμβολῇ κατέδυσαν, καὶ τὴν Ἀνδροκλέους τοῦ Ἀμαθουσίου, καὶ τὴν Πασικράτους τοῦ Θουριέως· τὰς δὲ ἄλλας ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθοῦντες ἔκοπτον. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ᾔσθετο τὸν ἔκπλουν τῶν Τυρίων τριήρων, τὰς μὲν πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν, ὅπως ἑκάστη πληρωθείη, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἀνακωχεύειν ἔταξεν, ὡς μὴ καὶ ἄλλαι ἐκπλεύσειαν τῶν Τυρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε τὰς ξὺν αὐτῷ ἀναλαβών, καὶ τῶν τριήρων ἐς πέντε μάλιστα, ὅσαι ἔφθησαν αὐτῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέπλει τὴν πόλιν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐκπεπλευκότας τῶν Τυρίων.

Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους τόν τε ἐπίπλουν τῶν πολεμίων κατιδόντες, καὶ Ἀλέξανδρον αὐτὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, βοῇ τε ἐπανάγειν ἐνεκελεύοντο τοῖς ἐκ τῶν σφετέρων νεῶν, καὶ ὡς οὐκ ἐξακουστὸν ἦν ὑπὸ θορύβου ξυνεχομένοις ἐν τῷ ἔργῳ, σημείοις ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπεκάλουν ἐς τὴν ἀναχώρησιν. Οἱ δὲ ὀψέ ποτε αἰσθόμενοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, ὑποστρέψαντες εἰς τὸν λιμένα ἔφευγον· καὶ ὀλίγαι μὲν τῶν νεῶν φθάνουσιν ὑπεκφυγοῦσαι, ταῖς δὲ πλείοσιν ἐμβαλοῦσαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ, τὰς μὲν αὐτῶν ἀπλοῦς ἐποίησαν, πεντήρης δέ τις καὶ τετρήρεις αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτῷ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἐλήφθησαν. Φόνος δὲ τῶν ἐπιβατῶν οὐ πολὺς ἐγένετο. Ὡς γὰρ ᾔσθοντο ἐχομένας τὰς ναῦς, ἀπενήξαντο οὐ χαλεπῶς ἐς τὸν λιμένα. Ὡς δὲ οὐδεμία ἔτι τοῖς Τυρίοις ἐκ τῶν νεῶν ὠφέλεια ἦν, ἐπῆγον ἤδη οἱ Μακεδόνες τὰς μηχανὰς τῷ τείχει αὐτῶν. Κατὰ μὲν δὴ τὸ χῶμα προσαγόμεναι, διὰ ἰσχὺν τοῦ τείχους, οὐδὲν ἤνυον ὅ, τι καὶ λόγου ἄξιον. Οἱ δὲ κατὰ τὸ πρὸς Σιδῶνα τετραμμένον τῆς πόλεως τῶν νεῶν τινὰς τῶν μηχανοφόρων προσῆγον. Ὡς δὲ οὐδὲ ταύτῃ ἤνυον, ἐς τὸ πρὸς νότον ἄνεμον καὶ πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχον τεῖχος μετῄει, πάντῃ ἀποπειρώμενος τοῦ ἔργου. Καὶ ἐνταῦθα πρῶτόν τε κατεσείσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ μέγα, καί τι καὶ κατηρίφθη αὐτοῦ παραῤῥαγέν. Τότε μὲν δὴ ὅσον ἐπιβαλὼν γεφύρας, ᾗ ἐρέριπτο τοῦ τείχους, ἀπεπειράθη ἐς ὀλίγον τῆς προσβολῆς· καὶ οἱ Τύριοι οὐ χαλεπῶς ἀπεκρούσαντο τοὺς Μακεδόνας.

XXIII. Τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ νηνεμίαν τε

φυλάξας, καὶ παρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων ἐς τὸ ἔργον, ἐπῆγε τῇ πόλει ἐπὶ τῶν νεῶν τὰς μηχανάς. Καὶ πρῶτα μὲν κατέσεισε τοῦ τείχους ἐπὶ μέγα. Ὡς δὲ ἀποχρῶν εἰς πλάτος ἐφάνη τὸ παρεῤῥηγμένον, τὰς μὲν μηχανοφόρους ναῦς ἐπανάγειν ἐκέλευσεν· ὁ δὲ δύο ἄλλας ἐπῆγεν, αἳ τὰς γεφύρας αὐτῷ ἔφερον, ἃς δὴ ἐπιβάλλειν ἐπενόει τῷ κατεῤῥηγμένῳ τοῦ τείχους. Καὶ τὴν μὲν μίαν τῶν νεῶν οἱ ὑπασπισταὶ ἔλαβον, ᾗ ἐπετέτακτο Ἄδμητος· τὴν ἑτέραν δὲ, ἡ Κοίνου τάξις οἱ πεζέταιροι καλούμενοι, καὶ αὐτὸς ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπιβήσασθαι τοῦ τείχους, ᾗ παρείκοι, ἔμελλε. Τὰς τριήρεις δὲ, τὰς μὲν ἐπιπλεῖν κατὰ τοὺς λιμένας ἀμφοτέρους ἐκέλευσεν, εἴ πως πρὸς σφᾶς τετραμμένων τῶν Τυρίων βιάσαιντο τὸν ἔσπλουν· ὅσαι δὲ αὐτῶν βέλη ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενα εἶχον, ἢ ὅσαι τοξότας ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων ἔφερον, ταύτας δὲ ἐκέλευσεν ἐν κύκλῳ περιπλεούσας τὸ τεῖχος, ἐποκέλλειν τε ὅποι παρείκοι, καὶ ἀνακωχεύειν ἐντὸς βέλους ἔς τε τὸ ἐποκεῖλαι ἄπορον γίγνοιτο· ὡς πανταχόθεν βαλλομένους τοὺς Τυρίους, ἐν τῷ δεινῷ ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. Ὡς δὲ αἵ τε νῆες αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῇ πόλει, καὶ αἱ γέφυραι ἐπεβλήθησαν τῷ τείχει ἀπ' αὐτῶν, ἐνταῦθα οἱ ὑπασπισταὶ εὐρώστως κατὰ ταύτας ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ τεῖχος, [ὅ, τε γὰρ Ἄδμητος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ τότε ἐγένετο] καὶ ἅμα Ἀλέξανδρος εἵπετο αὐτοῖς, τοῦ τε ἔργου αὐτοῦ καρτερῶς ἁπτόμενος, καὶ θεατὴς τῶν ἄλλων, ὅτῳ τι λαμπρὸν κατ' ἀρετὴν ἐν τῷ κινδύνῳ ἐτολμᾶτο. Καὶ ταύτῃ πρῶτον, ᾗ

ἐπετέτακτο Ἀλέξανδρος, ἐλήφθη τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἀποκρουσθέντων ἀπ' αὐτοῦ τῶν Τυρίων, ἐπειδὴ πρῶτον βεβαίῳ τε καὶ ἅμα οὐ πάντη ἀποτόμῳ τῇ προσβάσει ἐχρήσαντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ Ἄδμητος μὲν, πρῶτος ἐπιβὰς τοῦ τείχους, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευόμενος ἐπιβαίνειν, βληθεὶς λόγχῃ, ἀποθνήσκει αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος ξὺν τοῖς ἑταίροις. Ὡς δὲ εἴχοντο αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν οἳ καὶ μεταπύργια, αὐτὸς μὲν παρῄει διὰ τῶν ἐπάλξεων ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια, ὅτι ταύτῃ εὐπορωτέρα ἐφαίνετο ἐς τὴν πόλιν ἡ κάθοδος.

XXIV. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν, οἵ τε Φοίνικες, κατὰ τὸν λιμένα τὸν πρὸς Αἴγυπτον (καθ' ὅνπερ καὶ ἐφορμοῦντες ἐτύγχανον) βιασάμενοι, καὶ τὰ κλεῖθρα διασπάσαντες, ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, ταῖς μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς δὲ ἐς τὴν γῆν ἐξωθοῦντες. Καὶ οἱ Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ κλεῖθρόν γε τοῦτον ἔχοντα, εἰσπλεύσαντες, εἷλον εὐθὺς ταύτῃ τὴν πόλιν. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τυρίων τὸ μὲν τεῖχος, ὡς ἐχόμενον εἶδον, ἐκλείπουσιν· ἀθροισθέντες δὲ κατὰ τὸ Ἀγηνόριον καλούμενον, ἐπέστρεψαν ταύτῃ ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπὶ τούτους χωρήσας, τοὺς μὲν αὐτοῦ μαχομένους διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ φεύγουσιν ἐφείπετο. Καὶ φόνος ἦν πολὺς, τῶν τε ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐχόντων ἤδη τὴν πόλιν, καὶ τῆς Κοίνου τάξεως παρεληλυθυίας εἰς αὐτήν. Ὀργῇ γὰρ ἐχώρουν ἐπίπαν οἱ Μακεδόνες, τῆς τε πολιορκίας τῇ τριβῇ ἀχθόμενοι,

καὶ ὅτι λαβόντες τινὰς αὐτῶν οἱ Τύριοι πλέοντας ἐκ Σιδῶνος, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες ὅπως ἄποπτον εἴη ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, σφάξαντες ἔῤῥιψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Τυρίων ἐς ὀκτακισχιλίους· τῶν δὲ Μακεδόνων, ἐν τῇ τότε προσβολῇ, Ἄδμητός τε, ὁ πρῶτος ἑλὼν τὸ τεῖχος, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῶν ὑπασπιστῶν· ἐν δὲ τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ μάλιστα ἐς τετρακοσίους. Τοῖς δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους καταφυγοῦσιν, (ἦσαν δὲ αὐτῶν τε τῶν Τυρίων οἱ μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος, καὶ Καρχηδονίων τινὲς θεωροὶ ἐς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέος, κατὰ δή τι νόμιμον παλαιὸν, εἰς τὴν μητρόπολιν ἀφικόμενοι) τούτοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος, τοὺς δὲ ἄλλους ἠνδραπόδισε. Καὶ ἐπράθησαν Τυρίων τε καὶ τῶν ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλιστα ἐς τρισμυρίους. Ἀλέξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυσέ τε, καὶ πομπὴν ἔστειλε, ξὺν τῇ δυνάμει ὡπλισμένῃ· καὶ αἱ νῆες ξυνεπόμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε· καὶ τὴν μηχανὴν, ᾗ τὸ τεῖχος κατεσείσθη, ἀνέθηκεν εἰς τὸν νεών· καὶ τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν, τὴν ἱερὰν τοῦ Ἡρακλέος, ἥν τινα ἐν τῷ ἐπίπλῳ ἔλαβε, καὶ ταύτην τῷ Ἡρακλεῖ ἀνέθηκε, καὶ ἐπίγραμμα ἐπ᾽ αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ποιήσας, ἢ ὅτου δὴ ἄλλου ποιήσαντος οὐκ ἄξιον μνήμης τὸ ἐπίγραμμα, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ αὐτὸ ἀναγράψαι ἀπηξίωσα. Τύρος μὲν δὴ οὕτως ἑάλω, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀνικήτου Ἀθήνησι, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος.

XXV. Ἔτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου, ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτὸν, ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀλεξάνδρου εἶναι· γήμαντα δὲ τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον, φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον. Καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἑταίρων ἀπαγγελθέντων, Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὢν, ἐπὶ τούτοις ἠγάπησε, καταλύσας τὸν πόλεμον, μηκέτι πρόσω κινδυνεύειν. Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἔπραξεν, ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρίνασθαι Δαρείῳ ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. Ἔφη γὰρ, οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου, οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν· γῆμαί τε ἂν ἐθέλοι τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι εὑρέσθαι ἐθέλοι φιλάνθρωπον παρ᾽ αὐτοῦ. Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον· ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὖθις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ᾽ Αἰγύπτου ἔγνω ποιεῖσθαι τὸν στόλον· καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Παλαιστίνης καλουμένης Συρίας προσκεχωρηκότα ἤδη· εὐνοῦχος δέ τις, ᾧ ὄνομα ἦν Βάτις, κρατῶν τῆς Γαζαίων πόλεως, οὐ προσεῖχεν Ἀλεξάνδρῳ· ἀλλὰ Ἄρα-

βάς τε μισθωτοὺς ἐπαγόμενος, καὶ σῖτον ἐκ πολλοῦ παρεσκευακὼς διαρκῆ ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ τῷ χωρίῳ πιστεύων, μήποτε ἂν βίᾳ ἁλῶναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι τῇ πόλει Ἀλέξανδρον.

XXVI. Ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα ἐς αὐτὴν ἡ ἄνοδος καὶ ἡ θάλασσα, ἡ κατὰ τὴν πόλιν, τεναγώδης πᾶσα. Μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν, καὶ ἐπὶ χώματος ὑψηλοῦ ᾤκιστο, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ ὀχυρόν. Ἐσχάτη δὲ ᾠκεῖτο, ὡς ἐπ' Αἰγύπτου ἐκ Φοινίκης ἰόντι, ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσεν ᾗ μάλιστα ἐπίμαχον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ τεῖχος, καὶ μηχανὰς συμπηγνῦναι ἐκέλευσεν· οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμην ἀπεδείκνυντο, ἄπορον εἶναι βίᾳ ἑλεῖν τὸ τεῖχος, διὰ ὕψος τοῦ χώματος· ἀλλ' Ἀλεξάνδρῳ ἐδόκει αἱρετέον εἶναι ὅσῳ ἀπορώτερον· ἐκπλήξειν γὰρ τοὺς πολεμίους τὸ ἔργον τῷ παραλόγῳ ἐπὶ μέγα, καὶ τὸ μὴ ἑλεῖν αἰσχρὸν εἶναί οἱ, λεγόμενον ἔς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον. Ἐδόκει δὴ χῶμα [ἐν κύκλῳ τῆς πόλεως] χωννύναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ χωσθέντος ἐπάγεσθαι τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι. Καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸ νότιον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ἐπιμαχώτερα ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐδόκει ἐξῆρθαι συμμέτρως τὸ χῶμα, μηχανὰς ἐπιστήσαντες οἱ Μακεδόνες, ἐπῆγον ὡς ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Γαζαίων. Καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ κατάρχεσθαι μέλλοντι τοῦ πρώτου ἱερείου κατὰ νόμον, τῶν τις σαρ-

κοφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ, λίθον ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν, ὅντινα τοῖν ποδοῖν ἔφερε. Καὶ Ἀλέξανδρος ἤρετο Ἀρίστανδρον τὸν μάντιν, ὅ, τι νοοῖ ὁ οἰωνός; ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅτι, ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν πόλιν αἱρήσεις, αὐτῷ δέ σοι φυλακτέα ἐστὶν ἐπὶ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ.

XXVII. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, τέως μὲν πρὸς ταῖς μηχαναῖς ἔξω βέλους αὑτὸν εἶχεν. Ὡς δὲ ἐκδρομή τε ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγένετο, καὶ πῦρ τε ἐπέφερον ταῖς μηχαναῖς οἱ Ἄραβες, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοῦ χωρίου ἔβαλλόν τε καὶ ὤθουν κατὰ τοῦ ποιητοῦ χώματος, ἐνταῦθα ἢ ἑκὼν ἀπειθεῖ Ἀλέξανδρος τῷ μάντει, ἢ ἐκπλαγεὶς ἐν τῷ ἔργῳ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς μαντείας, ἀλλ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστὰς, παρεβοήθει, ἵνα μάλιστα ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ τούτους μὲν ἔσχε τοῦ μὴ οὐκ αἰσχρᾷ φυγῇ ὠσθῆναι κατὰ τοῦ χώματος· αὐτὸς δὲ βάλλεται καταπέλτῃ διὰ τῆς ἀσπίδος διαμπὰξ καὶ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον. Ὡς δὲ ἔγνω τὰ ἀμφὶ τὸ τραῦμα ἀληθεύσαντα Ἀρίστανδρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν δὴ αἱρήσειν ἐδόκει, Ἀριστάνδρου ἕνεκα. Καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο χαλεπῶς. Ἀφικνοῦνται δ' αὐτῷ μετάπεμπτοι ἀπὸ θαλάσσης αἱ μηχαναὶ, αἷς Τύρον εἷλε· καὶ χῶμα χωννύναι ἐν κύκλῳ πάντοθεν τῆς πόλεως ἐκέλευσεν, εὖρος μὲν ἐς δύο σταδίους, ὕψος δὲ ἐς πόδας πεντήκοντα καὶ διακοσίους. Ὡς δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ἐποιήθησαν, καὶ ἐπαχθεῖσαι κατὰ τὸ χῶμα κατέσεισαν τοῦ τείχους ἐπὶ πολὺ, ὑπο-

νόμων τε ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀρυσσομένων, καὶ τοῦ χοῦ ἀφανῶς ἐκφερομένου, τὸ τεῖχος πολλαχῇ ἠρείπετο, ὑφιζάνον κατὰ τὸ κενούμενον· τοῖς τε βέλεσιν ἐπὶ πολὺ κατεῖχον οἱ Μακεδόνες, ἀναστέλλοντες τοὺς προμαχομένους ἐκ τῶν πύργων· ἐς μὲν τρεῖς προσβολὰς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ἀποθνησκόντων τε αὐτοῖς πολλῶν καὶ τιτρωσκομένων, ὅμως ἀντεῖχον· τῇ τετάρτῃ δὲ τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα πάντοθεν προσαγαγὼν Ἀλέξανδρος, τῇ μὲν ὑπορυσσόμενον τὸ τεῖχος καταβάλλει, τῇ δὲ παιόμενον ταῖς μηχαναῖς κατασείει ἐπὶ πολὺ, ὡς μὴ χαλεπὴν ταῖς κλίμαξι τὴν προσβολὴν κατὰ τὰ ἐρηριμμένα ἐνδοῦναι. Αἵ τε οὖν κλίμακες προσήγαντο τῷ τείχει, καὶ ἔρις πολλὴ ἦν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι τι ἀρετῆς μετεποιοῦντο, ὅστις πρῶτος αἱρήσει τὸ τεῖχος· καὶ αἱρεῖ πρῶτος Νεοπτόλεμος, τῶν ἑταίρων, τοῦ Αἰακιδῶν γένους· ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἄλλαι καὶ ἄλλαι τάξεις ὁμοῦ τοῖς ἡγεμόσιν ἀνέβαινον. Ὡς δὲ ἅπαξ παρῆλθόν τινες ἐντὸς τοῦ τείχους τῶν Μακεδόνων, κατασχίσαντες ἄλλας καὶ ἄλλας πύλας, ὅσαις ἕκαστοι ἐπετύγχανον, δέχονται εἴσω τὴν στρατιὰν πᾶσαν. Οἱ δὲ Γαζαῖοι, καὶ τῆς πόλεως σφίσιν ἤδη ἐχομένης, ξυνεστηκότες ὅμως ἐμάχοντο· καὶ ἀπέθανον πάντες αὐτοῦ μαχόμενοι, ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν. Παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραπόδισεν αὐτῶν Ἀλέξανδρος· τὴν πόλιν δὲ ξυνοικίσας ἐκ τῶν περιοίκων, ἐχρῆτο ὅσα φρουρίῳ ἐς τὸν πόλεμον.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

I.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ᾽ Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὡρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἧκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ᾽ Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκὼς, τήν τε ἐν Ἰσσῷ μάχην ὅπως συνέβη πεπυσμένος, καὶ Δαρεῖον ὅτι αἰσχρᾷ φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα αὐτῷ τε οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ εἰς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας, ἔς τε ἐπὶ Μέμφιν πόλιν, αὐτὸς ἐφ᾽ Ἡλιουπόλεως ᾔει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ᾽ ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κατασχὼν,

διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς τὸν πόρον, ἧκεν ἐς Μέμφιν· καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς, καὶ τῷ Ἄπιδι· καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἧκον δὲ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν· τούς τε ὑπασπιστὰς [ἐπὶ τῶν νεῶν] λαβὼν, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῶν ἱππέων τὴν βασιλικὴν ἴλην τὴν τῶν ἑταίρων. Ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνωβον, καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν περιπλεύσας, ἀποβαίνει ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκισται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν, καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει, καὶ ἱερὰ ὅσα, καὶ θεῶν ὧντινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἴσιδος δὲ Αἰγυπτίας· καὶ τὸ τεῖχος ᾗ περιβεβλῆσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

II. Λέγεται δέ τις καὶ τοιόσδε λόγος, οὐκ ἄπιστος ἔμοιγε· ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλιπεῖν αὐτὸν τὰ σημεῖα τοῦ τειχισμοῦ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τὴν γῆν ἐπιγράψουσι· τῶν δὴ τεκτόνων τινὰ ἐπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τεύχεσιν ἄλφιτα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναγαγόντα, ἐπιβάλλειν τῇ γῇ, ἵναπερ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο, καὶ τὸν κύκλον οὕτω περιγραφῆναι τοῦ περιτειχισμοῦ, ὅντινα τῇ πόλει ἐποίει· τοῦτο δὲ ἐπιλεξαμένους τοὺς μάντεις, καὶ

μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισσέα (ὃς δὴ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀληθεῦσαι ἐλέγετο) Ἀλεξάνδρῳ φάναι, εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τά τε ἄλλα, καὶ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν εἵνεκα. Ἐν τούτῳ δὴ καὶ Ἡγέλοχος κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, Τενεδίους τε ἀποστάντας Περσῶν, σφίσι προσθέσθαι (καὶ γὰρ καὶ ἄκοντας Πέρσαις προσχωρῆσαι) καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, οὓς Αὐτοφραδάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκατέστησαν· ἁλῶναι δὲ αὐτόθι καὶ Φαρνάβαζον ἐγκαταλειφθέντα, καὶ Ἀριστόνικον Μηθυμναῖον τὸν τύραννον, ἐσπλεύσαντα ἐς τὸν λιμένα τῆς Χίου ξὺν ἡμιολίαις λῃστρικαῖς πέντε, ὑπὸ σφῶν ἐχόμενον τὸν λιμένα οὐ γνόντα, ἀλλ' ἐξαπατηθέντα γὰρ πρὸς τῶν τὰ κλεῖθρα ἐχόντων τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ Φαρναβάζου ἄρα ναυτικὸν ὁρμεῖ ἐν αὐτῷ. Καὶ τοὺς μὲν λῃστὰς πάντας αὐτοῦ κατακοπῆναι πρὸς σφῶν. Ἀριστόνικον δὲ ἦγε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον, καὶ Φισινόν, καὶ Μεγαρέα, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελάβοντο, καὶ ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα τῆς νήσου βίᾳ εἶχον. Καὶ Μιτυλήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀφείλετο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. Ἀμφοτερὸν δὲ ξὺν ἑξήκοντα ναυσὶν ἐπὶ Κῶ ἔπεμψεν· ἐπικαλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοὺς Κῴους, καὶ αὐτὸς καταπλεύσας ὅτι εὗρε τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτεροῦ ἤδη ἐχομένην· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι αἰχμάλωτοι, ἦγεν Ἡγέλοχος· Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐς Κῶ, λα-

θὼν τοὺς φύλακας. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν τοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ἐς τὰς πόλεις πέμπει, χρήσασθαι ὅπως ἐθέλοιεν· τοὺς δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τοὺς Χίους, ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἰγυπτίαν ξὺν φυλακῇ ἀκριβεῖ ἔπεμψεν.

III. Ἐπὶ τούτοις δὲ πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' Ἄμμωνα ἐς Λιβύην, τὸ μέν τι τῷ θεῷ χρησόμενον, ὅτι ἀτρεκὲς ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος, καὶ χρήσασθαι αὐτῷ Περσέα καὶ Ἡρακλέα· τὸν μὲν, ἐπὶ τὴν Γοργόνα ὅτε πρὸς Πολυδέκτου ἐστέλλετο· τὸν δὲ ὅτε παρ' Ἀνταῖον ᾔει εἰς Λιβύην, καὶ παρὰ Βούσιριν εἰς Αἴγυπτον. (Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡρακλέα, ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν). Καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἄμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τῆς Ἡρακλέους τε καὶ Περσέως ἐς Δία. Καὶ οὖν παρ' Ἄμμωνα ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐστέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὑτοῦ ἀτρεκέστερον εἰσόμενος, ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι. Μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ᾔει δι' ἐρήμου, οὔ μέν τοι δι' ἀνύδρου τῆς χώρας, σταδίους ἐς χιλίους καὶ ἑξακοσίους, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσόγαιαν ἐτράπετο, ἵνα τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἄμμωνος. Ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ ὁδὸς, καὶ ψάμμος ἡ πολλὴ αὐτῆς, καὶ ἄνυδρος. Ὕδωρ δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο· καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεῖον ἀνηνέχθη. Ἀνηνέχθη δὲ ἐς τὸ θεῖον καὶ τόδε· ἄνεμος νότος ἐπὰν πνεύσῃ ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, τῆς ψάμμου ἐπιφορεῖ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ μέγα, καὶ ἀφανίζεται τῆς ὁδοῦ τὰ σημεῖα,

οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι ἵνα χρὴ πορεύεσθαι, καθάπερ ἐν πελάγει, τῇ ψάμμῳ· ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν, οὔτε που ὄρος, οὔτε δένδρον, οὔτε γήλοφοι βέβαιοι ἀνεστηκότες, οἷς τισιν οἱ ὁδῖται τεκμαίροιντο ἂν τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις. Ἀλλ' ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ ἀμφίβολοι ἦσαν. Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δράκοντας δύο ἰέναι πρὸ τοῦ στρατεύματος, φωνὴν ἱέντας, καὶ τούτοις Ἀλέξανδρον κελεῦσαι ἕπεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, πιστεύσαντας τῷ θείῳ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι τὴν ὁδὸν τήν τε ἐς τὸ μαντεῖον, καὶ ὀπίσω αὖθις. Ἀριστόβουλος δὲ (καὶ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει) κόρακας δύο προπετομένους πρὸ τῆς στρατιᾶς, τούτους γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ ὅτι μὲν θεῖόν τι ξυνεπέλαβεν αὐτῷ, ἔχω ἰσχυρίσασθαι, ὅτι καὶ τὸ εἰκὸς ταύτῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς τοῦ λόγου ἀφείλοντο οἱ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξηγησάμενοι.

IV. Ὁ δὲ χῶρος, ἵναπερ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι, τὰ μὲν κύκλῳ πάντα ἔρημα καὶ ψάμμον τὸ πᾶν ἔχει, καὶ ἄνυδρον αὐτήν. Ὁ δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει, ἐς τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους ἔρχεται) κατάπλεώς ἐστιν ἡμέρων δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ ἔνδροσος μόνος τῶν πέριξ. Καὶ πηγὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει, οὐδέν τι ἐοικυῖα ταῖς πηγαῖς ὅσαι ἄλλαι ἐκ γῆς ἀνίσχουσιν. Ἐν μὲν γὰρ μεσημβρίᾳ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσαμένῳ τε, καὶ ἔτι μᾶλλον ἁψαμένῳ, οἷον ψυχρότατον· ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν, θερ-

μότερον, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἔτι θερμότερον ἔς τε ἐπὶ μέσας τὰς νύκτας· μέσων δὲ νυκτῶν, ἑαυτοῦ θερμότατον· ἀπὸ δὲ μέσων νυκτῶν, ψύχεται ἐν τάξει· καὶ ἕωθεν ψυχρὸν ἤδη ἐστί· ψυχρότατον δὲ, μεσημβρίας· καὶ οὕτω ἀμείβει ἐν τάξει ἐπὶ ἑκάστῃ τῇ ἡμέρᾳ. Γίγνονται δὲ καὶ ἅλες αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὀρυκτοί· καὶ τούτων ἔστιν οὓς ἐς Αἴγυπτον φέρουσι τῶν ἱερέων τινὲς τοῦ Ἄμμωνος· ἐπειδὴ γὰρ ἐπ' Αἰγύπτου στέλλονται, ἐς κοιτίδας πλεκτὰς ἐκ φοίνικος ἐσβαλόντες, δῶρον τῷ βασιλεῖ ἀποφέρουσιν, ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ. Ἔστι δὲ μακρός τε ὁ χόνδρος, καὶ ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τρεῖς δακτύλους· καὶ καθαρὸς, ὥσπερ κρύσταλλος· καὶ τούτῳ ἐπὶ ταῖς θυσίαις χρῶνται, ὡς καθαρωτέρῳ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἁλῶν, Αἰγύπτιοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ θείου οὐκ ἀμελῶς ἔχουσιν. Ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος τόν τε χῶρον ἐθαύμασε, καὶ τῷ θεῷ ἐχρήσατο· καὶ ἀκούσας ὅσα αὐτῷ πρὸς θυμοῦ ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέζευξεν ἐπ' Αἰγύπτου· ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδόν· ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἄλλην εὐθεῖαν, ὡς ἐπὶ Μέμφιν.

V. Εἰς Μέμφιν δὲ αὐτῷ πρεσβεῖαί τε πολλαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκον, καὶ οὐκ ἔστιν ὅντινα ἀτυχήσαντα ὧν ἐδεῖτο ἀπέπεμψε· καὶ στρατιὰ παραγίνεται, παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τετρακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας ὁ Ἡγησάνδρου· ἐκ Θρᾴκης δὲ ἱππεῖς ἐς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν Ἀσκληπιόδωρος ὁ Εὐνίκου. Ἐνταῦθα θύει τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ, καὶ πομπεύει ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς

ὅπλοις· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ μουσικόν. Καὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐνταῦθα ἐκόσμησε· δύο μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστησεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν χώραν τὴν Αἰγυπτίαν. Πετίσιος δὲ ἀπειπαμένου τὴν ἀρχὴν, Δολόασπις ἐκδέχεται πᾶσαν. Φρουράρχους δὲ τῶν ἑταίρων, ἐν Μέμφει μὲν Πανταλέοντα κατέστησε τὸν * Πυδναῖον· ἐν Πηλουσίῳ δὲ, Πολέμωνα τὸν Μεγακλέους, Πελλαῖον· τῶν ξένων δὲ ἄρχειν Λυκίδαν Αἰτωλόν· γραμματέα δὲ ἐπὶ τῶν ξένων Εὔγνωστον τὸν Ξενοφάντου τῶν ἑταίρων· ἐπισκόπους δὲ αὐτῶν, Αἰσχύλον τε καὶ Ἔφιππον τὸν Χαλκιδέως. Λιβύης δὲ τῆς προσχώρου ἄρχειν δίδωσιν Ἀπολλώνιον Χαρινοῦ, Ἀραβίας δὲ τῆς πρὸς Ἡρώων πόλει, Κλεομένην τὸν ἐκ Ναυκράτιος, καὶ τούτῳ παρηγγέλλετο, τοὺς μὲν νομάρχας ἐᾷν ἄρχειν τῶν νομῶν τῶν κατὰ σφᾶς, καθάπερ ἐκ παλαιοῦ καθειστήκει. Αὐτὸν δὲ ἐκλέγειν παρ᾽ αὐτῶν τοὺς φόρους· οἱ δὲ ἀποφέρειν αὐτῷ ἐτάχθησαν. Στρατηγοὺς δὲ τῇ στρατιᾷ κατέστησεν, ἥν τινα ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο, Πευκέσταν τε τὸν Μαρκατάτου καὶ Βάλακρον τὸν Ἀμύντου· ναύαρχον δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν Πολέμωνα τὸν Θηραμένους. Σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Ἀῤῥύβα Λεοννάτον, τὸν Ὀνάσου ἔταξεν· Ἀῤῥύβας γὰρ νόσῳ ἀπέθανεν. Ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀντίοχος, ὁ ἄρχων τῶν τοξοτῶν, καὶ ἀντὶ τούτου ἄρχειν ἐπέστησε τοῖς τοξόταις Ὀμβρίωνα Κρῆτα. Ἐπὶ δὲ τοὺς ξυμμάχους τοὺς πεζοὺς, ὧν Βάλακρος ἡγεῖτο (ἐπεὶ Βάλακρος ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο) Κάλανον κατέστησεν ἡγεμόνα.

Κατανεῖμαι δὲ λέγεται ἐς πολλοὺς τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου, τήν τε φύσιν τῆς χώρας θαυμάσας καὶ τὴν ὀχυρότητα, ὅτι οὐκ ἀσφαλὲς οἱ ἐφαίνετο ἑνὶ ἐπιτρέψαι ἄρχειν Αἰγύπτου πάσης. Καὶ Ῥωμαῖοί μοι δοκοῦσι, παρ' Ἀλεξάνδρου μαθόντες, ἐν φυλακῇ ἔχειν Αἴγυπτον, καὶ μηδένα τῶν ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ τῷδε ἐκπέμπειν ὕπαρχον Αἰγύπτου, ἀλλὰ τῶν εἰς τοὺς ἱππέας σφίσι ξυντελούντων.

VI. Ἀλέξανδρος δὲ ἅμα τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι, ἐκ Μέμφεος ᾔει ἐπὶ Φοινίκης, καὶ ἐγεφυρώθη αὐτῷ ὅ, τε κατὰ Μέμφιν πόρος τοῦ Νείλου, καὶ αἱ διώρυχες αὐτοῦ πᾶσαι. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς Τύρον, καταλαμβάνει ἐνταῦθα ἧκον αὐτῷ ἤδη καὶ τὸ ναυτικόν. Ἐν Τύρῳ δὲ αὖθις θύει τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Πάραλος, πρέσβεις ἄγουσα Διοφάντην καὶ Ἀχιλλέα. Ξυνεπρέσβευον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ πάραλοι ξύμπαντες· καὶ οὗτοι τῶν τε ἄλλων ἔτυχον ὧν ἕνεκα ἐστάλησαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀφῆκεν Ἀθηναίοις, ὅσοι ἐπὶ Γρανικῷ Ἀθηναίων ἑάλωσαν. Τὰ δ' ἐν Πελοποννήσῳ, ὅτι αὐτῷ νενεωτερίσθαι ἀπηγγέλλοντο, Ἀμφοτερὸν πέμπει βοηθὸν Πελοποννησίων, ὅσοι ἔς τε τὸν Περσικὸν πόλεμον βέβαιοι ἦσαν καὶ Λακεδαιμονίων οὐ κατήκουον. Φοίνιξι δὲ καὶ Κυπρίοις προσετάχθη ἑκατὸν ναῦς ἄλλας, πρὸς αἷς ἔχοντα Ἀμφοτερὸν ἔπεμπε, στέλλειν ἐπὶ Πελοποννήσου. Αὐτὸς δὲ ἤδη ἄνω ὡρμᾶτο, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ἐν Φοινίκῃ μὲν ἐπὶ τῶν φόρων τῇ ξυλλογῇ κα-

ταστήσας Κοίρανον Βεῤῥοιαῖον, Φιλόξενον δὲ τῆς Ἀσίας, τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου ἐκλέγειν. Τῶν ξὺν αὐτῷ δὲ χρημάτων τὴν φυλακὴν ἀντὶ τούτων ἐπέτρεψεν Ἁρπάλῳ τῷ Μαχάτᾳ ἄρτι ἐκ τῆς φυγῆς ἥκοντι. Ἅρπαλος γὰρ τὰ μὲν πρῶτα ἔφυγε, Φιλίππου ἔτι βασιλεύοντος, ὅτι πιστὸς ἦν, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἔφυγε, καὶ Νέαρχος ὁ Ἀνδροτίμου, καὶ Ἐριγύϊος ὁ Λαρίχου, καὶ Λαομέδων ὁ τούτου ἀδελφὸς, ὅτι ὕποπτα ἦν Ἀλεξάνδρῳ ἐς Φίλιππον, ἐπειδὴ Εὐρυδίκην γυναῖκα ἠγάγετο Φίλιππος, Ὀλυμπιάδα δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα ἠτίμασε. Τελευτήσαντος δὲ Φιλίππου, κατελθόντας ἀπὸ τῆς φυγῆς, ὅσοι δι᾽ αὐτὸν ἔφευγον, Πτολεμαῖον μὲν, σωματοφύλακα κατέστησεν· Ἅρπαλον δὲ ἐπὶ τῶν χρημάτων, ὅτι αὐτῷ τὸ σῶμα ἐς τὰ πολέμια ἀχρεῖον ἦν. Ἐριγύϊον δὲ, ἱππάρχην τῶν ξυμμάχων· Λαομέδοντα δὲ τὸν τούτου ἀδελφὸν, ὅτι δίγλωσσος ἦν ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα, ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις βαρβάροις· Νέαρχον δὲ, σατραπεύειν Λυκίας, καὶ τῆς ἐχομένης Λυκίας χώρας, ἔς τε ἐπὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος. Ὀλίγον δὲ πρόσθεν τῆς μάχης τῆς ἐν Ἰσσῷ γενομένης, ἀναπεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου ἀνδρὸς κακοῦ Ἅρπαλος, φεύγει ξὺν Ταυρίσκῳ. Καὶ ὁ μὲν Ταυρίσκος παρ᾽ Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς Ἰταλίαν σταλεὶς, ἐκεῖ ἐτελεύτησεν. Ἁρπάλῳ δὲ ἐν τῇ Μεγαρίδι φυγὴ ἦν· ἀλλ᾽ Ἀλέξανδρος πείθει αὐτὸν κατελθεῖν, πίστεις δοὺς οὐδὲν οἱ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν χρημάτων αὖθις ἐτάχθη Ἅρπαλος. Ἐς Λυδίαν δὲ σατράπην Μέναν-

δρον ἐκπέμπει, τῶν ἑταίρων· ἐπὶ δὲ τοῖς ξένοις, ὧν ἡγεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ ἐτάχθη. Ἀντὶ δὲ Ἀρίμμα, σατράπην Συρίας Ἀσκληπιόδωρον τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀρίμμας ἀμελῆσαι ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ παρασκευῇ, ἥν τινα ἐτάχθη παρασκευάσαι τῇ στρατιᾷ, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω.

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐζευγμένον τὸν πόρον. Καὶ γὰρ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἱππέας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσε. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχὴς ἡ γέφυρα ἦν ἐζευγμένη ἔς τε ἐς τὴν ἀντιπέρας ὄχθην, τοῖς Μακεδόσι δειμαίνουσι, μὴ ἐπιθοῖντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα ἐπαύετο. Μαζαῖος δὲ ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ᾤχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ· καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν, καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος. Ἔνθεν δὲ ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. Οὐκ εὐθεῖαν δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦγεν, ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὁρμηθείς· ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι, εὐπορώτερα τὰ ξύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν· καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. Ἁλόντες δέ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ

τοῦ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκευασμένων, ἐξήγγειλαν, ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάθηται, ἐγνωκὼς εἴργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνοι· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ᾗ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ᾔει σπουδῇ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα. Ὡς δὲ ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει, οὔτε τὴν φυλακὴν, ἥν τινα ἀπολελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δὲ εἴργοντος. Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο. Καὶ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ γῇ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα, καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἡ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. Ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος, ᾔει διὰ τῆς Ἀτουρίας χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυαίων ὄρη, ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως, οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἱππεῖς ἐισὶν οἱ πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται· ὅσοι δὲ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Ξυντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες, ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες, ἔφασκον δοκεῖν εἶναι τοὺς ἱππέας οὐ πλείους ἢ χιλίους.

VIII. Ἀναλαβὼν οὖν τήν τε βασιλικὴν ἴλην, καὶ τῶν ἑταίρων μίαν, καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίονας, ἤλαυνε σπουδῇ· τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν βάδην

ἕπεσθαι ἐκέλευσεν. Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς κατιδόντες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως ἐπάγοντας, ἔφευγον ἀνὰ κράτος. Καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο, καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς δέ τινας καὶ ἀπέκτειναν, ὅσοις οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον· τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον· καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον, ὅτι οὐ πόῤῥω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολλῇ. Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰνδῶν τε ὅσοι Βακτρίοις ὅμοροι, καὶ αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοί· τούτων μὲν πάντων ἡγεῖτο Βῆσσος, ὁ τῆς Βακτρίων χώρας σατράπης. Εἵποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι· Σκυθικὸν τοῦτο τὸ γένος, τῶν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων Σκυθῶν. οὐχ ὑπήκοοι οὗτοι Βήσσου, ἀλλὰ κατὰ συμμαχίαν τὴν Δαρείου· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Μαβάκης· αὐτοὶ δὲ ἱπποτοξόται ἦσαν. Βαρσαέντης δὲ Ἀραχώτων σατράπης, Ἀραχώτους τε ἦγε, καὶ τοὺς ὀρείους Ἰνδοὺς καλουμένους. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀρείους ἦγε. Παρθυαίους δὲ, καὶ Ὑρκανίους, καὶ Ταπούρους, τοὺς πάντας ἱππέας, Φραταφέρνης ἦγεν. Μήδων δὲ ἡγεῖτο Ἀτροπάτης· ξυνετάττοντο δὲ Μήδοις Καδούσιοί τε καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσῖναι. Τοὺς δὲ προσοίκους τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, Ὀκονδοβάτης καὶ Ἀριοβαρζάνης καὶ Ὀτάνης ἐκόσμουν. Οὔξιοι δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἡγεμόνα παρείχοντο Ὀξάθρην τὸν Ἀβουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνίων ἡγεῖτο. Οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες καὶ Σιτακινοὶ σὺν Βαβυλωνίοις ἐτετάχατο. Ἀρμενίων δὲ Ὀρόντης καὶ Μιθραύστης ἦρχε, καὶ Ἀριάκης Καππαδοκῶν. Σύρους δὲ τοὺς

τε ἐκ τῆς Κοίλης, καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας, Μαζαῖος ἦγεν. Ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ Δαρείου, ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισμυρίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας· καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια, ἐλέφαντες δὲ οὐ πολλοὶ, ἀλλὰ ἐς πεντεκαίδεκα μάλιστα, Ἰνδοῖς τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν. Ξὺν ταύτῃ τῇ δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρεῖος ἐν Γαυγαμήλοις, πρὸς ποταμῷ Βουμώδῳ, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὁμαλῷ πάντῃ. Καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἱππασίαν, ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἅρμασιν ἐπελαύνειν εὔπετῆ πεποιήκεσαν καὶ τῇ ἵππῳ ἱππάσιμα. Ἦσαν γάρ οἳ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομένης μάχης, ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ στενότητι· καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς ἐπείθετο.

IX. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν, ὅσοι ἑάλωσαν, ἔμεινεν αὐτοῦ ἵνα ἐξηγγέλθη, ἡμέρας τέσσαρας· καὶ τήν τε στρατιὰν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τό τε στρατόπεδον τάφρῳ τε καὶ χάρακι ἐτείχισεν. Ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπολείπειν, καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς μαχίμοις, οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὅπλα φέρουσιν, ἰέναι ἐς τὸν ἀγῶνα. Ἀναλαβὼν οὖν τὴν δύναμιν νυκτὸς ἦγεν ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν μάλιστα, ὡς ἅμ' ἡμέρᾳ προσμίξαι τοῖς βαρβάροις. Δαρεῖος δὲ, ὡς προσηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκτάσσει τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἦγεν ὡσαύτως τεταγ-

γμένους. Καὶ ἀπεῖχε μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· οὐ μήν πω καθεώρων ἀλλήλους· γήλοφοι γὰρ ἐν μέσῳ ἐπίπροσθεν ἀμφοῖν ἦσαν. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἀλέξανδρος ὅσον ἐς τριάκοντα σταδίους, καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόφων ᾔει αὐτῷ ὁ στρατός· ἐνταῦθα ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε τὴν αὐτοῦ φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὐτούς τε τοὺς ἑταίρους, καὶ στρατηγοὺς, καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο, εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον· ἢ (καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς ἐδόκει) τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ξύμπαντα, εἰ δή τι ὕποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον ᾖ, ἢ εἴ ποι τάφροι ἢ σκόλοπες καταπεπηγότες ἀφανεῖς· καὶ τὰς τάξεις τῶν πολεμίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν. Καὶ νικᾷ Παρμενίων τῇ γνώμῃ· καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἔμελλον ἰέναι ἐς τὴν μάχην. Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλοὺς καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους, περιῄει ἐν κύκλῳ, σκοπῶν τὴν χώραν πᾶσαν ἵνα τὸ ἔργον αὐτῷ ἔσεσθαι ἔμελλεν. Ἐπανελθὼν δὲ, καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακαλεῖσθαι πρὸς οὗ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετήν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους, καὶ ὑπὸ τῶν πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων. Τοὺς κατὰ σφᾶς δὲ ἑκάστους ἐξορμᾶν ἠξίου, λοχαγόν τε λοχίτας, καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὐτοῦ ἕκαστον, καὶ ταξιάρχους τὰς τάξεις, τούς τε ἡγεμό-

νας τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα, ἕκαστον τὴν ρὶ ἐπιτετραμμένην· ὡς ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ κοίλης Συρίας, ἢ Φοινίκης, οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας. Οὕς τινας χρὴ ἄρχειν ἐν τῷ τότε κριθησόμενον. Οὔκουν τὴν ἐς τὰ καλὰ ἐξόρμησιν διὰ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι οἴκοθεν τοῦτο ἔχουσιν· ἀλλὰ κόσμου τε ἐν τῷ κινδύνῳ ὅπως τὶς καθ᾽ αὑτὸν ἐπιμελήσεται, καὶ σιγῆς ἀκριβοῦς, ὁπότε σιγῶντας ἐπιέναι δέοι· καὶ αὖ λαμπρᾶς τῆς βοῆς, ἵνα ἐμβοῆσαι καλόν· καὶ ἀλαλαγμοῦ ὡς φοβερωτάτου, ὁπότε ἐπαλαλάξαι καιρός. Αὐτοί τε ὅπως ὀξέως κατακούοιεν τῶν τε παραγγελλομένων, καὶ παρ᾽ αὐτῶν αὖ ὅπως ἐς τὰς τάξεις ὀξέως παραδιδῶνται τὰ παραγγέλματα· ἕν τε τῷ καθ᾽ αὑτὸν ἕκαστον καὶ τὸ πᾶν μεμνῆσθαι ξυγκινδυνεῦόν τε ἀμελουμένῳ, καὶ δι᾽ ἐπιμελείας ἐκπονουμένῳ ξυνορθούμενον.

X. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐ πολλὰ παρακαλέσας τε καὶ ἀντιπαρακληθεὶς πρὸς τῶν ἡγεμόνων, θαῤῥεῖν. Ἐπὶ τούτοις δειπνοποιεῖσθαί τε καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκέλευσε τὸν στρατόν. Παρμενίων δὲ λέγουσιν ὅτι ἀφικόμενος παρ᾽ αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνὴν, νύκτωρ παρῄνει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσαις· ἀπροσδοκήτοις τε γὰρ καὶ ἀνατεταραγμένοις, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερωτέροις ἐπιθήσεσθαι. Ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἀποκρίνεται (ὅτι καὶ ἄλλοι κατήκουον τῶν λόγων) αἰσχρὸν εἶναι κλέψαι τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερῶς καὶ ἄνευ σοφίσματος χρῆναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον. Καὶ τὸ μεγαλήγορον αὐτοῦ τοῦτο, οὐχ ὑπέρογκον μᾶλ-

λόν τι, ἢ εὐθαρσὲς ἐν τοῖς κινδύνοις ἐφαίνετο. Δοκεῖν δ' ἔμοιγε, καὶ λογισμῷ ἀκριβεῖ ἐχρήσατο ἐν τῷ τοιῷδε· ἐν νυκτὶ γὰρ, τοῖς τε ἀποχρώντως καὶ τοῖς ἐνδεῶς πρὸς τὰς μάχας παρεσκευασμένοις, πολλὰ ἐκ τοῦ παραλόγου ξυμβάντα, τοὺς μὲν ἔσφηλε τοὺς κρείσσονας, τοῖς χείροσι δὲ παρὰ τὰ ἐξ ἀμφοῖν ἐλπισθέντα τὴν νίκην παρέδωκεν, αὑτῷ τε κινδυνεύοντι τὸ πολὺ ἐν ταῖς μάχαις σφαλερὰ ἡ νὺξ κατεφαίνετο· καὶ ἅμα ἡττηθέντι τε αὖθις Δαρείῳ, τὴν ξυγχώρησιν, τοῦ χείρονι ὄντι καὶ χειρόνων ἡγεῖσθαι, ἡ λαθραία τε καὶ νυκτερινὴ ἐκ σφῶν ἐπίθεσις ἀφῃρεῖτο. Εἴτε τι ἐκ τοῦ παραλόγου πταῖσμα σφίσι ξυμπέσοι, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ κύκλῳ φίλια, καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἔμπειροι· σφεῖς δὲ ἄπειροι ἐν πολεμίοις τοῖς πᾶσιν, ὧν οὐ μικρὰ μοῖρα οἱ αἰχμάλωτοι ἦσαν, ξυνεπιθησόμενοι ἐν νυκτὶ, μὴ ὅτι πταίσασιν, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ πολὺ νικῶντες φαίνοιντο. Τούτων τε τῶν λογισμῶν ἕνεκα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπερόγκου, οὐ μεῖον.

XI. Δαρεῖος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς, οὕτως ὅπως τὴν ἀρχὴν ἐτάξαντο, ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυντεταγμένοι· ὅτι οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς περιεβέβλητο ἀκριβὲς, καὶ ἅμα ἐφοβοῦντο, μὴ σφίσι νύκτωρ ἐπιθοῖντο οἱ πολέμιοι. Καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἡ στάσις ἡ πολλὴ ἡ ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ τὸ δέος, (ὅ, τι περ φιλεῖ πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι,) οὐκ ἐκ τοῦ παραυτίκα σχεδιασθὲν, ἀλλ' ἐν πολλῷ χρόνῳ μελετηθέν τε καὶ τὴν γνώμην αὐτοῖς

δουλωσάμενον. Ἐτάχθη δὲ αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὧδε· ἑάλω γὰρ ὕστερον ἡ τάξις, ἥντινα ἔταξε Δαρεῖος, γεγραμμένη, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Τὸ μὲν εὐώνυμον αὐτοῦ κέρας οἵ τε Βάκτριοι ἱππεῖς εἶχον, καὶ ξὺν τούτοις Δάαι, καὶ Ἀραχῶτοι· ἐπὶ δὲ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχατο, ἱππεῖς τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμεμιγμένοι, καὶ Σούσιοι ἐπὶ Πέρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίοις Καδούσιοι. Αὕτη μὲν ἡ τοῦ εὐωνύμου κέρως, ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος, τάξις ἦν. Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν, οἵ τε ἐκ κοίλης Συρίας, καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν ἐτετάχατο· καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ δεξιόν· ἐπὶ δὲ, Παρθυαῖοι καὶ Σάκαι· ἐπὶ δὲ Τάπουροι καὶ Ὑρκάνιοι, ἐπὶ δὲ, Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσίναι· οὗτοι μὲν ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος. Κατὰ τὸ μέσον δὲ, ἵνα ἦν βασιλεὺς Δαρεῖος, οἵ τε συγγενεῖς τοῦ βασιλέως ἐτετάχατο, καὶ οἱ μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καλούμενοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται. Οὔξιοι δὲ, καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ πρὸς τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ Σιτακηνοὶ, ἐς βάθος ἐπιτεταγμένοι ἦσαν. Προετετάχατο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐωνύμου, κατὰ τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς, καὶ τῶν Βακτριανῶν ἐς χιλίους, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατόν. Οἱ δὲ ἐλέφαντες ἔστησαν κατὰ τὴν [Δαρείου] ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ ἅρματα ἐς πεντήκοντα. Τοῦ δὲ δεξιοῦ οἵ τε Ἀρμενίων καὶ Καππαδοκῶν ἱππεῖς προετετάχατο, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα πεντήκοντα. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι παρὰ Δαρεῖόν τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν, καὶ τοὺς ἅμα

αὐτῷ Πέρσας, κατὰ τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς μόνοι δὴ ἀντίῤῥοποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. Τὸ μὲν δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν προετέτακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλικὴ, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου ἰλάρχης ἦν. ἐπὶ δὲ ταύτῃ, ἡ Γλαυκίου ἴλη· ἐχομένη δ' αὐτῆς, ἡ τοῦ Ἀρίστωνος· ἐπὶ δὲ ἡ Σωπόλιδος τοῦ Ἑρμοδώρου· ἐπὶ δὲ, Ἡρακλείδου τοῦ Ἀντιόχου· ἐπὶ ταύτῃ δὲ, ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀλθαιμένους· ταύτης δὲ ἐχομένη, ἡ Μελεάγρου· τελευταία δὲ τῶν βασιλικῶν ἰλῶν, ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱπποστράτου ἰλάρχης ἦν. Ξυμπάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἦρχεν ὁ Παρμενίωνος. Τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἐχόμενον τῶν ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγημα ἐτέτακτο τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπασπισταί· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· τούτων δὲ ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους, τάξις ἦν· μετὰ δὲ τούτους, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου, ἔπειτα ἡ Μελεάγρου τοῦ Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυπέρχοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ταύτης δὲ ἡγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ἐπὶ Μακεδονίας ἐς ξυλλογὴν στρατιᾶς ἐσταλμένος ἦν· τὸ δὲ εὐώνυμον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχε· καὶ αὐτὸς Κρατερὸς ἐξῆρχε τοῦ εὐωνύμου τῶν πεζῶν. Καὶ ἱππεῖς ἐχόμενοι αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι, ὧν ἡγεῖτο Ἐριγύϊος ὁ Λαρίχου. Τούτων δὲ ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου. Ξύμπαν δὲ

τὸ εὐώνυμον ἦγε Παρμενίων ὁ Φιλώτα, καὶ ἀμφ' αὐτὸν οἱ τῶν Φαρσηλίων ἱππεῖς οἱ κράτιστοί τε καὶ πλεῖστοι τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου.

XII. Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρῳ ὧδε κεκόσμητο. Ἐπέταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν, ὡς εἶναι τὴν φάλαγγα ἀμφίστομον. καὶ παρήγγελτο τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἐπιτεταγμένων, εἰ κυκλουμένους τοὺς σφῶν ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος κατίδοιεν, ἐπιστρέψαντας ἐς τὸ ἔμπαλιν δέχεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐς ἐπικαμπὴν δὲ, (εἴπου ἀνάγκη καταλαμβάνοι, ἢ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα,) κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων ἐτάχθησαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἡγεῖτο Ἄτταλος, καὶ μετὰ τούτων οἱ Μακεδόνες οἱ τοξόται, ὧν Βρίσων ἦρχεν· ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν, οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι, καὶ ἄρχων τούτων Κλέανδρος. Προετάχθησαν δὲ τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἵ τε πρόδρομοι καὶ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων ἡγοῦντο. Ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἱππεῖς, ὧν Μενίδας ἦρχε. Τῆς δὲ βασιλικῆς ἴλης καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βαλάκρου ἀκοντισταί· οὗτοι κατὰ ἅρματα δρεπανηφόρα ἐτετάχατο. Μενίδᾳ δὲ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν παρήγγελτο, εἰ περιϊππεύοιεν οἱ πολέμιοι τὸ κέρας σφῶν, ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας. Τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ. Κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον, ἐς ἐπικαμπὴν, οἵ τε Θρᾷκες ἐτετάχατο, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλ-

κης. Καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Κοίρανος. Ἐπὶ δὲ οἱ Ὀδρύσαι ἱππεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἀγάθων ὁ Τυρίμμα. Ξυμπάντων δὲ ταύτῃ προεταχθη ἡ ξενικὴ ἵππος ἡ τῶν μισθοφόρων, ὧν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἱέρωνος ἦρχεν. Ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις, οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πεζοὶ ἐς φυλακὴν ἐτάχθησαν. Ἡ πᾶσα δὲ στρατιὰ Ἀλεξάνδρου, ἱππεῖς μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ τὰς τέσσαρας μυριάδας.

XIII. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὤφθη Δαρεῖος, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, οἵ τε μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικήν. Ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. Ἤδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἱππεῖς παριππεύοντες ἥπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως· καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἦγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὡδοπεποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. Ἔνθα δὴ δείσας Δαρεῖος, μὴ, προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὁμαλὰ τῶν Μακεδόνων, ἀχρεῖα σφίσι γένηται τὰ ἅρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιππεύειν τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ᾗ Ἀλέξανδρος ἦγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρας. Τούτου δὲ γενομένου, Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς αὐτοὺς, τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας· ἀντεκδραμόντες δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύ-

θαις, ἐκθλίβουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε Παίονας καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις, τούς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέτρεψαν ἐς τὴν μάχην, καὶ τὴν ἱππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν· καὶ ἔπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι, καὶ ὅτι αὐτοί τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς φυλακὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες, καὶ βίᾳ κατ᾽ ἴλας προσπίπτοντες ἐξώθουν ἐκ τῆς τάξεως. Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράξαντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν γὰρ εὐθὺς ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταὶ, οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων· τὰ δὲ τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι, τούς τε ἀναβάτας κατέσπων, καὶ τοὺς ἵππους περιϊστάμενοι ἔκοπτον· ἔστι δὲ ἃ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γὰρ, ὥσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἅρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα, καὶ οἷς ἐπηλάθη, ἀβλαβεῖς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἵ τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

XIV. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμ-

βαλεῖν τοῖς περιϊππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἦγε. Τῶν δὲ ἐκβοηθησάντων ἱππέων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν παραῤῥηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων, ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον, καὶ ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτῃ τεταγμένης, ἦγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπὶ αὐτὸν Δαρεῖον. Καὶ χρόνον μέν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο. Ὡς δὲ οἵ τε ἱππεῖς οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο, ὠθισμοῖς τε χρώμενοι, καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἥ τε φάλαγξ ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα, ἐμβέβληκεν ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῷ ὄντι Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιϊππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας, ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν περὶ Ἀρέτην. Ταύτῃ μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν· καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. Οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν καὶ ἡ τούτου τάξις οὐκέτι συνεξορμῆσαι Ἀλεξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ, ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. Καὶ ταύτῃ παραῤῥαγείσης αὐτοῖς τῆς τάξεως, κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσιν τῶν τε Ἰνδῶν τινὲς καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου, ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγνετο. Οἵ τε γὰρ Πέρσαι

θρασέως ἐνέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐ προσδοκήσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινὰς, διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα· καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι, ἐμβαλλόντων τῶν Περσῶν, ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. Τῶν δ᾽ ἐπιτεταγμένων ἐπὶ τῇ πρώτῃ φάλαγγι ἡγεμόνες ὀξέως, μαθόντες τὸ γιγνόμενον, μεταβαλόντες (ᾗπερ παρήγγελτο αὐτοῖς) τὴν τάξιν, ἐπιγίγνονται κατὰ νώτου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐγκλίναντες, ἔφευγον. Οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν, οὔπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ᾐσθημένοι, περιϊππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον, κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλον.

XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακεδόνων, πέμπει Παρμενίων παρ᾽ Ἀλέξανδρον σπουδῇ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ σφᾶς, καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο· ἐπιστρέψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἑταίρων, ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἦγε δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἱππεῦσι, τοῖς τε Παρθυαίοις, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἷς, καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ κρατίστοις ἐμβάλλει· καὶ ἱππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γὰρ οἷα δὴ ἰλαδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι, καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες, οὔτε ἀκοντισμῷ ἔτι, οὔτ᾽ ἐξελιγμοῖς τῶν

ἵππων, ἥπερ ἱππομαχίας δίκῃ, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις τὸ καθ᾽ αὑτὸν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν οὖσαν ἐπειγόμενοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ᾽ ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι· καὶ ἐνταῦθα μὲν πίπτουσιν ἀμφὶ ἑξήκοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τε αὐτὸς καὶ Κοῖνος, καὶ Μενίδας. Ἀλλ᾽ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος. Καὶ τούτων μὲν ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἤδη ἀνὰ κράτος. Ἀλέξανδρος δὲ ἐγγὺς ἦν προσμῖξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι, οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὁπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς συνέμιξεν· ὥς τε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος, ἐς τὸ διώκειν αὖθις Δαρεῖον ἐξώρμησε, καὶ ἐδίωξεν ἔς τε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ κατ᾽ αὐτοὺς διώκοντες εἵποντο. Ἀλλὰ Ἀλέξανδρος μὲν διαβὰς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον, κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τούς τε ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους. Παρμενίων δὲ τό, τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἷλε, καὶ τὰ σκευοφόρα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τὰς καμήλους. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ᾽ αὑτὸν ἱππέας ἔς τε ἐπὶ μέσας νύκτας, προὐχώρει αὖθις κατὰ σπουδὴν ἐπ᾽ Ἄρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἱρήσων ἐκεῖ, καὶ τὰ χρήματα, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο εἰς Ἄρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ, διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς

μάχης σταδίους μάλιστα ἐς ἑξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέν τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δὲ ἐγκατελήφθη, καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα· καὶ τὸ ἅρμα τὸ Δαρείου αὖθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπὶς αὖθις, καὶ τὰ τόξα ἑάλω. Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν μάλιστα· ἵπποι δὲ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει, ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἑταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δὲ νεκρῶν μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας· ἑάλωσαν δὲ πολλῷ πλείονες τῶν ἀποθανόντων, καὶ οἱ ἐλέφαντες, καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλιπὴς ἐφάνη, τήν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Βάκτριοι, οἱ ἐπανεληλυθότι τε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφυγον, καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως, καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους· οὓς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἦγον. Ταύτῃ δὲ αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης· ὅτι οἰκουμένη τε ἐκείνη πᾶσα ἦν, καὶ

ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπὴ, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἆθλον ἡ Βαβυλὼν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δὲ ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὔπορος. Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὁρμηθεὶς, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προὐχώρει, ἤδη τε οὐ πόῤῥω Βαβυλῶνος ἦν, καὶ τὴν δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἦγε· καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῷ ξὺν ἱερεῦσί τε σφῶν καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες, καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ ἱερὰ, ἃ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις· τά τε ἄλλα, καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερὸν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. Σατράπην δὲ κατέστησε Βαβυλῶνος Μαζαῖον, Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην, στρατηγὸν τῶν μετὰ Μαζαίου ὑπολειπομένων στρατιωτῶν, καὶ Ἀσκληπιόδωρον τὸν Φίλωνος τοὺς φόρους ἐκλέγειν. Κατέπεμψε δὲ καὶ ἐς Ἀρμενίαν Μιθρίνην σατράπην, ὃς τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν Ἀλεξάνδρῳ ἐνέδωκεν. Ἔνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχεν, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Βαβυλῶνι, ἔπραξε· τά τε ἄλλα, καὶ τῷ Βήλῳ, καθὰ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο, καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ, τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου, καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον γὰρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἀνεγέγραπτο, ὅτι τήν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν, καὶ τὰ

χρήματα πάντα σῶα ἐστὶν Ἀλεξάνδρῳ. Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, τά τε χρήματα παρέλαβεν, ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε· τά τε ἄλλα, καὶ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες· καὶ ταύτας Ἀθηναίοις πέμπει ὀπίσω Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ᾗ ἄνιμεν ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρῴου οὐ μακρὰν τῶν Εὐδανέμων τοῦ βωμοῦ· ὅς τις δὲ μεμύηται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσῖνι, οἶδε τὸν Εὐδανέμου βωμὸν, ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὄντα. Ἐνταῦθα θύσας τῷ πατρίῳ νόμῳ Ἀλέξανδρος, καὶ λαμπάδα ποιήσας καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν, καταλιπὼν σατράπην μὲν τῆς Σουσιανῆς Ἀβουλίτην ἄνδρα Πέρσην, φρούραρχον δὲ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν Σούσων Μάζαρον τῶν ἑταίρων, καὶ στρατηγὸν Ἀρχέλαον τὸν Θεοδώρου, προὐχώρει ὡς ἐπὶ Πέρσας· ἐπὶ θάλασσαν δὲ κατέπεμψεν ὕπαρχον Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας Μένητα. Καὶ τούτῳ ἔδωκεν ἀργυρίου τάλαντα ἐς τρισχίλια φέρειν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ᾽ Ἀντίπατρον, ὅσων ἂν δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον. Ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους ξὺν τῇ δυνάμει ἀφίκετο, ἣν ἐκ Μακεδονίας ἦγε. Καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν κατέταξεν Ἀλέξανδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε ταῖς τάξεσι ταῖς ἄλλαις, κατὰ ἔθνη ἑκάστους ξυντά-

ξας. Κατέστησε δὲ καὶ λόχους δύο ἐν ἑκάστῃ ἴλῃ, οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἱππικούς· καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησε τοὺς κατ᾽ ἀρετὴν προκριθέντας τῶν ἑταίρων.

XVII. Ἄρας δὲ ἐκ Σούσων, καὶ διαβὰς τὸν Πασιτίγρην ποταμὸν, ἐμβάλλει εἰς τὴν Οὐξίων γῆν. Οὐξίων δὲ οἱ μὲν τὰ πεδία οἰκοῦντες, τοῦ τε σατράπου τῶν Περσῶν ἤκουον, καὶ τότε Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνέδοσαν· οἱ δὲ ὄρειοι καλούμενοι Οὔξιοι, Πέρσαις τε οὐχ ὑπήκοοι ἦσαν, καὶ τότε πέμψαντες παρ᾽ Ἀλέξανδρον, οὐκ ἄλλως παρήσειν ἔφασαν τὴν ἐπὶ Πέρσας ἰόντα ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ λαβεῖν, ὅσα καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐπὶ τῇ παρόδῳ ἐλάμβανον. Καὶ τούτους ἀποπέμπει Ἀλέξανδρος, ἥκειν κελεύσας ἐπὶ τὰ στενὰ, ὧν κρατοῦντες ἐπὶ σφίσιν ἐδόκουν τὴν πάροδον εἶναι τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ᾽ αὐτοῦ λάβοιεν τὰ τεταγμένα. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας τοὺς βασιλικοὺς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἐς ὀκτακισχιλίους, τῆς νυκτὸς ᾔει ἄλλην ἢ τὴν φανερὰν, ἡγησαμένων αὐτῷ τῶν Σουσίων· καὶ διελθὼν ὁδὸν τραχεῖαν καὶ δύσπορον ἅμα ἡμέρᾳ, ἐπιπίπτει ταῖς κώμαις τῶν Οὐξίων, καὶ λείαν τε πολλὴν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς ὄντων πολλοὺς κατέκτεινεν· οἱ δὲ ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη· αὐτὸς δὲ ᾔει σπουδῇ ἐπὶ τὰ στενὰ, ἵνα ἀπαντήσεσθαι οἱ Οὔξιοι πανδημεὶ ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τεταγμένα. Κρατερὸν δὲ ἔτι πρόσθεν ἀπέστειλε, τὰ ἄκρα καταληψόμενον, ἔνθα ᾤετο βιαζομένους τοὺς Οὐξίους ἀποχωρήσειν· αὐτὸς δὲ πολλῷ τάχει ᾔει· καὶ φθάνει τε κρατήσας τῶν παρό-

δων, καὶ ξυντεταγμένους τοὺς ἀμφ' αὑτὸν ἔχων ἐξ ὑπερδεξίων χωρίων ἐπῆγεν ὡς ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ τῷ τε τάχει τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντες, καὶ τοῖς χωρίοις, οἷς μάλιστα δὴ ἐπεποίθεσαν, πλεονεκτούμενοι ἔφυγον, οὐδὲ εἰς χεῖρας ἐλθόντες· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν, κρημνώδη οὖσαν· οἱ πλεῖστοι δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη ἀναφεύγοντες, ἐμπίπτουσιν ἐς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ ὑπὸ τούτων ἀπώλοντο. Ταῦτα τὰ γέρα παρ' Ἀλεξάνδρου λαβόντες, χαλεπῶς εὗρον δεόμενοι παρ' αὐτοῦ, τὴν χώραν τὴν σφῶν ἔχοντες, φόρους ὅσα ἔτη Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει, τὴν Δαρείου μητέρα δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν Ἀλεξάνδρου, δοῦναι σφίσι τὴν χώραν οἰκεῖν. Ὁ φόρος δὲ ὁ συνταχθεὶς ἦν, ἵπποι ἐς ἔτος ἑκατὸν, καὶ ὑποζύγια πεντακόσια, καὶ πρόβατα τρισμύρια. Χρήματα γὰρ οὐκ ἦν Οὐξίοις, οὐδὲ ἡ γῆ οἵα ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.

XVIII. Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν σκευοφόρα, καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τοὺς μισθοφόρους τοὺς ξένους, καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στρατεύματος βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν, ξὺν Παρμενίωνι ἐκπέμπει, ὡς ἐπὶ Πέρσας ἄγειν κατὰ τὴν ἁμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας φέρουσαν. Αὐτὸς δὲ τοὺς πεζοὺς τοὺς Μακεδόνας ἀναλαβὼν, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν, καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, ᾔει σπουδῇ τὴν διὰ τῶν ὀρῶν. Ὡς δὲ ἐπὶ τὰς πύλας τὰς Περσίδας ἀφίκετο, καταλαμβάνει αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνην τῶν

Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν, ἐς τετρακισμυρίους ἔχοντα, ἱππέας δὲ ἐς ἑπτακοσίους, διατετειχικότα τὰς πύλας, καὶ αὐτοῦ πρὸς τῷ τείχει ἐστρατοπεδευκότα ὡς εἴργειν τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ξυντάξας τὴν στρατιὰν, ἐπῆγε τῷ τείχει. Ὡς δὲ ἄπορόν τε διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἱρεθῆναι, καὶ πολλὰς πληγὰς οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐλάμβανον, ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι, τότε μὲν ἀποχωρεῖ ἐς τὸ στρατόπεδον· τῶν δὲ αἰχμαλώτων φρασάντων ἄλλην ὁδὸν περιάξειν αὐτὸν, ὡς εἴσω παρελθεῖν τῶν πυλῶν, ἐπεὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν καὶ στενὴν ἐπύθετο, Κρατερὸν μὲν αὐτοῦ καταλείπει ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὑτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Μελεάγρου, καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγους, καὶ τῶν ἱππέων ἐς πεντακοσίους· καὶ προστάττει αὐτῷ, ἐπειδὰν ἐκπεριεληλυθότα αὐτὸν αἴσθηται, καὶ προσάγοντα ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν, (αἰσθήσεσθαι δὲ οὐ χαλεπῶς, σημαίνειν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας)· τότε δὲ προσβαλεῖν τῷ τείχει· αὐτός τε προὐχώρει νύκτωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἀναλαμβάνει τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν, καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς κουφοτάτους καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ τετραρχίαν πρὸς ταύτῃ μίαν ἱππικὴν, καὶ ξὺν τούτοις ᾔει ἐπικάμψας, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας, ἵν' οἱ αἰχμάλωτοι ἦγον. Ἀμύνταν δὲ καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην στρατιὰν ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον ἄγειν, καὶ τὸν ποταμὸν, ὃν ἐχρῆν περάσαι ἰόντι ἐπὶ Περ-

σας, γεφυροῦν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ τραχεῖαν, καὶ ταύτην δρόμῳ τὸ πολὺ ἦγε. Τὴν μὲν δὴ πρώτην φυλακὴν τῶν βαρβάρων πρὶν φάους ἐπιπεσὼν διέφθειρε, καὶ τῶν δευτέρων τοὺς πολλούς· τῆς τρίτης δὲ οἱ πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ' αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἐς τὰ ὄρη πεφοβημένοι· ὥς τε ἔλαθεν ἐπὶ τὴν ἕω ἐπιπεσὼν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων, καὶ ἅμα μὲν προσέβαλε τῇ τάφρῳ, ἅμα δὲ αἱ σάλπιγγες ἐσημαίνοντο τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ Κρατερὸς προσῆγε τῷ προτειχίσματι. Οἱ δὲ πολέμιοι πάντοθεν ἀμφίβολοι γιγνόμενοι, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφυγον, ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ εἴργοντο, τῇ μὲν Ἀλεξάνδρου ἐπικειμένου, ἄλλῃ δὲ τῶν ἀμφὶ Κρατερὸν παραθεόντων, ὥς τε ἠναγκάσθησαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐς τὰ τείχη ἀποστρέψαντες φεύγειν· εἴχετο δὲ καὶ τὰ τείχη πρὸς τῶν Μακεδόνων ἤδη. Ἀλέξανδρος γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ξυνέβη ὑποτοπήσας, Πτολεμαῖον ἀπολελοίπει αὐτοῦ, ἔχοντα τῶν πεζῶν ἐς τρισχιλίους· ὥς τε οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐν χερσὶ πρὸς τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν· οἱ δὲ, καὶ ἐν τῇ φυγῇ φοβερᾷ γενομένῃ, κατὰ κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίψαντες, ἀπώλλυντο· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριοβαρζάνης ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσιν ἐς τὰ ὄρη ἀπέφυγεν. Ἀλέξανδρος δὲ σπουδῇ [αὖθις] ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ καταλαμβάνει ἤδη πεποιημένην ἐπ' αὐτοῦ γέφυραν, καὶ διαβαίνει ξὺν τῇ στρατιᾷ εὐπετῶς. Ἐντεῦθεν δὲ σπουδῇ αὖθις ἤλαυνεν ἐς Πέρσας, ὥς τε ἔφθη ἀφικέσθαι πρὶν τὰ χρήματα

διαρπάσασθαι τοὺς φύλακας. Ἔλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν Πασαγάρδαις χρήματα, ἐν τοῖς Κύρου τοῦ πρώτου θησαυροῖς. Σατράπην μὲν δὴ Περσῶν κατέστησε Φρασαόρτην τὸν Ῥεομίθρου παῖδα· τὰ βασίλεια δὲ τὰ Περσικὰ ἐνέπρησε, Παρμενίωνος σώζειν συμβουλεύοντος, τά τε ἄλλα καὶ ὅτι οὐ καλὸν, αὑτοῦ κτήματα ἤδη ἀπολλύναι, καὶ ὅτι οὐχ ὡσαύτως προσέξουσιν αὐτῷ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄνθρωποι, ὡς οὐδὲ αὐτῷ ἐγνωκότι κατέχειν τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἐπελθεῖν μόνον νικῶντα. Ὁ δὲ, τιμωρήσασθαι ἐθέλειν Πέρσας ἔφασκεν, ἀνθ' ὧν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλάσαντες, τάς τε Ἀθήνας κατέσκαψαν, καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν, καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ τοὺς Ἕλληνας εἰργάσαντο, ὑπὲρ τούτων δίκας λαβεῖν. Ἀλλ' οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ σὺν δίκῃ δρᾶσαι τοῦτό γε Ἀλέξανδρος, οὐδὲ εἶναί τις αὕτη Περσῶν τῶν πάλαι τιμωρία.

XIX. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας· ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶναι Δαρεῖον. Γνώμην δὲ πεποίητο Δαρεῖος, εἰ μὲν ἐπὶ Σούσων καὶ Βαβυλῶνος μένοι Ἀλέξανδρος, αὐτοῦ προσμένειν καὶ αὐτὸς ἐν Μήδοις, εἰ δή τι νεωτερισθείη τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον· εἰ δὲ ἐλαύνοι ἐπ' αὐτὸν, αὐτὸς δὲ ἄνω ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους τε καὶ Ὑρκανίαν, ἔς τε ἐπὶ Βάκτρα, τήν τε χώραν φθείρων πᾶσαν, καὶ ἄπορον ποιῶν Ἀλεξάνδρῳ τὴν πρόσω ὁδόν. Τὰς μὲν δὴ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἔτι ἀμφ' αὐτὸν κατασκευὴν, καὶ τὰς ἁρμαμάξας ἐπὶ τὰς Κασπίας καλουμένας πύλας πέμπει· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ δυνάμει, ἥτις ἐκ τῶν παρόντων ξυνείλεκτο αὐτῷ, προσέμενεν

ἐν Ἐκβατάνοις. Ταῦτα ἀκούων Ἀλέξανδρος, προὐχώρει, ἐπὶ Μηδίας· καὶ Παραιτάκας μὲν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλὼν κατεστρέψατο, καὶ σατραπεύειν ἔταξεν αὐτῶν Ὀξάθρην τὸν Ἀβουλίτου τοῦ [πρότερον] Σούσων σατράπου παῖδα. Αὐτὸς δὲ ὡς ἠγγέλθη κατὰ τὴν ὁδὸν, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος ἀπαντᾷν τε αὐτῷ ὡς ἐς μάχην, καὶ αὖθις διακινδυνεύειν (Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ ἥκειν, καὶ Καδουσίους συμμάχους) τὰ μὲν ὑποζύγια, καὶ τοὺς τούτων φύλακας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἕπεσθαί ἐκέλευσε· τὴν στρατιὰν δὲ τὴν ἄλλην ἀναλαβὼν, ἦγεν ἐσταλμένους ὡς ἐς μάχην, καὶ ἀφικνεῖται δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐς Μηδίαν· ἔνθα ἔμαθεν οὐκ οὖσαν ἀξιόμαχον δύναμιν Δαρείῳ, οὐδὲ Καδουσίους ἢ Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἥκοντας, ἀλλ' ὅτι φεύγειν ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος· ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ἐπῆγε σπουδῇ. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἐκβατάνων ὅσον τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν, ἐνταῦθα ἀπήντα αὐτῷ Βισθάνης ὁ Ὤχου παῖς, τοῦ πρὸ Δαρείου βασιλεύσαντος Περσῶν· καὶ οὗτος ἀπήγγειλεν, ὅτι Δαρεῖος ἐς πέμπτην ἡμέραν εἴη πεφευγὼς, ἔχων τά τε χρήματα ἐκ Μήδων ἐς ἑπτακισχίλια τάλαντα, καὶ στρατιὰν, ἱππεῖς μὲν ἐς τρισχιλίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑξακισχιλίους. Ἐλθὼν δὲ ὡς Ἐκβάτανα Ἀλέξανδρος, τοὺς μὲν Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ θάλασσαν, τόν τε μισθὸν ἀποδοὺς αὐτοῖς ἐντελῆ τὸν ξυντεταγμένον, καὶ δισχίλια παρ' αὐτοῦ τάλαντα ἐπιδούς· ὅς τις δὲ ἰδίᾳ βούλοιτο ἔτι μισθοφορεῖν παρ' αὐτῷ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε· καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραψάμενοι οὐκ ὀλίγοι.

Ἐπόκιλλον δὲ τὸν Πολυειδοῦς ἔταξε καταγαγεῖν αὐτοὺς ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἱππέας ἄλλους ἔχοντα ἐς φυλακὴν αὐτῶν· οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ τοὺς ἵππους αὐτοῦ ἀπέδοντο· ἐπέστειλε δὲ καὶ Μένητι, ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἐπὶ θάλασσαν, ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἐπὶ τριήρων κομισθήσονται ἐς Εὔβοιαν. Παρμενίωνα δὲ προσέταξε τὰ χρήματα τὰ ἐκ Περσῶν κομιζόμενα, εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἐκβατάνοις καταθέσθαι καὶ Ἁρπάλῳ παραδοῦναι. Ἅρπαλον γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων ἀπέλιπε, καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μακεδόνας ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ ἱππέας, καὶ ψιλοὺς ὀλίγους. Αὐτὸν δὲ Παρμενίωνα τοὺς ξένους ἀναλαβόντα, καὶ τοὺς Θρᾷκας, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἱππεῖς, ἔξω τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς, περὶ τὴν χώραν τὴν Καδουσίων ἐλαύνειν ἐς Ὑρκανίδα. Κλείτῳ δὲ τῷ τῆς βασιλικῆς ἴλης ἡγεμόνι ἐπέστειλεν, ἐπειδὰν ἐκ Σούσων εἰς Ἐκβάτανα ἀφίκηται (καταλέλειπτο γὰρ ἐν Σούσοις ἀῤῥωστῶν) ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τὰ χρήματα τότε ὑπολειφθέντας, ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἥξειν ἔμελλεν.

XX. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τήν τε ἵππον τῶν ἑταίρων, καὶ τοὺς προδρόμους, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Ἐριγυΐος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικήν, ἔξω τῶν ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἤλαυνεν ἐπὶ Δαρεῖον. Καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῇ γιγνομένην, τῶν τε στρατιωτῶν πολλοὶ κάμνοντες ὑπελείποντο, καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὣς ἦγε, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ῥάγας ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ. Διέχει δὲ ὁ

χῶρος οὗτος ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος ἦγε. Δαρεῖος δὲ ἐφθάκει ἤδη παρελθὼν εἴσω τῶν πυλῶν τῶν Κασπίων. Τῶν δὲ ξυμφευγόντων Δαρείῳ, πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ, ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστος ἀπεχώρουν· οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς ἀπέγνω καταπόδας αἱρήσειν Δαρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας, καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, Μηδίας μὲν σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξοδάτην Πέρσην ἄνδρα, ὃς ἐτύγχανε πρὸς Δαρείου ξυνειλημμένος, καὶ ἐν Σούσοις εἰργόμενος· τοῦτο αὐτῷ ἐς πίστιν ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον. Αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγε· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ πρὸς ταῖς Κασπίαις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ δὲ εἴσω παρῆλθε τῶν πυλῶν, ἔς τε οἰκούμενα ἦν. Ἐπισιτισάμενος δὲ αὐτόθεν, ὅτι ἔρημον τὴν πρόσω χώραν ἤκουεν, ἐς προνομὴν ἐκπέμπει Κοῖνον ξὺν ἱππεῦσί τε καὶ τῶν πεζῶν ὀλίγοις.

XXI. Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατοπέδου, Βαγιστάνης Βαβυλώνιος ἀνὴρ, τῶν γνωρίμων, καὶ ξὺν τούτῳ Ἀντίβηλος, τῶν Μαζαίου παίδων. Οὗτοι ἀπήγγειλαν, ὅτι Ναβαρζάνης τε ὁ χιλιάρχης τῶν ξὺν Δαρείῳ φευγόντων ἱππέων, καὶ Βῆσσος ὁ Βακτρίων σατράπης, καὶ Βαρσαέντης ὁ Ἀραχώτων καὶ Δράγγων σατράπης, ξυνειληφότες εἶεν Δαρεῖον. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, ἔτι μᾶλλον ἦγε σπουδῇ, τοὺς ἑταίρους μόνους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν, καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας, καὶ τῶν πεζῶν τοὺς εὐρωστοτάτους τε καὶ κουφοτάτους ἐπι-

λεξάμενος, οὐδὲ τοὺς ἀμφὶ Κοῖνον προσμείνας ἐκ τῆς προνομῆς ἐπανελθεῖν· ἐπὶ δὲ τοῖς ὑπολειπομένοις ἐπιστήσας Κρατερὸν, προστάττει ἕπεσθαι μὴ μακρὰς ὁδοὺς ἄγοντα. Οἱ δὲ ἀμφ᾽ αὐτὸν, τὰ ὅπλα εἶχον μόνον, καὶ δύο ἡμερῶν σιτία. Ἐλθὼν δὲ τήν τε νύκτα ὅλην καὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας μέχρι μεσημβρίας, ὀλίγον χρόνον ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, αὖθις ᾔει ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἅμα ἡμέρᾳ ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἔνθα ὡρμήκει ὀπίσω Βαγιστάνης· καὶ τοὺς μὲν πολεμίους οὐ κατέλαβε. Δαρείου δὲ πέρι ἐπύθετο, αὐτὸν μὲν συνειλημμένον ἄγεσθαι ἐφ᾽ ἁρμαμάξης, Βήσσῳ δὲ ἀντὶ Δαρείου εἶναι τὸ κράτος, καὶ ἡγεμόνα ὠνομάσθαι Βῆσσον, πρός τε τῶν Βακτρίων ἱππέων, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφευγον Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβάζου, καὶ τῶν Ἀρταβάζου παίδων, καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων· τούτους δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ εἴργειν μὲν τὰ γιγνόμενα οὐ δυνατοὺς εἶναι· ἐκτραπέντας δὲ ἔξω τῆς λεωφόρου ὁδοῦ, ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἰέναι κατὰ σφᾶς οὐ μετέχοντας τοῖς ἀμφὶ Βῆσσον τοῦ ἔργου. Γνώμην δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλαβόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν διώκοντα σφᾶς Ἀλέξανδρον πυνθάνοιντο, παραδοῦναι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ σφίσι τι ἀγαθὸν εὑρίσκεσθαι· εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν ἐπανεληλυθότα μάθοιεν, τοὺς δὲ στρατιάν τε ξυλλέγειν ὅσην πλείστην δύναιντο, καὶ διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν ἀρχήν. Βῆσσον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἐξηγεῖσθαι κατ᾽ οἰκειότητά τε τὴν Δαρείου, καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ ἔργον ἐγίγνετο. Ταῦτα ἀκούσαντι Ἀλε-

ξάνδρῳ ἀνὰ κράτος διωκτέα ἐφαίνετο. Καὶ ἤδη μὲν ἐξέκαμνον οἵ τε ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι ἐπὶ τῇ ταλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἦγε· καὶ διελθὼν ὁδὸν πολλὴν τῆς τε νυκτὸς, καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρας ἔς τε ἐπὶ μεσημβρίαν, ἀφικνεῖται ἔς τινα κώμην, ἵνα τῇ προτεραίᾳ ἐστρατοπεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον ἄγοντες. Ἐνταῦθα ἀκούσας, ὅτι νυκτὸς ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσμένον εἴη τοῖς βαρβάροις, ἤλεγχε τοὺς προσχώρους, εἰ δή τινα εἰδεῖεν ἐπιτομωτέραν ὁδὸν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. Οἱ δὲ εἰδέναι μὲν ἔφασαν, ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν δι' ἀνυδρίαν. Ὁ δὲ, ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ γνοὺς ὅτι οὐχ ἕψονται οἱ πεζοὶ αὐτῷ σπουδῇ ἐλαύνοντι, τῶν μὲν ἱππέων ἐς πεντακοσίους κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν ἵππων· τοὺς ἡγεμόνας δὲ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιλεξάμενος τοὺς κρατιστεύοντας, ἐπιβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσεν οὕτως, ὅπως οἱ πεζοὶ ὡπλισμένοι ἦσαν. Νικάνωρα δὲ τὸν τῶν ὑπασπιστῶν ἡγεμόνα, καὶ Ἄτταλον τὸν τῶν Ἀγριάνων, κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν τινα οἱ ἀμφὶ Βῆσσον προὐκεχωρήκεσαν, τοὺς ὑπολειφθέντας ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ τούτους, ὡς κουφότατα ἐσταλμένους, τοὺς δὲ ἄλλους πεζοὺς ἐν τάξει ἕπεσθαι. Αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δείλην ἄγειν ἀρξάμενος, δρόμῳ ἡγεῖτο· διελθὼν δὲ τῆς νυκτὸς σταδίους, ἐς τετρακοσίους, ὑπὸ τὴν ἕω ἐπιτυγχάνει τοῖς βαρβάροις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ ἀνόπλοις, ὥς τε ὀλίγοι μὲν τινὲς αὐτῶν ὡς ἀμυνούμενοι ὥρμησαν· οἱ δὲ πολλοὶ εὐθὺς ὡς Ἀλέξανδρον αὐτὸν κατεῖδον, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφευγον· καὶ οἱ τραπέντες ἐς ἀλκὴν, ὀλίγων πεσόντων, καὶ οὗτοι ἔφυ-

γον. Βῆσσος δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ τέως μὲν ἐφ᾽ ἁρμαμάξης Δαρεῖον μετὰ σφῶν ἐκόμιζον. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν Ἀλέξανδρος, Δαρεῖον μὲν Ναβαρζάνης καὶ Βαρσαέντης κατατρώσαντες, αὐτοῦ ἀπέλιπον· αὐτοὶ δὲ ἔφυγον ξὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις. Δαρεῖος δὲ ἀποθνήσκει ὀλίγον ὕστερον ἐκ τῶν τραυμάτων, πρὶν ὀφθῆναι Ἀλεξάνδρῳ.

XXII. Ἀλέξανδρος δὲ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Δαρείου ἐς Πέρσας ἔπεμψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς θήκαις, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πρὸ Δαρείου βασιλεῖς. Σατράπην δὲ ἀπέδειξε Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων Ἀμμινάπην Παρθυαῖον· ἦν δὲ οὗτος τῶν Αἴγυπτον ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάκου. Τληπόλεμος δὲ ὁ Πυθοφάνους, τῶν ἑταίρων, ξυνετάχθη αὐτῷ, σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑρκανίοις. Τοῦτο τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο, ἐπὶ Ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφῶντος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος· ἀνδρὶ τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακῷ τε, καὶ οὐ φρενήρει, εἰς δὲ τὰ ἄλλα οὐδὲν ἀνεπιεικὲς ἔργον ἀποδεξαμένῳ, ἢ οὐδὲ ἐγγενόμενον αὐτῷ ἀποδείξασθαι· ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν παρελθεῖν, ὁμοῦ δὲ προσπολεμεῖσθαι πρός τε Μακεδόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη· οὔκουν οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν ἔτι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, ἐν μείζονι κινδύνῳ ἤπερ ἐκεῖνοι καθεστηκότι. Ζῶντι μὲν δὴ ξυμφοραὶ αὐτῷ ἄλλαι ἐπ᾽ ἄλλαις ξυνηνέχθησαν, οὐδέ τις ἀνακωχὴ ἐγένετο, ἐπειδὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν: ἀλλὰ εὐθὺς μὲν τὸ τῶν σατραπῶν ἐπὶ Γρανικῷ πταῖσμα ξυνέβη τὸ ἱππικόν, εὐθὺς δὲ Ἰωνία τε καὶ Αἰολὶς

εἴχοντο, καὶ Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Λυδία, καὶ Κᾶρες, πλὴν Ἁλικαρνασσέων· ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ Ἁλικαρνασσὸς ἐξῄρητο· ἐπὶ δὲ ἡ παραλία πᾶσα, ἔς τε ἐπὶ τὴν Κιλικίαν· ἐνθένδε ἡ αὐτοῦ ἐπ' Ἰσσῷ ἧσσα, ἵνα τήν τε μητέρα αἰχμαλωτισθεῖσαν καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς παῖδας ἐπεῖδεν· ἐπὶ τῷδε Φοινίκη τε ἀπώλετο, καὶ Αἴγυπτος πᾶσα· ἐπὶ δὲ, αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγέ τε ἐν πρώτοις αἰσχρῶς, καὶ στρατιὰν πλείστην τοῦ βαρβαρικοῦ γένους ἀπώλεσε· φυγάς τε ἐκ τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς πλανώμενος, καὶ τελευτῶν πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν πρὸς τὰ ἔσχατα προδοθείς· βασιλεύς τε ἐν τῷ αὐτῷ καὶ δεσμώτης ξὺν ἀτιμίᾳ ἀγόμενος, τέλος δὲ πρὸς τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβουλευθεὶς ἀπώλετο. Ζῶντι μὲν Δαρείῳ τοιαῦτα ξυνηνέχθη. Τελευτήσαντι δὲ, ταφή τε ἡ βασιλικὴ, καὶ τῶν παίδων, ὁποῖα καὶ βασιλεύοντος αὐτοῦ, τροφή τε Ἀλεξάνδρου καὶ παίδευσις, καὶ γαμβρὸς Ἀλέξανδρος. Ὁπότε δὲ ἐτελεύτα, ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν, ἐς Ὑρκανίαν προὐχώρει. Κεῖται δὲ ἡ Ὑρκανία χώρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Βάκτρα φερούσης· καὶ τῇ μὲν ὄρεσιν ἀπείργεται δασέσι καὶ ὑψηλοῖς, τῇ δὲ πεδίον αὐτῆς καθήκει ἔς τε ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν ταύτη θάλασσαν. Ταύτην δὲ ἦγεν, ὅτι ταύτῃ τοὺς ξένους τοὺς ἀμφὶ Δαρεῖον διαπεφευγέναι ἐς τὰ τῶν Ταπούρων ὄρη ἐπύθετο, καὶ αὐτοὺς ἅμα τοὺς Ταπούρους χειρωσόμενος. Τριχῇ δὲ διελὼν τὸν στρατὸν, αὐτὸς μὲν τὴν

ἐπιτομωτάτην, καὶ χαλεπωτάτην ἡγήσατο, τὸ πλεῖστόν καὶ ἅμα τὸ κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων. Κρατερὸν δὲ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Ἀμύντου, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, καὶ ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ Ταπούρων ἔστειλεν. Ἐριγύϊον δὲ, τούς τε ξένους καὶ τὴν λοιπὴν ἵππον ἀναλαβόντα, τὴν λεωφόρον τε καὶ μακροτέραν ἡγεῖσθαι ἐκέλευσε, τὰς ἁμάξας καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ἄγοντα. Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ πρῶτα ὄρη, καὶ καταστρατοπεδεύσας αὐτοῦ, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, ᾔει χαλεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπορον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν, ἵνα σφαλερόν τι αὐτῷ ἐφαίνετο· ὡς μὴ ταῖς ἑπομένοις κατ᾽ ἐκεῖνο ἐπιθοῖντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῶν βαρβάρων. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τοξοτῶν διελθὼν τὰ στενὰ, ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ποταμῷ οὐ μεγάλῳ. Καὶ ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ, Ναβαρζάνης τε ὁ Δαρείου χιλιάρχης, καὶ Φραταφέρνης, ὁ Ὑρκανίας τε καὶ Παρθυαίων σατράπης, καὶ ἄλλοι τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον Περσῶν οἱ ἐπιφανέστατοι ἀφικόμενοι παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς. Ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέσσαρας ἡμέρας, ἀνέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς μὲν ἄλλους ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ Ἀγριάσιν ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπέθεντο οἱ ὄρειοι τῶν βαρβάρων· καὶ μεῖον ἔχοντες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλλάγησαν. Ἄρας δὲ ἐντεῦθεν, προήει ὡς ἐφ᾽ Ὑρκανίας εἰς Ζαδράκαρτα πόλιν Ὑρκανίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ Κρατερὸν ξυνέμιξαν αὐτῷ, τοῖς

μὲν ξένοις τοῖς Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες, τὴν χώραν δὲ ὅσην διαπεπορευμένοι ἦσαν, τὴν μὲν βίᾳ, τὴν δὲ ἐνδιδόντων τῶν κατοικούντων προσπεποιημένοι. Ἐνταῦθα καὶ Ἐριγύϊος ἧκε ξὺν τοῖς σκευοφόροις καὶ ταῖς ἁμάξαις. Ὀλίγον δὲ ὕστερον Ἀρτάβαζος ἀφίκετο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ Κωφὴν καὶ Ἀριοβαρζάνης, καὶ Ἀρσάμης, καὶ ξὺν τούτοις παρὰ τῶν ξένων τῶν ξὺν Δαρείῳ πρέσβεις, καὶ Αὐτοφραδάτης, ὁ Ταπούρων σατράπης. Αὐτοφραδάτῃ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀπέδωκεν· Ἀρτάβαζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας ἅμα οἱ ἐν τιμῇ ἦγε, τά τε ἄλλα ἐν τοῖς πρώτοις Περσῶν ὄντας, καὶ τῆς ἐς Δαρεῖον πίστεως ἕνεκα. Τοῖς πρέσβεσι δὲ τῶν Ἑλλήνων δεομένοις σπείσασθαι σφίσιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενικοῦ ἀπεκρίνατο, ὁμολογίαν μὲν οὐκ ἂν ποιήσασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐδεμίαν· ἀδικεῖν γὰρ μεγάλα τοὺς στρατευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι, παρὰ τοῖς βαρβάροις, παρὰ τὰ δόγματα τὰ Ἑλλήνων· ἐκέλευσε δὲ ἥκειν ξύμπαντας, καὶ παραδιδόναι σφᾶς αὐτούς, ἐπιτρέποντας Ἀλεξάνδρῳ χρῆσθαι ὅ, τι καὶ βούλοιτο, ἢ σώζεσθαι ὅπῃ δύναιντο. Οἱ δὲ ἐπιτρέπειν ἔφασαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ· ξυμπέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμενον αὐτοῖς, ὡς ἀσφαλῶς διακομισθεῖεν παρ' αὐτόν· εἶναι δὲ ἔλεγον ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρος πέμπει Ἀνδρόνικον τὸν Ἀγέῤῥου καὶ Ἀρτάβαζον παρ' αὐτούς.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προῆγεν ὡς ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας, καὶ

τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου καὶ Ἀμύντου τάξιν, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστάς· ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἱππακοντισταὶ ἦσαν τάξις. Ἐπελθὼν δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς χώρας τῶν Μάρδων, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δέ τινας ἐς ἀλκὴν τετραμμένους· πολλοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβεν. Οὐ γάρ ἐστιν ὅς τις χρόνῳ ἐμβεβλήκει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν ἐπὶ πολέμῳ, διά τε δυσχωρίαν, καὶ ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι, καὶ μάχιμοι ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἦσαν· οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν ἄν ποτε δείσαντες, ἄλλως τε καὶ προκεχωρηκότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω, ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀφύλακτοι ἡλίσκοντο. Πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ὄρη κατέφυγον, ἃ δὴ ὑπερύψηλά τε καὶ ἀπότομα αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐστὶν, ὡς πρός ταῦτά γε οὐχ ἥξοντα Ἀλέξανδρον. Ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτῃ προσῆγεν, οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνέδοσαν, καὶ τὴν χώραν· καὶ Ἀλέξανδρος αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν, σατράπην δὲ ἀπέδειξεν αὐτῶν Αὐτοφραδάτην, ὅνπερ καὶ Ταπούρων. Αὐτὸς δ᾽ ἐπανελθὼν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθεν ὡρμήκει ἐς τῶν Μάρδων τὴν γῆν, κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἥκοντας, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων πρέσβεις, οἳ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον ἐπρέσβευον, Καλλιστρατίδαν τε, καὶ Παύσιππον, καὶ Μόνιμον, καὶ Ὀνόμαντα, καὶ Ἀθηναῖον Δρωπίδην. Τούτους μὲν δὴ ξυλλαβὼν, ἐν φυλακῇ εἶχε. Τοὺς Σινωπέων δὲ ἀφῆκεν, ὅτι Σινωπεῖς οὔτε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων μετεῖχον, ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγμένοι, οὐκ ἀπεικότα ποιεῖν ἐδόκουν, παρὰ τὸν βασιλέα σφῶν πρεσβεύον-

τες· ἀφῆκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅσοι πρὸ τῆς εἰρήνης τε καὶ τῆς ξυμμαχίας τῆς πρὸς Μακεδόνας γενομένης παρὰ Πέρσαις ἐμισθοφόρουν, καὶ Χαλκεδονίων Ἡρακλείδην τὸν πρεσβευτὴν ἀφῆκε· τοὺς δ᾽ ἄλλους ξυστρατεύεσθαί οἱ ἐπὶ μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέλευσε· καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀνδρόνικον, ὅσπερ ἤγαγέ τε αὐτοὺς, καὶ ἔνδηλος ἐγεγόνει οὐ φαῦλον ποιούμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας.

XXV. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἦγεν ὡς ἐπὶ Ζαδράκαρτα, τὴν μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια τοῖς Ὑρκανίοις ἦν. Καὶ ἐνταῦθα διατρίψας ἡμέρας πεντεκαίδεκα, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ποιήσας, ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγεν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρείας ὅρια, καὶ Σουσίαν πόλιν τῆς Ἀρείας, ἵνα καὶ Σατιβαρζάνης ἧκεν παρ᾽ αὐτὸν, ὁ τῶν Ἀρείων σατράπης. Τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀποδοὺς, ξυμπέμπει αὐτῷ Ἀνάξιππον τῶν ἑταίρων, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππακοντιστῶν ἐς τεσσαράκοντα, ὡς ἔχοι φύλακας καθιστάναι τῶν τόπων, τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς Ἀρείους πρὸς τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν πάροδον. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ᾽ αὐτὸν Περσῶν τινες, οἳ ἤγγελον Βῆσσον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔχειν, καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φοροῦντα· Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου, καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας· ἔχειν τε ἀμφ᾽ αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα διαφυγόντας, καὶ αὐτῶν Βακτριανῶν πολλούς· προσδοκᾶσθαι δὲ ἥξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας ξυμμάχους. Ἀλέξανδρος δὲ ὁμοῦ ἤδη ἔχων τὴν πᾶσαν δύναμιν,

ᾔει ἐπὶ Βάκτρα, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ᾽ αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τούς τε μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο αὐτὸς, καὶ Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας, καὶ τοὺς ξένους τοὺς Ἀνδρομάχου. Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος, ὁ τῶν ὑπασπιστῶν ἄρχων, τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. Ἰόντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἐπὶ Βάκτρα, ἐξηγγέλθη Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀνάξιππον μὲν καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀπεκτονὼς, ὁπλίζων δὲ τοὺς Ἀρείους, καὶ ξυνάγων εἰς Ἀρκτόανα πόλιν, ἵνα τὸ βασίλειον ἦν τῶν Ἀρείων· ἐκεῖθεν δὲ ὅτι ἔγνωκεν, ἐπειδὰν προκεχωρηκότα Ἀλέξανδρον πύθηται, ἰέναι ξὺν τῇ δυνάμει παρὰ Βῆσσον, ὡς ξὺν ἐκείνῳ ἐπιθησόμενος, ὅπη ἂν τύχῃ, τοῖς Μακεδόσιν. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη αὐτῷ, τὴν μὲν ἐπὶ Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἦγεν· ἀναλαβὼν δὲ τούς τε ἑταίρους ἱππέας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Κοίνου τάξιν, (τὴν δὲ ἄλλην δύναμιν αὐτοῦ καταλιπὼν, καὶ ἐπ᾽ αὐτῇ Κρατερὸν ἡγεμόνα,) σπουδῇ ἦγεν ὡς ἐπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ τοὺς Ἀρείους. Καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν ἡμέραις σταδίους ἐς ἑξακοσίους πρὸς Ἀρκτόανα ἧκε. Σατιβαρζάνης μὲν οὖν, ὡς ἔγνω ἐγγὺς ὄντα Ἀλέξανδρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλαγεὶς, ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι τῶν Ἀρείων ἔφυγε· πρὸς γὰρ τῶν πολλῶν στρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ, ὡς κἀκεῖνοι ἔμαθον προσάγοντα Ἀλέξανδρον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὅσους ξυναιτίους τῆς ἀποστάσεως κατέμαθε, καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολιπόντας τὰς κώμας, τούτους δὲ

ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀξείας τὰς διώξεις ποιησάμενος, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε· σατράπην δὲ Ἀρείων ἀπέδειξεν Ἀρσάμην, ἄνδρα Πέρσην. Αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν ὑπολελειμμένοις ὁμοῦ, οὖσιν ἤδη, ὡς ἐπὶ τὴν Δράγγων χώραν ἦγε· καὶ ἀφικνεῖται ἵνα τὰ βασίλεια τῶν Δράγγων ἦν. Βαρσαέντης δὲ, ὃς τότε κατεῖχε τὴν χώραν, εἷς ὢν τῶν ξυνεπιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προσιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν, ες Ἰνδοὺς τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. Ξυλλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ, παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέστειλαν· καὶ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου τῆς ἐς Δαρεῖον ἀδικίας ἕνεκα.

XXVI. Ἐνταῦθα καὶ τὴν Φιλώτα ἐπιβουλὴν τοῦ Παρμενίωνος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος. Καὶ λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος, ὅτι προσηγγελμένην ἤδη οἱ καὶ πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ· οὐ μέν τοι πιστή γε ἐφάνη, τῆς τε φιλίας τῆς πάλαι εἵνεκα, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐς Παρμενίωνά τε τὸν πατέρα Φιλώτα τιμῆς, καὶ ἐς αὐτὸν Φιλώταν πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει, εἰσαχθῆναι ἐς Μακεδόνας Φιλώταν, καὶ κατηγορῆσαι μὲν αὐτοῦ ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρον· ἀπολογήσασθαι δὲ αὐτὸν Φιλώταν, καὶ τοὺς μηνυτὰς τοῦ ἔργου παρελθόντας, ἐξελέγξαι Φιλώταν τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἄλλοις τε ἐλέγχοις οὐκ ἀφανέσι, καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς Φιλώτας πεπύσθαι μὲν ἐπιβουλήν τινα Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζομένην συνέφη, ἐξηλέγχετο δὲ κατασιωπήσας ταύτην πρὸς Ἀλέξανδρον, καί τοι δὶς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁσημέραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν· καὶ Φιλώταν μὲν κατακοντι-

σθῆναι πρὸς τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετέσχον αὐτῷ τῆς ἐπιβουλῆς. Ἐπὶ Παρμενίωνα δὲ σταλῆναι Πολυδάμαντα, ἕνα τῶν ἑταίρων, γράμματα φέροντα παρ᾽ Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρόν τε, καὶ Σιτάλκην, καὶ Μενίδην· οὗτοι γὰρ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, ἧς ἦρχε Παρμενίων, τεταγμένοι ἦσαν. Καὶ πρὸς τούτων ἀποθανεῖν Παρμενίωνα· τυχὸν μὲν ὅτι οὐ πιστὸν ἐδόκει εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, Φιλώτα ἐπιβουλεύοντος, μὴ ξυμμετασχεῖν Παρμενίωνα τῷ παιδὶ τοῦ ἐπιβουλεύματος· τυχὸν δὲ, ὅτι, εἰ καὶ μὴ ξυμμετέσχε, σφαλερὸς ἤδη ἦν Παρμενίων, τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἀνῃρημένου, ἐν τοσαύτῃ ὢν ἀξιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα μὴ ὅτι τὸ Μακεδονικὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ξένων· ὧν πολλάκις καὶ ἐν μέρει, καὶ παρὰ τὸ μέρος, κατὰ πρόσταξιν τὴν Ἀλεξάνδρου, ξὺν χάριτι ἐξηγεῖτο.

XXVII. Λέγουσι δὲ καὶ Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρίσιν, καὶ Πολέμωνα, καὶ Ἄτταλον, καὶ Σιμμίαν, τῶν Ἀμύντου ἀδελφῶν, ὡς ξυμμετασχόντας καὶ αὐτοὺς τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατ᾽ Ἀλεξάνδρου, κατὰ πίστιν τε καὶ ἑταιρίαν τὴν Φιλώτα. Καὶ ἐδόκει πιστοτέρα ἡ ἐπιβουλὴ ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων εἷς τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου, ξυλληφθέντος Φιλώτα, ἔφυγεν ἐς τοὺς πολεμίους. Ἀλλ᾽ Ἀμύντας γε ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπομείνας τὴν δίκην, καὶ ἀπολογησάμενος ἐν Μακεδόσι καρτερῶς, ἀφίεται τῆς αἰτίας· καὶ εὐθὺς ὡς ἀπέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἠξίωσεν, ἀφεθῆναί οἱ

ἐλθεῖν παρὰ τὸν ἀδελφὸν, καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ οἱ Μακεδόνες ξυγχωροῦσιν. Ὁ δὲ ἀπελθὼν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τὸν Πολέμωνα ἐπανήγαγε· καὶ ταύτῃ πολὺ μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἔξω αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. Ἀλλ' ὀλίγον γε ὕστερον κώμην τινὰ πολιορκῶν, τοξευθεὶς, ἐκ τῆς πληγῆς ἐτελεύτησεν, ὥς τε οὐδὲν πλέον αὐτῷ γίγνεται τὴν κρίσιν ἀποφυγόντι, ὅτι μὴ ἀγαθῷ νομιζομένῳ ἀποθανεῖν. Ἀλέξανδρος δὲ καταστήσας ἐπὶ τοὺς ἑταίρους ἱππάρχας δύο, Ἡφαιστίωνά τε τὸν Ἀμύντορος, καὶ Κλεῖτον τὸν Δρωπίδου, καὶ δίχα διελὼν τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων (ὅτι οὐδὲ φίλων ἂν ἠβούλετο ἕνα τοσούτων ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τοῦ παντὸς ἱππικοῦ κατά τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐξηγεῖσθαι) ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀριάσπας καλουμένους, ὕστερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρῳ τῷ Καμβύσου ξυνεπελάβοντο τῆς ἐς Σκύθας ἐλάσεως. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ὧν τε ἐς Κῦρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν, τιμήσας· καὶ αὐτὸς καταμαθὼν ἄνδρας οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν Ἑλλήνων μεταποιουμένους, ἐλευθέρους τε ἀφῆκε, καὶ χώραν τῆς ὁμόρου ὅσην σφίσιν ᾔτησαν, (οὐ πολλὴν δὲ οὐδ' αὐτοὶ ᾔτησαν) προσέθηκεν. Ἐνταῦθα θύσας τῷ Ἀπόλλωνι, Δημήτριον μὲν ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μετασχεῖν Φιλώτα τῆς ἐπιβουλῆς, ξυνέλαβε· σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου.

XXVIII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, προήει ὡς ἐπὶ Βάκτρα τε καὶ Βῆσσον, Δράγγας τε καὶ Γαδρωσοὺς ἐν τῇ παρόδῳ παραστησάμενος. Παρεστήσατο δὲ καὶ τοὺς Ἀραχώτους, καὶ σατράπην κατέστησεν ἐπ᾽ αὐτοῖς Μένωνα. Ἐπῆλθε δὲ καὶ τῶν Ἰνδῶν τοὺς προσχώρους Ἀραχώτοις. Ξύμπαντα δὲ ταῦτα ἔθνη διὰ χιόνος τε πολλῆς, καὶ ξὺν ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τῶν στρατιωτῶν ταλαιπωρίᾳ ἐπῆλθε. Μαθὼν δὲ τοὺς Ἀρείους αὖθις ἀφεστάναι, Σατιβαρζάνου ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος σὺν ἱππεῦσι δισχιλίοις, οὓς παρὰ Βήσσου ἔλαβεν, ἀποστέλλει παρ᾽ αὐτοὺς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην, καὶ Ἐριγύϊον, καὶ Κάρανον, τῶν ἑταίρων. Προσέταξε δὲ καὶ Φραταφέρνην, τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην ξυνεμβαλεῖν αὐτοῖς ἐς τοὺς Ἀρείους· καὶ γίγνεται μάχη τοῖς ἀμφὶ Ἐριγύϊον καὶ Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν, πρὶν Σατιβαρζάνην ξυμπεσόντα Ἐριγυΐῳ, πληγέντα δόρατι ἐς τὸ πρόσωπον, ἀποθανεῖν. Τότε δὴ ἐγκλίναντες οἱ βάρβαροι, προτροπάδην ἔφευγον. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἦγεν, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς, ὅσοις νόμος αὐτῷ, ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον· σατράπην μὲν τῇ χώρᾳ ἐπιτάξας Προέξην ἄνδρα Πέρσην· τῶν δ᾽ ἑταίρων, Νειλόξενον τὸν Σατύρου, ἐπίσκοπον ξὺν στρατιᾷ ἀπολιπών. Τὸ δὲ ὄρος ὁ Καύκασος ὑψηλὸν μέν ἐστιν, ὥσπερ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν δὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ τόγε ταύτῃ. Μακρὸν

γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύκασος, ὥς τε καὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Παμφυλίαν ἀπείργει, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου εἶναι λέγουσι, καὶ ἄλλα ὄρη μεγάλα, διακεκριμένα ἀπὸ τοῦ Καυκάσου ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ ἔθνη τὰ ἑκάστων. Ἀλλὰ ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι πεφύκασι, καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐπῳκεῖτο πολλοῖς ἀνθρώποις, καὶ πρόβατα πολλὰ καὶ κτήνη ἐνέμοντο, ὅτι καὶ χαίρουσι τῷ σιλφίῳ τὰ πρόβατα· καὶ εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σιλφίου αἴσθοιτο, καὶ θεῖ ἐπ' αὐτὸ, καὶ τό, τε ἄνθος ἐπινέμεται, καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύττον καὶ ταύτην κατεσθίει· ἐπὶ τῷδε ἐν Κυρήνῃ ὡς μακροτάτω ἀπελαύνουσιν τὰς ποίμνας τῶν χωρίων, ἵνα αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται· οἱ δὲ καὶ περιφράσσουσι τὸν χῶρον, τοῦ μηδ' εἰ πελάσαιεν αὐτῷ τὰ πρόβατα, δυνατὰ γενέσθαι εἴσω παρελθεῖν· ὅτι πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίοις τὸ σίλφιον. Βῆσσος δὲ ἔχων ἀμφ' αὐτὸν τοὺς μετασχόντας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως, καὶ αὐτῶν Βακτρίων ἐς ἑπτακισχιλίους, καὶ Δάας τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐποικοῦντας, ἔφθειρε τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάσῳ, ὡς ἐρημίᾳ τε τῆς χώρας τῆς ἐν μέσῳ αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἀπείρξων Ἀλεξάνδρῳ τοῦ μὴ ἐλαύνειν πρόσω. Ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μεῖον, χαλεπῶς μὲν διά τε χιόνος πολλῆς, καὶ ἐνδείᾳ τῶν ἀναγκαίων, ᾔει δὲ ὅμως. Βῆσσος δὲ, ἐπεὶ ἐξηγγέλλετο αὐτῷ οὐ πόῤῥω ἤδη ὢν Ἀλέξανδρος, διαβὰς τὸν Ὦξον ποταμὸν, τὰ

μὲν πλοῖα, ἐφ᾽ ὧν διέβη, κατέκαυσεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας ἀπεχώρει. Εἵποντο δὲ αὐτῷ οἵ τε ἀμφὶ Σπιταμένην καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογδιανῆς ἱππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος. Οἱ δὲ τῶν Βακτρίων ἱππεῖς, ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμαθον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ἐπὶ τὰ σφῶν ἕκαστοι ἀπηλλάγησαν.

XXIX. Ἀλέξανδρος δὲ ἐς Δράψακα ἀφικόμενος, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς Ἄορνόν τε ἦγε καὶ Βάκτρα, αἳ δὴ μέγισται εἰσὶ πόλεις ἐν τῇ Βακτρίων χώρᾳ· καὶ ταύτας τε ἐξ ἐφόδου ἔλαβε, καὶ φυλακὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀόρνου ἀπέλιπε, καὶ ἐπὶ ταύτης Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρόκλου, τῶν ἑταίρων· τοῖς δ᾽ ἄλλοις Βακτρίοις οὐ χαλεπῶς προσχωρήσασιν, ἐπέταξε σατράπην Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην· αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὦξον ποταμόν. Ὁ δὲ Ὦξος ῥέει μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ πάντων ποταμῶν μέγιστοι εἰσίν· ἐξίησι δὲ ὁ Ὦξος ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, τὴν καθ᾽ Ὑρκανίαν. Διαβαίνειν δὲ ἐπιχειροῦντι τὸν ποταμὸν, πάντῃ ἄπορον ἐφαίνετο· τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἦν ἐς ἓξ μάλιστα σταδίους· βάθος δὲ, οὐδὲ πρὸς λόγον τοῦ εὔρους, ἀλλὰ πολὺ δή τι βαθύτερος, καὶ ψαμμώδης, καὶ ῥεῦμα ὀξὺ, ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ἐκστρέφεσθαι ἐκ τῆς γῆς οὐ χαλεπῶς, οἷα δὴ οὐδὲ βεβαίως κατὰ τῆς ψάμμου ἱδρυμένα· ἄλλως δὲ καὶ ἀπορία ὕλης ἐν τοῖς πόροις ἦν· καὶ τριβὴ

πολλῇ ἐφαίνετο, εἰ μακρόθεν μετίοιεν ὅσα ἐς γεφύρωσιν τοῦ πόρου. Ξυναγαγὼν οὖν τὰς διφθέρας, ὑφ᾽ αἷς ἐσκήνουν οἱ στρατιῶται, φορυτοῦ ἐμπλῆσαι ἐκέλευσεν ὡς ξηροτάτου, καὶ καταδῆσαί τε καὶ ξυῤῥάψαι ἀκριβῶς, τοῦ μὴ ἐσδύεσθαι ἐς αὐτὰς τοῦ ὕδατος· ἐμπλησθεῖσαι δὲ καὶ ξυῤῥαφεῖσαι ἱκαναὶ ἐγένοντο διαβιβάσαι τὸν στρατὸν ἐν πέντε ἡμέραις. Πρὶν δὲ διαβαίνειν τὸν ποταμὸν, τῶν τε Μακεδόνων ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτάτους, καὶ ἤδη ἀπολέμους, καὶ τῶν Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς καταμείναντας, ἐπ᾽ οἴκου ἀπέστειλεν. Ἐκπέμπει δὲ καὶ Στασάνορα, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐς Ἀρείους, προστάξας Ἀρσάμην μὲν τὸν σατράπην τῶν Ἀρείων ξυλλαβεῖν, ὅτι ἐθελοκακεῖν αὐτῷ Ἀρσάμης ἔδοξεν· αὐτὸν δὲ σατράπην εἶναι ἀντ᾽ ἐκείνου Ἀρείων. Περάσας δὲ τὸν Ὦξον ποταμὸν ἦγε κατὰ σπουδὴν, ἵνα Βῆσσον εἶναι ξὺν τῇ δυνάμει ἐπυνθάνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνοῦνται παρὰ Σπιταμένους καὶ Δαταφέρνου πρὸς αὐτὸν ἀγγέλλοντες, ὅτι Σπιταμένης καὶ Δαταφέρνης, εἰ πεμφθείη αὐτοῖς καὶ ὀλίγη στρατιὰ, καὶ ἡγεμὼν τῇ στρατιᾷ, ξυλλήψονται Βῆσσον, καὶ παραδώσουσιν Ἀλεξάνδρῳ· ἐπεὶ καὶ νῦν ἀδέσμῳ φυλακῇ φυλάσσεσθαι πρὸς αὐτῶν Βῆσσον. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἀναπαύων ἦγε τὴν στρατιὰν σχολαίτερον ἢ πρόσθεν· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου ἀποστέλλει, τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίας τρεῖς ἄγοντα, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ξύμπαντας· πεζῶν δὲ, τήν τε Φιλώτα τάξιν, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν χιλιαρχίαν μίαν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας πάντας, καὶ τῶν

τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, σπουδῇ ἐλαύνειν κελεύσας ὡς Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην. Καὶ Πτολεμαῖος ᾔει ὡς ἐτέτακτο· καὶ διελθὼν ἐν ἡμέραις τέσσαρσι σταθμοὺς δέκα, ἀφικνεῖται ἐς τὸ στρατόπεδον, οὗ τῇ προτεραίᾳ ηὐλισμένοι ἦσαν οἱ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην βάρβαροι.

XXX. Ἐνταῦθα ἔμαθε Πτολεμαῖος, ὅτι οὐ βεβαία τῷ Σπιταμένῃ καὶ Δαταφέρνῃ ἡ γνώμη ἐστὶν ἀμφὶ τῇ παραδόσει τοῦ Βήσσου. Τοὺς μὲν δὴ πεζοὺς κατέλιπε, προστάξας ἕπεσθαι ἐν τάξει· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς ἱππεῦσιν ἐλάσας ἀφίκετο πρὸς κώμην τινὰ, ἵν' ὁ Βῆσσος ἦν ξὺν ὀλίγοις στρατιώταις. Οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην μετακεχωρήκεσαν ἤδη ἐκεῖθεν, καταιδεσθέντες αὐτοὶ παραδοῦναι τὸν Βῆσσον. Πτολεμαῖος δὲ περιστήσας ἐν κύκλῳ τῆς κώμης τοὺς ἱππέας (ἦν γάρ τι καὶ τεῖχος περιβεβλημένον καὶ πύλαι κατ' αὐτὸ) ἐπεκηρυκεύετο τοῖς ἐν τῇ κώμῃ βαρβάροις, ἀπαθεῖς σφᾶς ἀπαλλάσσεσθαι παραδόντας Βῆσσον. Οἱ δὲ ἐδέχοντο τοὺς ξὺν Πτολεμαίῳ ἐς τὴν κώμην· καὶ Πτολεμαῖος ξυλλαβὼν Βῆσσον, ὀπίσω ἐπανῄει. Προπέμψας δὲ, ἤρετο Ἀλέξανδρον, ὅπως χρὴ ἐς ὄψιν ἄγειν Ἀλεξάνδρου Βῆσσον· καὶ Ἀλέξανδρος, γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντα οὕτως ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ καταστήσαντα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ, ᾗ αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρελάσεσθαι ἔμελλε. Καὶ Πτολεμαῖος οὕτως ἐποίησεν. Ἀλέξανδρος δὲ, ἰδὼν τὸν Βῆσσον, ἐπιστήσας τὸ ἅρμα, ἤρετο, ἀνθ' ὅτου τὸν βασιλέα τὸν αὑτοῦ καὶ ἅμα οἰκεῖον καὶ εὐεργέτην γενόμενον Δαρεῖον, τὰ μὲν πρῶ-

τα ξυνέλαβε καὶ δήσας ἦγεν, ἔπειτα ἀπέκτεινε; Καὶ ὁ Βῆσσος οὐ μόνῳ οἱ ταῦτα δόξαντα πρᾶξαι ἔφη ἀλλὰ ξὺν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον οὖσιν, ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὑρέσθαι παρ' Ἀλεξάνδρου. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν αὐτὸν, καὶ ἐπιλέγειν τὸν κήρυκα ταῦτα ἐκεῖνα, ὅσα αὐτὸς τῷ Βήσσῳ ἐν τῇ πίστει ὠνείδισε. Βῆσσος μὲν δὴ οὕτως αἰκισθεὶς, ἀποπέμπεται ἐς Βάκτρα ἀποθανούμενος. Καὶ ταῦτα Πτολεμαῖος ὑπὲρ Βήσσου ἀνέγραψεν. Ἀριστόβουλος δὲ τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην Πτολεμαίῳ ἀγαγεῖν Βῆσσον, καὶ παραδοῦναι Ἀλεξάνδρῳ γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντας. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπληρώσας τὸ ἱππικὸν ἐκ τῶν αὐτόθεν ἵππων (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἵπποι ἔν τε τῇ ὑπερβολῇ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε καὶ ἀπὸ τοῦ Ὤξου πορείᾳ ἐξέλιπον) ὡς ἐπὶ Μαράκανδα ἦγε· τὰ δέ ἐστι βασίλεια τῆς Σογδιανῶν χώρας. Ἐνθένδε ἐπὶ τὸν Τάναϊν ποταμὸν προῄει. Τῷ δὲ Ταναΐδι τούτῳ, ὃν δὴ καὶ Ἰαξάρτην ἄλλῳ ὀνόματι πρὸς τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων καλεῖσθαι λέγει Ἀριστόβουλος, αἱ πηγαὶ μὲν ἐκ τοῦ Καυκάσου ὄρους καὶ αὐτῷ εἰσίν· ἐξίησι δὲ καὶ οὗτος ὁ ποταμὸς ἐς τὴν Ὑρκανίαν θάλασσαν. Ἄλλος δ' ἂν εἴη Τάναϊς, ὑπὲρ ὅτου λέγει ὁ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς, ὄγδοον εἶναι τῶν ποταμῶν τῶν Σκυθικῶν Τάναϊν, καὶ ῥέειν μὲν ἐκ λίμνης μεγάλης ἀνίσχοντα, ἐκδιδόναι δὲ ἐς λίμνην ἔτι μείζω τὴν καλουμένην Μαιῶτιν· καὶ τὸν Τάναϊν τοῦτον εἰσὶν οἳ ὅρον ποιοῦσι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Οἷς δὴ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου τοῦ Εὐ-

ξείνου ἡ λίμνη τε ἡ Μαιῶτις καὶ ὁ ἐς ταύτην ἐξιεὶς ποταμὸς ὁ Τάναϊς οὗτος, διείργει τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, καθάπερ ἡ κατὰ Γάδειρά τε καὶ τοὺς ἀντιπέραν Γαδείρων Λίβυας τοὺς Νομάδας θάλασσα, τὴν Λιβύην αὖ καὶ τὴν Εὐρώπην διείργει· οἷς γε δὴ ἡ Λιβύη ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης τῷ Νείλῳ ποταμῷ διακέκριται. Ἐνταῦθα ἀποσκεδασθέντες τινὲς τῶν Μακεδόνων ἐς προνομὴν, κατακόπτονται πρὸς τῶν βαρβάρων· οἱ δὲ δράσαντες τὸ ἔργον, ἀπέφυγον ἐς ὄρος τραχύτατον, καὶ πάντη ἀπότομον· ἦσαν δὲ τὸ πλῆθος ἐς τρισμυρίους. Καὶ ἐπὶ τούτους Ἀλέξανδρος τοὺς κουφοτάτους τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἦγεν. Ἔνθα δὴ προσβολαὶ πολλαὶ ἐγίγνοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐς τὸ ὄρος· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρούοντο, βαλλόμενοι ἐκ τῶν βαρβάρων· καὶ ἄλλοι τε πολλοὶ τραυματίαι ἐγένοντο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐς τὴν κνήμην τοξεύεται διαμπὰξ, καὶ τῆς περόνης τὶ ἀποθραύεται αὐτῷ ἐκ τοῦ τοξεύματος. Ἀλλὰ καὶ ὣς ἔλαβέ τε τὸ χωρίον, καὶ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν αὐτοῦ κατεκόπησαν πρὸς τῶν Μακεδόνων, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν πετρῶν ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον· ὡς τε ἐκ τρισμυρίων οὐ πλείους ἀποσωθῆναι ὀκτακισχιλίων.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

I.

Οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἀφικνοῦνται παρ᾽ Ἀλέξανδρον πρέσβεις, παρά τε Σκυθῶν τῶν Ἀβίων καλουμένων, (οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπους εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπήνεσεν. οἰκοῦσι δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ οὗτοι αὐτόνομοι, οὐχ ἥκιστα διὰ πενίαν τε καὶ δικαιότητα) καὶ παρὰ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης Σκυθῶν, οἳ δὴ τὸ μέγιστον ἔθνος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐποικοῦσι. Καὶ τούτοις ξυμπέμπει Ἀλέξανδρος τῶν ἑταίρων, πρόφασιν μὲν, κατὰ πρεσβείαν φιλίαν ξυνθησομένους· ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς ἐς κατασκοπήν τι μᾶλλον ἔφερε φύσεώς τε τῆς χώρας τῆς Σκυθικῆς, καὶ πλήθους αὐτῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ὁπλίσεως, ἥν τινα ἔχοντες στέλλονται ἐς τὰς μάχας. Αὐτὸς δὲ πρὸς τῷ Ταναΐδι ποταμῷ ἐπενόει πόλιν οἰκίσαι, καὶ ταύτην ἑαυτοῦ ἐπώνυμον· ὅ, τε γὰρ χῶρος ἐπιτήδειος αὐτῷ ἐφαίνετο αὐξῆσαι τὴν πόλιν ἐπὶ μέγα, καὶ ἐν καλῷ οἰκισθήσεσθαι τῆς ἐπὶ Σκύθας, εἴποτε

ξυμβαίνοι, ἐλάσεως, καὶ τῆς προφυλακῆς τῆς χώρας πρὸς τὰς καταδρομὰς τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐποιούντων βαρβάρων. Ἐδόκει δ' ἂν καὶ μεγάλη γίνεσθαι ἡ πόλις, πλήθει τε τῶν ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων, καὶ τοῦ ὀνόματος τῇ λαμπρότητι. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ πρόσχωροι τῷ ποταμῷ βάρβαροι τούς τε τὰ φρούρια ἐν ταῖς πόλεσι σφῶν ἔχοντας στρατιώτας τῶν Μακεδόνων ξυλλαβόντες ἀπέκτειναν, καὶ τὰς πόλεις ἐς ἀσφάλειάν τινα μᾶλλον ὠχύρουν. Ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν Σογδιανῶν οἱ πολλοὶ, ἐπαρθέντες πρὸς τῶν ξυλλαβόντων Βῆσσον, ὥς τε καὶ τῶν Βακτριανῶν ἔστιν οὓς οὗτοι ξυναπέστησαν· εἴτε δὴ καὶ δείσαντες Ἀλέξανδρον, εἴτε καὶ λόγον ἐπὶ τῇ ἀποστάσει διδόντες, ὅτι ἐς ἕνα ξύλλογον ἐπηγγέλκει Ἀλέξανδρος ξυνελθεῖν τοὺς ὑπάρχους τῆς χώρας ἐκείνης, εἰς Ζαρίασπα τὴν μεγίστην πόλιν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ οὐδενὶ τοῦ ξυλλόγου γιγνομένου.

II. Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς κατὰ λόχους κλίμακας ποιεῖσθαι, ὅσαι ἑκάστῳ λόχῳ ἐπηγγέλθησαν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ὁρμηθεὶς πόλιν προὐχώρει, ᾗ ὄνομα ἦν Γάζα· ἐς γὰρ ἑπτὰ πόλις συμπεφευγέναι ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῆς χώρας βάρβαροι. Κρατερὸν δ' ἐκπέμπει πρὸς τὴν καλουμένην Κυρούπολιν, ἥπερ μεγίστη πασῶν· καὶ ἐς αὐτὴν οἱ πλεῖστοι ξυνειλεγμένοι ἦσαν τῶν βαρβάρων. Παρήγγελτο δὲ αὐτῷ στρατοπεδεῦσαι πλησίον τῆς πόλεως, καὶ τάφρον τε ἐν κύκλῳ αὐτῆς ὀρύξαι, καὶ χάρακα περι-

βάλλεσθαι, καὶ τὰς μηχανὰς ὅσαις χρῆσθαι ξυμπηγνύναι, ὡς πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν τὴν γνώμην τετραμμένοι οἱ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἀδύνατοι ὦσι ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐπωφελεῖν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Γάζαν ἐπεὶ ἀφίκετο, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου σημαίνει προσβάλλειν τῷ τείχει, γηΐνῳ τε καὶ οὐχ ὑψηλῷ ὄντι, προσθέντας ἐν κύκλῳ πάντοθεν τὰς κλίμακας· οἱ δὲ σφενδονῆται αὐτῷ καὶ οἱ τοξόται καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ὁμοῦ τῇ ἐφόδῳ τῶν πεζῶν ἐσηκόντιζον εἰς τοὺς προμαχουμένους ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἠφίετο, ὥς τε ὀξέως μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ πρόσθεσις τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακεδόνων ἡ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐγίγνετο. Τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν, οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον· γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ τὴν ἄλλην λείαν διήρπασαν. Ἐνθένδε εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ τὴν δευτέραν ἀπ᾽ ἐκείνης πόλιν ᾠκισμένην· καὶ ταύτην τῷ αὐτῷ τε τρόπῳ, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει, καὶ τοὺς ἁλόντας τὰ αὐτὰ ἔπραξεν. Ὁ δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῇ πρώτῃ προσβολῇ εἷλεν. Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ξὺν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα εἶχε, τοὺς ἱππέας ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλησίον πόλεις, προστάξας παραφυλάττειν τοὺς ἔνδον, μήποτε τὴν ἅλωσιν αἰσθόμενοι τῶν πλησίον πόλεων, καὶ ἅμα τὴν αὐτοῦ οὐ διὰ μακροῦ ἔφοδον, οἱ δὲ ἐς φυγὴν τραπέντες ἄποροι αὐτῷ διώκειν γένωνται. Καὶ ξυνέβη δὲ οὕτως ὅπως εἴκασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο αὐτῷ ἡ πομπὴ τῶν ἱππέων.

Οἱ γὰρ τὰς δύο τὰς οὔπω ἑαλωκυίας πόλεις ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε εἶδον ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμπιπραμένης, καί τινες καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ διαφυγόντες, αὐτάγγελοι τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο, ὡς τάχους ἕκαστοι εἶχον, ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων φεύγοντες, ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ στίφος τῶν ἱππέων ξυντεταγμένον, καὶ κατεκόπησαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.

III. Οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις ἐν δυσὶν ἡμέραις ἑλών τε καὶ ἐξανδραποδισάμενος, ᾔει ἐπὶ τὴν μεγίστην αὐτῶν τὴν Κυρούπολιν. Ἡ δὲ τετειχισμένη τε ἦν ὑψηλοτέρῳ τείχει ἤπερ αἱ ἄλλαι, οἷα δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖσα, καὶ τοῦ πλείστου καὶ μαχιμωτάτου τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐς ταύτην συμπεφευγότος, οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδία ἐξ ἐφόδου ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγίγνετο. Ἀλλὰ μηχανὰς γὰρ προσάγων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος, ταύτῃ μὲν κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος, καὶ κατὰ τὸ ἀεὶ παραῤῥηγνύμενον αὐτοῦ τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι. Αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους τοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάῤῥους ὢν διέρχεται, ξηροὺς ἐν τῷ τότε ὕδατος, καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οἵους παρασχεῖν πάροδον τοῖς στρατιώταις διαδῦναι ἐς τὴν πόλιν, ἀναλαβὼν τούς τε σωματοφύλακας καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, τετραμμένων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς μηχανὰς καὶ τοὺς ταύτῃ προσμαχομένους, λανθάνει κατὰ τοὺς ἔκρους ξὺν ὀλίγοις κατὰ τὸ πρῶτον παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν. Ἀναῤῥήξας δὲ ἔνδοθεν τῶν πυλῶν, αἳ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἦσαν, δέχεται

καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας εὐπετῶς. Ἔνθα δὴ οἱ βάρβαροι ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰσθόμενοι, ἐπὶ τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὅμως ἐτράπησαν, καὶ γίνεται προσβολὴ αὐτῶν καρτερὰ, καὶ βάλλεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξανδρος βιαίως τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ Κρατερὸς τοξεύματι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἡγεμόνων· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐξέωσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς βαρβάρους· καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος προσβεβληκότες, ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων αἱροῦσιν. Ἐν μὲν δὴ τῇ πρώτῃ καταλήψει τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς ὀκτακισχιλίους· οἱ δὲ λοιποὶ (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες ἐς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους μαχίμους οἱ ξυνεληλυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. Καὶ τούτους περιστρατοπεδεύσας Ἀλέξανδρος ἡμέρᾳ μιᾷ ἐφρούρησεν· οἱ δὲ ἐνδείᾳ ὕδατος ἐνεχείρισαν σφᾶς Ἀλεξάνδρῳ. Τὴν δὲ ἑβδόμην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβε· Πτολεμαῖος μὲν λέγει, ὅτι αὐτοὺς σφᾶς ἐνδόντας· Ἀριστόβουλος δὲ, ὅτι βίᾳ καὶ ταύτην ἐξεῖλε, καὶ ὅτι πάντας τοὺς καταληφθέντας ἐν αὐτῇ ἀπέκτεινε. Πτολεμαῖος δὲ κατανεῖμαι λέγει αὐτὸν τοὺς ἀνθρώπους τῇ στρατιᾷ, καὶ δεδεμένους κελεῦσαι φυλάττεσθαι, ἔς τ' ἂν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάττηται αὐτὸς, ὡς μηδένα ἀπολείπεσθαι τῶν τὴν ἀπόστασιν πραξάντων. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας Σκυθῶν στρατιὰ ἀφικνεῖται πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος, ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅτι ἔστιν οἱ καὶ τῶν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ βαρβάρων ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστᾶσιν· ὡς εἰ δή τι λόγου ἂν ἄξιον νεωτερίζοιτο,

καὶ αὐτοὶ ἐπιθησόμενοι τοῖς Μακεδόσι. Καὶ οἱ ἀμφὶ Σπιταμένην δὲ ἀπηγγέλθη ὅτι τοὺς ἐν Μαρακάνδοις καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ πολιορκοῦσιν. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μὲν τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην, Ἀνδρόμαχόν τε ἀποστέλλει καὶ Μενέδημον καὶ Κάρανον, ἱππεῖς μὲν ἔχοντας τῶν ἑταίρων ἐς ἑξήκοντα, καὶ τῶν μισθοφόρων ὀκτακοσίους, ὧν Κάρανος ἡγεῖτο, πεζοὺς δὲ μισθοφόρους ἐς χιλίους πεντακοσίους· ἐπιτάσσει δὲ αὐτοῖς Φαρνούχην τὸν ἑρμηνέα, τὸ μὲν γένος Λύκιον τὸν Φαρνούχην, ἐμπείρως δὲ τῆς τε φωνῆς τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἔχοντα, καὶ τὰ ἄλλα ὁμιλῆσαι αὐτοῖς δεξιὸν φαινόμενον. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν, ἣν ἐπενόει, τειχίσας ἐν ἡμέραις εἴκοσι, καὶ ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τῶν τε Ἑλλήνων μισθοφόρων, καὶ ὅστις τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐθελοντὴς μετέσχε τῆς ξυνοικίσεως, καί τινας καὶ τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου Μακεδόνων, ὅσοι ἀπόμαχοι ἤδη ἦσαν.

IV. Θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος αὐτῷ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν ποιήσας, ὡς οὐκ ἀπαλλασσομένους ἑώρα τοὺς Σκύθας ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἐκτοξεύοντες ἐς τὸν ποταμὸν ἑωρῶντο, οὐ πλατὺν ταύτῃ ὄντα, καί τινα καὶ πρὸς ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου βαρβαρικῶς ἐθρασύνοντο· ὡς οὐκ ἂν τολμήσοντα Ἀλέξανδρον ἅψασθαι Σκυθῶν, ἢ μαθόντα ἂν ὅ, τι περ τὸ διάφορον Σκύθαις τε καὶ τοῖς Ἀσιανοῖς βαρβάροις· ὑπὸ τούτων παροξυνόμενος ἐπενόει διαβαίνειν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ τὰς διφθέρας παρεσκεύαζεν ἐπὶ τῷ πόρῳ. Θυομένῳ δὲ ἐπὶ τῇ διαβάσει, τὰ ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο· ὁ δὲ βαρέως μὲν ἔφε-

ρεν οὐ γιγνομένων· ὅμως δὲ ἐκαρτέρει, καὶ ἔμενεν. Ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Σκύθαι, αὖθις ἐπὶ τῇ διαβάσει ἐθύετο· καὶ αὖ ἐς κίνδυνον αὐτῷ σημαίνεσθαι Ἀρίστανδρος ὁ μάντις ἔφραζεν· ὁ δὲ κρεῖσσον ἔφη ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθεῖν, ἢ κατεστραμμένον ξύμπασαν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἀσίαν, γέλωτα εἶναι Σκυθῶν, καθάπερ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ πάλαι ἐγένετο. Ἀρίστανδρος δὲ οὐκ ἔφη παρὰ τοῦ ἐκ τοῦ θείου σημαινομένου ἄλλα ἀποδείξασθαι, ὅτι ἄλλα ἐθέλει ἀκοῦσαι Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ, ὡς αἵ τε διφθέραι παρεσκευασμέναι ἦσαν ἐπὶ τῷ πόρῳ, καὶ ὁ στρατὸς ἐξωπλισμένος ἐφειστήκει τῷ ποταμῷ, αἵ τε μηχαναὶ ἀπὸ ξυνθήματος ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Σκύθας παριππεύοντας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ· (καὶ ἔστιν οἳ αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο ἐκ τῶν βελῶν. εἷς δὲ δὴ διὰ τοῦ γέῤῥου τε καὶ τοῦ θώρακος διαμπὰξ πληγεὶς, πίπτει ἀπὸ τοῦ ἵππου· οἱ μὲν ξυνεπλάγησαν πρός τε τῶν βελῶν τὴν διὰ μακροῦ ἄφεσιν, καὶ ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς αὐτοῖς τετελευτήκει, καὶ ὀλίγον ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς ὄχθης.) Ἀλέξανδρος δὲ τεταραγμένους πρὸς τὰ βέλη ἰδὼν, ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν ποταμὸν αὐτὸς ἡγούμενος· εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἄλλη στρατιά· πρῶτον μὲν δὴ τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας ἀποβιβάσας, σφενδονᾷν τε καὶ ἐκτοξεύειν ἐκέλευσεν ἐς τοὺς Σκύθας, ὡς μὴ πελάζειν αὐτοὺς τῇ φάλαγγι τῶν πεζῶν ἐκβαινούσῃ, πρὶν τὴν ἵππον αὐτῷ διαβῆναι πᾶσαν. Ὡς δὲ ἀθρόοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ ἐγένοντο, ἀφῆκεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας τὸ μὲν πρῶτον μίαν ἱππαρχίαν τῶν ξένων, καὶ τῶν σαρισσοφόρων ἴλας τέσσαρας· καὶ

τούτους δεξάμενοι οἱ Σκύθαι, καὶ ἐς κύκλους περιϊππεύοντες, ἔβαλλόν τε πολλοὶ ὀλίγους, αὐτοὶ δὲ οὐ χαλεπῶς διεφύγγανον. Ἀλέξανδρος δὲ τούς τε τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τοὺς ἄλλους ψιλοὺς, ὧν Βάλακρος ἦρχεν, ἀναμίξας τοῖς ἱππεῦσιν, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἐγένοντο, ἐλάσαι ἐκέλευσεν ἐς αὐτοὺς τῶν τε ἑταίρων τρεῖς ἱππαρχίας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ξύμπαντας· καὶ αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν ἵππον ἄγων, σπουδῇ ἐνέβαλεν ὀρθίαις ταῖς ἴλαις. Οὔκουν ἔτι οἷοί τε ἦσαν ἐξελίσσειν τὴν ἱππασίαν ἐς κύκλους, ὡς πρόσθεν ἔτι· ὁμοῦ μὲν γὰρ ἡ ἵππος προσέκειτο αὐτοῖς, ὁμοῦ δὲ οἱ ψιλοὶ ἀναμεμιγμένοι τοῖς ἱππεῦσιν· καὶ οὐκ ἦν τὰς ἐπιστροφὰς ἀσφαλεῖς ποιεῖσθαι. Ἔνθα λαμπρὰ ἤδη φυγὴ τῶν Σκυθῶν ἦν· καὶ πίπτουσι μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους, καὶ εἷς τῶν ἡγεμόνων Σατράκης· ἑάλωσαν δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. Ὡς δὲ ἡ δίωξις ὀξεῖά τε καὶ διὰ καύματος πολλοῦ ταλαιπώρως ἐγίγνετο, δίψει τε ἡ στρατιὰ πᾶσα εἴχετο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐλαύνων πίνει ὁποῖον ἦν ὕδωρ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Καὶ (ἦν γὰρ πονηρὸν τὸ ὕδωρ) ῥεῦμα ἀθρόον κατασκήπτει αὐτῷ ἐς τὴν γαστέρα· καὶ ἐπὶ τῷδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο. Οἱ δὲ μὴν δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθαρῆναι ἐν τῇ φυγῇ, εἰ μὴ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σῶμα ἔκαμε. Καὶ αὐτὸς, ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθὼν, ἐκομίσθη ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον· καὶ οὕτω ξυνέβη ἡ μαντεία Ἀριστάνδρῳ.

V. Ὀλίγον δὲ ὕστερον παρὰ τῶν Σκυθῶν, καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀφικνοῦνται παρ᾽ Ἀλέξαν-

δρον πρέσβεις, ὑπὲρ τῶν πραχθέντων ἐς ἀπολογίαν ἐκπεμφθέντες, ὅτι οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπράχθη, ἀλλὰ καθ' ἁρπαγὴν λῃστρικῷ τρόπῳ σταλέντων, καὶ αὐτὸς ὅτι ἐθέλει ποιεῖν τὰ ἐπαγγελλόμενα. Καὶ τούτῳ φιλάνθρωπα ἐπιστέλλει Ἀλέξανδρος· ὅτι οὔτε ἀπιστοῦντα μὴ ἐπεξιέναι καλὸν αὐτῷ ἐφαίνετο, οὔτε κατὰ καιροῦ ἦν ἐν τῷ τότε ἐπεξιέναι. Οἱ δ' ἐν Μαρακάνδοις ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουρούμενοι Μακεδόνες, προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ ἐκ Σπιταμένους τε καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, ἐπεκδραμόντες ἀπέκτεινάν τε τῶν πολεμίων ἔστιν οὓς, καὶ ἀπώσαντο ξύμπαντας· καὶ αὐτοὶ ἀπαθεῖς ἀπεχώρησαν ἐς τὴν ἄκραν. Ὡς δὲ καὶ οἱ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐσταλμένοι ἐς Μαράκανδα ἤδη προσάγοντες Σπιταμένει ἐξηγγέλλοντο, τὴν μὲν πολιορκίαν ἐκλείπει τῆς ἄκρας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῆς Σογδιανῆς ἀνεχώρει. Φαρνούχης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ στρατηγοὶ, σπεύδοντες ἐξελάσαι αὐτὸν παντάπασιν, ἐπί τε τὰ ὅρια τῆς Σογδιανῆς ξυνείποντο ὑποχωροῦντι, καὶ εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς Σκύθας οὐδενὶ λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. Ἔνθα δὴ προσλαβὼν ὁ Σπιταμένης τῶν Σκυθῶν ἱππέων ἐς ἑξακοσίους, προσεπήρθη ὑπὸ τῆς ξυμμαχίας τῆς Σκυθικῆς δέξασθαι ἐπιόντας τοὺς Μακεδόνας· παραταξάμενος δὲ ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρήμῳ τῆς Σκυθικῆς, ὑπομεῖναι μὲν τοὺς πολεμίους, ἢ αὐτὸς ἐς αὐτοὺς ἐμβαλεῖν οὐκ ἤθελε· περιππεύων δὲ ἐτόξευεν ἐς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν· καὶ ἐπελαυνόντων μὲν αὐτῷ τῶν ἀμφὶ Φαρνούχην, ἔφευγεν εὐπετῶς, οἷα δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς ἐν τῷ τότε καὶ ἀκμαιοτέ-

ρων ὄντων τῶν ἵππων. Τοῖς δ' ἀμφὶ Ἀνδρόμαχον, ὑπό τε τῆς ξυνεχοῦς πορείας, καὶ ἅμα χιλοῦ ἀπορίᾳ, κεκάκωτο ἡ ἵππος· μένουσι δὲ ἢ ὑποχωροῦσιν ἐπέκειντο εὐρώστως οἱ Σκύθαι. Ἔνθα δὴ πολλῶν μὲν τιτρωσκομένων ἐκ τῶν τοξευμάτων, ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων, ἐς πλαίσιον ἰσόπλευρον τάξαντες τοὺς στρατιώτας, ἀνεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νάπος ταύτῃ ἦν· ὡς μήτε τοῖς βαρβάροις εὐπετὲς ἔτι εἶναι ἐκτοξεύειν ἐς αὐτούς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελιμώτεροι ὦσι. Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρχης, οὐκ ἀνακοινώσας Ἀνδρομάχῳ, διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν ὡς ἐς ἀσφαλὲς ταύτῃ καταστήσων τὴν ἵππον· καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ φοβερά τε καὶ οὐδενὶ κόσμῳ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ ἐς τὸν ποταμὸν ἔσβασις κατὰ κρημνώδεις τὰς ὄχθας. Καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων, αὐτοῖς ἵπποις ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον· καὶ οἱ μὲν τῶν ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες, ἀνεῖλουν ἐς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων ἐτόξευον ἐς αὐτούς· οἱ δὲ τοῖς ἔτι ἐμβαίνουσιν ἐπέκειντο· ὡς τε ἀπορίᾳ πάντοθεν ἐχόμενοι οἱ Μακεδόνες, ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ ποταμῷ ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην· καὶ περιστάντες αὐτοὺς οἱ Σκύθαι τε καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένει ἱππεῖς ἐν κύκλῳ πάντας κατετόξευσαν. Ὀλίγους δὲ ἠνδραποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν.

VI. Ἀριστόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρα-

τιᾶς διαφθαρῆναι λέγει, τῶν Σκυθῶν ἐν παραδείσῳ κρυφθέντων, οἳ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπεγένοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἵνα τὸν μὲν Φαρνούχην παραχωρεῖν τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμπεμφθεῖσι Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμπειρῶς ἔχοντα ἔργων πολεμικῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καθομιλῆσαι τοῖς βαρβάροις μᾶλλόν τι πρὸς Ἀλεξάνδρου, ἢ ἐπὶ τῷ ἐν ταῖς μάχαις ἐξηγεῖσθαι, ἐσταλμένον· τοὺς δὲ Μακεδόνας τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασιλέως. Ἀνδρόμαχον δὲ καὶ Κάρανον, καὶ Μενέδημον, οὐ δέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν· τὸ μέν τι, ὡς μὴ δοκεῖν παρὰ τὰ ἐπηγγελμένα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐτοὺς τι κατὰ σφᾶς νεωτερίζειν· τὸ δὲ, καὶ ἐκ αὐτῷ τῷ δεινῷ οὐκ ἐθελήσαντας, εἰ δή τι πταίσματος, μὴ ὅσον κατ' ἄνδρα μόνον μετέχειν αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ πᾶν αὐτοὺς κακῶς ἐξηγησαμένους. Ἐν τούτῳ δὴ τῷ θορύβῳ τε καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἐπιθεμένους αὐτοῖς τοὺς βαρβάρους κατακόψαι πάντας, ὡς τε ἱππέας μὲν οὐ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἀποσωθῆναι, πεζοὺς δὲ ἐς τριακοσίους. Ταῦτα δὲ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλγησέ τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔγνω σπουδῇ ἐλαύνειν ὡς ἐπὶ Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν βαρβάρους. Ἀναλαβὼν οὖν τῶν τε ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ξύμπαντας καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, ᾔει ὡς ἐπὶ Μαράκανδα, ἵνα ἐπανήκειν Σπιταμένην ἐπυνθάνετο, καὶ αὖθις πολιορκεῖν τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις διελθὼν χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους, τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν ἕω προσ-

ἦγε τῇ πόλει. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς ἐξηγγέλθη προσάγων Ἀλέξανδρος, οὐκ ἔμειναν· ἀλλ' ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, φεύγουσιν. Ὁ δὲ ἐχόμενος αὐτῶν ἐδίωκεν· ὡς δ' ἐπὶ τὸν χῶρον ἧκεν, οὗ ἡ μάχη ἐγένετό, θάψας τοὺς στρατιώτας ὡς ἐκ τῶν παρόντων, εἵπετο ἔς τε ἐπὶ τὴν ἔρημον τοῖς φεύγουσιν· ἐκεῖθεν δ' ἀναστρέφων, ἐπόρθει τὴν χώραν, καὶ τοὺς ἐς τὰ ἐρύματα καταπεφευγότας τῶν βαρβάρων ἔκτεινεν, ὅτι ξυνεπιθέσθαι ἠγγέλλοντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσι· καὶ ἐπῆλθε πᾶσαν τὴν χώραν, ὅσην ὁ ποταμὸς ὁ Πολυτίμητος ἐπάρδων ἐπέρχεται· ἵνα δὲ ἀφανίζεται τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ, ἐντεῦθεν ἤδη τὸ ἐπέκεινα ἔρημος ἡ χώρα ἐστίν· ἀφανίζεται δὲ,—καί περ πολλοῦ ὢν ὕδατος, ἐς τὴν ψάμμον. Καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὡσαύτως ἐκεῖ ἀφανίζονται, μεγάλοι καὶ ἀέναοι, ὅ, τε Ἔπαρδος, ὃς ῥέει διὰ Μάρδων τῆς χώρας· καὶ Ἄρειος, ὅτου ἐπώνυμος ἡ τῶν Ἀρείων γῆ ἐστι· καὶ Ἐτύμανδρος, ὃς διὰ Εὐεργετῶν ῥέει· καὶ εἰσὶ ξύμπαντες οὗτοι τηλικοῦτοι ποταμοὶ, ὥς τε οὐδεὶς αὐτῶν μείων ἐστὶ τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσσαλικοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῶν Τεμπῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· ὁ δὲ Πολυτίμητος πολὺ ἔτι μείζων ἢ κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν ἐστι.

VII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐς Ζαρίασπα ἀφίκετο, καὶ αὐτοῦ κατέμενεν ἔς τε παρελθεῖν τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων σατράπης, καὶ Στασάνωρ ὁ ἐς Ἀρείους ἀποπεμφθεὶς, ὡς Ἀρσάμην συλληψόμενος· τόν τε Ἀρσάμην δεδεμένον ἄγοντες,

τράπην κατέστησε, καὶ τινὰς ἄλλους τῶν τότε ξὺν Βήσσῳ ἀποστάντων. Ἧκον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ Ἐπόκιλλος καὶ Μελαμνίδας καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῶν Θρᾳκῶν στρατηγὸς ἀπὸ θαλάσσης, οἳ τά τε χρήματα ξὺν Μένητι πεμφθέντα, καὶ τοὺς ξυμμάχους ὡς ἐπὶ θάλασσαν κατήγαγον. Καὶ Ἄσανδρος δὲ ἐν τούτῳ ἧκε καὶ Νέαρχος στρατιὰν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἄγοντες. Καὶ Βῆσσός τε ὁ Συρίας σατράπης, καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ ὕπαρχος ἀπὸ θαλάσσης, καὶ οὗτοι στρατιὰν ἄγοντες. Ἔνθα δὴ ξύλλογον ἐκ τῶν παρόντων ξυναγαγὼν Ἀλέξανδρος, παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς Βῆσσον· καὶ κατηγορήσας τὴν Δαρείου προδοσίαν, τήν τε ῥῖνα Βήσσου ἀποτμηθῆναι καὶ τὰ ὦτα ἄκρα ἐκέλευσεν· αὐτὸν δὲ ὡς Ἐκβάτανα ἄγεσθαι, ὡς ἐκεῖ ἐν τῷ Μήδων τε καὶ Περσῶν ξυλλόγῳ ἀποθανούμενον. Καὶ ἐγὼ οὔτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμωρίαν Βήσσου ἐπαινῶ, ἀλλὰ βαρβαρικὴν εἶναι τίθεμαι τῶν ἀκρωτηρίων τὴν λώβην. Καὶ ὑπαχθῆναι Ἀλέξανδρον ξύμφημι ἐς ζῆλον τοῦ Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ πλούτου, καὶ τῆς κατὰ τοὺς βαρβάρους βασιλέας οὐκ ἴσης ἐς τοὺς ὑπηκόους ξυνδιαιτήσεως. Ἐσθῆτά τε ὅτι Μηδικὴν ἀντὶ τῆς Μακεδονικῆς τε καὶ πατρίου, Ἡρακλείδης ὤν, μετέλαβεν, οὐδαμῇ ἐπαινῶ· καὶ τὴν κίδαριν τὴν Περσικὴν τῶν νενικημένων, ἀντὶ ὧν αὐτὸς ὁ νικῶν πάλαι ἐφόρει, ἀμεῖψαι οὐκ ἐπῃδέσθη, οὐδὲν τούτων ἐπαινῶ· ἀλλ' εἴπέρ τι ἄλλο, καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου μεγάλα πράγματα ἐς τεκμηρίωσιν τίθεμαι, ὡς οὔτε τὸ σῶμα ὅτῳ εἴη καρτερὸν,

οὔτε ὅς τις γένει ἐπιφανής, οὔτε κατὰ πόλεμον ἔτι δή τις διευτυχοίη ἔτι μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος· οὐδὲ εἰ τὴν Λιβύην τις πρὸς τῇ Ἀσίᾳ (καθάπερ οὖν ἐπενόει ἐκεῖνος) ἐκπεριπλεύσας κατάσχοι· οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Λιβύῃ τρίτην· τούτων οὐδέν τι ὄφελος ἐς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου, εἰ μὴ σωφρονεῖν ἐν τ' αὐτῷ ὑπάρχοι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα, ὡς δοκεῖ, πράγματα πράξαντι.

VIII. Ἔνθα δὴ καὶ τὸ Κλείτου τοῦ Δρωπίδου πάθημα, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπ' αὐτῷ συμφορὰν, εἰ καὶ ὀλίγου ὕστερον ἐπράχθη, οὐκ ἔξω τοῦ καιροῦ ἀφηγήσομαι. Εἶναι μὲν γὰρ ἡμέραν ἱερὰν τοῦ Διονύσου Μακεδόσι, καὶ θύειν Διονύσῳ ὅσα ἔτη ἐν αὐτῇ Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ τοῦ Διονύσου μὲν ἐν τῷ τότε ἀμελῆσαι λέγουσι, Διοσκούροιν δὲ θῦσαι, ἐξότου δὴ ἐπιφρασθέντα τοῖν Διοσκούροιν τὴν θυσίαν· πόῤῥω δὲ τοῦ πότου προϊόντος (καὶ γὰρ καὶ τὰ τῶν πότων ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον νενεωτέριστο) ἀλλ' ἔν γε τῷ πότῳ τότε ὑπὲρ τοῖν Διοσκούροιν λόγους γίγνεσθαι, ὅπως ἐς Δία ἀνηνέχθη αὐτοῖν ἡ γένεσις, ἀφαιρεθεῖσα Τυνδάρεῳ· καί τινας τῶν παρόντων κολακείᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου (οἷοι δὴ ἄνδρες διέφθειράν τε ἀεὶ καὶ οὔποτε παύσονται ἐπιτρίβοντες τὰ τῶν ἀεὶ βασιλέων πράγματα) κατ' οὐδὲν ἀξιοῦντας συμβάλλειν Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἔργοις τὸν Πολυδεύκην καὶ τὸν Κάστορα. Οἱ δὲ οὐδὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀπείχοντο ἐν τῷ πότῳ· ἀλλὰ τὸν φθόνον γὰρ ἐμποδὼν ἵστασθαι τοῖς ζῶσι, τὸ μὴ οὐ τὰς δικαίας τιμὰς αὐτοῖς ἐκ τῶν

πῖλαι ἀχθόμενον τοῦ τε Ἀλεξάνδρου τῇ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον μετακινήσει, καὶ τῶν κολακευόντων αὐτὸν τοῖς λόγοις· τότε δὲ καὶ αὐτὸν πρὸς τοῦ οἴνου παροξυνόμενον, οὐκ ἐᾶν, οὔτε ἐς τὸ θεῖον ὑβρίζειν, οὔτε ἐς τὰ τῶν πάλαι ἡρώων ἔργα, ἐκφαυλίζοντας, χάριν ταύτην ἄχαριν προστιθέναι Ἀλεξάνδρῳ. Εἶναι γὰρ οὐκ οὐδὲ τὰ Ἀλεξάνδρου οὕτω τι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ, ὡς ἐκεῖνοι ἐπαίρουσιν· οὔκουν μόνον γε καταπρᾶξαι αὐτὰ, ἀλλὰ τὸ γὰρ πολὺ μέρος Μακεδόνων εἶναι τὰ ἔργα· καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἀνιᾶσαι Ἀλέξανδρον, λεχθέντα. Οὐδὲ ἐγὼ ἐπαινῶ τὸν λόγον, ἀλλὰ ἱκανὸν γὰρ εἶναι τίθεμαι ἐν τοιᾷδε παροινίᾳ τὸ καθ᾽ αὑτὸν σιγῶντα ἔχειν, μηδὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἐς κολακίαν πλημμελεῖν. Ὡς δὲ καὶ τῶν Φιλίππου τινὲς ἔργων, ὅτι οὐ μεγάλα οὐδὲ θαυμαστὰ Φιλίππῳ κατεπράχθη, οὐδεμιᾷ ξὺν δίκῃ ἐπεμνήσθησαν, χαριζόμενοι καὶ οὗτοι Ἀλεξάνδρῳ, τὸν Κλεῖτον ἤδη οὐκ ἔτι ἐν ἑαυτοῦ ὄντα, πρεσβεύειν μὲν τὰ τοῦ Φιλίππου, καταβάλλειν δὲ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ τούτου ἔργα· παροινοῦντα ἤδη τὸν Κλεῖτον τά τε ἄλλα, καὶ πολὺν εἶναι ἐξονειδίζοντα Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι πρὸς αὐτοῦ ἄρα ἐσώθη, ὁπότε ἡ ἱππομαχία ἡ ἐπὶ Γρανίκῳ ξυνεστήκει πρὸς Πέρσας· καὶ δὴ καὶ τὴν δεξιὰν τὴν αὐτοῦ σοβαρῶς ἀνατείναντα. Αὕτη σε ἡ χεὶρ (φάναι) ὦ Ἀλέξανδρε, ἐν τῷ τότε ἔσωσε. Καὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἔτι φέρειν τοῦ Κλείτου τὴν παροινίαν τε καὶ ὕβριν, ἀλλὰ ἀναπηδᾶν γὰρ ξὺν ὀργῇ ἐπ᾽ αὐτὸν, κατέχεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ξυμπι-

ξανδρος δὲ ἐβόα, ἀνακαλῶν τοὺς ὑπασπιστάς· οὐδενὸς δὲ ὑπακούοντος, ἐς ταὐτὰ ἔφη καθεστηκέναι Δαρείῳ, ὁπότε πρὸς Βήσσου τε καὶ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον ξυλληφθεὶς ἤγετο, οὐδέ τι ἄλλο ὅτι μὴ ὄνομα ἦν βασιλέως. Οὔκουν ἔτι οἵους τε εἶναι κατέχειν αὐτὸν τοὺς ἑταίρους, ἀλλ' ἀναπηδήσαντα γὰρ οἱ μὲν λόγχην ἁρπάσαι λέγουσι τῶν σωματοφυλάκων τινὸς, καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖτον ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ σάρισσαν, παρὰ τῶν φυλάκων τινὸς καὶ ταύτην. Ἀριστόβουλος δὲ, ὅθεν μὲν ἡ παροινία ὡρμήθη, οὐ λέγει. Κλείτου δὲ γενέσθαι μόνου τὴν ἁμαρτίαν, ὅς γε ὠργισμένου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀναπηδήσαντος ἐπ' αὐτὸν ὡς διαχρησομένου, ἀπαχθῆναι μὲν διὰ θυρῶν ἔξω ὑπὲρ τὸ τεῖχός τε καὶ τὴν τάφρον τῆς ἄκρας, ἵνα ἐγένετο πρὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου τοῦ σωματοφύλακος· οὐ καρτερήσαντα δὲ, ἀναστρέψαι αὖθις, καὶ περιπετῆ Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι Κλεῖτον ἀνακαλοῦντι, καὶ φάναι, Ὅτι οὗτός τοι ἐγὼ ὁ Κλεῖτος, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ ἐν τούτῳ πληγέντα τῇ σαρίσσῃ ἀποθανεῖν.

IX. Καὶ ἐγὼ Κλεῖτον μὲν τῆς ὕβρεως τῆς ἐς τὸν βασιλέα τὸν αὐτοῦ, μεγαλωστὶ μέμφομαι. Ἀλέξανδρον δὲ τῆς συμφορᾶς οἰκτείρω, ὅτι δυοῖν κακοῖν ἐν τῷ τότε ἡττημένον ἐπέδειξεν αὐτὸν (ὑφ' ὅτων δὴ καὶ τοῦ ἑτέρου οὐκ ἐπέοικεν ἄνδρα σωφρονοῦντα ἐξηττᾶσθαι) ὀργῆς τε καὶ παροινίας. Ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τοῖσδε αὖ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι παραυτίκα ἔγνω σχέτλιον ἔργον ἐργασάμενος. Καὶ λέγουσιν εἰσὶν οἳ

τοῖχον, ἐμπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ· ὡς οὐ καλὸν αὐτῷ ζῆν, ἀποκτείναντι φίλον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴνῳ. Οἱ πολλοὶ δὲ ξυγγραφεῖς τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν· ἀπελθόντα δὲ ἐς τὴν εὐνὴν, κεῖσθαι ὀδυρόμενον, αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα, καὶ τὴν Κλείτου μὲν ἀδελφὴν, αὐτὸν δε ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθεὶς, ᾗ γε τοὺς μὲν παῖδας τοὺς ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἔκτεινε· φονέα τε τῶν φίλων οὐ διαλείπειν αὐτὸν ἀνακαλοῦντα, ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον καρτερεῖν ἔς τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, οὐδὲ τὴν ἄλλην θεραπείαν θεραπεῦσαι τὸ σῶμα. Καὶ ἐπὶ τούτοις τῶν μάντεών τινες μῆνιν ἐκ Διονύσου ᾖδον, ὅτι ἡ θυσία ἐξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ ἡ τοῦ Διονύσου. Καὶ Ἀλέξανδρος μόγις πρὸς τῶν ἑταίρων πεισθεὶς, σίτου τε ἥψατο, καὶ τὸ σῶμα καλῶς ἐθεράπευσε· καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν ἀπέδωκεν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν τι ἢ τὴν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὴν ξυμφοράν. Ταῦτα μεγαλωστὶ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε ἐπαυθαδιάσασθαι ἐπὶ κακῷ, μήτε προστάτην τε καὶ ξυνήγορον κακίονα ἔτι γενέσθαι τοῦ ἁμαρτηθέντος, ἀλλὰ συμφῆσαι γὰρ ἐπταικέναι ἄνθρωπόν γε ὄντα. Εἰσὶ δὲ οἳ λέγουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς παραμυθησόμενον· εὑρόντα δὲ κείμενον καὶ ἐπιστένοντα, ἐπιγελάσαντα, ἀγνοεῖν, φά-

ναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τῷ Διῒ ἐποίησαν, ὡς ὅ, τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῇ, τοῦτο ξὺν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως μεγάλου γιγνόμενα, δίκαια χρῆν νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν πρὸς αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ταῦτα εἰπόντα παραμυθήσασθαι μὲν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε· κακὸν δὲ μέγα, ὡς ἐγὼ φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ μεῖζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε ξυνείχετο· εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τήνδε ἔγνω τὴν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἄρα χρὴ σπουδῇ ἐπιλεγόμενον πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ, τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν ἐκ βασιλέως πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν. Ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον λόγος κατέχει, ὑπούσης μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμμωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίππου δόξης· θαυμάζοντα δὲ ἤδη τὰ Περσῶν καὶ Μήδων τῆς ἐσθῆτος τῇ ἀμείψει, καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῇ μετακοσμήσει, οὐκ ἐνδεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτῷ τοὺς κολακείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τε τινὰς, καὶ δὴ καὶ τῶν σοφιστῶν τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν, Ἀνάξαρχόν τε καὶ Ἄγιν Ἀργεῖον ἐποποιόν.

X. Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλύνθιον Ἀριστοτέλους τε τῶν λόγων διακηκοότα, καὶ τὸν τρόπον ὄντα ὑπαγροικότερον, οὐκ ἐπαινεῖν ταῦτα. Τούτου μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ αὐτὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐκεῖνα δὲ οὐκ ἔτι ἐπιεικῆ δοκῶ τοῦ Καλλισθένους (εἴπερ ἀληθῆ ξυγγέγραπται) ὅτι ὑφ᾽ αὐτῷ εἶναι ἀπέφαινε καὶ τῇ αὐτοῦ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ Ἀλε-

ξάνδρου ἔργα. Οὔκουν αὐτὸς ἀφῖχθαι ἐς Ἀλέξαν-δρου δόξαν κτησόμενος, ἀλλὰ ἐκεῖνον εὐκλεᾶ ἐς ἀνθρώπους ποιήσων· καὶ οὖν καὶ τοῦ θείου την μετουσίαν Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἐξ ὧν Ὀλυμπιὰς ὑπὲρ τῆς γενέσεως αὐτοῦ ψεύδεται ἀνηρτῆσθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συγγράψας ἐξενέγκῃ ἐς ἀνθρώπους. Εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὡς ἄρα ἤρετό ποτε αὐτὸν Φιλώτας, ὅντινα οἴοιτο μάλιστα τιμηθῆναι πρὸς τῆς Ἀθηναίων πόλεως; τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὅτι τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν ἔκτειναν, καὶ τυραννίδα ὅτι κατέλυσαν· ἐρέσθαι αὖθις τὸν Φιλώταν, εἴ τῳ τύραννον κτείναντι ὑπάρχει, παρ' οὕς τινας ἐθέλει τῶν Ἑλλήνων φυγόντα σώζεσθαι; καὶ ἀποκρίνασθαι αὖθις Καλλισθένην, εἰ καὶ μὴ παρ' ἄλλους, παρά γε Ἀθηναίους, ὅτι φυγόντι ὑπάρχει σώζεσθαι. Τούτους γὰρ καὶ πρὸς Εὐρυσθέα πολεμῆσαι ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους, τυραννοῦντα ἐν τῷ τότε τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὲρ δὲ τῆς προσκυνήσεως ὅπως ἠναντιώθη Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοιόςδε κατέχει λόγος. Ξυγκεῖσθαι μὲν γὰρ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς σοφιστάς τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν καὶ Μήδων τοὺς δοκιμωτάτους, μνήμην τοῦ λόγου τοῦδε ἐν πότῳ ἐμβαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λόγου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ δικαιότερον ἂν θεὸν νομιζόμενον Ἀλέξανδρον Διονύσου τε καὶ Ἡρακλέους, μὴ ὅτι τῶν ἔργων ἕνεκα, ὅσα καὶ ἡλίκα καταπέπρακται Ἀλέξανδρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι Διόνυσος μὲν Θηβαῖος ἦν, οὐδέν τι προσήκων Μακεδόσι, καὶ Ἡρακλῆς Ἀργεῖος, οὐδ' οὗτος προσ-

ἡκον, ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξάνδρου· Ἡρακλείδην γὰρ εἶναι Ἀλέξανδρον. Μακεδόνας δ' αὖ τὸν σφῶν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κοσμοῦντας· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο ἀμφίλογον, ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων, ὡς θεὸν τιμήσουσι· πόσῳ δὴ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἤπερ τελευτήσαντα, ἐς οὐδὲν ὄφελος τῷ τιμωμένῳ.

XI. Λεχθέντων δὲ τούτων τε καὶ τοιούτων λόγων πρὸς Ἀναξάρχου, τοὺς μὲν μετεσχηκότας τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν τὸν λόγον, καὶ ἤδη ἐθέλειν ἄρχεσθαι τῆς προσκυνήσεως· τοὺς Μακεδόνας δὲ τοὺς πολλοὺς μαχομένους τῷ λόγῳ, σιγῇ ἔχειν. Καλλισθένην δὲ ὑπολαβόντα, Ἀλέξανδρον μὲν, εἰπεῖν, ὦ Ἀνάξαρχε, οὐδεμιᾶς ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς, ὅσαι ξύμμετραι ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ διακεκρίσθαι γὰρ τοῖς ἀνθρώποις, ὅσαι τε ἀνθρώπιναι τιμαὶ, καὶ ὅσαι θεῖαι, πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, καθάπερ ναῶν τε οἰκοδομήσει, καὶ ἀγαλμάτων ἀναστάσει· ὅτι καὶ τεμένη τοῖς θεοῖς ἐξαιρεῖται, καὶ θύεται ἐκείνοις, καὶ σπένδεται· καὶ ὕμνοι μὲν ἐς τοὺς θεοὺς ποιοῦνται, ἔπαινοι δὲ ἐς ἀνθρώπους· ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα τῷ τῆς προσκυνήσεως νόμῳ. Τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους φιλεῖσθαι πρὸς τῶν ἀσπαζομένων· τὸ θεῖον δὲ ὅτι ἄνω που ἱδρύμενον, καὶ οὐδὲ ψαῦσαι αὐτοῦ θέμις, ἐπὶ τῷδε ἄρα τῇ προσκυνήσει γεραίρεται. Καὶ χοροὶ τοῖς θεοῖς ἵστανται, καὶ παιᾶνες ἐπὶ τοῖς θεοῖς ᾄδονται. Καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, ὁπότε γε καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλαι τιμαὶ πρόσκεινται, καὶ ναὶ μὰ Δία ἥρωσιν ἄλλαι, καὶ αὗται ἀποκεκριμέναι

φάσσοντας, τοὺς μὲν ἀνθρώπους ἐς σχῆμα ὑπέρογκον καθιστάναι τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, τοὺς θεοὺς δὲ, τόγε ἐπὶ σφισὶν, ἐς ταπεινότητα οὐ πρέπουσαν καταβάλλειν, τὰ ἴσα ἀνθρώποις τιμῶντας. Οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἀνασχέσθαι ἂν, εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις εἰσποιοῖτο ταῖς βασιλικαῖς τιμαῖς χειροτονίᾳ ἢ ψήφῳ οὐ δικαίᾳ. Πολὺ ἂν οὖν δικαιότερον τοὺς θεοὺς δυσχεραίνειν, ὅσοι ἄνθρωποι ἐς τὰς θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιοῦσιν, ἢ πρὸς ἄλλων εἰσποιούμενοι ἀνέχονται. Ἀλέξανδρον δὲ πόῤῥω τοῦ ἱκανοῦ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τὸν ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν, καὶ βασιλέων τὸν βασιλικώτατον, καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγικώτατον. Καί σε, εἴπερ τινὰ ἄλλον, ὦ Ἀνάξαρχε, εἰσηγητὴν τε τούτων τῶν λόγων ἐχρῆν γίγνεσθαι, καὶ κωλυτὴν τῶν ἐναντίων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ παιδεύσει Ἀλεξάνδρῳ ξυνόντα· οὔκουν ἄρχειν σε τοῦδε τοῦ λόγου πρέπον ἦν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι γὰρ οὐ Καμβύσῃ οὐδὲ Ξέρξῃ ξυνόντα, ἢ συμβουλεύοντα, ἀλλὰ Φιλίππου μὲν παιδὶ, Ἡρακλείδῃ δὲ ἀπὸ γένους, καὶ Αἰακίδῃ, ὅτου οἱ πρόγονοι ἐξ Ἄργους εἰς Μακεδονίαν ἦλθον, οὐδὲ βίᾳ, ἀλλὰ νόμῳ Μακεδόνων ἄρχοντες διετέλεσαν. Οὔκουν οὐδὲ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ ζῶντι ἔτι θεῖαι τιμαὶ παρ' Ἑλλήνων ἐγένοντο, ἀλλ' οὐδὲ τελευτήσαντι πρόσθεν, ἢ πρὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεσπισθῆναι ὡς θεὸν τιμᾷν Ἡρακλέα. Εἰ δ' ὅτι ἐν τῇ βαρβάρῳ γῇ ὀλίγοι γίγνωνται, βαρβαρικὰ χρὴ ἔχειν τὰ φρονήματα, καὶ ἐγὼ τῆς Ἑλλάδος μεμνῆσθαί σε ἀξιῶ, ὦ Ἀλέξανδρε, ἧς ἕνεκα ὁ

πας θεοκος σοι εγεγνετο, προσθεῖναι τὴν Ἀσίαν τῇ Ἑλλάδι. Καὶ οὖν ἐνθυμήθητι ἐκεῖσε ἐπανελθὼν, ἆρά γε καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐλευθερωτάτους προσαναγκάσεις ἐς τὴν προσκύνησιν, ἢ Ἑλλήνων μὲν ἀφέξῃ, Μακεδόσι δὲ προσθήσεις τήνδε τὴν ἀτιμίαν· ἢ διακεκριμένα ἔσται σοι αὐτῷ τὰ τῶν τιμῶν ἐς ἅπαν, ὡς πρὸς Ἑλλήνων μὲν καὶ Μακεδόνων ἀνθρωπίνως τε καὶ Ἑλληνικῶς τιμᾶσθαι· πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων μόνων βαρβαρικῶς. Εἰ δὲ ὑπὲρ Κύρου τοῦ Καμβύσου λέγεται, τὸν πρῶτον προσκυνηθῆναι ἀνθρώπων Κῦρον, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐμμεῖναι Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τήνδε τὴν ταπεινότητα, χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι τὸν Κῦρον ἐκεῖνον Σκύθαι ἐσωφρόνισαν, πένητες ἄνδρες καὶ αὐτόνομοι, καὶ Δαρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι, καὶ Ξέρξην Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀρταξέρξην Κλέαρχος καὶ Ξενοφῶν, καὶ οἱ ξὺν τούτοις μύριοι, καὶ Δαρεῖον τοῦτον Ἀλέξανδρος, μὴ προσκυνούμενος.

XII. Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα εἰπόντα Καλλισθένην, ἀνιᾶσαι μὲν μεγαλωστὶ Ἀλέξανδρον, Μακεδόσι δὲ πρὸς θυμοῦ εἰπεῖν· καὶ τοῦτο γνόντα Ἀλέξανδρον, πέμψαντα κωλῦσαι Μακεδόνας, μεμνῆσθαι ἔτι τῆς προσκυνήσεως. Ἀλλὰ σιγῆς γὰρ γενομένης ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἀναστάντας Περσῶν τοὺς πρεσβυτάτους, ἐφεξῆς προσκυνεῖν. Λεοννάτον δὲ ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐπειδή τις ἐδόκει τῶν Περσῶν αὐτῷ οὐκ ἐν κόσμῳ προσκυνῆσαι, τὸν δὲ ἐπιγελάσαι τῷ σχήματι τοῦ Περσοῦ, ὡς ταπεινόν· καὶ τούτῳ χαλεπήναντα τότε Ἀλέξανδρον, ξυναλλαχῆναι αὖθις. Ἀναγέγρα-

χρυσῆν ἐν κύκλῳ Ἀλέξανδρον πρώτοις μὲν τούτοις, πρὸς οὕς τινας ξυνέκειτο αὐτῷ τὰ τῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ πρῶτον ἐκπιόντα τὴν φιάλην, προσκυνῆσαί τε ἀναστάντα, καὶ φιληθῆναι πρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς διὰ πάντων χωρῆσαι· ὡς δὲ ἐς Καλλισθένην ἧκεν ἡ πρόποσις, ἀναστῆναι μὲν Καλλισθένην καὶ ἐκπιεῖν τὴν φιάλην· καὶ προσελθόντα ἐθέλειν φιλῆσαι, οὐ προσκυνήσαντα. Τὸν δὲ τυχεῖν μὲν τότε διαλεγόμενον Ἡφαιστίωνι· οὔκουν προσέχειν τὸν νοῦν, εἰ καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ἐπιτελῆ αὐτῷ Καλλισθένει ἐγένετο. Ἀλλὰ Δημήτριον γὰρ τὸν Πυθώνακτος, ἕνα τῶν ἑταίρων, ὡς προσῄει αὐτῷ ὁ Καλλισθένης φιλήσων, φάναι, ὅτι οὐ προσκυνήσας πρόσεισι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐ παρασχεῖν φιλῆσαι ἑαυτόν· τὸν δὲ Καλλισθένην, φιλήματι (φάναι) ἔλαττον ἔχων ἄπειμι. Καὶ τούτων ἐγὼ ὅσα ἐς ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου τὴν ἐν τῷ παραυτίκα, καὶ ἐς σκαιότητα τὴν Καλλισθένους φέροντα, οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ· ἀλλὰ τὸ καθ᾽ αὑτὸν γὰρ κοσμίως τίθεσθαι ἐξαρκεῖν φημὶ, αὔξοντα (ὡς ἀνυστὸν) τὰ βασιλέως πράγματα, ὅτῳ τις ξυνεῖναι οὐκ ἀπηξίωσεν. Οὔκουν ἀπεικότως δι᾽ ἀπεχθείας γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ Καλλισθένην τίθεμαι, ἐπὶ τῇ ἀκαίρῳ τε παῤῥησίᾳ, καὶ ὑπερόγκῳ ἀβελτηρίᾳ. Ἐφ᾽ ὅτῳ τεκμαίρομαι μὴ χαλεπῶς πιστευθῆναι τοὺς κατειπόντας Καλλισθένους, ὅτι μετέσχε τῆς ἐπιβουλῆς τῆς γενομένης Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν παίδων· τοὺς δὲ, ὅτι καὶ ἐπῆρεν αὐτὸς εἰς τὸ ἐπιβουλεῦσαι. Ξυνέβη δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ὧδε.

τέλει Μακεδόνων τοὺς παῖδας, ὅσοι ἐς ἡλικίαν ἐμειρακίσαντο, καταλέγεσθαι ἐς θεραπείαν τοῦ βασιλέως. Τά τε περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν τοῦ σώματος διακονεῖσθαι βασιλεῖ, καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις ἐπετέτραπτο· καὶ ὁπότε ἐξελαύνοι βασιλεὺς, τοὺς ἵππους παρὰ τῶν ἱπποκόμων δεχόμενοι ἐκεῖνοι προσῆγον, καὶ ἀνέβαλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον, καὶ τῆς ἐπὶ θήρᾳ φιλοτιμίας βασιλεῖ κοινωνοὶ ἦσαν. Τούτων καὶ Ἑρμόλαος, Σωπόλιδος μὲν παῖς, φιλοσοφίᾳ δὲ ἐδόκει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ Καλλισθένην θεραπεύειν ἐπὶ τῷδε. Ὑπὲρ τούτου λόγος κατέχει, ὅτι ἐς θήραν προσφερομένου Ἀλεξάνδρῳ συὸς, ἔφθη βαλὼν τὸν σῦν ὁ Ἑρμόλαος· καὶ ὁ μὲν σῦς πίπτει βληθείς. Ἀλέξανδρος δὲ τοῦ καιροῦ ὑστερίσας, ἐχαλέπηνε τῷ Ἑρμολάῳ καὶ κελεύει αὐτὸν πρὸς ὀργὴν πληγὰς λαβεῖν, ὁρώντων τῶν ἄλλων παίδων, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀφείλετο. Τοῦτον τὸν Ἑρμόλαον ἀλγήσαντα τῇ ὕβρει, φράσαι πρὸς Σώστρατον τὸν Ἀμύντου, ἡλικιώτην τε αὐτοῦ καὶ ἐραστὴν ὄντα, ὅτι οὐ βιωτὸν οἵ ἐστι μὴ τιμωρησαμένῳ Ἀλέξανδρον τῆς ὕβρεως· καὶ τὸν Σώστρατον οὐ χαλεπῶς συμπεῖσαι μετασχεῖν τοῦ ἔργου, ἅτε ἐρῶντα. Ὑπὸ τούτων δὲ ἀναπεισθῆναι Ἀντίπατρόν τε τὸν Ἀσκληπιοδώρου τοῦ Συρίας σατραπεύσαντος, καὶ Ἐπιμένην τὸν Ἀρσέου, καὶ Ἀντικλέα τὸν Θεοκρίτου, καὶ Φιλώταν τὸν Κάρσιδος τοῦ Θρακός. Ὡς οὖν περιῆκεν ἐς Ἀντίπατρον ἡ νυκτερινὴ φυλακὴ, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ξυγκείμενον εἶναι ἀποκτεῖναι Ἀλέξαν-

αὐτομάτως λέγουσιν, ἔς τε ἡμέραν πίνειν Ἀλέξανδρον. Ἀριστόβουλος δὲ ὧδε ἀνέγραψε· Σύραν γυναῖκα ἐφομαρτεῖν Ἀλεξάνδρῳ, κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γιγνομένην, καὶ ταύτην τὸ μὲν πρῶτον γέλωτα εἶναι Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν· ὡς δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ κατοχῇ ἀληθεύουσα ἐφαίνετο, οὐκέτι ἀμελεῖσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' εἶναι γὰρ τῇ Σύρᾳ πρόσοδον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ καθεύδοντι πολλάκις ἤδη ἐπιστῆναι. Καὶ δὴ καὶ τότε ἀπαλλασσομένου ἐκ τοῦ πότου κατεχομένην ἐκ τοῦ θείου ἐντυχεῖν, καὶ δεῖσθαι, ἐπανελθόντα πίνειν ὅλην τὴν νύκτα· καὶ Ἀλέξανδρος θεῖόν τι εἶναι νομίσαντα, ἐπανελθεῖν τε καὶ πίνειν, καὶ οὕτω τοῖς παισὶ διαπεσεῖν τὸ ἔργον. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Ἐπιμένης ὁ Ἀρσέου τῶν μετεχόντων τῆς ἐπιβουλῆς, φράζει τὴν πρᾶξιν Χαρικλεῖ τῷ Μενάνδρου, ἐραστῇ ἑαυτοῦ γεγονότι· Χαρικλῆς δὲ φράζει Εὐρυλόχῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἐπιμένους· καὶ ὁ Εὐρύλοχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ἀλεξάνδρου, Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι καταλέγει ἅπαν τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασε, καὶ Ἀλέξανδρος ξυλλαβεῖν κελεύει, ὧν τὰ ὀνόματα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος· καὶ οὗτοι στρεβλούμενοι, σφῶν τε αὐτῶν κατεῖπον τὴν ἐπιβουλήν, καί τινας ἄλλους ὠνόμασαν.

XIV. Ἀριστόβουλος μὲν λέγει, ὅτι καὶ Καλλισθένην ἐπᾶραι σφᾶς ἔφασαν ἐς τὸ τόλμημα· καὶ Πτολεμαῖος ὡσαύτως λέγει. Οἱ δὲ πολλοὶ οὐ ταύτῃ λέγουσιν, ἀλλὰ διὰ μῖσος γὰρ τὸ ἤδη ὂν πρὸς Καλλισθένην ἐξ

τήδειος ἦν τῷ Καλλισθένει, οὐ χαλεπῶς πιστεῦσαι τὰ χείρω ὑπὲρ Καλλισθένους Ἀλέξανδρον. Ἤδη δέ τινες καὶ τάδε ἀνέγραψαν· τὸν Ἑρμόλαον προαχθέντα ἐς τοὺς Μακεδόνας ὁμολογεῖν τε ἐπιβουλεῦσαι· καὶ γὰρ οὐκ εἶναι ἔτι ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ φέρειν τὴν ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου· πάντα καταλέγοντα, τήν τε Φιλώτα οὐκ ἔνδικον τελευτὴν, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Παρμενίωνος ἔτι ἐκνομώτερον, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἀποθανόντων, καὶ τὴν Κλείτου ἐν μέθῃ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν Μηδικὴν, καὶ τὴν προσκύνησιν τὴν βουλευθεῖσαν, καὶ οὔπω πεπαυμένην, καὶ πότους τε καὶ ὕπνους τοὺς Ἀλεξάνδρου· ταῦτα οὐ φέροντα ἔτι, ἐλευθερῶσαι ἐθελῆσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας. Τοῦτον μὲν δὴ αὐτόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ξυλληφθέντας καταλευσθῆναι πρὸς τῶν παρόντων. Καλλισθένην δὲ Ἀριστόβουλος μὲν λέγει δεδεμένον ἐν πέδαις ξυμπεριάγεσθαι τῇ στρατιᾷ, ἔπειτα νόσῳ τελευτῆσαι. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου στρεβλωθέντα καὶ κρεμασθέντα ἀποθανεῖν. Οὕτως οὐδὲ οἱ πάνυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀφήγησιν, καὶ ξυγγενόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξάνδρῳ, ὑπὲρ τῶν γνωρίμων τε καὶ οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως ἐπράχθη, ξύμφωνα ἀνέγραψαν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὑπὲρ τούτων αὐτῶν ἄλλοι ἄλλως ἀφηγήσαντο· ἀλλ' ἐμοὶ ταῦτα ἀποχρῶντα ἔστω ἀναγεγραμμένα. Ταῦτα μὲν δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον πραχθέντα, ἐγὼ ἐν τοῖσδε τοῖς ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνηνεχθεῖσιν Ἀλεξάνδρῳ ἀνέγραψα, τούτοις μᾶλλόν τι οἰκεῖα ὑπολαβὼν ἐς τὴν ἀφήγησιν.

θῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης πρέσβεια, ξὺν τοῖς πρέσβεσιν, οἷς αὐτὸς ἐς Σκύθας ἔστειλεν. Ὁ μὲν δὴ τότε βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν, ὅτε οὗτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπέμποντο, τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν· ἀδελφὸς δὲ ἐκείνου ἐβασίλευεν. Ἦν δὲ ὁ νοῦς τῆς πρεσβείας, ἐθέλειν ποιεῖν πᾶν τὸ ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπαγγελλόμενον Σκύθας· καὶ δῶρα ἔφερον Ἀλεξάνδρῳ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν, ὅσα μέγιστα νομίζεται ἐν Σκύθαις· καὶ τὴν θυγατέρα ὅτι ἐθέλει Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι γυναῖκα, βεβαιότητος οὕνεκα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον φιλίας τε καὶ συμμαχίας. Εἰ δὲ ἀπαξιοῖ τὴν Σκυθῶν βασίλισσαν γῆμαι Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τῶν γε σατραπῶν τῶν τῆς Σκυθικῆς χώρας, καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνάσται κατὰ τὴν γῆν τὴν Σκυθίδα, τούτων τὰς παῖδας ἐθέλειν δοῦναι τοῖς πιστοτάτοις τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ κελεύοιτο, ὡς παρ' αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπακοῦσαι ὅσα ἐπαγγέλλοι. Ἀφίκετο δὲ ἐν τούτῳ παρ' Ἀλέξανδρον καὶ Φαρασμάνης ὁ Χωρασμίων βασιλεύς, ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις καὶ πεντακοσίοις. Ἔφασκε δὲ ὁ Φαρασμάνης, ὅμορος οἰκεῖν τῷ τε Κόλχων γένει καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς Ἀμαζόσιν, καὶ εἰ θέλοι Ἀλέξανδρος, ἐπὶ Κόλχους τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας, καταστρέψασθαι τὰ ἐπὶ τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ταύτῃ καθήκοντα γένη, ὁδῶν τε ἡγεμὼν ἔσεσθαι ἐπηγγέλλετο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ παρασκευάσειν. Τοῖς τε οὖν παρὰ τῶν Σκυθῶν ἥκουσι φιλάνθρωπα ἀποκρίνεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐς τὸν τότε καιρὸν ξύμφορα, γάμου

νέσας τε, καὶ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτὸν ξυνθέμενος, αὐτῷ μὲν τότε οὐκ ἔφη ἐν καιρῷ εἶναι ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Πόντον. Ἀρταβάζῳ δὲ τῷ Πέρσῃ, ὅτῳ τὰ Βακτρίων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, καὶ ὅσοι ἄλλοι πρόσχωροι τούτῳ σατράπαι, ξυστήσας Φαρασμάνην ἀποπέμπει ἐς τὰ ἤθη αὐτοῦ· αὐτῷ δὲ τὰ Ἰνδῶν ἔφη ἐν τῷ τότε μέλειν, τούτους γὰρ καταστρεψάμενος, πᾶσαν δὴ ἔχειν τὴν Ἀσίαν· ἐχομένης δὲ τῆς Ἀσίας, ἐπανιέναι ἂν ἐς τὴν Ἑλλάδα· ἐκεῖθεν δὲ ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου τε καὶ τῆς Προποντίδος ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ τῇ τε ναυτικῇ καὶ τῇ πεζικῇ, ἐλάσειν εἴσω τοῦ Πόντου· καὶ ἐς τότε ἠξίου ἀποθέσθαι Φαρασμάνην, ὅσα ἐν τῷ παραυτίκα ἐπηγγέλλετο. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν ᾔει αὖθις, καὶ ἐς τὴν Σογδιανὴν προχωρεῖν ἐγνώκει, ὅτι πολλοὺς τῶν Σογδιανῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγέναι ἠγγέλλετο, οὐδὲ ἐθέλειν κατακούειν τοῦ σατράπου, ὅστις αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο. Στρατοπεδεύοντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὤξῳ, οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς τῆς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου πηγὴ ὕδατος, καὶ ἄλλη ἐλαίου πηγὴ πλησίον αὐτῆς ἀνέσχε. καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι ἐπειδὴ ἐσηγγέλθη τὸ τέρας, Πτολεμαῖος Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασεν. Ἀλέξανδρος δὲ ἔθυεν ἐπὶ τῷ φάσματι, ὅσα οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. Ἀρίστανδρος δὲ, πόνων εἶναι σημεῖον τοῦ ἐλαίου τὴν πηγὴν ἔφασκεν· ἀλλὰ καὶ νίκην ἐπὶ τοῖς πόνοις σημαίνειν.

XVI. Διαβὰς οὖν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ἐς τὴν

γίαν καὶ Μελέαγρον αὐτοῦ ἐν Βάκτροις ὑπολιπόμενος, τούτοις μὲν παρήγγειλε τήν τε χώραν ἐν φυλακῇ ἔχειν, ὡς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ ταύτῃ βάρβαροι, καὶ τοὺς ἤδη ἀφεστηκότας αὐτῶν ἐξαιρεῖν· αὐτὸς δὲ ἐς πέντε μέρη διελὼν τὴν ἅμα οἱ στρατιάν, τῶν μὲν Ἡφαιστίωνα ἄρχειν ἔταξε, τῶν δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα· τοῖς τρίτοις δὲ Περδίκκαν ἐπέταξε· τῆς δὲ τετάρτης τάξεως Κοῖνος καὶ Ἀρτάβαζος ἡγοῦντο αὐτῶν· τὴν δὲ πέμπτην μοῖραν ἀναλαβὼν αὐτὸς, ἐπῄει τὴν χώραν ὡς ἐπὶ Μαράκανδα. Καὶ οἱ ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἐπῄεσαν, τοὺς μέν τινας τῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγότων βίᾳ ἐξαιροῦντες, τοὺς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ προσχωροῦντας σφίσιν ἀναλαμβάνοντες. Ὡς δὲ ξύμπασα αὐτῷ ἡ δύναμις, ἐπελθοῦσα τῶν Σογδιανῶν τῆς χώρας τὴν πολλὴν, ἐς Μαράκανδα ἀφίκετο, Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει τὰς ἐν τῇ Σογδιανῇ πόλεις συνοικίζειν· Κοῖνον δὲ καὶ Ἀρτάβαζον ὡς ἐς Σκύθας, ὅτι ἐς Σκύθας καταπεφευγέναι Σπιταμένης αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἐπιὼν τῆς Σογδιανῆς, ὅσα ἔτι πρὸς τῶν ἀφεστηκότων κατείχετο, ταῦτα οὐ χαλεπῶς ἐξῄρει. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρου ὄντος, Σπιταμένης τε καὶ σὺν αὐτῷ τῶν Σογδιανῶν τινες φυγάδων, ἐς τῶν Σκυθῶν τῶν Μασσαγετῶν καλουμένων τὴν χώραν ξυμπεφευγότες, ξυναγαγόντες τῶν Μασσαγετῶν ἱππέας ἑξακοσίους, ἀφίκοντο πρός τι φρούριον τῶν κατὰ τὴν Βακτριανὴν καὶ τῷ τε φρουράρχῳ οὐδὲν πολέμιον προσδεχομένῳ

ἐπιπεσόντες, καὶ τοῖς ξὺν ξυσίῳ τὴν φυλακὴν ἔχουσιν, τοὺς μὲν στρατιώτας διαφθείρουσι, τὸν φρούραρχον δὲ ἑλόντες εἰς φυλακὴν εἶχον· θαῤῥήσαντες δὲ ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῇ καταλήψει, ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον Ζαριάσποις πελάσαντες, τῇ μὲν πόλει προσβαλεῖν ἀπέγνωσαν, λείαν δὲ πολλὴν περιβαλλόμενοι, ἤλαυνον. Ἦσαν δὲ ἐν τοῖς Ζαριάσποις, νόσῳ ὑπολελειμμένοι, τῶν ἱππέων ἑταίρων οὐ πολλοὶ, καὶ ξὺν τούτοις Πείθων τε ὁ Σωσικλέους, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας τῆς ἐν Ζαριάσποις τεταγμένος, καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδός. Καὶ οὗτοι αἰσθόμενοι τῶν Σκυθῶν τὴν καταδρομὴν (ἤδη γὰρ ἐκ τῆς νόσου ἀναῤῥωσθέντες ὅπλα τε ἔφερον, καὶ τῶν ἵππων ἐπέβαινον) ξυναγαγόντες τούς τε μισθοφόρους ἱππέας ἐς ὀγδοήκοντα, ὅτι ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ζαριασπῶν ὑπολελειμμένοι ἦσαν, καὶ τῶν παίδων τινὰς τῶν βασιλικῶν, ἐκβοηθοῦσιν ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ προσβολῇ, οὐδὲν ὑποτοπήσασι τοῖς Σκύθαις ἐπιπεσόντες, τήν τε λείαν ξύμπασαν ἀφείλοντο αὐτοὺς, καὶ τῶν ἀγόντων τὴν λείαν οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν. Ἐπανιόντες δὲ αὐτοὶ ἀτάκτως, ἅτε οὐδενὸς ἐξηγουμένου, ἐνεδρευθέντες πρὸς Σπιταμένους καὶ τῶν Σκυθῶν, τῶν μὲν ἑταίρων ἀποβάλλουσιν ἑπτὰ, τῶν δὲ μισθοφόρων ἱππέων ἑξήκοντα· καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδὸς αὐτοῦ ἀποθνήσκει οὐ κατὰ κιθαρῳδὸν ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος. Πείθων δὲ τρωθεὶς, ζῶν λαμβάνεται πρὸς τῶν Σκυθῶν.

XVII. Καὶ ταῦτα ὡς Κρατερῷ ἐξηγγέλθη, σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας ἤλαυνεν. Οἱ δὲ ὡς ἐπύ-

ϑοντο πλησίον ἐπελαύνοντα σφίσι Κρατερὸν, ἔφευγον ἀνὰ κράτος ὡς ἐς τὴν ἐρήμην. Καὶ Κρατερὸς ἐχόμενος αὐτῶν, αὐτοῖς τε ἐκείνοις περιπίπτει οὐ πόῤῥω τῆς ἐρήμου, καὶ ἄλλοις ἱππεῦσι Μασσαγετῶν ὑπὲρ τοὺς χιλίους· καὶ μάχη γίνεται τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Σκυθῶν καρτερὰ, καὶ ἐνίκων οἱ Μακεδόνες. τῶν δε Σκυθῶν ἀπέθανον μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἱππεῖς. Οἱ δὲ ἄλλοι οὐ χαλεπῶς ἐς τὴν ἐρήμην διεσώθησαν, ὅτι ἄπορον ἦν προσωτέρω τοῖς Μακεδόσι διώκειν. Καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος Ἀρτάβαζον μὲν τῆς σατραπείας τῆς Βακτρίων ἀπαλλάττει δεηθέντα διὰ γῆρας· Ἀμύνταν δὲ τὸν Νικολάου σατράπην ἀντ᾽ αὐτοῦ καθίστησι. Κοῖνον δὲ ἀπολείπει αὐτοῦ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Μελεάγρου ἔχοντα, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ἐς τετρακοσίους, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς πάντας, καὶ τῶν Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ Ἀμύντου ἐτάχθησαν· προστάξας ἅπασιν, ἀκούειν Κοίνου, καὶ διαχειμάζειν αὐτοῦ ἐν τῇ Σογδιανῇ, τῆς τε χώρας ἕνεκα τῆς φυλακῆς, καὶ εἴπη ἄρα Σπιταμένην περιφερόμενον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐνεδρεύσαντας ξυλλαβεῖν. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν, ὡς φρουραῖς τε πάντα κατειλημμένα ἑώρων ἐκ τῶν Μακεδόνων, καὶ σφὶν ἄπορα πάντα τὰ τῆς φυγῆς ἐγίγνετο, ὡς ἐπὶ Κοῖνόν τε καὶ τὴν ξὺν τούτῳ στρατιὰν ἐτράποντο, ὡς ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀξιόμαχοι ἐσόμενοι. Ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βαγὰς, χωρίον τῆς Σογδιανῆς ὀχυρὸν, ἐν μεθορίῳ τῆς τε Σογδιανῶν γῆς καὶ τῆς Μασσαγετῶν Σκυθῶν ᾠκισμένον, ἀνα-

χιλίους συνεμβάλλειν σφίσιν ἐς τὴν Σογδιανήν. Οἱ, δὲ Σκύθαι, ὅτι ἀπορίᾳ τε πολλῇ ἔχονται, καὶ ἅμα ὅτι οὔτε πόλεις εἰσὶν αὐτοῖς, οὔτε ἑδραῖοι οἰκοῦσιν, ὡς δειμαίνειν ἂν περὶ τῶν φιλτάτων, οὐ χαλεποὶ ἀναπεισθῆναί εἰσιν ἐς ἄλλον καὶ ἄλλον πόλεμον. Ὡς δὲ Κοῖνός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἔμαθον προσιόντας τοὺς ξὺν Σπιταμένῃ ἱππέας, ἀπήντων καὶ αὐτοὶ μετὰ τῆς στρατιᾶς· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρτερὰ, καὶ νικῶσιν οἱ Μακεδόνες, ὥς τε τῶν μὲν βαρβάρων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, τῶν δὲ ξὺν Κοίνῳ ἱππεῖς μὲν ἐς εἴκοσι καὶ πέντε, πεζοὺς δὲ δώδεκα. Οἵ τε οὖν Σογδιανοὶ, οἱ ἔτι ὑπολιπόμενοι ξὺν Σπιταμένῃ, καὶ τῶν Βακτρίων πολλοὶ ἀπολείπουσιν ἐν τῇ φυγῇ Σπιταμένην· καὶ ἀφικόμενοι παρὰ Κοῖνον παρέδωσαν σφᾶς αὐτοὺς Κοίνῳ. Οἵ τε Μασσαγέται οἱ Σκύθαι κακῶς πεπραγότες, τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν ξυμπαραταξαμένων σφίσι Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν διήρπασαν· αὐτοὶ δὲ ξὺν Σπιταμένῃ ἐς τὴν ἔρημον ἔφευγον. Ὡς δὲ ἐξήγγελτο αὐτοῖς Ἀλέξανδρος ἐν ὁρμῇ ὢν ἐπὶ τὴν ἔρημον ἐλαύνειν, ἀποτεμόντες τοῦ Σπιταμένου τὴν κεφαλὴν παρὰ Ἀλέξανδρον πέμπουσιν, ὡς ἀποστρέψοντες ἀπὸ σφῶν αὐτὸν ταύτῳ τῷ ἔργῳ.

XVIII. Καὶ ἐν τούτῳ Κοῖνός τε ἐς Ναύτακα παρ' Ἀλέξανδρον ἐπανέρχεται, καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Φραταφέρνην τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην, καὶ Στασάνωρ ὁ Ἀρείων, πεπραγμένων σφίσι πάντων, ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλεξαν-

περ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος ἦν, Φραταφέρνην μὲν ἀποστέλλει ἐς Μάρδους καὶ Ταπούρους, Αὐτοφραδάτην ἐπανάξοντα τὸν σατράπην, ὅτι πολλάκις ἤδη μετάπεμπτος ἐξ Ἀλεξάνδρου γιγνόμενος, οὐχ ὑπήκουε καλοῦντι. Στασάνορα δὲ ἐς Δράγγας σατράπην ἐκπέμπει, ἐς Μήδους δὲ Ἀτροπάτην, ἐπὶ σατραπείᾳ καὶ τοῦτον τῇ Μήδων, ὅτι Ὀξοδάτης ἐθελοκακεῖν αὐτῷ ἐφαίνετο. Σταμένην δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος στέλλει, ὅτι Μαζαῖος ὁ Βαβυλώνιος ὕπαρχος τετελευτηκέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Σώπολιν δὲ καὶ Ἐπόκιλλον καὶ Μενίδαν ἐς Μακεδονίαν ἐκπέμπει, τὴν στρατιὰν τὴν ἐκ Μακεδονίας αὐτῷ ἀνάξοντας. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν, ἐς ἣν πολλοὺς μὲν τῶν Σογδιανῶν ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· καὶ ἡ Ὀξυάρτου δὲ γυνὴ τοῦ Βακτρίου, καὶ αἱ παῖδες αἱ Ὀξυάρτου ἐς τὴν πέτραν ταύτην ξυμπεφευγέναι ἐλέγοντο, Ὀξυάρτου αὐτὰς ὡς ἐς ἀνάλωτον δῆθεν τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὑπεκθεμένου· ὅτι καὶ αὐτὸς ἀφειστήκοι ἀπ' Ἀλεξάνδρου. Ταύτης γὰρ ἐξαιρεθείσης, οὐκέτι οὐδὲν ὑπολειφθήσεσθαι ἐδόκει τῶν Σογδιανῶν τοῖς νεωτερίζειν ἐθέλουσιν. Ὡς δ' ἐπέλασαν τῇ πέτρᾳ, καταλαμβάνει πάντῃ ἀπότομον ἐς τὴν προσβολήν, σιτία τε ξυγκεκομισμένους τοὺς βαρβάρους ὡς ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ χιὼν πολλὴ ἐπιπεσοῦσα τήν τε πρόσβασιν ἀπορωτέραν ἐποίει τοῖς Μακεδόσι, καὶ ἅμα ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατος τοὺς βαρβάρους διῆγεν. Ἀλλὰ καὶ ὣς προσβάλλειν ἐδόκει τῷ χωρίῳ· καὶ γὰρ

τι καὶ ὑπέρογκον ὑπὸ τῶν βαρβάρων λεχθὲν, ἐς φιλοτιμίαν ξὺν ὀργῇ ἐβεβλήκει Ἀλέξανδρον. Προκληθέντες γὰρ ἐς ξύμβασιν, καὶ προτεινομένου σφίσιν, ὅτι σώοις ὑπάρχει ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀπαλλαγῆναι, παραδοῦσι τὸ χωρίον· οἱ δὲ σὺν γέλωτι βαρβαρίζοντες, πτηνοὺς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον, οἵ τινες αὐτῷ ἐξαιρήσουσι τὸ ὄρος, ὡς τῶν γε ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεμίαν ὤραν σφίσιν οὖσαν. Ἔνθα δὴ ἐκήρυξεν Ἀλέξανδρος, τῷ μὲν πρώτῳ ἀναβάντι, δώδεκα τάλαντα εἶναι τὸ γέρας· δευτέρῳ δ᾽ ἐπὶ τούτῳ, τὰ δεύτερα, καὶ τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς, ὡς τελευταῖον εἶναι τῷ τελευταίῳ ἀνελθόντι τριακοσίους Δαρεικοὺς τὸ γέρας· καὶ τοῦτο τὸ κήρυγμα παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἄλλως τοὺς Μακεδόνας ὡρμημένους.

XIX. Ξυνταξάμενοι δὲ ὅσοι πετροβατεῖν ἐν ταῖς πολιορκίαις αὐτῶν μεμελετήκεισαν, ἐς τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν, καὶ πασσάλους μικροὺς σιδηροῦς, οἷς αἱ σκηναὶ καταπεπήγεσαν αὐτοῖς παρασκευάσαντες, τοῦ καταπηγνύναι αὐτοὺς ἔς τε τὴν χιόνα ὅπου πεπηγυῖα φανείη, καὶ εἴ που τι τῆς χώρας ἔρημον χιόνος ὑποφαίνοιτο, καὶ τούτους καλωδίοις ἐκ λίνου ἰσχυροῖς ἐκδήσαντες, τῆς νυκτὸς προὐχώρουν κατὰ τὸ ἀποτομώτατόν τε τῆς πέτρας, καὶ ταύτῃ ἀφυλακτότατον· καὶ τούτους τοὺς πασσάλους καταπηγνύντες, τοὺς μὲν εἰς τὴν γῆν ὅπου διεφαίνετο, τοὺς δὲ εἰς τῆς χιόνος ἐς τὰ μάλιστα οὐ θρυφθησόμενα, ἀνεῖλκον σφᾶς αὐτοὺς ἄλλοι ἄλλῃ τῆς πέτρας. Καὶ τούτων ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάσει διεφθάρησαν, ὥστε οὐδὲ τὰ σώματα αὐτῶν ἐς ταφὴν εὑρέθη,

ἐμπεσόντα ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς χιόνος. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀναβάντες ὑπὸ τὴν ἕω, καὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους καταλαβόντες, σινδόνας κατέσειον ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων· οὕτως αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου παρηγγελμένον. Πέμψας δὲ κήρυκα, ἐμβοῆσαι ἐκέλευσε τοῖς προφυλάσσουσι τῶν βαρβάρων, μὴ διατρίβειν ἔτι, ἀλλὰ παραδιδόναι σφᾶς· ἐξευρῆσθαι γὰρ δὴ τοὺς πτηνοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔχεσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα· καὶ ἅμα ἐδείκνυον τοὺς ὑπὲρ τῆς κορυφῆς στρατιώτας. Οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τῷ παραλόγῳ τῆς ὄψεως, καὶ πλείονάς τε ὑποτοπήσαντες εἶναι τοὺς κατέχοντας τὰ ἄκρα, καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένους, ἐνέδοσαν σφᾶς αὐτούς· οὕτω πρὸς τὴν ὄψιν ὀλίγων ἐκείνων Μακεδόνων φοβεροὶ ἐγένοντο. Ἔνθα δὴ ἄλλων τε πολλῶν γυναῖκες καὶ παῖδες ἐλήφθησαν, καὶ ἡ γυνὴ ἡ Ὀξυάρτου, καὶ αἱ παῖδες. Καὶ γὰρ ἦν Ὀξυάρτου παῖς παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου, Ῥωξάνη ὀνόματι, ἣν δὴ καλλίστην τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν λέγουσιν ὀφθῆναι οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, μετά γε τὴν γυναῖκα Δαρείου· καὶ ταύτην ἰδόντα Ἀλέξανδρον, ἐς ἔρωτα ἐλθεῖν αὐτῆς· ἐρασθέντα δὲ, οὐκ ἐθελῆσαι ὑβρίσαι καθάπερ αἰχμάλωτον, ἀλλὰ γῆμαι γὰρ οὐκ ἀπαξιῶσαι. Καὶ τοῦτο ἐγὼ Ἀλεξάνδρου ἔργον ἐπαινῶ μᾶλλόν τι ἢ μέμφομαι. Καίτοιγε τῆς Δαρείου (ἣ καλλίστη δὴ ἐλέγετο τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν) ἢ οὐκ ἦλθεν ἐς ἐπιθυμίαν, ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτοῦ ἐγένετο, νέος τε ὤν, καὶ τὰ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, ὁπότε ὑβρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὁ δὲ κατη-

διαχωρούμενος, καὶ δόξης ἅμα ἀγαθῆς οὐκ ἀτόπῳ ἐφέσει.

XX. Καὶ τοίνυν καὶ λόγος κατέχει, ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην, ἣ πρὸς Ἰσσῷ Δαρείῳ τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνέβη, ἀποδράντα ἐλθεῖν παρὰ Δαρεῖον τὸν εὐνοῦχον τὸν φύλακα αὐτῷ τῆς γυναικός· καὶ τοῦτον ὡς εἶδε Δαρεῖος, πρῶτα μὲν πυθέσθαι, εἰ ζῶσιν αὐτῷ καὶ οἱ παῖδες καὶ ἡ γυνή τε καὶ ἡ μήτηρ. Ὡς δὲ ζώσας τε ἐπύθετο, καὶ βασίλισσαι ὅτι καλοῦνται, καὶ ἡ θεραπεία ὅτι ἀμφ᾽ αὐτάς ἐστιν, ἥν τινα καὶ ἐπὶ Δαρείου ἐθεραπεύοντο, ἐπὶ τῷδε αὖ πυθέσθαι, εἰ σωφρονεῖ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἔτι· ὡς δὲ σωφρονοῦσαν ἐπύθετο, [αὖθις ἐρέσθαι], μήτι βίαιον ἐξ Ἀλεξάνδρου αὐτῇ ἐς ὕβριν ξυνέβη· καὶ τὸν εὐνοῦχον ἐπομόσαντα φάναι, Ὅτι, ὦ βασιλεῦ, οὕτω τοι ὡς ἀπέλιπες ἔχει ἡ σὴ γυνή· καὶ Ἀλέξανδρος ἀνδρῶν ἄριστός τε ἐστὶ καὶ σωφρονέστατος· ἐπὶ τοῖσδε ἀνατεῖναι Δαρεῖον ἐς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας, καὶ εὔξασθαι ὧδε· Ἀλλ᾽ ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὅτῳ ἐπιτέτραπται νέμειν τὰ βασιλέων πράγματα ἐν ἀνθρώποις, σὺ νῦν μάλιστα μὲν ἐμοὶ φύλαξον Περσῶν τε καὶ Μήδων τὴν ἀρχὴν, ὥσπεροῦν καὶ ἔδωκας. Εἰ δὲ δὴ ἐγὼ οὐκέτι σοι βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, σὺ δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Ἀλεξάνδρῳ παραδοῦναι τὸ ἐμὸν κράτος. Οὕτως οὐδὲ πρὸς τῶν πολεμίων ἄρα ἀμελεῖται, ὅσα σώφρονα ἔργα. Ὀξυάρτης δὲ ἀκούσας τοὺς παῖδας ἐχομένους, ἀκούσας δὲ καὶ ὑπὲρ Ῥωξάνης τῆς θυγατρὸς, ὅτι μέλει αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ, θαρσήσας ἀφί-

ἥπερ εἰκὸς ἐπὶ ξυντυχίᾳ τοιαύτῃ.

XXI. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς τὰ ἐν Σογδιανοῖς αὐτῷ διεπέπρακτο, ἐχομένης ἤδη τῆς πέτρας, ἐς Παραιτάκας προὐχώρει· καὶ ἐν Παραιτάκαις χωρίον τι ὀχυρὸν, ἄλλην πέτραν, κατέχειν ἐλέγοντο πολλοὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκαλεῖτο δὲ αὕτη, Χοριήνου ἡ πέτρα· καὶ ἐς αὐτὴν αὐτός τε ὁ Χοριήνης ξυμπεφεύγει, καὶ ἄλλοι τῶν ὑπάρχων οὐκ ὀλίγοι. Ἦν δὲ τὸ μὲν ὕψος τῆς πέτρας, ἐς σταδίους εἴκοσι· κύκλος δὲ, ἐς ἑξήκοντα· αὐτὴ δὲ ἀπότομος πάντοθεν· ἄνοδος δὲ ἐς αὐτὴν μία, καὶ αὕτη στενή τε καὶ οὐκ εὔπορος, οἵα δὴ παρὰ τὴν φύσιν τοῦ χωρίου πεποιημένη, ὡς χαλεπὴν εἶναι καὶ μηδενὸς εἴργοντος καὶ καθ᾽ ἕνα ἀνελθεῖν. Φάραγξ δὲ κύκλῳ περιέργει τὴν πέτραν βαθεῖα, ὥς τε ὅστις προσάξειν στρατιὰν τῇ πέτρᾳ ἔμελλε, πολὺ πρόσθεν αὐτῷ τὴν φάραγγα εἶναι χωστέον, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ ὁρμᾶσθαι προσάγοντα ἐς προσβολὴν τὸν στρατόν. Ἀλλὰ καὶ ὣς Ἀλέξανδρος ἥπτετο τοῦ ἔργου. Οὕτω πάντα ᾤετο χρῆναι βατά τε αὐτῷ καὶ ἐξαιρετέα εἶναι· ἐς τοσόνδε τόλμης τε καὶ εὐτυχίας προκεχωρήκει. Τεμὼν δὴ τὰς ἐλάτας (πολλαὶ γὰρ καὶ ὑπερύψηλοι ἐλάται ἦσαν ἐν κύκλῳ τοῦ ὄρους) κλίμακας ἐκ τούτων ἐποίει, ὡς κάθοδον εἶναι ἐς τὴν φάραγγα τῇ στρατιᾷ· οὐ γὰρ ἦν ἄλλως κατελθεῖν ἐς αὐτήν. Καὶ τὰς μὲν ἡμέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐφειστήκει τῷ ἔργῳ, τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ἔχων ἐργαζόμενον· τὰς δὲ νύκτας ἐν μέρει οἱ σωματοφύλακες αὐτῷ εἰργάζοντο, Περδίκκας τε

μέρει τῆς στρατιᾶς τριχῆ διανενεμημένῳ, ὅπερ αὐτῷ ἐς τὴν νύκτα ἐπετέτακτο. Ἤνυττον δὲ τῆς ἡμέρας οὐ πλέον ἤπερ εἴκοσι πήχεις, καὶ τῆς νυκτὸς, ὀλίγον ἀποδέον, καί τοι ξυμπάσης τῆς στρατιᾶς ἐργαζομένης· οὕτω τό τε χωρίον ἄπορον ἦν, καὶ τὸ ἔργον ἐν αὐτῷ χαλεπόν. Κατιόντες δὲ ἐς τὴν φάραγγα, πασσάλους κατεπήγνυον ἐς τὸ ὀξύτατον τῆς φάραγγος, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχύν τε καὶ ξυνοχὴν τῶν ἐπιβαλλομένων. Ἐπέβαλλον δὲ πλέγματα ἐκ λύγων, εἰς γεφύρας μάλιστα ἰδέαν· καὶ ταῦτα ξυνδοῦντες, χοῦν ἄνωθεν ἐπεφόρουν, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ γίγνεσθαι τῇ στρατιᾷ τὴν πρόσοδον τὴν πρὸς τὴν πέτραν. Οἱ δὲ βάρβαροι τὰ μὲν πρῶτα κατεφρόνουν, ὡς ἀπόρου πάντη τοῦ ἐγχειρήματος· ὡς δὲ τοξεύματα ἤδη εἰς τὴν πέτραν ἐξικνοῦντό, καὶ αὐτοὶ ἀδύνατοι ἦσαν ἄνωθεν ἐξείργειν τοὺς Μακεδόνας (ἐπεποίητο γὰρ αὐτοῖς προκαλύμματα πρὸς τὰ βέλη, ὥς τε ὑπ' αὐτοῖς ἀβλαβῶς ἐργάζεσθαι) ἐκπλαγεὶς ὁ Χοριήνης πρὸς τὰ γιγνόμενα, κήρυκα πέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, δεόμενος Ὀξυάρτην οἱ ἀναπέμψαι· καὶ πέμπει Ὀξυάρτην Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ ἀφικόμενος, πείθει Χοριήνην ἐπιτρέψαι Ἀλεξάνδρῳ αὑτόν τε καὶ τὸ χωρίον· βίᾳ μὲν γὰρ οὐδὲν ὅ, τι οὐχ ἁλωτὸν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τῇ στρατιᾷ τῇ ἐκείνου· ἐς πίστιν δὲ ἐλθόντος καὶ φιλίαν, τὴν πίστιν τε καὶ δικαιότητα μεγαλωστὶ ἐπῄνει τοῦ βασιλέως, τά τ' ἄλλα, καὶ τὸ αὑτοῦ ἐν πρώτοις ἐς βεβαίωσιν τοῦ λόγου προφέρων. Τούτοις πεισθεὶς ὁ Χοριήνης, αὐτός τ'

ἑταίρων αὐτοῦ. Ἐλθόντι δὲ Χοριήνῃ, φιλάνθρωπά τε ἀποκρινάμενος, καὶ πίστιν ἐς φιλίαν δοὺς, αὐτὸν μὲν κατέχει, πέμψαι δὲ κελεύει τῶν συγκατελθόντων τινὰς αὐτῷ ἐς τὴν πέτραν, τοὺς κελεύσοντας ἀποδοῦναι τὸ χωρίον· καὶ ἐνδίδοται ὑπὸ τῶν ξυμπεφευγότων, ὥς τε καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν ἐς πεντακοσίους, ἀνέβη κατὰ θέαν τῆς πέτρας, καὶ τοσούτου ἐδέησεν ἀνεπιεικές τι ἐς τὸν Χοριήνην ἔργον ἀποδείξασθαι, ὥς τε καὶ αὐτὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐπιτρέπει Χοριήνῃ, καὶ ὕπαρχον εἶναι ὅσων περ καὶ πρόσθεν ἔδωκε· ξυνέβη δὲ χειμῶνί τε κακοπαθῆσαι αὐτῷ τὴν στρατιὰν, πολλῆς χιόνος ἐπιπεσούσης ἐν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ ἅμα ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ἐπιέσθησαν· ἀλλὰ Χοριήνης ἐς δίμηνον σιτία ἔφη δώσειν τῇ στρατιᾷ καὶ ἔδωκε σῖτόν τε καὶ οἶνον τῶν ἐν τῇ πέτρᾳ ἀποθέτων, κρέα τε ταριχηρὰ κατὰ σκηνήν· καὶ ταῦτα δοὺς, οὐκ ἔφασκεν ἀναλῶσαι τῶν παρεσκευασμένων ἐς τὴν πολιορκίαν οὐδὲ τὴν δεκάτην μοῖραν· ἔνθεν ἐν τιμῇ μᾶλλον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἦν, ὡς οὐ πρὸς βίαν μᾶλλον ἢ κατὰ γνώμην ἐνδοὺς τὴν πέτραν.

XXII. Ταῦτα δὲ καταπραξάμενος Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἐς Βάκτρα ᾔει, Κρατερὸν δὲ τῶν ἱππέων ἑταίρων ἔχοντα ἑξακοσίους, καὶ τῶν πεζῶν τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Πολυπέρχοντος καὶ Ἀττάλου καὶ τὴν Ἀλκέτα, ἐπὶ Κατάνην τε καὶ Αὐστάνην ἐκπέμπει, οἳ δὴ μόνοι ἔτι ὑπελείποντο ἐν τῇ Παραιτακηνῶν χώρᾳ ἀφεστηκότες· καὶ μάχης γενομένης

τῇ μάχῃ· καὶ Κατάνης μὲν ἀποθνήσκει αὐτοῦ μαχόμενος· Αὐστάνης δὲ ξυλληφθεὶς ἀνήχθη παρ' Ἀλέξανδρον. Τῶν δὲ ξὺν αὐτοῖς βαρβάρων, ἱππεῖς μὲν ἀπέθανον ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· πεζοὶ δὲ, ἀμφὶ τοὺς χιλίους πεντακοσίους. Ταῦτα δὲ ὡς ἐπράχθη τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ οὗτοι ἐς Βάκτρα ᾔεσαν· καὶ ἐν Βάκτροις, τὸ ἀμφὶ Καλλισθένην τε καὶ τοὺς παῖδας πάθημα Ἀλεξάνδρῳ ξυνηνέχθη. Ἐκ Βάκτρων δὲ, ἐξήκοντος ἤδη τοῦ ἦρος, ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, προὐχώρει ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς, Ἀμύνταν ἀπολιπὼν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βακτρίων, καὶ ξὺν αὐτῷ ἱππέας μὲν τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ μυρίους. Ὑπερβαλὼν δὲ τὸν Καύκασον ἐν δέκα ἡμέραις, ἀφίκετο ἐς Ἀλεξάνδρειαν πόλιν, τὴν κτισθεῖσαν ἐν Παραπαμισάδαις, ὅτε τὸ πρῶτον ἐπὶ Βάκτρων ἐστέλλετο· καὶ τὸν μὲν ὕπαρχον, ὅς τις αὐτῷ ἐπὶ τῆς πόλεως τότε ἐτάχθη, παραλύει τῆς ἀρχῆς, ὅτι οὐ καλῶς ἐξηγεῖσθαι ἔδοξε· προσκατοικίσας δὲ καὶ ἄλλους τῶν περιοίκων τε καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, Νικάνορα μὲν, ἕνα τῶν ἑταίρων, τὴν πόλιν αὐτὴν κοσμεῖν ἐκέλευσε· σατράπην δὲ Τυριάσπην κατέστησε τῆς τε χώρας τῆς Παραπαμισαδῶν καὶ τῆς ἄλλης, ἔς τε ἐς τὸν Κωφῆνα ποταμόν. Ἀφικόμενος δ' ἐς Νίκαιαν πόλιν, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ θύσας, προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὸν Κωφῆνα, προπέμψας κήρυκα ὡς Ταξίλην τε καὶ τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κελεύσας ἀπαντᾶν, ὅπως ἂν ἑκάστοις προσχωρῇ. Καὶ Ταξίλης τε καὶ οἱ ἄλλοι

μιζόμενα κομίζοντες· καὶ τοὺς ἐλέφαντας δώσειν ἔφασκον, τοὺς παρά σφισιν ὄντας, ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. Ἔνθα δὴ διελὼν τὴν στρατιὰν, Ἡφαιστίωνα μὲν καὶ Περδίκκαν ἐκπέμπει ἐς τὴν Πευκελαῶτιν χώραν, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔχοντας τήν τε Γοργίου τάξιν, καὶ Κλείτου καὶ Μελεάγρου, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας ξύμπαντας· προστάξας τά τε κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ βίᾳ ἐξαιρεῖν, ἢ ὁμολογίᾳ παρίστασθαι· καὶ ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἀφικομένους, παρασκευάζειν ὅσα ἐς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ξύμφορα· ξὺν τούτοις δὲ καὶ Ταξίλης, καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρχοι στέλλονται. Καὶ οὗτοι ὡς ἀφίκοντο πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔπρασσον ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἦν τεταγμένα. Ἄστης δὲ, ὁ τῆς Πευκελαώτιδος χώρας ὕπαρχος, νεωτερίσας, αὐτός τε ἀπόλλυται, καὶ τὴν πόλιν προσαπώλεσεν, ἐς ἣν τινα ξυμπεφεύγει. Ἐξεῖλον γὰρ αὐτὴν ἐν τριάκοντα ἡμέραις προσκαθήμενοι οἱ ξὺν Ἡφαιστίωνι· καὶ αὐτὸς μὲν Ἄστης ἀποθνήσκει, τῆς πόλεως δὲ ἐπιμελεῖσθαι ἐτάχθη Σαγγαῖος, ὃς ἔτι πρόσθεν πεφευγὼς Ἄστην παρὰ Ταξίλην ηὐτομολήκει· καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πιστὸν πρὸς Ἀλέξανδρον.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ὅσοι μὴ ξὺν Ἡφαιστίωνι ἐτετάχατο, καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὰς τάξεις, καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, προὐχώρει ἐς τῶν Ἀσπασίων τε καὶ

καὶ τραχεῖαν, καὶ τοῦτον διαβὰς χαλεπῶς, τὸ μὲν πεζῶν πλῆθος βάδην ἕπεσθαι οἱ ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ἱππέας ξύμπαντας, καὶ τῶν πεζῶν τῶν Μακεδόνων ἐς ὀκτακοσίους ἐπιβιβάσας τῶν ἵππων ξὺν ταῖς ἀσπίσι ταῖς πεζικαῖς, σπουδῇ ἦγεν ὅτι τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας βαρβάρους ξυμπεφευγέναι ἔς τε τὰ ὄρη τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐξηγγέλλετο αὐτῷ, καὶ ἐς τὰς πόλεις ὅσαι ὀχυραὶ αὐτῶν ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι. Καὶ τούτους, τῇ πρώτῃ καθ᾽ ὁδὸν πόλει ᾠκισμένῃ προσβαλὼν, τοὺς μὲν πρὸ τῆς πόλεως τεταγμένους, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου ἐτρέψατο, καὶ κατέκλεισεν ἐς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ τιτρώσκεται βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον· τὸ δὲ τραῦμα οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἐγένετο· ὁ γὰρ θώραξ ἔσχε τὸ μὴ οὐ διαμπὰξ διὰ τοῦ ὤμου ἐλθεῖν τὸ βέλος· Καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐτρώθη, καὶ Λεοννάτος. Τότε μὲν δὴ ἵνα ἐπιμαχώτατον τοῦ τείχους ἐφαίνετο, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τῇ πόλει· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὑπὸ τὴν ἕω (διπλοῦν γὰρ τεῖχος περιβέβλητο τῇ πόλει) ἐς μὲν τὸ πρῶτον, ἅτε οὐκ ἀκριβῶς τετειχισμένον, οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες· πρὸς δὲ τῷ δευτέρῳ ὀλίγον ἀντισχόντες οἱ βάρβαροι, ὡς αἵ τε κλίμακες προσέκειντο ἤδη, καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν πάντοθεν ἐτιτρώσκοντο οἱ προμαχόμενοι, οὐκ ἔμειναν· ἀλλὰ κατὰ τὰς πύλας ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἐκπίπτουσιν ἐκ τῆς πόλεως· καὶ τούτων οἱ μὲν ἐν τῇ φυγῇ ἀποθνήσκουσιν· ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον αὐτῶν, ξύμπαντας ἀποκτείνουσιν

δὲ ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν κατασχών, Κρατερὸν μὲν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι τῶν πεζῶν καταλείπει αὐτοῦ, ἐξαιρεῖν ὅσαι ἂν ἄλλαι πόλεις μὴ ἑκοῦσαι προσχωρῶσι, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν ὅπως ξυμφορώτατόν ἐστι, πάντα διακοσμεῖν.

XXIV. Αὐτὸς δὲ ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Κοίνου τε καὶ Ἀττάλου τάξιν καὶ τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων ἐς τέσσαρας μάλιστα ἱππαρχίας καὶ τῶν ἱπποτοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Εὐάσπλα προὐχώρει, ἵνα ὁ τῶν Ἀσπασίων ὕπαρχος ἦν· καὶ διελθὼν πολλὴν ὁδὸν, δευτεραῖος ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ βάρβαροι προσάγοντα αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον, ἐμπρήσαντες τὴν πόλιν, ἔφευγον πρὸς τὰ ὄρη. Οἱ δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον εἵχοντο τῶν φευγόντων ἔς τ' ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ φόνος πολὺς γίγνεται τῶν βαρβάρων, πρὶν ἐς τὰς δυσχωρίας φθάσαι ἀπελθόντας. Τὸν δὲ ἡγεμόνα αὐτὸν τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου πρός τινι ἤδη λόφῳ ὄντα κατιδών, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἔστιν [illegible] ἀμφ' αὐτόν, ξὺν πολὺ ἐλάττοσιν αὐτὸς ὢν ὅμως [illegible]ωκεν ἔτι ἐκ τοῦ ἵππου· ὡς δὲ χαλεπὸς ὁ λόφος [illegible] ἵππῳ ἀναδραμεῖν ἦν, τοῦτον μὲν [illegible] παραδούς τινι τῶν ὑπασπιστῶν [illegible] εἶχε, πεζὸς τῷ Ἰνδῷ εἵπετο.

τοῦμπαλιν, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ξὺν αὐτῷ. Καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς τοῦ Πτολεμαίου διὰ τοῦ θώρακος παίει ἐκ χειρὸς ἐς τὸ στῆθος ξυστῷ μακρῷ, καὶ ὁ θώραξ ἔσχε τὴν πληγήν· Πτολεμαῖος δὲ τὸν μηρὸν διαμπὰξ βαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ, καταβάλλει τε καὶ σκυλεύει αὐτόν. Ὡς δὲ τὸν ἡγεμόνα σφῶν κείμενον οἱ ἀμφ' αὐτὸν εἶδον, οὗτοι μὲν οὐκέτι ἔμενον· οἱ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν αἰρόμενον τὸν νεκρὸν τοῦ ὑπάρχου ἰδόντες πρὸς τῶν πολεμίων, ἤλγησάν τε, καὶ καταδραμόντες ξυνάπτουσιν ἐπ' αὐτῷ μάχην καρτερὰν πρὸς τῷ γηλόφῳ. Ἤδη γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἀπὸ τῶν ἵππων καταβεβηκότας πεζοὺς, πρὸς τῷ γηλόφῳ ἦν. Καὶ οὗτοι ἐπιγενόμενοι μόγις ἐξέωσαν τοὺς Ἰνδοὺς ἐς τὰ ὄρη, καὶ τοῦ νεκροῦ ἐκράτησαν. Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ ὄρη Ἀλέξανδρος ἐς πόλιν κατῆλθεν, ᾗ ὄνομα ἦν Ἀριγαῖον, καὶ ταύτην καταλαμβάνει ἐμπεπρησμένην ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων, καὶ τοὺς ἀνθρώπους πεφευγότας. Ἐνταῦθα δὲ ἀφίκοντο αὐτῷ καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ, πεπραγμένων σφίσι ξυμπάντων, ὅσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτέτακτο. Ταύτην μὲν δὴ τὴν πόλιν, ὅτι ἐν ἐπικαίρῳ χωρίῳ ἐδόκει ᾠκίσθαι, ἐκτειχίσαι τε προστάσσει Κρατερῷ, καὶ ξυνοικίσαι ἐς αὐτὴν τούς τε προσχώρους, ὅσοι ἐθέλονται, καὶ εἴ δή τινες ἀπόμαχοι τῆς στρατιᾶς. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει, ἵνα ξυμπεφευγέναι ἐπυνθάνετο τοὺς πολλοὺς τῶν ταύτῃ βαρβάρων· ἐλθὼν δὲ πρός τι ὄρος, κατεστρατοπέδευσεν ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ ὄρους. Καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐκπεμ-

πλείονα ἢ ἐν τῷ Ἀλεξάνδρου στρατοπέδῳ· καὶ Ἀλέξανδρος τῷ μὲν πλήθει τῶν πυρῶν ἠπίστησεν· εἶναι δέ τι ξυνεστηκὸς τῶν ταύτῃ βαρβάρων αἰσθόμενος, μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ καταλείπει πρὸς τῷ ὄρει, ὡς εἶχ' ἐστρατοπεδευμένους· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ὅσοι ἀποχρῶντες ἐς τὰ ἀπηγγελμένα ἐφαίνοντο, ὡς πλησίον ἤδη ἀφεώρων τὰ πυρά, τριχᾷ διανέμει τὴν στρατιάν· καὶ τῷ μὲν ἑνὶ ἐπέταξε Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα, ξυντάξας αὐτῷ τήν τε Ἀττάλου καὶ τὴν Βαλάκρου τάξιν· τὴν δευτέραν δὲ μοῖραν Πτολεμαίῳ τοῦ Λάγου ἔδωκε, τῶν τε ὑπασπιστῶν τῶν βασιλικῶν τὸ τρίτον μέρος καὶ τὴν Φιλίππου καὶ Φιλώτα τάξιν καὶ δύο χιλιαρχίας τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἡμίσεας· τὴν δὲ τρίτην μοῖραν αὐτὸς ἦγεν, ἵνα οἱ πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐφαίνοντο.

XXV. Οἱ δὲ ὡς ᾔσθοντο προσάγοντας τοὺς Μακεδόνας (κατεῖχον γὰρ χωρία ὑπερδέξια, τῷ τε πλήθει σφῶν θαρσήσαντες, καὶ τῶν Μακεδόνων, ὅτι ὀλίγοι ἐφαίνοντο, καταφρονήσαντες) ἐς τὸ πεδίον ὑποκατέβησαν· καὶ μάχη γίγνεται καρτερά. Ἀλλὰ τούτους μὲν οὐ ξὺν πόνῳ ἐνίκα Ἀλέξανδρος. Οἱ δ' ἀμφὶ Πτολεμαῖον οὐκ ἐν τῷ ὁμαλῷ παρετάξαντο· ἀλλὰ γήλοφον γὰρ κατεῖχον οἱ β[illegible] ποιήσαντες τοὺς λόχους. Πτολεμαῖος [illegible] ἐπιμαχώτατον τοῦ λόφου ἐφαίνετο

ἐθέλοιεν οἱ βάρβαροι, χώραν αὐτοῖς ἐς τὴν φυγήν. Καὶ γίγνεται καὶ τούτοις μάχη καρτερὰ, τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι, καὶ ὅτι οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ πολύ δή τι ἀλκιμώτατοι τῶν προσχώρων εἰσίν. Ἐξώσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεοννάτον τῇ τρίτῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς ὡσαύτως ἔπραξαν· ἐνίκων γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς κατὰ σφᾶς. Καὶ λέγει Πτολεμαῖος ἀνθρώπους μὲν ληφθῆναι τοὺς πάντας ὑπὲρ τετρακισμυρίους, βοῶν δὲ ὑπὲρ τὰς τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας· καὶ τούτων τὰς καλλίστας ἐπιλεξάμενον Ἀλέξανδρον, ὅτι διαφέρουσαι αὐτῷ κάλλει τε καὶ μεγέθει ἐφαίνοντο, πέμψαι ἐθέλειν ἐς Μακεδονίαν, ἐργάζεσθαι τὴν χώραν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀσσακηνῶν χώραν ἦγεν· τούτους γὰρ ἐξηγγέλλετο παρεσκευάσθαι ὡς μαχουμένους, ἱππέας μὲν ἐς δισμυρίους ἔχοντας, πεζοὺς δὲ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, τριάκοντα δὲ ἐλέφαντας. Κρατερὸς μὲν δὴ ἐκτετειχικὼς ἤδη τὴν πόλιν, ἐφ᾽ ἧς τῷ οἰκισμῷ κατελέλειπτο, τούς τε βαρύτερον ὡπλισμένους τῆς στρατιᾶς Ἀλεξάνδρῳ ἦγεν, καὶ τὰς μηχανάς, εἴπου πολιορκίας δεήσειεν. Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος τούς τε ἑταίρους ἱππέας ἄγων καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς καὶ τὴν Κοίνου καὶ Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς χιλίους καὶ τοὺς τοξότας, ᾔει ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀσσακηνούς. Ἦγε δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐπώνυμον τῆς χώρας τὸν Γουραῖον χαλεπῶς διέβη, διὰ βαθύτητά

μάχης, ἐγκλίναντες ἔφευγον ἐς τὴν πόλιν·
θανον μὲν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς διακοσίους·
ποὶ ἐς τὰ τείχη κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀλ
προσῆγε τῷ τείχει τὴν φάλαγγα, καὶ ἐντε
ξεύεται ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὸ σφυρὸν οὐ
ἐπαγαγὼν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ ὑστεραίᾳ τῶν
χῶν τι εὐμαρῶς κατέσεισε· βιαζομένους
τοὺς Μακεδόνας, ᾗ παρέῤῥηκτο τοῦ τείχ
ἀτόλμως οἱ Ἰνδοὶ ἠμύνοντο· ὥς τε ταύτ
ἡμέρᾳ ἀνεκαλέσατο τὴν στρατιάν· τῇ δ'
τῶν Μακεδόνων αὐτῶν ἡ προσβολὴ καρτερα
νετο, καὶ πύργος ἐπήχθη ξύλινος τοῖς τείχε
ἐκτοξεύσαντες οἱ τοξόται καὶ βέλη ἀπὸ μηχα
μενα, ἀνέστελλον ἐπὶ πολὺ τοὺς Ἰνδούς.
ὣς βιάσασθαι εἴσω τοῦ τείχους οἷοί τε ἐγέ
δὲ τρίτῃ προσαγαγὼν αὖθις τὴν φάλαγγα
μηχανῆς γέφυραν ἐπιβαλὼν τοῦ τείχους, ᾗ
γὸς ἦν, ταύτῃ ἐπῆγε τοὺς ὑπασπιστάς, οἵ
καὶ Τύρον ὡσαύτως ἐξεῖλον. Πολλῶν δὲ
θυμίας ὠθουμένων, ἄχθος λαβοῦσα μεῖζο
ρα κατεῤῥάγη, καὶ πίπτουσι ξὺν αὐτῇ οἱ
νες· οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γιγνόμεν
τε ξὺν βοῇ ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τοξεύμασι,
ὅτῳ τις μετὰ χεῖρας ἔχων ἐτύγχανεν, ἢ
τῷ τότε ἔλαβεν, ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Μακε
δὲ καὶ κατὰ θύρας, αἵ τινες αὐτοῖς κατ
πύργια μικραὶ ἦσαν, ἐκθέοντες, ἐκ χει
τεταραγμένους.

O 2

στρατόπεδον· καὶ τῇ τετάρτῃ ὡσαύτως ἀπ' ἄλλης μηχανῆς ἄλλη ἐπιβάθρα αὐτῷ προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος. Καὶ οἱ Ἰνδοὶ, τέως μὲν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν τοῦ χωρίου περιῆν, ἀπεμάχοντο καρτερῶς· ὡς δὲ βέλει ἀπὸ μηχανῆς τυπεὶς ἀποθνήσκει ἐκεῖνος, αὐτῶν τε οἱ μέν τινες πεπτωκότες ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ, οἱ πολλοὶ δὲ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν, ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Ἀλέξανδρον. Τῷ δὲ ἀσμένῳ γίνεται ἄνδρας ἀγαθοὺς διασῶσαι· καὶ ξυμβαίνει ἐπὶ τῷδε Ἀλέξανδρος τοῖς μισθοφόροις Ἰνδοῖς, ὡς καταταχθέντες ἐς τὴν ἄλλην στρατιὰν ξὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι. Οἱ μὲν δὴ ἐξῆλθον ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ κατεστρατοπέδευσαν κατὰ σφᾶς ἐπὶ γηλόφῳ, ὃς ἦν ἀντίῤῥοπος τοῦ τῶν Μακεδόνων στρατοπέδου· νυκτὸς δὲ ἐπενόουν δρασμῷ διαχρησάμενοι ἐς τὰ σφέτερα ἤθη ἀπαναστῆναι, οὐκ ἐθέλοντες ἐναντία αἴρεσθαι τοῖς ἄλλοις Ἰνδοῖς ὅπλα. Καὶ ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, περιστήσας τῆς νυκτὸς τῷ γηλόφῳ τὴν στρατιὰν πᾶσαν, κατακόπτει τοὺς Ἰνδοὺς ἐν μέσῳ ἀπολαβών· τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατακράτος, ἐρημωθεῖσαν τῶν προμαχομένων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀσσακήνου καὶ τὴν παῖδα ἔλαβεν· ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. Ἔνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα ἐκπέμπει, γνώμην ποιησάμενος, ὅτι μαθόντες τῶν Μασσάγων τὴν ἅλωσιν ἐνδώσουσι σφᾶς αὐ-

ἱππάρχην ἐπὶ Ὦρα στέλλει, ἄλλην πόλιν· π
λας περιτειχίζειν τὴν πόλιν, ἔς τ' ἂν ἀφίκητ
Καὶ γίγνεται ἐκδρομὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως
ἀμφὶ Ἀλκέταν. Οὐ χαλεπῶς δὲ τρεψάμενι
οἱ Μακεδόνες εἴσω τοῦ τείχους ἐς τὴν πό
στρέφουσι. Καὶ Κοίνῳ οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν
ζίροις, ἀλλὰ πιστεύοντες γὰρ τοῦ χωρίου
τητι (ὅτι ὑπερύψηλόν τε ἦν καὶ πάντη ἀκ
τειχισμένον) οὐδὲν ξυμβατικὸν ἐνεδίδοσαν.
μαθὼν Ἀλέξανδρος, ὥρμητο μὲν ὡς ἐπὶ
γνοὺς δὲ, ὅτι τῶν προσοίκων τινὲς βαρβάρ
ναι ἐς τὰ Ὦρα τὴν πόλιν λαθόντες μέλλοι
Ἀβισάρου ἐπὶ τῷδε ἐσταλμένοι, ἐπὶ τὰ Ὦρ
ἦγε. Κοῖνον δὲ ἐπιτειχίσαι τῇ πόλει τῶ
καρτερόν τι χωρίον προσέταξε, καὶ ἐν τοί
κὴν καταλιπόντα ἀποχρῶσαν, ὡς μὴ ἄδει
ἐν τῇ πόλει χρῆσθαι τῇ χώρᾳ, αὐτὸν ἄ
στρατιᾶς τὴν λοιπὴν παρ' αὐτὸν ἰέναι.
τῶν Βαζίρων, ὡς εἶδον ἀπιόντα ξὺν τῷ π
στρατιᾶς τὸν Κοῖνον, καταφρονήσαντες τ
δόνων, ὡς οὐ γενομένων ἂν σφίσιν ἀξιομά
θέουσιν ἐς τὸ πεδίον· καὶ γίγνεται αὐ
καρτερά· καὶ ἐν ταύτῃ πίπτουσι μὲν τῶν
ἐς πεντακοσίους, ἐλήφθησαν δὲ ζῶντες
ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ πόλει ξυ
βεβαιότερον ἤδη εἴργοντο τῆς χώρας ὑπὸ τ
ἐπιτειχίσματος. Καὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῶν Ὤ
λιορκία οὐ χαλεπὴ ἐγένετο· ἀλλ' εὐθὺς

ἐπὶ τῇ χώρᾳ· τὰ Βάζιρα δὲ πόλιν ἐξετείχισ
οἱ ἀμφὶ Ἡφαιστίωνά τε καὶ Περδίκκαν ἄλλ
ἐκτειχίσαντες (Ὀροβάτις ὄνομα τῇ πόλει
φρουρὰν καταλιπόντες, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν
ᾔεσαν· ὡς δ' ἀφίκοντο, ἔπρασσον ἤδη ὅ
ζεῦξαι τὸν Ἰνδὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτ
ξανδρος δὲ τῆς μὲν χώρας τῆς ἐπὶ τάδε το
ποταμοῦ σατράπην κατέστησε Νικάνορα,
ρων· αὐτὸς δὲ τὰ μὲν πρῶτα ὡς ἐπὶ τὸν Ἰ
ταμὸν ἦγε, καὶ πόλιν τε Πευκελαῶτιν οὐ π
Ἰνδοῦ ᾠκισμένην ὁμολογίᾳ παρεστήσατο, κ
τῇ φρουρὰν καταστήσας τῶν Μακεδόνων,
λιππον ἐπὶ τῇ φρουρᾷ ἡγεμόνα. Ὁ δὲ
προσηγάγετο μικρὰ πολίσματα πρὸς τῷ Ἰ
μῷ ᾠκισμένα· ξυνείποντο δὲ αὐτῷ Κωφα
Ἀσσαγέτης, οἱ ὕπαρχοι τῆς χώρας. Ἀφι
ἐς Ἐμβόλιμα πόλιν, ἣ ξύνεγγυς τῆς πέτρα
νου ᾠκεῖτο, Κρατερὸν μὲν ξὺν μέρει τῆ
καταλείπει αὐτοῦ, σῖτόν τε ἐς τὴν πόλιν ὡ
ξυνάγειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς χρόνιον τριβ
τεῦθεν ὁρμωμένους τοὺς Μακεδόνας χρον
κίᾳ ἐκτρυχῶσαι τοὺς κατέχοντας τὴν πέ
ἐξ ἐφόδου ληφθείη. Αὐτὸς δὲ τοὺς τοξ
βὼν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνο
ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος ἐπιλέξας τοὺς κ
τε καὶ ἅμα εὐοπλοτάτους, καὶ τῶν ἑται
ἐς διακοσίους, καὶ ἱπποτοξότας ἐς ἑκατὸ
τῇ πέτρᾳ· καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ κα

φρύγανα τὸν Ἰνδὸν, ἵνα ἐγεγράπτο· ἐπειδὰν
προσβάλῃ τῇ πέτρᾳ, τὸν δὲ ἐπιέναι τοῖς βασ
κατὰ τὸ ὄρος, μηδ' ἀγαπᾷν ἐν φυλακῇ ἔχο
χωρίον, ὡς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένους τοὺς
ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. Καὶ αὐτὸς ἅμα τῇ
ἄρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, προσῆγε τὴν στ
κατὰ τὴν πρόσβασιν, ᾗ Πτολεμαῖος λαθὼν
γνώμην ποιούμενος, ὡς εἰ ταύτῃ βιασάμενος
ξοι τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον, οὐ χαλεπὸν ἔτι ἐσ
αὐτῷ τὸ ἔργον. Καὶ ξυνέβη οὕτως. Ἔς τε μ
ἐπὶ μεσημβρίαν ξυνειστήκει καρτερὰ μάχη
Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Μακεδόσιν, τῶν μὲν ἐκβιαζ
ἐς τὴν πρόσβασιν, τῶν δὲ βαλλόντων ἀνιόντ
δὲ οὐκ ἀνῆεσαν οἱ Μακεδόνες, ἄλλοι ἐπ' ἄλλ
ὄντες, οἱ δὲ πρόσθεν ἀναπαυόμενοι, μόγις
δείλην ἐκράτησαν τῆς παρόδου, καὶ ξυνέμιξ
ξὺν Πτολεμαίῳ. Ἐκεῖθεν δὲ ὁμοῦ ἤδη γεν
στρατιὰ πᾶσα, ἐπῆγετο αὖθις ὡς ἐπ' αὐτὴν
τραν· ἀλλὰ γὰρ ἔτι ἄπορος ἦν αὕτη ἡ πρ
Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος γ
ὑπὸ δὲ τὴν ἕω παραγγέλλει στρατιώτῃ ἑκάσ
πτειν χάρακας ἑκατὸν κατ' ἄνδρα· καὶ οὕτο
μένοι ἦσαν, καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν, ἀρξάμενος
κορυφῆς τοῦ λόφου, ἵνα ἐστρατοπεδευκότ
ὡς ἐπὶ τὴν πέτραν χῶμα μέγα, ἔνθεν τοξεύ
ἂν ἐξικνεῖσθαι ἐς τοὺς προμαχομένους δυνα
ἐφαίνετο, καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἀφιέμε
ἐχώννυεν αὐτὸ πᾶς τις ἀντιλαμβανόμενος το

XXX. Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὡς ἐπὶ σταδι[...]
ἔχωσεν αὐτῷ ὁ στρατός. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, [...] τε σφενδονῶντες ἐς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκ τοῦ ἤδη κεχωσμ[...]νου, καὶ ἀπὸ τῶν μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα ἀνέστελ[...] τῶν Ἰνδῶν τὰς ἐκδρομὰς, τὰς ἐπὶ τοὺς χωννύοντ[...] Καὶ ἐχώννυτο αὐτῷ ἐς τρεῖς ἡμέρας ξυνεχῶς τὰ χ[...]ρία. Τῇ τετάρτῃ δὲ βιασάμενοι τῶν Μακεδόν[...] οὐ πολλοὶ κατέσχον ὀλίγον γήλοφον ἰσόπεδον τῇ π[...]τρᾳ· καὶ Ἀλέξανδρος, οὐδέν τι ἐλιννύων, ἐπῆγε [...] χῶμα, ξυνάψαι ἐθέλων τὸ χωννύμενον τῷ γηλόφ[...] ὅν τινα οἱ ὀλίγοι αὐτῷ ἤδη κατεῖχον. Οἱ δ' Ἰνδ[...] πρός τε τὴν ἀδιήγητον τόλμαν τῶν ἐς τὸν γήλοφ[...] βιασαμένων Μακεδόνων ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ χῶμ[...] ξυναπτὸν ἤδη ὁρῶντες, τοῦ μὲν ἀπομάχεσθαι ἔ[...] ἀπείχοντο· πέμψαντες δὲ κήρυκας σφῶν παρ' Ἀλ[...]ξανδρον, ἐθέλειν ἔφασκον ἐνδοῦναι τὴν πέτραν, [...] σφίσιν σπένδοιτο. Γνώμην δὲ πεποίηντο ἐν τῷ ἐ[...] διαμέλλοντι τῶν σπονδῶν διαγαγόντες τὴν ἡμέραν [...] νυκτὸς ὡς ἕκαστοι διασκεδάννυσθαι ἐπὶ τὰ σφέτερ[...] ἤθη. Καὶ τοῦτο ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, ἐνδίδωσι[...] αὐτοῖς χρόνον τε ἐς τὴν ἀποχώρησιν, καὶ τῆς φυλα[...]κῆς τὴν κύκλωσιν τὴν πάντῃ ἀφελεῖν. Καὶ αὐτὸ[...] ἔμενεν, ἔς τε ἤρξαντο τῆς ἀποχωρήσεως· καὶ ἐν τού[...]τῳ ἀναλαβὼν τῶν σωματοφυλάκων καὶ τῶν ὑπασπ[...]στῶν ἐς ἑπτακοσίους, κατὰ τὸ ἐκλελειμμένον τῆς π[...]τρας ἀνέρχεται ἐς αὐτὴν πρῶτος, καὶ οἱ Μακεδό[...]

ἐπὶ τοὺς ἀποχωροῦντας τῶν βαρβάρων τραπό
ἀπὸ ξυνθήματος, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τῇ
ἀπέκτειναν· οἱ δὲ καὶ πεφοβημένως ἀποχωροῖ
κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες σφᾶς, ἀπέθανον·
τά τε Ἀλεξάνδρῳ ἡ πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἄπορο
νομένη· καὶ ἔθυεν ἐπ' αὐτῇ Ἀλέξανδρος, καὶ
σκευάσας φρούριον, παραδοὺς Σισικόττῳ ἐπι
σθαι τῆς φρουρᾶς, ὃς ἐξ Ἰνδῶν μὲν πάλαι ἠυ
λήκει ἐς Βάκτρα παρὰ Βῆσσον, Ἀλεξάνδρου
τασχόντος τὴν χώραν τὴν Βακτρίαν ξυνεστράτ
αὐτῷ καὶ πιστὸς ἐς τὰ μάλιστα ἐφαίνετο. Αἰ
ἐκ τῆς πέτρας, ἐς τὴν τῶν Ἀσσακανῶν χώραν ἐ
λει. Τὸν γὰρ ἀδελφὸν Ἀσσακάνου ἐξηγγέλλετ
τε ἐλέφαντας ἔχοντα καὶ τῶν προσχώρων βαρ
πολλοὺς ξυμπεφευγέναι ἐς τὰ ταύτῃ ὄρη. Κα
κόμενος εἰς Δύρτα πόλιν, τῶν μὲν ἐνοικούντ
δένα καταλαμβάνει, οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ πρὸς
λει· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, Νέαρχόν τε καὶ Ἀ
τοὺς χιλιάρχους τῶν ὑπασπιστῶν ἐκπέμπει· κ
άρχῳ μὲν τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ψιλοὺς ἄγε
κεν. Ἀντιόχῳ δὲ τήν τε αὐτοῦ χιλιαρχίαν,
ἐπὶ ταύτῃ ἄλλας. Ἐστέλλοντο δὲ τά τε χωρί
ψόμενοι, καὶ εἴ που τινὰς τῶν βαρβάρων ξυλ
ἐς ἔλεγχον τῶν κατὰ τὴν χώραν τῶν τε ἄλλ
μάλιστα δὴ τὰ ἀμφὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔμελε
μαθεῖν. Αὐτὸς δ' ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποτα
ἦγε, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὡδοποιεῖτο πρόσα
ἄπορα ἄλλως ὄντα τὰ ταύτῃ χωρία. Ἐνταῦ

κατέλιπον νέμεσθαι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ
τούτους ἡγήσασθαί οἱ τὴν ὁδὸν ἐκέλευσεν ὡς
τοὺς ἐλέφαντας. Εἰσὶ δ' Ἰνδῶν πολλοὶ κυνηγέ
τῶν ἐλεφάντων, καὶ τούτους σπουδῇ ἀμφ' αὐτὸν
χεν Ἀλέξανδρος, καὶ τότε ἐθήρα ξὺν τούτοις τ
ἐλέφαντας· καὶ δύο μὲν αὐτῶν ἀπόλλυνται, κα
κρημνοῦ σφᾶς ῥίψαντες ἐν τῇ διώξει· οἱ δὲ ἄλ
ξυλληφθέντες, ἔφερόν τε τοὺς ἀναβάτας, καὶ
στρατιᾷ ξυνετάσσοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὕλη ἐργασι
ἐνέτυχε παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ αὕτη ἐκόπη αἱ
ὑπὸ τῆς στρατιᾶς, καὶ ναῦς ἐποιήθησαν, καὶ αὗ
κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤγοντο ὡς ἐπὶ γέφυραν,
τινα Ἡφαιστίων καὶ Περδίκκας αὐτῷ ἐξῳκοδομηκ
τες πάλαι ἦσαν.

Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι τῷ
τε δὴ ἐς τὴν σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου τοὺς πρέσβεις,
καὶ καταλαβεῖν καθήμενον κεκονιμένον ἐκ τῆς ὁδοῦ,
ξὺν τοῖς ὅπλοις τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τὸ κράνος αὐτῷ
περικείμενον, καὶ τὸ δόρυ ἔχοντα, θαμβῆσαι ἰδόν-
τας τὴν ὄψιν, καὶ πεσόντας ἐς γῆν ἐπιπολὺ σιγὴν
ἔχειν· ὡς δ' ἐξανέστησέ τε αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, καὶ
θαῤῥεῖν ἐκέλευσε, τότε δὴ τὸν Ἄκουφιν ἀρξάμενον
λέγειν ὧδε· Ὦ βασιλεῦ, δέονταί σου Νυσαῖοι, ἐᾶ-
σαι σφᾶς ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους, αἰδοῖ τοῦ
Διονύσου. Διόνυσος γὰρ ἐπειδὴ χειρωσάμενος τ
Ἰνδῶν ἔθνος, ἐπὶ θάλασσαν ὀπίσω κατῄει τὴν Ἑλ
ληνικὴν, ἐκ τῶν ἀπομάχων στρατιωτῶν, οἳ δὴ αὐτ
καὶ Βάκχοι ἦσαν, κτίζει τὴν πόλιν τήνδε, μνημόσυ
νον τῆς αὐτοῦ πλάνης τε καὶ νίκης τοῖς ἔπειτα ἐσό
μενον· καθάπερουν καὶ σὺ αὐτὸς Ἀλεξάνδρειάν τ
ἔκτισας τὴν πρὸς Καυκάσῳ ὄρει, καὶ ἄλλην Ἀλεξάν
δρειαν ἐν τῇ Αἰγυπτίων γῇ, καὶ ἄλλας πολλὰς τα
μὲν ἔκτισας ἤδη, τὰς δὲ καὶ κτίσεις ἀνὰ χρόνον, οἷ
δὴ πλείονα Διονύσου ἔργα ἀποδειξάμενος. Νῦσα
τε οὖν ἐκάλεσε τὴν πόλιν ὁ Διόνυσος ἐπὶ τῆς τροφ
τῆς Νύσης, καὶ τὴν χώραν Νυσαίαν· τὸ δ' ὄρος
τι περ πλησίον ἐστὶ τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο Μηρ
ἐπωνόμασε Διόνυσος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον ἐν
ρῷ τῷ τοῦ Διὸς ηὐξήθη. Καὶ ἐκ τούτου ἐλευθέ
τε οἰκοῦμεν τὴν Νύσαν, καὶ αὐτοὶ αὐτόνομοι,
ἐν κόσμῳ πολιτεύοντες· τῆς δ' ἐκ Διονύσου

οὐκ ἄλλη τῆς Ἰνδῶν γῆς φυόμενος, παρ' ἡμῖν ς

II. Καὶ ταῦτα πάντα Ἀλεξάνδρῳ πρὸς ἐγίγνετο ἀκούειν, καὶ ἤθελε πιστὰ εἶναι τὰ ὑπ Διονύσου τῆς πλάνης μυθευόμενα· καὶ κτίσμ Διονύσου τὴν Νῦσαν ἤθελεν, ὡς ἤδη τε ἥκειν ἔνθα ἦλθε Διόνυσος, καὶ ἐπέκεινα ἐλθεῖν Διο οὐδ' ἂν Μακεδόνας τὸ πρόσω ἀπαξιῶσαι συμ οἱ ἔτι κατὰ ζῆλον τῶν Διονύσου ἔργων· κα σιν ἐλευθέρους τε εἶναι τοὺς οἰκήτορας τῆς καὶ αὐτονόμους. Ὡς δὲ καὶ τοὺς νόμους ἐ αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς τῶν ἀρίστων τὸ πολίτευ ται, ταῦτά τε ἐπήνεσε, καὶ ἠξίωσε τῶν τε ἱπ ξυμπέμψαι ἐς τριακοσίους, καὶ τῶν προεστώ πολιτεύματος (ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τριακόσιοι) τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος· Ἄκουφιν δὲ εἶ ἐπιλεγόμενον, ὅντινα καὶ ὕπαρχον τῆς χώ Νυσαίας κατέστησεν αὐτός. Τὸν δὲ Ἄκουφι ἀκούσαντα ἐπιμειδιάσαι λέγεται τῷ λόγῳ· κ ξανδρον ἐρέσθαι, ἐφ' ὅτῳ ἐγέλασεν· ἀποκρι δ' Ἄκουφιν· Καὶ πῶς ἄν, ὦ βασιλεῦ, μί ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐρημωθεῖσα, ἔτι κα λιτεύοιτο· ἀλλὰ σύ, εἴ σοι μέλει Νυσαίων, πέας μὲν ἄγεσθαι τοὺς τριακοσίους, καὶ ἔτι πλείονας· ἀντὶ δ' ἑκατόν, οὓς τινας τοὺς ἀ ἐπιλέξαι σὺ κελεύεις, διπλασίους τῶν ἄλλων κῶν ἄγεσθαι, ἵνα σοι καὶ αὖθις ἀφικομέ ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ κόσμῳ φανείη ἡ πόλις. λέγοντα (λέγειν γὰρ δόξαι φρόνιμα) πεῖσαι

ραπαμισάδαις τοὺς Μακεδόνας, καί τινα μῦθ
χώριον ἀκούσαντας, ἢ καὶ αὐτοὺς ξυνθέντας
σαι, ὅτι τοῦτο ἄρα ἦν τοῦ Προμηθέως τὸ
ἵνα ἐδέδετο· καὶ ὁ ἀετὸς ὅτι ἐκεῖσε ἐφοίτα,
μενος τῶν σπλάγχνων τοῦ Προμηθέως· καὶ
κλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικόμενος, τόν τε ἀετὸν ἀπ
καὶ τὸν Προμηθέα τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε·
Καύκασον τὸ ὄρος ἐκ τοῦ Πόντου ἐς τὰ πρὸς
ρη τῆς γῆς καὶ τὴν Παραπαμισάδα χώραν,
Ἰνδοὺς μετάγειν τῷ λόγῳ τοὺς Μακεδόνας,
πάμισον ὄντα τὸ ὄρος αὐτοὺς καλοῦντας Και
τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Κα
ἄρα ἐλθόντα Ἀλέξανδρον· ἔν τε αὐτῇ τῇ Ἰ
βοῦς ἰδόντας ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον, τεκμηρι
ἐπὶ τῷδε, ὅτι Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο.
δὲ καὶ ὑπὲρ Διονύσου τῆς πλάνης ἀπιστεῖ
σθένης· ἐμοὶ δ' ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ
λόγοι. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν
ποταμὸν, καταλαμβάνει γέφυράν τε ἐπ' αὐτῷ
ημένην πρὸς Ἡφαιστίωνος, καὶ πλοῖα πολ
σμικρότερα, δύο δὲ τριακοντόρους, καὶ παρ
λου τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα ἀργυρίου μὲν τ
ἐς διακόσια, ἱερεῖα δὲ βοῦς μὲν τρισχιλίους,
τα δὲ ὑπὲρ μύρια, ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντ
ἱππεῖς δὲ ἑπτακόσιοι αὐτῶν Ἰνδῶν ἐς ξυμ
παρὰ Ταξίλου ἧκον· καὶ τὴν πόλιν Τάξιλ
μεγίστην μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑ
ὅτι αὐτῷ Ταξίλης ἐνδίδωσιν. Ἐνταῦθα θύ

τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέρει, οὔτε ἰχ
κήτη ὅσα ἢ οἷα ὁ Ἰνδὸς, ἢ ὁ Ὑδάσπης, ἢ ὁ Ι
ἢ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν, οὐδὲ τοὺς
κας, τοὺς τὸν χρυσὸν σφίσιν ἐργαζομένους
τοὺς γρῦπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ ὅσα ἄλλα ἐς
νῇ μᾶλλόν τι πεποίηται, ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν
ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα ἂν ἄτοπα ψεύσωντα
ἐξελεγχθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. Ἀλλὰ Ἀλέξ
γὰρ καὶ οἱ ξὺν τούτῳ στρατεύσαντες τὰ πολ
λεγξαν, ὅσα γε μὴ καὶ αὐτῶν ἔστιν οἳ ἐψεί
Ἀχρύσους τε εἶναι Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν, ὅσους
Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε (πολλοὺς δ
θε) καὶ ἥκιστα χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν
μεγάλους μὲν τὰ σώματα, οἵους μεγίστους τῶ
τὴν Ἀσίαν, πενταπήχεις τοὺς πολλοὺς, ἢ
ἀποδέοντας· καὶ μελαντέρους τῶν ἄλλων ἀνθ
πλὴν Αἰθιόπων, καὶ τὰ πολέμια πολύ τι γεν
τους, τῶν γε δὴ τότε ἐποίκων τῆς Ἀσίας.
Περσῶν τῶν πάλαι, ξὺν οἷς ὁρμηθεὶς ὁ Κ
Καμβύσου Μήδους τε τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας
το, καὶ ἄλλα ἔθνη τὰ μὲν κατεστρέψατο,
προσχωρήσαντά οἱ ἑκόντα κατέσχεν, οὐκ ἔχ
κῶς ὥς γε δὴ πρὸς τὰ Ἰνδῶν ξυμβαλεῖν· καὶ
Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν, καὶ χώρας τ
οἰκήτορες, καὶ νόμιμα σφίσιν ἦν, οἷα ἐγγύτ
ναι τῇ Λακωνικῇ παιδεύσει· τὸ δὲ τραῦμα τ
μενον Πέρσαις ἐν τῇ Σκυθικῇ γῇ, οὐδὲ το
ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, πότερα δυσχωρίαις ξυν

P 2

καὶ ὑπὲρ Ἰνδῶν ἰδίᾳ μοι γεγράψεται
πιστότατα ἐς ἀφήγησιν οἵ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ σ
τεύσαντες, καὶ ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θα
σης τὸ κατ' Ἰνδοὺς Νέαρχος, ἐπὶ δὲ ὅσα Μεγα
νης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἄνδρε ξυνεγρ
την· καὶ νόμιμα ἅττα Ἰνδοῖς ἐστι, καὶ εἰ δή
ἄτοπα ζῶα αὐτόθι φύεται, καὶ τὸν παράπλου
τὸν τῆς ἔξω θαλάσσης. Νῦν δ' ὅσον ἐς τὰ Ἀλ
δρου ἔργα ἀποχρῶν ἐφαίνετο, τοσόνδε μοι ἀ
γράφθω· τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος ἀπείργειν τὴν Ἀ
ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ Μυκάλης τοῦ καταντικρὺ Σ
τῆς νήσου ὄρους, ἀποτεμνόμενον δὲ τήν τε Πα
λων καὶ Κιλίκων γῆν, ἔνθεν μὲν ὡς ἐς Ἀρμενίω
ρήκειν· ἀπὸ δ' Ἀρμενίων ὡς ἐπὶ Μηδίαν παρὰ
θυαίους τε καὶ Χωρασμίους· κατὰ δὲ Βακτ
ξυμβάλλειν τῷ Παραπαμίσῳ ὄρει, ὃ δὴ Καυκ
ἐκάλουν οἱ Ἀλεξάνδρῳ ξυστρατεύσαντες Μακε
[ὡς μὲν λέγεται] τὰ Ἀλεξάνδρου αὔξοντες, ὅτι δὴ
ἐπέκεινα ἄρα τοῦ Καυκάσου κρατῶν τοῖς ὅπλοι
θεν Ἀλέξανδρος· τυχὸν δὲ καὶ ξυνεχὲς τυγχάν
οὗτο τὸ ὄρος τῷ ἄλλῳ Σκυθικῷ Καυκάσῳ, κα
περοῦν αὐτῷ τούτῳ ὁ Ταῦρος· καὶ ἐμοὶ αὐτῷ
τερόν ποτε ἐπὶ τῷδε λέλεκται Καύκασος τὸ ὄρος
το, καὶ ὕστερον τῷδε τῷ ὀνόματι κληθήσεται·)
δὲ Καύκασον τοῦτον καθήκειν ἔς τε ἐπὶ μεγάλη
πρὸς ἕω τε καὶ Ἰνδοὺς θάλασσαν. Τοὺς οὖν
μοὺς, ὅσοι κατὰ τὴν Ἀσίαν λόγου ἄξιοι, ἐκ τοῦ

ρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου ἀνίσχοντας, τοὺς ἐπ᾽ ἄρκτον τετραμμένον ἔχειν τὸ ὕδωρ, καὶ τοὺς μὲν ἐς τὴν λίμνην ἐκδιδόναι τὴν Μαιῶτι δ᾽ ἐς τὴν Ὑρκανίαν καλουμένην θάλασσαν, κ την κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης· ὡς ἐπὶ νότον ἄνεμον, τὸν Εὐφράτην τε εἶναι Τίγρητα, καὶ τὸν Ἰνδόν τε, καὶ τὸν Ὑδάσπ Ἀκεσίνην, καὶ Ὑδραώτην, καὶ Ὕφασιν, καὶ μέσῳ τούτων τε καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐς σαν καὶ οὗτοι ἐσβάλλουσιν· ἢ εἰς τενάγη ἀν νοι ἀφανίζονται, καθάπερ ὁ Εὐφράτης π ἀφανίζεται.

VI. Ὅτῳ δὴ τὰ τῆς Ἀσίας ὧδε ἔχει, ὡς π Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου τέμνεσθαι ἀ μου ζεφύρου, ὡς ἐς ἀπηλιώτην ἄνεμον τὴν τούτῳ δύο μὲν αὗται μέγισται πρὸς αὐτοῦ τ ρου τῆς Ἀσίας μοῖραι γίγνονται, ἡ μὲν ἐς βρίην τε καὶ πρὸς νότον ἄνεμον τοῦ Ταύρο μένη, ἡ δὲ ἐπ᾽ ἄρκτον τε καὶ ἄνεμον βορρᾶ δὲ ὡς ἐπὶ νότον Ἀσίας τετραχῆ αὖ τεμνομένη στην μὲν μοῖραν τῶν Ἰνδῶν γῆν ποιεῖ Ἐρατ τε καὶ Μεγασθένης, ὃς ξυνῆν μὲν Σιβυρτίῳ τράπῃ τῆς Ἀραχωσίας· πολλάκις δὲ λέγει ἀφ παρὰ Σανδράκοττον τὸν Ἰνδῶν βασιλέα· ἐ δὲ ὅσην ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀπείργει ὡς π ἡμετέραν θάλασσαν· δύο δὲ αἱ μεταξὺ Ε τε ποταμοῦ καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἀπειργόμεναι, αἱ τεθεῖσαι μόλις ἄξιαι τῇ Ἰνδῶν γῇ ξυμβαλεῖν γεσθαι δὲ τὴν Ἰνδῶν χώραν πρὸς μὲν ἕω τε

ται ἅπαν, καὶ ξὺν πολλῷ θορύβῳ, καὶ τὸ
νον ἐν τῷ δρωμένῳ ὅμως οὐκ ἄπεστιν· οἱ
κελευσμοὶ ὡς τύχοιεν κατὰ ναῦν ἑκάστην,
ἐπιτιμήσεις τοῦ ἐκλιποῦς, οὔτε τὴν ὀξύτητι
γου ἀφαιροῦνται.

VIII. Ῥωμαίοις μὲν οὕτω ταῦτα ἐκ
ἐπήσκηται· Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὅπως ἐζεύχθη ὁ
ταμός, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι μηδὲ οἱ ξυστρα
αὐτῷ εἶπον· ἀλλά μοι δοκεῖ ὡς ἐγγυτάτι
ἐζεῦχθαι· ἢ εἰ δή τινι ἄλλῃ μηχανῇ, ἐκεί
Ὡς δὲ διέβη πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κ
θα αὖ θύει κατὰ νόμον Ἀλέξανδρος· ἄρ
τοῦ Ἰνδοῦ, ἐς Τάξιλα ἀφίκετο πόλιν μεγ
εὐδαίμονα, τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ Ἰνδ
ταμοῦ καὶ Ὑδάσπου· καὶ ἐδέχετο αὐτὸν
ὕπαρχος τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ οἱ ταύτῃ
λίως· καὶ Ἀλέξανδρος προστίθησιν αὐτο
τῆς ὁμόρου, ὅσης ἐδέοντο. Ἧκον δ' ἐντα
αὐτὸν καὶ παρὰ Ἀβισάρου πρέσβεις, τοῦ τ
Ἰνδῶν βασιλέως, ὅ, τε ἀδελφὸς αὐτοῦ
καὶ ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι· καὶ
ξάρεως νομάρχου ἄλλοι, δῶρα φέροντες.
ταῦθα αὖ Ἀλέξανδρος ἐν Ταξίλοις θύει
μος, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππ
ἀποδείξας σατράπην τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Φιλ
Μαχάτα, φρουράν τε ἀπολείπει ἐν Ταξ
τοὺς ἀπομάχους τῶν στρατιωτῶν διὰ νόσ
δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν.

ὁ ποταμὸς φανεῖται, τοὺς δὲ τῶν ἡγεμό
καὶ ἄλλοις ἐπιτάξας, καὶ αὐτοὺς πολλαχῆ
Σῖτος δὲ αὐτῷ πάντοθεν ἐκ τῆς ἐπὶ τάδε
σπου χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον ξυνεκομίζε
λον εἶναι τῷ Πώρῳ, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη πρ
τῇ ὄχθῃ, ἔς τε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ μει
νον τοῦ χειμῶνος, πολλαχῇ παραδοῦναί
ρον· τά τε πλοῖα αὐτῷ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ π
τα, καὶ αἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐμπιπλά
ἡ ὄχθη πλήρης πᾶσα φαινομένη τῇ μὲν ἱ
δὲ πεζῶν, οὐκ εἴα ἠρεμεῖν τὸν Πῶρον·
ἐπιλεξάμενον ἐς φυλακὴν ξύμφορον, ἐς τοῦ
τῶν παρασκευάζεσθαι· ἄλλως τε ἐν μὲν
ποταμοὶ πάντες οἱ Ἰνδικοὶ πολλοῦ τε ὕ
θολεροῦ ἔῤῥεον, καὶ ὀξέος τοῦ ῥεύματο
ὥρα ἔτους, ᾗ μετὰ τροπὰς μάλιστα ἐν θ
ται ὁ ἥλιος· ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ὕδατά τε
ἀθρόα τε καταφέρεται ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰν
αἱ χιόνες αἱ τοῦ Καυκάσου (ἔνθεν περ τ
ποταμῶν αἱ πηγαί εἰσι) κατατηκόμενα
αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ἐπὶ μέγα· χειμῶνος
ἴσχουσιν, ὀλίγοι τε γίγνονται καὶ καθ
καὶ εἰσὶν ὅπου περάσιμοι, πλήν γε δὴ
καὶ Γάγγου, καὶ τυχὸν καὶ ἄλλου του·
Ὑδάσπης περατὸς γίνεται.

X. Ταύτην οὖν τὴν ὥραν τοῦ ἔτους
ἐς τὸ φανερὸν ἔφασκεν, εἰ ἐν τῷ τότε εἴ
δὲ, οὐδὲν μεῖον ἐφεδρεύων ἔμενεν, εἴπῃ λ
πάσας ὀξέως τὸν πόρον· ἡ μὲν δὴ αὐτὸς

μίας. Ταύτην καταμαθὼν τὴν νῆσον κα
τῆς ἄκρας, ἀμφότερα ὑλώδη τὰ χωρία καὶ
ψαι τῆς διαβάσεως τὴν ἐπιχείρησιν, ταύτῃ ἔ
βιβάζειν τὸν στρατόν. Ἀπέχει δὲ ἥ τε ἄκ
νῆσος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πεντήκ
ἑκατὸν σταδίους. Παρὰ πᾶσαν δὲ τὴν ὄχ
λακαί τε αὐτῷ καθεστηκυῖαι ἦσαν, διαλ
ὅσον ξύμμετρον ἐς τὸ ξυνορᾶν τε ἀλλήλους
τακούειν εὐπετῶς, ὁπόθεν τι παραγγέλλοι
πανταχόθεν βοαί τε νύκτωρ ἐπὶ πολλὰς νύκ
γνοντο, καὶ πυρὰ ἐκαίετο. Ἐπειδὴ δὲ ἔγνι
ρεῖν τῷ πόρῳ, κατὰ μὲν τὸ στρατόπεδον
αὐτῷ τὰ τῆς διαβάσεως παρεσκευάζετο· κα
ρὸς ὑπελέλειπτο ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὐ
ἱππαρχίαν, καὶ τοὺς ἐξ Ἀραχώτων καὶ Πι
σαδῶν ἱππέας, καὶ τῆς φάλαγγος τὴν Μα
τήν τε Ἀλκέτου καὶ τὴν Πολυπέρχοντος τ
τοὺς νομάρχας τῶν ἐπὶ τάδε Ἰνδῶν καὶ τ
τούτοις τοὺς πεντακισχιλίους· παρηγγέλλετ
τερῷ μὴ πρὶν διαβαίνειν τὸν πόρον, πρὶν
γῆναι Πῶρον ὡς ἐπὶ σφᾶς ξὺν τῇ δυνάμει
γοντα μαθεῖν, αὐτοὺς δὲ νικῶντας· ἢν
μέντοι τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν Πῶρος ἐπ'
μέρος δέ τι ὑπολειφθῇ αὐτῷ ἐπὶ στρατοπ
ἐλέφαντες, σὺ δὲ δικαίως μένειν κατὰ χώρ
τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἅμα οἷ ἄγει Α
ἐμέ, τῆς δὲ ἄλλης στρατιᾶς ὑπολείποιτό τι
τοπέδου, σὺ δὲ διαβαίνειν σπουδῇ· οἱ γὰ

ὁ ὄμβρος κεκοίμητο, καὶ ἡ μὲν ἄλλη στρατι ἡ ἱππικὴ τῶν διφθερῶν ἐπιβᾶσα, καὶ ὅσους ζῶν τὰ πλοῖα ἐδέχετο, ἐπέρα κατὰ τὴν νῆσον πρόσθεν ὀφθεῖεν πρὸς τῶν σκοπῶν τῶν πα Πώρου καθεστηκότων, πρὶν παραλλάξαντας σον ὀλίγον ἔτι ἀπέχειν τῆς ὄχθης.

XIII. Αὐτὸς δὲ ἐπιβὰς τριακοντόρου ἐπε ἅμα αὐτῷ Πτολεμαῖός τε καὶ Περδίκκας κα μαχος, οἱ σωματοφύλακες, καὶ Σέλευκος τ ρων, ὁ βασιλεύσας ὕστερον, καὶ τῶν ὑπασπι ἡμίσεες· τοὺς δὲ ἄλλους ὑπασπιστὰς ἄλλαι τ τοροι ἔφερον. Ὡς δὲ τὴν νῆσον παρήλλαξεν τιά, φανερῶς ἤδη ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ· καὶ οἱ κατιδόντες αὐτῶν τὴν ὁρμήν, ὡς ἑκάστοις τ ἵπποι εἶχον, ἤλαυνον ὡς ἐπὶ τὸν Πῶρον. Ἐ δὲ Ἀλέξανδρος πρῶτος αὐτὸς ἐκβάς, καὶ τ τῶν ἄλλων τριακοντόρων ἀναλαβών, ξυνέτα ἀεὶ ἐκβαίνοντας τῶν ἱππέων· οἱ γὰρ ἱππεῖς ἐτετάχατο αὐτῷ ἐκβαίνειν· καὶ τούτους ἄγ γει ἐν τάξει. Ἔλαθε δὲ οὐκ ἐς βέβαιον χωρί ἀγνοίᾳ τῶν τόπων, ἀλλὰ ἐς νῆσον γὰρ κ μεγάλην, ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον νῆσος οὖσα ἔλα πολλῷ δὲ ὕδατι πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀποτ ἀπὸ τῆς ἄλλης γῆς. Καὶ ἅμα ηὐξήκει τὸ ὄμβρος λάβρος τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς νυκτὸς κ ὡς τ' οὐκ ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἱππεῖς τὸν πό δέος ἦν αὖθις ἄλλου δεῆσαι αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἴσου τῷ πρώτῳ πόνου. Ὡς δὲ ἐξευρέθη α

μενον ξὺν ἅρμασιν ὡς ἑξήκοντα, πρὶν τὸ ὕσ
τῆς νήσου [τῆς μικρᾶς] περᾶσαι Ἀλέξανδρο
τοῦτον δυνηθῆναι ἂν εἶρξαι Ἀλέξανδρον τῆς
σεως, χαλεπῶς καὶ μηδενὸς εἴργοντος περαιι
εἴπερ οὖν καταπηδήσαντες οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν ὁ
προσέκειντο τοῖς πρώτοις ἐκβαινόντων· ἀλ
ραλλάξαι γὰρ ξὺν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἀκίνδυνο
σαι Ἀλεξάνδρῳ τὴν διάβασιν· καὶ ἐπὶ τούτο
ναι Ἀλέξανδρον τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ τραπῆ
τοὺς οὐ χαλεπῶς πληγὰς λαμβάνοντας. Ο
μάχην λέγουσιν ἐν τῇ ἐκβάσει γενέσθαι τῶ
τῶν ξὺν τῷ παιδὶ τῷ Πώρου ἀφιγμένων, πι
ξανδρόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ἱππέας. Ι
καὶ ἀφικέσθαι ξὺν μείζονι δυνάμει τὸν Πώρ
δα, καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον τρωθῆναι πρὸ
καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν τὸν Βουκ
φίλτατον Ἀλεξάνδρῳ ὄντα τὸν ἵππον, καὶ
τρωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ Πώρου. Ἀλ
λεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτῳ καὶ ἐγὼ ξυμφέρομαι
λέγει· ἐκπεμφθῆναι μὲν γὰρ τὸν παῖδα ἱ
Πώρου λέγει καὶ οὗτος, ἀλλ' οὐχ ἑξήκοντα μ
ματα ἄγοντα. Οὐδὲ γὰρ εἰκὸς Πῶρον ἀκ
ἐκ τῶν σκοπῶν ὅτι δὴ ἢ αὐτὸς Ἀλέξανδρος δι
τοῦ Ὑδάσπου τὸν πόρον, ἢ μέρος γέ τι τ
τιᾶς, σὺν ἑξήκοντα ἅρμασι μόνοις ἐκπέμψαι
τοῦ παῖδα· ἃ δὴ ὡς μὲν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐ
μενα, πολλά τε καὶ οὐκ εὔζωνα ἐς τὴν ἀπο

τῶν πολεμίων, καὶ τοῖς ἤδη ἐκβεβηκόσιν ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. Ἀλλὰ δισχιλίους γὰρ λέγει ἱππέας ἄγοντα ἀφικέσθαι τὸν Πώρου παῖδα, ἅρματα δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· φθάσαι δὲ περάσαντα Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐκ τῆς νήσου τὸν τελευταῖον πόρον.

XV. Καὶ ἐπὶ τούτους τὰ μὲν πρῶτα ἐκπέμψαι Ἀλέξανδρον καὶ οὗτος λέγει τοὺς ἱπποτοξότας, αὐτὸν δ᾽ ἄγειν τοὺς ἱππέας· προσάγειν γὰρ οἰηθῆναι Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ· τὴν δὲ ἵππον ταύτην, προτεταγμένην αὐτῷ, προπορεύεσθαι πρὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ· ὡς δὲ κατέμαθεν ἀτρεκῶς τὸ πλῆθος, τὸ τῶν Ἰνδῶν, ἐνταῦθα δὴ ὀξέως ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ξὺν τῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἵππῳ· τοὺς δὲ ἐγκλῖναι, ὡς Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν κατεῖδον καὶ τὸ στίφος ἀμφ᾽ αὐτὸν τῶν ἱππέων, οὐκ ἐπὶ μετώπῳ, ἀλλὰ κατ᾽ ἴλας ἐμβεβληκός· καὶ τούτων ἱππέας μὲν πεσεῖν ἐς τετρακοσίους, πεσεῖν δὲ καὶ τοῦ Πώρου τὸν παῖδα· τὰ δὲ ἅρματα αὐτοῖς ἵπποις ἁλῶναι, ἔν τε τῇ ἀποχωρήσει βαρέα γενόμενα, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ὑπὸ πηλοῦ ἀχρεῖα. Πῶρος δὲ ὡς αὐτῷ ὅσοι ἱππεῖς ἐκ τῆς φυγῆς διεσώζοντο, Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν πεπερακότα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐς τὸ καρτερώτατον, καὶ τὸν παῖδα ἐν τῇ μάχῃ τετελευτηκότα, ἤγγειλαν, ἐγίγνετο μὲν καὶ ὡς ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ, ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ καταντικρὺ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, οἱ ξὺν Κρατερῷ ὑπολελειμμένοι, ἐπιχειροῦντες τῇ διαβάσει ἐφαίνοντο· εἵλετο δὴ οὖν ἐπ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐλάσας

Μακεδόνων καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα διαγω
ἀλλὰ καὶ ὡς ὀλίγους τῶν ἐλεφάντων σὺν
στρατιᾷ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἀπε
φοβεῖν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοὺς ξὺν Κρατερῷ
Αὐτὸς δὲ τήν τε ἵππον ἀναλαβὼν πᾶσαν,
κισχιλίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα
ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους, καὶ
ὅ, τι περ ὄφελος, ἐς τρισμυρίους, ἤλαυν
Ἀλέξανδρον. Ὡς δ' ἐνέτυχε χωρίῳ, ἵνα
αὐτῷ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὑπὸ ψάμμου γὰρ ξ
ἄπεδον καὶ στερεὸν ἐς τὰς ἐφόδους τε καὶ
φὰς τῶν ἵππων, ἐνταῦθα ἔτασσε τὴν στρατ
τους μὲν τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου, διέ
φαντα ἐλέφαντος οὐ μεῖον πλέθρου, ὡς τ
τε τῆς φάλαγγος τῶν πεζῶν παραταθῆναι
ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου, καὶ φόβον πάντη
τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππεῦσιν· ἄλλως τε
ἐς τὰ διαλείποντα τῶν ἐλεφάντων τολμῆσε
ὤσασθαι τῶν πολεμίων, οὔτε ξὺν ἵπποι
φόβον τῶν ἵππων, πεζοὺς τε ἔτι μεῖον· κ
τε γὰρ ἂν πρὸς τῶν ὁπλιτῶν προσβαλλόν
σθαι, καὶ καταπατηθήσεσθαι ἐπιστρεψ
αὐτοὺς τῶν ἐλεφάντων. Ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ
τῷ ἐτετάχατο, οὐκ ἴσον τὸ μέτωπον τοῖς θ
χοντες, ἀλλ' ἐν δευτέρῳ μετώπῳ μετὰ τοὶ
τας, ὅσον ἐς τὰ διαλείποντα ἐπ' ὀλίγον ἐμ
τοὺς λόχους· ἦσαν δ' αὐτῷ καὶ κατὰ τὰ
ὑπὲρ τοὺς ἐλέφαντας πεζοὶ ἐφεστηκότες·

Q 2

δε ὡς ἤδη καθεώρα τοὺς Ἰνδοὺς ἐκτασσομένους, ἐ-
στησε τοὺς ἱππέας τοῦ πρόσω, ὡς ἀναλαμβάνειν τ
πεζῶν τοὺς ἀεὶ προσάγοντας. Ὡς δὲ καὶ ἡ φάλ
αὐτῷ δρόμῳ συνάψασα ὁμοῦ ἤδη ἦν, ὁ δ' οὐκ
θὺς ἐκτάξας ἐπῆγεν, ὡς μὴ καματηρούς τε καὶ πν
στιῶντας ἀκμῆσι παραδοῦναι τοῖς βαρβάροις, ἀ
ἐς κύκλους παριππεύων ἀνέπαυε τοὺς πεζοὺς, ἔς
καταστῆναι αὐτοῖς τὸν θυμόν. Ὡς δὲ τὴν τά
κατεῖδε τῶν Ἰνδῶν, κατὰ μέσον μὲν, ἵνα οἱ ἐλέφ
τες προεβέβληντο, καὶ πυκνὴ ἡ φάλαγξ κατὰ τὰ δ
λείποντα αὐτῶν ἐπετέτακτο, οὐκ ἔγνω προάγειν,
τὰ ἐκεῖνα ὀκνήσας, ἅπερ ὁ Πῶρος τῷ λογισμῷ ξ
θεὶς ταύτῃ ἔταξεν· ἀλλὰ αὐτὸς μὲν ἅ τε ἱπποκρ
τῶν, τὴν πολλὴν τῆς ἵππου ἀναλαβὼν ἐπὶ τὸ εὐών
μον κέρας τῶν πολεμίων παρήλαυνεν, ὡς ταύτῃ ἐπ
θησόμενος. Κοῖνον δὲ πέμπει ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν, τ
Δημητρίου καὶ τὴν αὐτοῦ ἔχοντα ἱππαρχίαν· κ
λεύσας, ἐπειδὰν τὸ κατὰ σφᾶς στῖφος τῶν ἱππέ
ἰδόντες οἱ βάρβαροι ἀντιπαριππεύσωσιν, αὐτὸς κ
τόπιν ἔχεσθαι αὐτῶν· τῶν πεζῶν δὲ τὴν φάλαγγ
Σελεύκῳ καὶ Ἀντιγένει καὶ Ταύρωνι προσέταξ
ἄγειν· μὴ πρόσθεν δὲ ἅπτεσθαι τοῦ ἔργου, πρ
ὑπὸ τῆς ἵππου τῆς ἀμφ' αὐτὸν τεταραγμένην τὴν
φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἱππέας κατίδωσιν. Ἤ
τε ἐντὸς βέλους ἐγίγνετο, καὶ ἐφῆκεν ἐπὶ τὸ κέ
τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν τοὺς ἱπποτοξότας, ὄντα

χιλίους, ὡς ταράξαι τοὺς ταύτῃ ἐφεστη
πολεμίων τῇ πυκνότητί τε τῶν τοξευμάτα
ἵππων τῇ ἐπελάσει. Καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς
ἔχων τοὺς ἱππέας παρήλαυνεν ὀξέως ἐπὶ τὸ
τῶν βαρβάρων, κατὰ κέρας ἔτι τεταραγμέ
λεῖν σπουδὴν ποιούμενος, πρὶν ἐπὶ φάλα
θῆναι αὐτοῖς τὴν ἵππον.

XVII. Ἐν τούτῳ δὲ οἵ τε Ἰνδοὶ το
πάντοθεν ξυναλίσαντες παρίππευον Ἀλεξά
τιπαρεξάγοντες τῇ ἐλάσει. Καὶ οἱ περὶ Κ
παρήγγελτο, κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνοντο
ξυνιδόντες οἱ Ἰνδοὶ ἀμφίστομον ἠναγκάσθ
ῆσαι τὴν τάξιν τῆς ἵππου, τὴν μὲν ὡς ἐπ
δρον τὴν πολλήν τε καὶ κρατίστην· οἱ δ
νόν τε καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ ἀνέστρεφον·
οὖν εὐθὺς ἐτάραξε τάς τάξεις τε καὶ τὰς γ
Ἰνδῶν· καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν καιρὸν
τῇ ἐπὶ θάτερα ἐπιστροφῇ τῆς ἵππου, ἐπιτί
καθ' αὐτόν· ὥς τε οὐδὲ τὴν ἐμβολὴν ἐδέ
ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππέων οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ
χθησαν ὥςπερ εἰς τεῖχός τι, φίλιον τοὺς ἐ
καὶ ἐν τούτῳ οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων
τῇ ἵππῳ τὰ θηρία· καὶ ἡ φάλαγξ αὐτὴ τ
δόνων ἀντεπήει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, ἔς τ
βάτας αὐτῶν ἀκοντίζοντες, καὶ αὐτὰ τὰ
ριστάδον πάντοθεν βάλλοντες. Καὶ ἦν τὸ
δενὶ τῶν πρόσθεν ἀγώνων ἐοικός· τά τε
ἐπεκθέοντα ἐς τὰς τάξεις τῶν πεζῶν, ὅπ
ψειεν, ἐκεράϊζε καίπερ πυκνὴν οὖσαν τὴ

αὐτὸς μὲν Ἀλέξανδρος περιβάλλει ἐν κύκλῳ πον τῇ πάσῃ τάξει, τοὺς πεζοὺς δὲ ξυνασπ ὡς ἐς πυκνοτάτην ξύγκλεισιν ἐπάγειν τὴν ἐσήμηνε· καὶ οὕτως οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Ἰνδ ὀλίγων κατεκόπησαν ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκόπτον οἱ πεζοὶ πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σ Μακεδόνων. Καὶ ἐν τούτῳ, ἵνα διέσχεν ἡ Ἀλεξάνδρου, ἐς φυγὴν πάντες ἐπεστράφησα

XVIII. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κράτερός τ ἄλλοι, ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρο ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολελειμμένοι ἡγεμό ὡς νικῶντα λαμπρῶς Ἀλέξανδρον κατεῖδοι καὶ αὐτοὶ τὸν ποταμόν· καὶ οὗτοι οὐ μ φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησα τες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρο μενοι τῇ διώξει. Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς χιλίους· τὰ δὲ ἅρματα ξύμπαντα κατε Πώρου δύο παῖδες ἀπέθανον. Καὶ Σπιτ μάρχης τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ τῶν ἐλεφ ἁρμάτων οἱ ἡγεμόνες, καὶ οἱ ἱππάρχαι, κα τηγοὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Πώρου ξύμπαντες σαν δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν ἀπέθανον. Τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζ ἑξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἱππ μὲν ἱπποτοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἔ το, δέκα· τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου, ἀμφ

ἱππέων τὸν φόνον κατεῖδε, καὶ τῶν ἐλεφάντων ... μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμό-νων λυπηροὺς πεπλανημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτ... οἱ πλείους ἀπολώλεσαν· οὐχ ἧπερ Δαρεῖος ὁ μέγα[ς] βασιλεὺς ἐξάρχων τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπε-χώρει, ἀλλὰ ἔς τε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τ[ῇ] μάχῃ ξυνεστηκὸς, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος· τετρω-μένος δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχω[ν] ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώ-ματος ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττὸς ὢ[ν] κατά τε τὴν ἰσχὺν, καὶ τὴν ἁρμονίαν, ὡς ὕστερο[ν] καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν) τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπε-χώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα. Καὶ Ἀλέξανδρο[ς] μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε· πέμπει δὴ παρ᾽ αὐτὸν πρῶτα μὲν Ταξίλην τὸν Ἰνδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσα[ς] ἐφ᾽ ὅσον οἱ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο τῷ ἐλέφαντι, ὃς ἔφερ[ε] τὸν Πῶρον, ἐπιστῆσαί τε ἠξίου τὸ θηρίον (οὐ γὰρ εἶναι οἱ ἔτι φεύγειν) καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ᾽ Ἀλεξάν-δρου λόγων. Ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην, ἐπιστρέψας ἀνήγετο ὡς ἀκοντίσων· καὶ ἂν καὶ κατέκτανεν ἂν τυχὸν, εἰ μὴ ὑποφθάσας ἐκεῖ-νος ἀπήλασεν ἀπὸ τοῦ Πώρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πώρῳ χαλεπὸς ἐγέ-νετο. Ἀλλ᾽ ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε, καὶ δὴ κα[ὶ] Μερόην ἄνδρα Ἰνδὸν, ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιο[ῦ]

ρα τοῦ Μερόου ἤκουσε, καὶ ἐκ τοῦ δίψους ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα, καὶ κατέβη ἀπ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἔπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγειν αὐτὸν σπουδῇ ἐκέλευσεν παρ' Ἀλέξανδρον· καὶ ὁ μὲν ἤγετο.

XIX. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα ἐπύθετο, προσιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ, καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον, τό τε μέγεθος ἐθαύμαζεν ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πώρου, καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥςπερ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι, ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὑτοῦ πρὸς βασιλέα ἄλλον καλῶς ἠγωνισμένος. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσειπὼν αὐτὸν, λέγειν ἐκέλευσεν ὅ, τι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνεσθαι λόγος, Ὅτι βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ Ἀλέξανδρος ἡσθεὶς τῷ λόγῳ, Τοῦτο μὲν ἔσται σοι, Πῶρε, ἔφη, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνεκα ὅ, τι σοὶ φίλον ἀξίου. Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι· καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἡσθεὶς, τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώρῳ τῶν τε αὐτῶν Ἰνδῶν ἔδωκε, καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ ἄλλῃ τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτός τε βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπέκεινα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοὺς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἡγεμόνος, μηνὸς Μουνυχιῶνος. Ἵνα δὲ ἡ μάχη ξυνέβη, καὶ ἔνθεν

καὶ ἐκτειχιοῦντα· αὐτὸς δὲ ἤλαυνεν ὡς προσχώρους τῇ τοῦ Πώρου ἀρχῇ Ἰνδούς. δὲ ἦν τῷ ἔθνει Γλαυγανῖκαι, ὡς λέγει Ἀρ λος· ὡς δὲ Πτολεμαῖος, Γλαῦσαι· ὁποτέρ τὸ ὄνομα, οὔ μοι μέλει. Ἐπῄει δὲ τὴν χ τῶν Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἑταίρων ἱππέων ἔ ἡμίσεας, καὶ τῶν πεζῶν ἀπὸ φάλαγγος ἑκά λέκτους καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, Ἀγριάνας καὶ τοὺς τοξότας, καὶ προσεχώρ ὁμολογίᾳ πάντες· καὶ ἔλαβε πόλεις μὲν ἐς τα καὶ ἑπτά· ὧν ἵνα ὀλιγοστοὶ ἦσαν οἰκήτ τακισχιλίων οὐκ ἐλάττους ἦσαν, πολλῶν δὲ τοὺς μυρίους, καὶ κώμας πλήθει τε πολλ καὶ πολυανθρώπους οὐ μεῖον τῶν πόλεων. της τῆς χώρας Πώρῳ ἄρχειν ἔδωκε· καὶ διαλλάττει Πῶρον, καὶ Ταξίλην ἀποπέμ εἰς τὰ ἤθη τὰ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ δὲ παρ σάρου πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες αὐτόν τ δρῳ Ἀβισάρην καὶ τὴν χώραν ὅσης ἦρχε· κ γε τῆς μάχης τῆς πρὸς Πῶρον γενομένης ἐ ἐπενόει Ἀβισάρης καὶ αὐτὸς ξὺν Πώρῳ τ τότε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ξὺν τ πρέσβεσι παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, χρήμ μίζοντα, καὶ ἐλέφαντας τεσσαράκοντα, ξάνδρῳ. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτονό πρέσβεις παρ᾽ Ἀλέξανδρον, καὶ παρὰ Πώρ του ὑπάρχοντος Ἰνδῶν. Ἀλέξανδρος δὲ Ἀβισάρην ἰέναι παρ᾽ αὐτὸν κελεύει, ἐπαπ

περ τὸ πλατύτατον ἦν τοῦ πόρου, ὡς σ
χρήσασθαι τῷ ῥεύματι.

XXI. Περάσας δὲ τὸν ποταμὸν, Κ
ξὺν τῇ αὐτοῦ τάξει ἀπολείπει αὐτοῦ ἐπὶ
προστάξας ἐπιμελεῖσθαι τῆς ὑπολελειμμέ
τιᾶς τῆς διαβάσεως, οἳ τόν τε σῖτον αὐτῷ
ἤδη ὑπηκόου τῶν Ἰνδῶν χώρας καὶ τὰ ἄλ
δεια παρακομίζειν ἔμελλον. Πῶρον δὲ ἐς
ἤθη ἀποπέμπει, κελεύσας Ἰνδῶν τε τοὺς μ
τους ἐπιλεξάμενον, καὶ εἴ τινας παρ' αὐτ
φαντας, τούτους δὲ ἀναλαβόντα ἰέναι π
Αὐτὸς δὲ Πῶρον τὸν ἕτερον τὸν κακὸν, ὅτ
θη πεφευγέναι ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἧς ἦ
νόει διώκειν σὺν τοῖς κουφοτάτοις τῆς στρ
γὰρ Πῶρος οὗτος, ἔς τε μὲν πολέμια ξυ
Ἀλεξάνδρῳ τὰ πρὸς τὸν ἄλλον Πῶρον, πρέ
Ἀλέξανδρον πέμπων, αὐτόν τε καὶ τὴν ὑπὸ
ἐνεδίδου Ἀλεξάνδρῳ, κατὰ ἔχθος τὸ Πώρ
ἢ φιλίᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου· ὡς δὲ ἀφειμένον
καὶ πρὸς τῇ αὐτοῦ καὶ ἄλλης πολλῆς ἄρχον
τότε δὴ φοβηθεὶς, οὐχ οὕτω τι Ἀλέξανδρο
Πῶρον ἐκεῖνον τὸν ὁμώνυμον, φεύγει τὴ
ἀναλαβὼν ὅσους τῶν μαχίμων ξυμπεῖσα
μετασχεῖν οἱ τῆς φυγῆς. Ἐπὶ τοῦτον ἐλα
ξανδρος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ποτ
λον αὖ τοῦτον Ἰνδὸν ποταμὸν, τὸ μὲν εὖ
ονα τοῦ Ἀκεσίνου, ὀξύτητι δὲ τοῦ ῥοῦ μεία

οἱ ἀμφὶ ...
χοιτο, τῆς χώρας τὴν πολλὴν προνομεύοντες ...
ταῦθα Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει, δοὺς αὐτῷ μέρος
τῆς στρατιᾶς, πεζῶν μὲν φάλαγγας δύο, ἱππέων δὲ
τήν τε αὑτοῦ καὶ τὴν Δημητρίου ἱππαρχίαν καὶ τῶν
τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ἐς τὴν Πώρου τοῦ ἀφεστηκό-
τος χώραν, κελεύσας παραδιδόναι ταύτην Πώρῳ τῷ
ἄλλῳ, καὶ εἴ δή τινα πρὸς ταῖς ὄχθαις τοῦ Ὑδραώ-
του ποταμοῦ αὐτόνομα ἔθνη Ἰνδῶν νέμεται, κα[ὶ]
ταῦτα προσαγαγόμενον τῷ Πώρῳ ἄρχειν ἐγχειρίσαι.
Αὐτὸς δ' ἐπέρα τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, οὐ καθά-
περ τὸν Ἀκεσίνην χαλεπῶς. Προχωροῦντι δὲ αὐτ[ῷ]
ἐπέκεινα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου τοὺς μὲν πολλοὺ[ς]
καθ' ὁμολογίαν προσχωρεῖν ξυνέβαινεν· ἤδη δέ τι[-]
νας ξὺν ὅπλοις ἀπαντήσαντας, τοὺς δὲ καὶ ὑποφεύ[-]
γοντας ἑλὼν βίᾳ κατεστρέψατο.

XXII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐξαγγέλλεται Ἀλεξάνδρῳ
τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἄλλους τέ τινας, καὶ τοὺς κα[-]
λουμένους Καθαίους αὐτούς τε παρασκευάζεσθα[ι]
ὡς πρὸς μάχην, εἰ προσάγοι τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ἀλέξαν[-]
δρος, καὶ ὅσα ὅμορα σφίσιν αὐτόνομα καὶ ταῦτ[α]
παρακαλεῖν ἐς τὸ ἔργον· εἶναι δὲ τήν τε πόλιν ὀχυ[-]
ρὰν, πρὸς ἣν ἐπενόουν ἀγωνίσασθαι. Σάγγαλα [ἦν]
τῇ πόλει ὄνομα, καὶ αὐτοὶ οἱ Καθαῖοι εὐτολμότ[α-]
τοί τε καὶ τὰ πολέμια κράτιστοι ἐνομίζοντο· κ[αὶ]
τούτοις κατὰ τὰ αὐτὰ Ὀξυδράκαι ἄλλο Ἰνδῶν ἔθνο[ς]
καὶ Μαλλοὶ, ἄλλο καὶ τοῦτο· ἐπεὶ καὶ ὀλίγῳ π[ρόσθεν]

ἔθνη τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἀναστήσαντας, οὐδὲν πράξαντας τῆς παρασκευῆς ἄξιον ξυνέβη ἀπελθεῖν. Ταῦθ᾽ ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, σπουδῇ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς Καθαίους. Καὶ δευτεραῖος μὲν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου πρὸς πόλιν ἧκεν, ᾗ ὄνομα Πίμπραμα. Τὸ δ᾽ ἔθνος τοῦτο τῶν Ἰνδῶν Ἀδραϊσταὶ ἐκαλοῦντο· οὗτοι μὲν δὴ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιάν, τῇ τρίτῃ προὐχώρει ἐπὶ τὰ Σάγγαλα, ἵνα οἱ Καθαῖοί τε καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι αὐτοῖς ξυνεληλυθότες πρὸ τῆς πόλεως παρατεταγμένοι ἦσαν ἐπὶ γηλόφου οὐ πάντῃ ἀποτόμου· κύκλῳ δὲ τοῦ γηλόφου ἁμάξας περιστήσαντες, ἐντὸς αὐτῶν ἐστρατοπέδευον, ὡς τριπλοῦν χάρακα προβεβλῆσθαι τῶν ἁμαξῶν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε πλῆθος κατιδὼν τῶν βαρβάρων, καὶ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν, ὡς μάλιστα πρὸς τὰ παρόντα ἐν καιρῷ οἱ ἐφαίνετο, παρετάσσετο· καὶ τοὺς μὲν ἱπποτοξότας εὐθὺς, ὡς εἶχεν, ἐκπέμπει, ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀκροβολίζεσθαι κελεύσας παριππεύοντας, ὡς μήτε ἐκδρομήν τινα ποιήσασθαι τοὺς Ἰνδοὺς πρὶν ξυνενεχθῆναι αὐτῷ τὴν στρατιάν, καὶ ὡς πληγὰς γίγνεσθαι αὐτοῖς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα κατέστησε, καὶ τὴν Κλείτου ἱππαρχίαν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ ἐπὶ τούτοις τοὺς Ἀγριᾶνας· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον Περδίκκας τε αὐ-

των πε[...] ξόται αὐτῷ διχῇ διακρι[...] καὶ οἱ ἀπὸ τῆς [...] σοντι δὲ αὐτῷ παρεγένοντο καὶ οἱ ἀπὸ τῆς φυλακίας πεζοί τε καὶ ἱππεῖς· καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐπὶ τὰ κέρατα διελὼν παρήγαγεν· ἀπὸ δὲ τῶν πεζῶν τῶν προσγενομένων πυκνοτέραν τὴν σύγκλεισιν τῆς φάλαγγος ποιήσας, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένην, παρήγαγεν ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν ἁμάξας. Ταύτῃ γὰρ εὐπροσοδώτερον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ χωρίον, καὶ οὐ πυκναὶ ὡσαύτως αἱ ἅμαξαι ἐφειστήκεσαν.

XXIII. Ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἵππον προσαγαγοῦσαν οὐκ ἐξέδραμον οἱ Ἰνδοὶ ἔξω τῶν ἁμαξῶν, ἀλλ᾽ ἐπιβεβηκότες αὐτῶν ἀφ᾽ ὑψηλοῦ ἠκροβολίζοντο, γνοὺς Ἀλέξανδρος, ὅτι οὐκ εἴη τῶν ἱππέων τὸ ἔργον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πεζὸς ἐπῆγε τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα. Καὶ ἀπὸ μὲν τῶν πρώτων ἁμαξῶν οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες τοὺς Ἰνδούς· πρὸ δὲ τῶν δευτέρων οἱ Ἰνδοὶ παραταξάμενοι ῥᾷον ἀπεμάχοντο, οἷα δὴ πυκνότεροί τε ἐφεστηκότες ἐν ἐλάττονι τῷ κύκλῳ, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐ κατ᾽ εὐρυχωρίαν ὡσαύτως προσαγόντων σφίσιν, ἐν ᾧ τάς τε πρώτας ἁμάξας ὑπεξῆγον, καὶ κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῶν, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἀτάκτως προσέβαλλον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων ὅμως ἐξώσθησαν οἱ Ἰνδοὶ βιασθέντες πρὸς τῆς φάλαγγος. Οἱ δὲ οὐκέτι ἐπὶ τῶν τρίτων ἔμενον, ἀλλ᾽ ὡς τάχους εἶχον φυγῇ εἰς τὴν πόλιν κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀλέξανδρος ταύ-

τὴν πόλιν, ὅσα γε ἠδυνήθη αὐτῷ περιβαλεῖν ἡ φάλαγξ· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐπέχον τὸ τεῖχος τῷ στρατοπέδῳ κυκλώσασθαι οὐ δυνατὸς ἐγένετο· κατὰ δὲ τὰ διαλείποντα αὐτοῦ, ἵνα καὶ λίμνη οὐ μακρὰν τοῦ τείχους ἦν, τοὺς ἱππέας ἐπέταξεν ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης, γνοὺς οὐ βαθεῖαν οὖσαν τὴν λίμνην· καὶ ἅμα εἰκάσας, ὅτι φοβεροὶ γενόμενοι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῆς προτέρας ἥττης ἀπολείψουσι τῆς νυκτὸς τὴν πόλιν. Καὶ ξυνέβη οὕτως ὅπως εἴκασεν· ἀμφὶ γὰρ δευτέραν φυλακὴν ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ἐνέκυρσαν ταῖς προφυλακαῖς τῶν ἱππέων· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι αὐτῶν κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· οἱ δὲ ἐπὶ τούτοις αἰσθόμενοι, ὅτι φυλάσσεται ἐν κύκλῳ λίμνη, ἐς τὴν πόλιν αὖθις ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ χάρακί τε διπλῷ περιβάλλει, ἵναπερ μὴ εἶργεν ἡ λίμνη, τὴν πόλιν· καὶ φυλακὰς ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης ἀκριβεστέρας κατέστησεν. Αὐτὸς δὲ μηχανὰς προσάγειν τῷ τείχει ἐπενόει, ὡς κατασείειν τὸ τεῖχος. Αὐτομολήσαντες δὲ αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς πόλεώς τινες φράζουσιν, ὅτι ἐν νῷ ἔχοιεν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκπίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἰνδοὶ κατὰ τὴν λίμνην, ἵναπερ τὸ ἐκλιπὲς ἦν τοῦ χάρακος. Ὁ δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου ἐπιτάττει ἐνταῦθα, τῶν τε ὑπασπιστῶν δοὺς χιλιαρχίας τρεῖς καὶ τοὺς Ἀγριάνας ξύμπαντας, καὶ μίαν τάξιν τῶν τοξοτῶν, ἀποδείξας τὸ χωρίον ἧπερ μάλιστα εἴκαζε βιάζεσθαι τοὺς βαρβάρους· σὺ δὲ ἐπειδὰν αἴσθῃ, ἔφη, βιαζομένους ταύτῃ, αὐτὸς μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ εἴργειν τοὺς βαρ-

μαίνειν· ὑμεῖς δὲ (ἄνδρες ἡγεμόνες) ἐπειδὰν σημανθῇ, ξὺν τοῖς καθ᾽ αὐτοὺς ἕκαστοι ξυντεταγμένοι ἴεναι ἐπὶ τὸν θόρυβον, ἵν᾽ ἂν ἡ σάλπιγξ παρακαλῇ· ἀποστάτης ὧδε οὐδὲ ἐγὼ τοῦ ἔργου.

XXIV. Ὁ μὲν ταῦτα παρήγγειλε· Πτολεμαῖος δὲ ἁμάξας τε ἐκ τῶν ἀπολελειμμένων ἐν τῇ πρώτῃ φυγῇ ἁμαξῶν ταύτῃ ξυναγαγὼν ὡς πλείστας κατέστησεν ἐγκαρσίας, ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἄπορα φαίνεται τοῖς φεύγουσι, καὶ τοῦ χάρακος τοῦ κεκομμένου τε καὶ οὐ καταπηχθέντος, συννῆσαι ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐκέλευσεν ἐν μέσῳ τῆς τε λίμνης καὶ τοῦ τείχους. Καὶ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐν τῇ νυκτὶ ἐξειργάσαντο· ἤδη τε ἦν ἀμφὶ τετάρτην φυλακὴν, καὶ οἱ βάρβαροι, καθάπερ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ, ἀνοίξαντες τὰς ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην πύλας, δρόμῳ ἐπ᾽ αὐτὴν ἐφέροντο· οὐ μὴν ἔλαθον τὰς ταύτῃ φυλακὰς, οὐδὲ Πτολεμαῖον τὸν ἐπ᾽ αὐτοῖς τεταγμένον· ἀλλα ἐν τούτῳ οἵ τε σαλπιγκταὶ ἐσήμαινον αὐτῷ, καὶ αὐτὸς τὴν στρατιὰν ὡπλισμένην τε καὶ συντεταγμένην ἔχων ἐχώρει ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Τοῖς δὲ αἵ τε ἅμαξαι ἐμποδὼν ἦσαν, καὶ ὁ χάραξ ἐν μέσῳ καταβεβλημένος. Ὡς δὲ ἥ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ οἱ ἀμφὶ Πτολεμαῖον προσέκειντο αὐτοῖς, τοὺς ἀεὶ ἐκπίπτοντας διὰ τῶν ἁμαξῶν κατακαίνοντες, ἐνταῦθα δὴ ἀποστρέφονται αὖθις ἐς τὴν πόλιν· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἐς πεντακοσίους. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Πῶρος ἀφίκετο, τοὺς δὲ ὑπολοίπους ἐλέφαντας ἅμα οἱ ἄγων, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἐς πεντακισ-

ῆσαν, καὶ προσήγοντο ἤδη τῷ τείχει. Ἀλλὰ οἱ Μακεδόνες, πρὶν καὶ κατασεισθῆναί τι τοῦ τείχους, ὑπορύττοντές τε αὐτοὶ πλίνθινον ὂν τὸ τεῖχος, καὶ τὰς κλίμακας ἐν κύκλῳ πάντη προσθέντες, αἱροῦσι κατὰ κράτος τὴν πόλιν· καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν ἐν τῇ καταλήψει τῶν Ἰνδῶν ἐς μυρίους καὶ ἑπτακισχιλίους· ἑάλωσαν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ μυριάδας, καὶ ἅρματα τριακόσια, καὶ ἱππεῖς πεντακόσιοι. Τῆς δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατιᾶς ἀπέθανον μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν ἑκατὸν ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ. Τραυματίαι δὲ οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν ἐγένοντο, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ διακοσίους, καὶ ἐν τούτοις τῶν ἡγεμόνων ἄλλοι τε καὶ Λυσίμαχος ὁ σωματοφύλαξ. Θάψας δὲ ὡς νόμος αὐτῷ τοὺς τελευτήσαντας, Εὐμενῆ τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο πόλεις τὰς ξυναφεστώσας τοῖς Σαγγάλοις, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππέων ἐς τριακοσίους, φράσοντας τοῖς ἔχουσι τὰς πόλεις τῶν τε Σαγγάλων τὴν ἅλωσιν, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔσται χαλεπὸν ἐξ Ἀλεξάνδρου, ὑπομένουσί τε καὶ δεχομένοις φιλίως Ἀλέξανδρον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄλλοις τισὶ γενέσθαι τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν, ὅσοι ἑκόντες σφᾶς ἐνέδοσαν. Οἱ δὲ (ἤδη γὰρ ἐξήγγελτο αὐτοῖς κατὰ κράτος ἑαλωκότα πρὸς Ἀλεξάνδρου τὰ Σάγγαλα) φοβεροὶ γενόμενοι, ἔφευγον ἀπολιπόντες τὰς πόλεις· καὶ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ ἡ φυγή, σπουδῇ ἐδίωκεν· ἀλλὰ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἔφθασαν ἀποφυγόντες (διὰ μακροῦ γὰρ ἡ δίωξις ἐγένετο) ὅσοι δὲ κατὰ τὴν ἀποχώ-

R 2

πρὸς τῆς στρατιᾶς ἀπέθανον ἐς πεντακοσίους μάλιστα. Ὡς δ' ἀπέγνω διώκειν τοῦ πρόσω τοὺς φεύγοντας, ἐπανελθὼν ἐς τὰ Σάγγαλα, τὴν πόλιν μὲν κατέσκαψε· τὴν χώραν δὲ, τῶν Ἰνδῶν τοῖς πάλαι μὲν αὐτονόμοις, τότε δὲ ἑκουσίως προσχωρήσασι προσέθηκε· καὶ Πῶρον μὲν ξὺν τῇ δυνάμει τῇ ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμπει ἐπὶ τὰς πόλεις, αἳ προσκεχωρήκεσαν, φρουρὰς εἰσάξοντα εἰς αὐτάς· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν προὐχώρει, ὡς καὶ τοὺς ἐπέκεινα Ἰνδοὺς καταστρέψαιτο. Οὐδ' ἐφαίνετο αὐτῷ πέρας τι τοῦ πολέμου, ἔς τε ὑπελείπετό τι πολέμιον.

XXV. Τὰ δὲ δὴ πέραν τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ, εὐδαίμονά τε τὴν χώραν εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ ἀνθρώπους ἀγαθοὺς μὲν γῆς ἐργάτας, γενναίους δὲ τὰ πολέμια, καὶ εἰς τὰ ἴδια δὲ σφῶν ἐν κόσμῳ πολιτεύοντας. Πρὸς γὰρ τῶν ἀρίστων ἄρχεσθαι τοὺς πολλοὺς, τοὺς δὲ οὐδὲν ἔξω τοῦ ἐπιεικοῦς ἐξηγεῖσθαι· πλῆθός τε ἐλεφάντων εἶναι τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις, πολύ τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς, καὶ μεγέθει μεγίστους τε καὶ ἀνδρείᾳ. Ταῦτα δ' ἐξαγγελλόμενα Ἀλέξανδρον μὲν παρώξυνεν ἐς ἐπιθυμίαν τοῦ πρόσω ἰέναι· οἱ δὲ Μακεδόνες ἐξέκαμνον ἤδη ταῖς γνώμαις, πόνους τε ἐκ πόνων καὶ κινδύνους ἐκ κινδύνων ἐπαναιρούμενον ὁρῶντες τὸν βασιλέα· ξύλλογοί τε ἐγίγνοντο κατὰ τὸ στρατόπεδον, τῶν μὲν τὰ σφέτερα ὀδυρομένων, ὅσοι ἐπιεικέστατοι· τῶν δὲ οὐκ ἀκολουθήσειν, οὐδ' ἢν ἄγῃ Ἀλέξανδρος, ἐπισχυριζομέ-

ἐλθεῖν ἐπὶ μεῖζον τὴν ταραχὴν τοῖς στρατιώταις καὶ τὴν ἀθυμίαν, ξυγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων, ἔλεξεν ὧδε· Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Μακεδόνες τε καὶ ξύμμαχοι, οὐχ ὁμοίᾳ ἔτι τῇ γνώμῃ ἑπομένους μοι ἐς τοὺς κινδύνους, ξυνήγαγον ἐς ταὐτὸ, ὡς ἢ πείσας ἄγειν τοῦ πρόσω, ἢ πεισθεὶς ὀπίσω ἀποστρέφεσθαι. Εἰ μὲν δὴ μεμπτοί εἰσιν ὑμῖν οἱ μέχρι δεῦρο πονηθέντες πόνοι, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἡγούμενος, οὐδὲν ἔτι προὔργου λέγειν μοι ἐστίν. Εἰ δὲ Ἰωνία τε πρὸς ἡμῶν διὰ τούςδε τοὺς πόνους ἔχεται, καὶ Ἑλλήσποντος, καὶ Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Καππαδόκες, καὶ Παφλαγόνες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Κᾶρες, καὶ Λύκιοι, καὶ Παμφυλία τε καὶ Φοινίκη, καὶ Αἴγυπτος, ξὺν τῇ Λιβύῃ τῇ Ἑλληνικῇ, καὶ Ἀραβίας ἔστιν ἃ, καὶ Συρία ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν, καὶ Βαβυλὼν δὲ ἔχεται, καὶ τὸ Σουσίων ἔθνος, καὶ Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ ὅσων Πέρσαι καὶ Μῆδοι ἐπῆρχον, καὶ ὅσων δὲ οὐκ ἦρχον· τὰ ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας, τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου, ὅ, τι ἂν ἐς τὰ πρόσω ἔτι τοῦ Τανάϊδος, Βακτριανοὶ, Ὑρκάνιοι, ἡ θάλασσα ἡ Ὑρκανία· Σκύθας τε ἀνεστείλαμεν ἐς τ' ἐπὶ τὴν ἔρημον· ἐπὶ τούτοις μέντοι καὶ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς διὰ τῆς ἡμετέρας ῥεῖ, Ὑδάσπης διὰ τῆς ἡμετέρας, ὁ Ἀκεσίνης, ὁ Ὑδραώτης· τί ὀκνεῖτε καὶ τὸν Ὕφασιν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος γένη προσθεῖναι τῇ ὑμετέρᾳ Μακεδόνων ἀρχῇ; Ἦ δέδιτε μὴ δέξωνται ὑμᾶς ἔτι ἄλλοι βάρβαροι ἐπιόντας· ὧν γε οἱ μὲν προσχωροῦσιν ἑκόντες, οἱ δὲ φεύγοντες

μον παραδιδόασιν, ἡ δὲ τοῖς ξυμμάχοις τε καὶ τοῖς ἑκουσίως προσχωρήσασι προστίθεται.

XXVI. *Πέρας δὲ τῶν πόνων γενναίῳ μὲν ἀνδρὶ οὐδὲν δοκῶ ἔγωγε, ὅτι μὴ αὐτοὺς τοὺς πόνους, ὅσοι αὐτῶν ἐς καλὰ ἔργα φέρουσιν. Εἰ δέ τις καὶ αὐτῷ τῷ πολεμεῖν ποθεῖ ἀκοῦσαι ὅ, τι περ ἔσται πέρας, μαθέτω, ὅτι οὐ πολλὴ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπή ἐστιν ἔς τε ἐπὶ τὸν ποταμόν τε Γάγγην καὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· ταύτῃ δέ, λέγω ὑμῖν, ξυναφὴς φανεῖται ἡ Ὑρκανία θάλασσα· ἐκπεριέρχεται γὰρ γῆν περὶ πᾶσαν ἡ μεγάλη θάλασσα. Καὶ ἐγὼ ἐπιδείξω Μακεδόσι τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις τὸν μὲν Ἰνδικὸν κόλπον ξύῤῥουν ὄντα τῷ Περσικῷ, τὴν δ' Ὑρκανίαν τῷ Ἰνδικῷ· ἀπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ ἐς Λιβύην περιπλευσθήσεται στόλῳ ἡμετέρῳ τὰ μέχρι Ἡρακλέους στηλῶν· ἀπὸ δὲ στηλῶν, ἡ ἐντὸς Λιβύη πᾶσα ἡμετέρα γίγνεται, καὶ ἡ Ἀσία δὴ οὕτω πᾶσα, καὶ ὅροι τῆς ταύτῃ ἀρχῆς, οὕσπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ Θεὸς ἐποίησε. Νῦν δὲ δὴ ἀποτρεπομένων, πολλὰ μὲν μάχιμα ὑπολείπεται γένη ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος, ἔς τε ἐπὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· πολλὰ δὲ ἀπὸ τούτων ἔτι ἐπὶ τὴν Ὑρκανίαν ὡς ἐπὶ βοῤῥᾶν ἄνεμον· καὶ τὰ Σκυθικὰ γένη οὐ πόῤῥω τούτων· ὥς τε δέος μὴ ἀπελθόντων ὀπίσω, καὶ τὰ νῦν κατεχόμενα οὐ βέβαια ὄντα, ἐπαρθῇ πρὸς ἀπόστασιν πρὸς τῶν μήπω ἐχομένων· καὶ τότε δὴ ἀνόνητοι ἡμῖν ἔσονται οἱ πολλοὶ πόνοι, ἢ ἄλλων αὖθις ἐξ ἀρχῆς δεήσει πόνων τε καὶ κινδύνων. Ἀλλὰ παραμείνατε, ἄνδρες Μακεδόνες καὶ ξύμμαχοι· πο-*

ζῆν τε ξὺν ἀρετῇ ἡδὺ, καὶ ἀποθνήσκειν, κλέος ἀθάνατον ὑπολειπομένους. Ἢ οὐκ ἴστε, ὅτι ὁ πρόγονος ὁ ἡμέτερος οὐκ ἐν Τίρυνθι, οὐδ' ἐν Ἄργει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ Θήβαις μένων, ἐς τοσόνδε κλέος ἦλθεν, ὡς θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι, ἢ δοκεῖν· οὐ μὲν οὖν δὴ οὐδὲ Διονύσου, ἁβροτέρου τούτου θεοῦ ἢ καθ' Ἡρακλέα, ὀλίγοι πόνοι· ἀλλὰ ἡμεῖς γε καὶ ἐπέκεινα τῆς Νύσης ἀφίγμεθα, καὶ ἡ Ἄορνος πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἀνάλωτος, πρὸς ἡμῶν ἔχεται. Ὑμεῖς δὲ καὶ τὰ ἔτι ὑπόλοιπα τῆς Ἀσίας πρόσθετε τοῖς ἤδη ἐκτημένοις, καὶ τὰ ὀλίγα τοῖς πολλοῖς· ἐπεὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τί ἂν μέγα καὶ καλὸν κατεπέπρακτο, εἰ ἐν Μακεδονίᾳ καθήμενοι, ἱκανὸν ἐποιούμεθα ἀπόνως τὴν οἰκίαν διασώζειν, Θρᾷκας τοὺς ὁμόρους, ἢ Ἰλλυριοὺς, [ἢ Τριβαλλοὺς,] ἢ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι οὐκ ἐπιτήδειοι ἐς τὰ ἡμέτερα ἀναστέλλοντες; Εἰ μὲν δὴ ὑμᾶς πονοῦντας καὶ κινδυνεύοντας αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως ἐξηγούμενος ἦγον, οὐκ ἀπεικότως ἂν προεκάμνετε ταῖς γνώμαις· τῶν μὲν πόνων μόνοις ὑμῖν μετὸν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτῶν ἄλλοις περιποιοῦντες· νῦν δὲ κοινοὶ μὲν ἡμῖν οἱ πόνοι, ἴσον δὲ μέτεστι τῶν κινδύνων· τὰ δὲ ἆθλα ἐν μέσῳ κεῖται ξύμπασιν· ἥ τε γὰρ χώρα ὑμετέρα, καὶ ὑμεῖς αὐτῆς σατραπεύετε· καὶ τῶν χρημάτων τὸ μέρος νῦν τε ἐς ὑμᾶς πολὺ ἔρχεται. Καὶ ἐπειδὰν ὑπεξέλθωμεν τὴν Ἀσίαν, τότε οὐκ ἐμπλήσας μὰ Δία ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλὼν ὅσα ἕκαστος ἐλπίζει ἀγαθὰ ἔσεσθαι, τοὺς μὲν ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλοντας, εἰς τὴν οἰκείαν

XXVII. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπόντος Ἀλεξάνδρου, πολὺν μὲν χρόνον σιωπὴ ἦν, οὔτε ἀντιλέγειν τολμώντων πρὸς τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ εὐθέος, οὔτε ξυγχωρεῖν ἐθελόντων. Ἐν δὲ τούτῳ πολλάκις μὲν Ἀλέξανδρος ἐκέλευε λέγειν τὸν βουλόμενον, εἰ δή τις τὰ ἐναντία τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ λεχθεῖσι γινώσκει· ἔμενε δὲ καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ ἡ σιωπή· ὀψὲ δέ ποτε θαρσήσας Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, ἔλεξε τοιάδε· Ἐπειδὴ αὐτὸς, ὦ βασιλεῦ, οὐ κατὰ πρόσταγμα ἐθέλεις Μακεδόνων ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ πείσας μὲν ἄξειν φῂς, πεισθεὶς δὲ οὐ βιάσεσθαι, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν τῶνδε ποιήσομαι ἐγὼ τοὺς λόγους, οἳ, καὶ προτιμώμενοι τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἆθλα τῶν πόνων οἱ πολλοὶ ἤδη κεκομισμένοι, καὶ τὸ κρατιστεύειν παρὰ τοὺς ἄλλους, πρόθυμοί σοι ἐς πάντα ἐσμὲν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς τῆς πολλῆς· οὐδὲ ὑπὲρ ταύτης ἐρῶ τὰ καθ᾽ ἡδονὴν ἐκείνοις, ἀλλ᾽ ἃ νομίζω ξύμφορά τέ σοι ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάλιστα ἀσφαλῆ εἶναι. Δίκαιος δέ εἰμι καθ᾽ ἡλικίαν τε μὴ ἀποκρύπτεσθαι τὰ δοκοῦντα βέλτιστα, καὶ κατὰ τὴν ἐκ σοῦ μοι οὖσαν ἐς τοὺς ἄλλους ἀξίωσιν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις ἐς τόδε ἀπροφάσιστον τόλμαν. Ὅσῳ γάρ τοι πλεῖστα καὶ μέγιστά σοί τε ἡγουμένῳ καταπέπρακται, καὶ τοῖς ἅμα σοι οἴκοθεν ὁρμηθεῖσι, τοσῷδε μᾶλλόν τι ξύμφορόν μοι δοκεῖ, πέρας τι ἐπιθεῖναι τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις. Αὐτὸς γάρ τοι ὁρᾷς, ὅσοι μὲν Μακεδόνων τε καὶ

προθύμους ἔτι ἐς τοὺς πόνους αἰσθόμενος, οἴκαδε καλῶς ποιῶν ἀπέπεμψας· τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι, ταῖς πρὸς σοῦ οἰκισθείσαις κατῳκισμένοι, οὐδ' οὗτοι πάντη ἑκόντες μένουσιν· οἱ δὲ ξυμπονοῦντές τε ἔτι καὶ ξυγκινδυνεύοντες, αὐτοί τε καὶ ἡ Μακεδονικὴ στρατιὰ, τοὺς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀπολωλέκασιν, οἱ δὲ ἐκ τῶν τραυμάτων ἀπόμαχοι γεγενημένοι, ἄλλοι ἄλλη τῆς Ἀσίας ὑπολελειμμένοι εἰσίν· οἱ πλείους δὲ νόσῳ ἀπολώλασιν, ὀλίγοι δὲ ἐκ πολλῶν ὑπολείπονται, καὶ οὔτε τοῖς σώμασιν ἔτι ὡσαύτως ἐῤῥωμένοι, ταῖς τε γνώμαις πολὺ ἔτι μᾶλλον προκεκμηκότες· καὶ τούτοις ξύμπασι πόθος μὲν γονέων ἐστὶν, ὅσοις ἔτι σώζονται, πόθος δὲ γυναικῶν καὶ παίδων, πόθος δὲ δὴ τῆς γῆς αὐτῆς τῆς οἰκείας, ἣν ξὺν τῷ ἐκ σοῦ πορισθέντι σφίσι κόσμῳ, μεγάλοι τε ἀντὶ μικρῶν, καὶ πλούσιοι ἐκ πενήτων ἀναστρέφοντες, ξύγγνωστοί εἰσιν ἐπιδεῖν ποθοῦντες. Σὺ δὲ νῦν μὴ ἄγειν ἄκοντας· οὐδὲ γὰρ ὁμοίοις ἔτι χρήσῃ ἐς τοὺς κινδύνους, οἷς τὸ ἑκούσιον ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀπέσται. Ἐπανελθὼν δ' αὐτός τε, εἰ δοκεῖ, ἐς τὴν οἰκείαν, καὶ τὴν μητέρα τὴν σαυτοῦ ἰδὼν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καταστησάμενος, καὶ τὰς νίκας ταύτας τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἐς τὸν πατρῷον οἶκον κομίσας· οὕτω δὴ ἐξ ἀρχῆς ἄλλον στόλον στέλλεσθαι, εἰ μὲν βούλει, ἐπ' αὐτὰ ταῦτα τὰ πρὸς τὴν ἕω ᾠκισμένα Ἰνδῶν γένη· εἰ δὲ βούλει, ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· εἰ δὲ ἐπὶ Καρχηδόνα, καὶ τὰ ἐπέκει-

ἄλλοι Ἕλληνες, νέοι τε ἀντὶ γερόντων, καὶ ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων, καὶ οἷς τὰ τοῦ πολέμου διὰ τὰ ἀπείρατα ἔς τε τὸ παραυτίκα οὐ φοβερὰ, καὶ κατὰ τὴν τοῦ μέλλοντος ἐλπίδα ἐν σπουδῇ ἔσται· οὓς καὶ ταύτῃ ἔτι προθυμότερον ἀκολουθήσειν σοὶ εἰκὸς, ὁρῶντας τοὺς πρότερον ξυμπονήσαντάς τε καὶ ξυγκινδυνεύσαντας, ἐς τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανεληλυθότας, πλουσίους τε ἀντὶ πενήτων, καὶ ἀντὶ ἀφανῶν τῶν πάλαι εὐκλεεῖς. Καλὸν δὲ, ὦ βασιλεῦ, εἴπερ τι ἄλλο, καὶ ἡ ἐν τῷ εὐτυχεῖν σωφροσύνη. Σοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ ἡγουμένῳ καὶ στρατιὰν τοιαύτην ἄγοντι ἐκ μὲν πολεμίων δέος οὐδέν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ δαιμονίου, ἀδόκητά τε καὶ ταύτῃ ἀφύλακτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί.

XXVIII. Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Κοίνου θόρυβον γενέσθαι ἐκ τῶν παρόντων ἐπὶ τοῖς λόγοις· πολλοῖς δὲ δὴ καὶ δάκρυα προχυθέντα, ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι τό, τε ἀκούσιον τῆς γνώμης ἐς τοὺς πρόσω κινδύνους, καὶ τὸ καθ᾽ ἡδονὴν σφίσιν εἶναι τὴν ἀναχώρησιν. Ἀλέξανδρος δὲ, τότε μὲν ἀχθεσθεὶς τοῦ τε Κοίνου τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ τῷ ὄκνῳ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, διέλυσε τὸν ξύλλογον· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ξυγκαλέσας αὖθις ξὺν ὀργῇ τοὺς αὐτοὺς, αὐτὸς μὲν ἰέναι ἔφη τοῦ πρόσω, βιάσεσθαι δὲ οὐδένα ἄκοντα Μακεδόνων ξυνέπεσθαι· ἕξειν γὰρ τοὺς ἀκολουθήσοντας τῷ βασιλεῖ σφῶν ἑκόντας· τοῖς δὲ καὶ ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλουσιν, ὑπάρχειν ἀπιέναι, καὶ ἐξαγγέλλειν τοῖς οἰκείοις, ὅτι τὸν βασιλέα σφῶν ἐν μέσοις

πόντα ἀπελθεῖν ἐς τὴν σκηνήν, μηδέ τινα τῶν ἑταί-ρων προσέσθαι αὐτῆς τ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ ἐς τὴν τρίτην ἔτι ἀπ' ἐκείνης· ὑπομένοντα, εἰ δή τις προτροπὴ ταῖς γνώμαις τῶν Μακεδόνων τε καὶ ξυμμάχων (οἷα δὴ ἐν ὄχλῳ στρατιωτῶν τὰ πολλὰ φιλεῖ γίγνεσθαι) ἐμπεσοῦσα, εὐπειθεστέρους παρέξει αὐτούς. Ὡς δὲ σιγὴ ἂν πολλὴ ἦν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀχθόμενοι μὲν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ δῆλοι ἦσαν, οὐ μὴν μεταβαλλόμενοί γε ὑπ' αὐτῆς· ἐνταῦθα δὴ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι ἐπὶ τῇ διαβάσει οὐδὲν μεῖον ἐθύετο, θυομένῳ δὲ οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ ἱερά· τότε δὴ τοὺς πρεσβυτάτους τε τῶν ἑταίρων, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ ξυναγαγὼν ὡς πάντα ἐς τὴν ὀπίσω ἀναχώρησιν αὐτῷ ἔφερεν, ἐκφαίνει ἐς τὴν στρατιάν, ὅτι ἔγνωσται ὀπίσω ἀποστρέφειν.

XXIX. Οἱ δὲ ἐβόων τε οἷα ἂν ὄχλος ξυμμιγὴς χαίρων βοήσειε, καὶ ἐδάκρυον οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ, καὶ τῇ σκηνῇ τῇ βασιλικῇ πελάζοντες, ηὔχοντο Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθά, ὅτι πρὸς σφῶν μόνων νικηθῆναι ἠνέσχετο. Ἔνθα δὴ διελὼν κατὰ τάξεις τὴν στρατιάν, δώδεκα βωμοὺς κατασκευάζειν προστάττει· ὕψος μὲν, κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους· εὖρος δὲ, μείζονας ἢ κατὰ πύργους· χαριστήρια τοῖς Θεοῖς τοῖς ἐς τοσόνδε ἀγαγοῦσιν αὐτὸν νικῶντα, καὶ μνημεῖα τῶν αὐτοῦ πόνων. Ὡς δὲ κατεσκευασμένοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦσαν, θύει δὴ ἐπ' αὐτῶν, ὡς νόμος· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν. Καὶ τὴν

στρεφε. Διαβὰς δὲ τὸν Ὑδραώτην, ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην αὖ ἐπανῄει ὀπίσω. Καὶ ἐνταῦθα καταλαμβάνει τὴν πόλιν ἐξῳκοδομημένην, ἥν τινα Ἡφαιστίων αὐτῷ ἐκτειχίσαι ἐτάχθη· καὶ ἐς ταύτην ξυνοικίσας τῶν τε προσχώρων ὅσοι ἐθελονταὶ κατῳκίζοντο, καὶ τῶν μισθοφόρων ὅ, τι περ ἀπόμαχον, αὐτὸς τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεσκευάζετο τῷ ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν. Ἐν τούτῳ δ' ἀφίκοντο πρὸς αὐτὸν Ἀρσάκης τε ὁ τῆς ὁμόρου Ἀβισάρῃ χώρας ὕπαρχος, καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀβισάρου, καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, δῶρά τε κομίζοντες τὰ μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς, καὶ τοὺς παρ' Ἀβισάρῃ ἐλέφαντας, ἐς τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· Ἀβισάρην γὰρ νόσῳ ἀδύνατον γενέσθαι ἐλθεῖν. Ξυνέβαινον δὲ τούτοις καὶ οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἐκπεμφθέντες πρέσβεις πρὸς Ἀβισάρην. Καὶ ταῦτα οὐ χαλεπῶς πιστεύσας οὕτως ἔχειν, Ἀβισάρῃ τε τῆς αὐτοῦ χώρας σατραπεύειν ἔδωκε, καὶ Ἀρσάκην τῇ Ἀβισάρου ἐπικρατείᾳ προσέθηκε· καὶ φόρους οὕς τινας ἀποίσουσι τάξας, θύει αὖ καὶ ἐν τῷ Ἀκεσίνῃ ποταμῷ· καὶ τὸν Ἀκεσίνην αὖ διαβὰς, ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ἧκεν, ἵνα καὶ τῶν πόλεων, τῆς τε Νικαίας καὶ τῶν Βουκεφάλων, ὅσα πρὸς τῶν ὄμβρων πεπονηκότα ἦν, ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπεσκεύασε, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκόσμει.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

I.

Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ παρεσκευάσθησαν αὐτῷ ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου ταῖς ὄχθαις πολλαὶ μὲν τριακόντοροι καὶ ἡμιόλιαι, πολλὰ δὲ καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα, καὶ ἄλλα ὅσα ἐς παρακομιδὴν στρατιᾶς ποταμῷ εὔπορα, ἔγνω καταπλεῖν κατὰ τὸν Ὑδάσπην ὡς ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν. Πρότερον μέν γε ἐν τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ κροκοδείλους ἰδὼν, μόνῳ τῶν ἄλλων ποταμῶν πλὴν Νείλου, πρὸς δὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἀκεσίνου κυάμους πεφυκότας, ὁποίους ἡ γῆ ἐκφέρει ἡ Αἰγυπτία· καὶ Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ὅτι ὁ Ἀκεσίνης ἐμβάλλει εἰς τὸν Ἰνδὸν, ἔδοξεν ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς ἀρχὰς, ὡς τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὲν ἐξ Ἰνδῶν ἀνίσχοντα, καὶ δι᾽ ἐρήμου πολλῆς γῆς ῥέοντα, καὶ ταύτῃ ἀπολλύοντα τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα· ἔπειτα ὁπόθεν ἄρχεται διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ῥεῖν, Νεῖλον ἤδη πρὸς Αἰθιόπων τε τῶν ταύτῃ καὶ Αἰγυπτίων καλούμενον, (ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν ἐπώνυμον τῆς Αἰγύ-

λασσαν· καὶ δὴ καὶ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα γράφοντα, ὑπὲρ τῶν Ἰνδῶν τῆς γῆς ἄλλα τε γράψαι καὶ ὅτι δοκοίη αὐτῷ ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς πηγὰς, μικροῖς δή τισι καὶ φαύλοις ὑπὲρ τῶν τηλικούτων τεκμαιρόμενον· ἐπεὶ μέντοι ἀτρεκέστερον ἐξήλεγξε τὰ ἀμφὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, οὕτω δὴ μαθεῖν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων, τὸν μὲν Ὑδάσπην τῷ Ἀκεσίνῃ, τὸν Ἀκεσίνην δὲ τῷ Ἰνδῷ τό, τε ὕδωρ ξυμβάλλοντας, καὶ τῷ ὀνόματι ξυγχωροῦντας· τὸν Ἰνδὸν δὲ ἐκδιδόντα ἤδη ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, δίστομον τὸν Ἰνδὸν ὄντα, οὐδέν τι αὐτῷ προσῆκον τῆς γῆς τῆς Αἰγυπτίας· τηνικαῦτα δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο ἀμφὶ τῷ Νείλῳ γραφὲν ἀφελεῖν· καὶ τὸν κατάπλουν τὸν κατὰ τοὺς ποταμοὺς ἔς τ' ἐπὶ μεγάλην θάλασσαν ἐπινοοῦντα, παρασκευασθῆναί οἱ ἐπὶ τῷδε κελεῦσαι τὰς ναῦς. Αἱ δ' ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ξυνεπληρώθησαν ἐκ τῶν ξυνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων, καὶ Κυπρίων, καὶ Καρῶν, καὶ Αἰγυπτίων.

Η. Ἐν δὲ τούτῳ Κοῖνος μὲν ἐν τοῖς πιστοτάτοις Ἀλεξάνδρῳ ὢν τῶν ἑταίρων, νόσῳ τελευτᾷ· καὶ τοῦτον θάπτει ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρεπῶς. Αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους, καὶ ὅσοι Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἀφιγμένοι ἦσαν, βασιλέα μὲν τῆς ἑαλωκυίας ἤδη Ἰνδῶν γῆς ἀπέδειξε Πῶρον, ἑπτὰ μὲν ἐθνῶν τῶν ξυμπάντων, πόλεων δὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τὰς δισχιλίας. Τὴν στρατιὰν δὲ διένειμεν ὧδε· αὐτὸς μὲν τοὺς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ξύμπαντας

Ἀγριάνας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων. Κράτερος δὲ αὐτῷ μοῖράν τε τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου τὴν ἐν δεξιᾷ ἦγε· κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὄχθην, τὸ πλεῖστόν τε καὶ κράτιστον τῆς στρατιᾶς καὶ τοὺς ἐλέφαντας, Ἡφαιστίων προὐχώρει ἄγων, ἤδη ὄντας ἐς διακοσίους· τούτοις δὲ ἦν παρηγγελμένον ὡς τάχιστα ἄγειν, ἵναπερ τὰ Σωπείθου βασίλεια. Φιλίππῳ δὲ τῷ σατράπῃ τῆς ἐπέκεινα τοῦ Ἰνδοῦ, ὡς ἐπὶ Βακτρίους, γῆς διαλιπόντι τρεῖς ἡμέρας, παρήγγελτο ἕπεσθαι ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς Νυσαίους ὀπίσω ἀποπέμπει ἐς τὴν Νῦσαν. Τοῦ μὲν τῇ ναυτικοῦ παντὸς Νέαρχος αὐτῷ ἐξηγεῖτο· τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν τῇ ξυγγραφῇ, ἣν τινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε, καὶ τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν εἶναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα. Ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, (ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ᾧ μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι) τριακόντοροι μὲν ἐς ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ κερκούροις, καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια, ἢ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμοὺς, ἢ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων, οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν δισχιλίων.

III. Ὡς δὲ ξύμπαντα αὐτῷ παρεσκεύαστο, ὑπὸ τὴν ἕω ὁ μὲν στρατὸς ἐπέβαινε τῶν νεῶν, αὐτὸς δὲ ἔθυε τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ, ὅπως οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο· καὶ ἐπιβὰς τῆς νεὼς, ἀπὸ τῆς πρῴρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐς τὸν ποταμὸν, τόν τ' Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ

εἶναι τὰς ξυμβολὰς καὶ τὸν Ἰνδὸν, ἐς ὅντινα ὁ Ἀκεσίνης ξὺν τῷ Ὑδάσπῃ ἐμβάλλει. Ἐπεὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ προπάτορι σπείσας, καὶ Ἄμμωνι καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ὅσοις αὐτῷ νόμος, σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ σάλπιγγι· ἅμα τε δὴ ἐσημάνθη, καὶ ἀνήγοντο ἐν κόσμῳ. Παρήγγελτο γὰρ ἐφ᾽ ὅσον τε τὰ σκευοφόρα πλοῖα ἐχρῆν τετάχθαι, καὶ ἐφ᾽ ὅσον τὰ ἱππαγωγὰ, ἐφ᾽ ὅσον τε τὰς μαχίμους τῶν νεῶν, ὡς μὴ συμπίπτειν ἀλλήλαις κατὰ τὸν πόρον εἰκῇ πλεούσας· καὶ ταῖς ταχυναυτούσαις φθάνειν οὐκ ἐφίετο ἔξω τῆς τάξεως. Ἦν δε ὅ, τε κτύπος τῆς εἰρεσίας οὐδενὶ ἄλλῳ ἐοικὼς, ἅτε ἀπὸ πολλῶν νεῶν ἐν ταὐτῷ ἐρεσσομένων, καὶ βοὴ ἀπό τε τῶν κελευστῶν, ἐνδιδόντων τὰς ἀρχάς τε καὶ ἀναπαύλας τῆς εἰρεσίας, καὶ τῶν ἐρετῶν ὁπότε ἀθρόοι ἐμπίπτοντες τῷ ῥοθίῳ ἐπαλαλάξειαν· αἵ τε ὄχθαι ὑψηλότεραι τῶν νεῶν πολλαχῇ οὖσαι, ἐς στενόν τε τὴν βοὴν ξυνάγουσαι, καὶ τῇ ξυναγωγῇ αὐτῇ ἐπὶ μέγα ηὐξημένην ἐς ἀλλήλας ἀντέπεμπον· καί που καὶ νάπαι ἑκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ τῇ τ᾽ ἐρημίᾳ καὶ τῇ ἀντιπέμψει τοῦ κτύπου καὶ αὗται ξυνεπελάμβανον· οἵ τε ἵπποι διαφαινόμενοι διὰ τῶν ἱππαγωγῶν πλοίων (οὐ πρόσθεν ἵπποι ἐπὶ νεῶν ὀφθέντες ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· καὶ γὰρ καὶ τὸν Διονύσου ἐπ᾽ Ἰνδοὺς στόλον οὐκ ἐμέμνηντο γενέσθαι ναυτικὸν) ἔκπληξιν παρεῖχον τοῖς θεωμένοις τῶν βαρβάρων, ὥς τε οἱ μὲν αὐτῶν αὐτόθεν τῇ ἀναγωγῇ παραγενόμενοι ἐπὶ πολὺ ἐφωμάρτουν.

κετο, καὶ οὗτοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ κατέθεον, καὶ ξυνείποντο ἐπᾴδοντες βαρβαρικῶς. Φιλῳδοὶ γὰρ, εἴπερ τινὲς ἄλλοι, Ἰνδοὶ, καὶ φιλορχήμενες ἀπὸ Διονύσου ἔτι, καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων κατὰ τὴν Ἰνδῶν γῆν.

IV. Οὕτω δὴ πλέων, τρίτη γε ἡμέρᾳ κατέσχεν, ἵναπερ Ἡφαιστίωνί τε καὶ Κρατερῷ κατὰ τὸ αὐτὸ στρατοπεδεύειν ἐπὶ ταῖς ἀντιπέραν ὄχθαις παρήγγελτο. Μείνας δὲ ἐνταῦθα ἡμέρας δύο, ὡς καὶ Φίλιππος αὐτῷ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἀφίκετο, τοῦτον μὲν ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν ἐκπέμπει ξὺν οἷς ἔχων ἧκε, τάξας παρὰ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὴν ὄχθην πορεύεσθαι· τοὺς δ' ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα αὖθις ἐκπέμπει, παραγγείλας, ὅπως χρὴ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. Αὐτὸς δ' ἔπλει κατὰ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, οὐδαμοῦ μείονα ἐν τῷ κατάπλῳ εἴκοσι σταδίων τὸ εὖρος. Προσορμιζόμενος δὲ ὅπη τύχοι ταῖς ὄχθαις, τοὺς προσοικοῦντας τῷ Ὑδάσπῃ Ἰνδῶν, τοὺς μὲν ἐνδιδόντας σφᾶς ὁμολογίαις κατελάμβανεν· ἤδη δέ τινας καὶ ἐς ἀλκὴν χωρήσαντας, βίᾳ κατεστρέψατο. Αὐτὸς δ' ὡς ἐπὶ τὴν Μαλλῶν τε καὶ Ὀξυδράκων γῆν σπουδῇ ἔπλει, πλείστους τε καὶ μαχιμωτάτους τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν πυνθανόμενος· καὶ ὅτι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἀποτεθεῖσθαι ἐς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πόλεων, αὐτοὶ ἐγνωκέναι διὰ μάχης ἰέναι πρὸς αὐτόν· ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ σπουδῇ πλείονι ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν, ὅπως μὴ

δὲ ὡρμήθη τὸ δεύτερον, [καὶ] πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ τε Ὑδάσπου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου· ἵνα δὲ ξυμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, στενώτατος εἷς ποταμὸς ἐκ τοῖν δυοῖν γίγνεται, καὶ τὸ ῥεῦμα αὐτῷ ὀξὺ ἐπὶ τῇ στενότητι, καὶ δῖναι ἄτοποι ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ· καὶ τὸ ὕδωρ κυμαίνεταί τε καὶ καχλάζει ἐπὶ μέγα, ὡς καὶ πόῤῥω ἔτι ὄντων ἐξακούεσθαι τὸν κτύπον τοῦ κύματος. Καὶ ἦν μὲν προεξηγγελμένα ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν ἐγχωρίων καὶ Ἀλεξάνδρου τῇ στρατιᾷ· ὅμως δ᾽ ἐπειδὴ ἐπέλαζεν αὐτῷ ταῖς ξυμβολαῖς ὁ στρατὸς, ἐς τοσόνδε ὁ ἀπὸ τοῦ ῥοῦ κτύπος κατεῖχεν, ὥς τε ἐπέστησαν τὰς εἰρεσίας οἱ ναῦται, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ τῶν τε κελευστῶν ὑπὸ θαύματος ἐκσιωπησάντων, καὶ αὐτοὶ μετέωροι πρὸς τὸν κτύπον γενόμενοι.

V. Ὡς δ᾽ οὐ πόῤῥω τῶν ξυμβολῶν ἦσαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ κυβερνῆται παραγγέλλουσιν ὡς βεβαιοτάτῃ εἰρεσίᾳ χρωμένους ἐξελαύνειν ἐκ τῶν στενῶν, τοῦ μὴ ἐμπιπτούσας τὰς ναῦς ἐς τὰς δίνας ἀναστρέφεσθαι πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ κρατεῖν γὰρ τῇ εἰρεσίᾳ τῶν ἐπιστροφῶν τοῦ ὕδατος. Τὰ μὲν δὴ στρογγύλα πλοῖα ὅσα καὶ ἔτυχεν αὐτῶν περιστραφέντα πρὸς τοῦ ῥοῦ, οὐδέν τι παθόντα ἐν τῇ ἐπιστροφῇ, ὅτι μὴ συνταράξαντα τοὺς ἐμπλέοντας, κατέστη ἐς εὐθὺ πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ὀρθωθέντα· αἱ δὲ μακραὶ νῆες οὐχ ὡσαύτως ἀπαθεῖς ἀπῆλθον ἐν τῇ ἐπιστροφῇ, οὔτε μετέωροι ἐπὶ τοῦ καχλάζοντος κύματος ὡσαύτως οὐ-

αὐτοῖς, πλαγίοις ἐν ταῖς δίναις γενομένοις, συνετρίβοντο, ὅσων γε ἐγκατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὕδατος, οὐ φθασάντων αὐτὰς μετεωρίσαι· ὡς πολλὰς μὲν πονῆσαι τῶν νεῶν, δύο δὲ περιπεσούσας ἀλλήλαις αὐτάς τε διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἐμπλεόντων ἐν αὐταῖς πολλούς. Ὡς δ' ἐς πλάτος ἤδη ὁ ποταμὸς διέσχεν, ἐνταῦθα δὴ ὅ, τε ῥοῦς οὐκέτι ὡσαύτως χαλεπὸς ἦν, καὶ αἱ δίναι οὐχ ὁμοίᾳ τῇ βίᾳ ἐπέστρεφον· προσορμίσας οὖν τῇ ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν στρατὸν, ἵνα σκέπη τε ἦν τοῦ ῥοῦ καὶ προσβολὴ ταῖς ναυσὶ, καί τις καὶ ἄκρα τοῦ ποταμοῦ ἐπιτηδείως ἀνεῖχεν ἐς τῶν ναυαγίων τε τὴν ξυναγωγὴν, καὶ εἴ τινες ἐπ' αὐτῶν ζῶντες ἔτι ἐφέροντο, τούτους τε διέσωσε· καὶ ἐπισκευάσας τὰς πεπονηκυίας τῶν νεῶν, Νέαρχον μὲν καταπλεῖν κελεύει, ἔς τ' ἂν ἀφίκηται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Μαλλῶν ἔθνους· αὐτὸς δὲ τῶν βαρβάρων τῶν οὐ προσχωρούντων καταδρομὴν τῆς χώρας ποιησάμενος, καὶ κωλύσας ἐπικουρῆσαι αὐτοὺς τοῖς Μαλλοῖς, οὕτω δὴ αὖθις ξυνέμιξε τῷ ναυτικῷ. Καὶ ἐνταῦθα Ἡφαιστίων τε αὐτῷ καὶ Κρατερὸς καὶ Φίλιππος ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτοὺς ὁμοῦ ἤδη ἦσαν. Ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐλέφαντας, καὶ τὴν Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ Φίλιππον ξὺν τῇ ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ, διαβιβάσας τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, Κρατερῷ ἄγειν προσέταξε· Νέαρχον δὲ ξὺν τῷ ναυτικῷ πέμπει, τρισὶν ἡμέραις τὴν στρατιὰν κελεύσας φθάνειν κατὰ τὸν πλοῦν· τὸν δ'

αὐτῷ τεταγμένους φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω κατὰ σπουδὴν ἴοιεν, τοῖς ἀμφ' Ἡφαιστίωνα ἐμπίπτοντες ἁλίσκωνται· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, δοὺς καὶ τούτῳ τῆς στρατιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις ὑπολειπόμενον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, ὡς ὅσοι τοὔμπαλιν ὑποστρέφοιεν αὐτὸν φεύγοντες, οὗτοι δ' εἰς τοὺς ἀμφὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐμπίπτοιεν· ἐπὰν δ' ἀφίκωνται ἐς τὰς ξυμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ὑδραώτου ποταμοῦ, ἐνταῦθα δὲ τούς τε φθάνοντας ὑπομένειν ἐκέλευσεν, ἔς τ' ἂν ἥκῃ αὐτός, καὶ τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Πτολεμαῖον αὐτῷ ξυμβαλεῖν.

VI. Αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς τε καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὴν Πείθωνος τάξιν καὶ τοὺς ἱπποτοξότας τε πάντας καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων τοὺς ἡμίσεας, διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ἐπὶ Μαλλοὺς ἦγεν, ἔθνος Ἰνδικὸν, τῶν αὐτονόμων. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ, ὃ δὴ ἀπεῖχε Ἀκεσίνου ποταμοῦ σταδίους εἰς ἑκατόν· δειπνοποιησάμενος δὲ καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν οὐ πολὺν χρόνον, παραγγέλλει ὅ, τι τὶς ἔχει ἄγγος ἐμπλῆσαι ὕδατος. Διελθὼν δὲ τῆς τε ἡμέρας τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐς τετρακοσίους μάλιστα σταδίους, ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς πόλιν ἀφίκετο, ἐς ἣν ξυμπεφεύγεσαν πολλοὶ τῶν Μαλλῶν. Οἱ δὲ οὔποτ' ἂν οἰηθέντες διὰ τῆς ἀνύδρου ἐλθεῖν ἐπὶ σφᾶς Ἀλέξανδρον, ἔξω τε τῆς πόλεως οἱ πολλοὶ καὶ ἄνοπλοι

οὐδὲ τοῖς πολεμίοις, ὅτι ἄξει, πιστὸν ἐφαίνετο. Τούτοις μὲν δὴ οὐ προσδοκήσασιν ἐπιπεσὼν, τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπέκτεινεν αὐτῶν, οὐδὲ εἰς ἀλκὴν οἷα δὴ ἀνόπλους τραπέντας· τῶν δὲ ἄλλων ἐς τὴν πόλιν κατακλεισθέντων κύκλῳ περιστήσας τῷ τείχει τοὺς ἱππέας (ὅτι μήπω ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν ἠκολουθήκει αὐτῷ) ἀντὶ χάρακος ἐχρήσατο τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ τάχιστα οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, Περδίκκαν μὲν τήν τε αὑτοῦ ἱππαρχίαν ἔχοντα καὶ τὴν Κλείτου καὶ τοὺς Ἀγριάνας, πρὸς ἄλλην πόλιν ἐκπέμπει τῶν Μαλλῶν, ἣ ξυμπεφευγότες ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν φυλάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύσας· ἔργου δὲ μὴ ἔχεσθαι, ἐς τ' ἂν ἀφίκηται αὐτός· ὡς μηδ' ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέλους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις, ὅτι προσάγει ἤδη Ἀλέξανδρος. Αὐτὸς δὲ προσέβαλλε τῷ τείχει. Οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ ἂν διαφυλάξοντες αὐτὸ ἔτι, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ἀπὸ τραυμάτων ἀπομάχων γεγενημένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, χρόνον μέν τινα ἠμύνοντο ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ χαλεποῦ ἐς προσβολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν εὐρώστως τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, ἥ τε ἄκρα κατὰ κράτος ἑάλω, καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες ἀπέθανον· ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους. Περδίκκας δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐφ' ἥντινα ἐστάλη ἀφικόμενος, τὴν μὲν

ἤλαυνε κατὰ στῖφον τῶν φευγόντων· οἱ δὲ ψιλοὶ ὡς τάχους εἶχον ποδῶν αὐτῷ ἐφείποντο· καταλαβὼν δὲ τῶν φευγόντων κατέκοψεν, ὅσοι γε μὴ ἔφθασαν ἐς τὰ ἕλη ξυμφυγόντες.

VII. Ἀλέξανδρος δὲ δειπνοποιησάμενός τε καὶ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἔς τε ἐς πρώτην φυλακὴν, ᾔει τοῦ πρόσω· καὶ τὴν νύκτα διελθὼν πολλὴν ὁδὸν, ἅμα ἡμέρᾳ ἀφίκετο πρὸς τὸν Ὑδραώτην ποταμόν. Ἔνθα δὴ τῶν Μαλλῶν τοὺς μὲν πολλοὺς διαβεβηκότας ἤδη ἔμαθε, τοῖς δὲ καὶ διαβαίνουσιν ἐπιγενόμενος περὶ αὐτὸν τὸν πόρον πολλοὺς αὐτῶν διέφθειρε· καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε ξυνδιαβὰς κατὰ τὸν αὐτὸν πόρον, διώκων εἴχετο τῶν φθασάντων ἐς τὴν ἀποχώρησιν· καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἔλαβεν, οἱ πλείους δὲ κατέφυγον ἔς τι χωρίον ὀχυρὸν καὶ τετειχισμένον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο αὐτῷ, ἀποστέλλει ἐπὶ τούτους Πείθωνα, τήν τε αὑτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ τῶν ἱππέων δύο ἱππαρχίας. Καὶ οὗτοι δὴ ἐξ ἐφόδου προσβαλόντες λαμβάνουσι τὸ χωρίον καὶ τοὺς καταπεφευγότας ἐς αὐτὸ ἠνδραπόδισαν, ὅσοι γε μὴ ἐν τῇ προσβολῇ διεφθάρησαν. Ταῦτα δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Πείθωνα διαπραξάμενοι, ἐπανῆλθον αὖθις ἐς τὸ στρατόπεδον. Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν Βραχμάνων τινὰ πόλιν ἦγεν, ὅτι καὶ ἐς ταύτην ξυμπεφευγέναι τινὰς τῶν Μαλλῶν ἔμαθεν· ὡς δὲ ἀφίκετο πρὸς αὐτὴν, ἐπῆγε τῷ τείχει πάντοθεν πυκνὴν τὴν

θεν ἠμύνοντο· ξυνεισπεσόντων δὲ αὐτοῖς ὀλίγων Μακεδόνων, μεταβαλλόμενοι καὶ ξυστραφέντες, τοὺς μὲν ἐξέωσαν αὐτῶν, ἀπέκτειναν δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ ἐς πέντε καὶ εἴκοσι· καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος τάς τε κλίμακας πάντοθεν κελεύει προστιθέναι τῇ ἄκρᾳ καὶ ὑπορύττειν τὸ τεῖχος. Ὡς δὲ πύργος τε ἔπεσεν ὑπορυσσόμενος, καὶ τοῦ μεταπυργίου τι παραῤῥαγὲν ἐπιμαχωτέραν ταύτῃ ἐποίησε τὴν ἄκραν, πρῶτος Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τοῦ τείχους ὤφθη ἔχων τὸ τεῖχος· καὶ τοῦτον ἰδόντες οἱ ἄλλοι Μακεδόνες, αἰσχυνθέντες ἄλλος ἄλλῃ ἀνίεσαν, εἴχετό τε ἤδη ἡ ἄκρα· καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν τὰς οἰκίας ἐνεπίμπρασαν, καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκαταλαμβανόμενοι ἀπέθνησκον· οἱ πολλοὶ δὲ μαχόμενοι αὐτῶν. Ἀπέθανον δὲ οἱ πάντες ἐς πεντακισχιλίους· ζῶντες δὲ δι' ἀνδρείαν ὀλίγοι ἐλήφθησαν.

VIII. Μείνας δὲ αὐτοῦ μίαν ἡμέραν, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, τῇ ὑστεραίᾳ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τοὺς ἄλλους Μαλλούς· καὶ τὰς μὲν πόλεις ἐκλελοιπότας καταλαμβάνει, αὐτοὺς δὲ ἔμαθεν ὅτι πεφευγότες εἶεν ἐς τὴν ἔρημον· καὶ ἐνταῦθα αὖθις μίαν ἡμέραν ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν Πείθωνα μὲν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην πρὸς τὸν ποταμὸν ὀπίσω ἀπέπεμψεν, ὧν τε αὐτοὶ ἡγοῦντο ἄγοντας, καὶ πρὸς τούτοις ψιλῶν τάξεις δοὺς αὐτοῖς, ὅσαι ἱκαναὶ πρὸς τὸ ἔργον. Προσέταξε δὲ,

ὅσοι μὴ ἐθελονταὶ σφᾶς ἐνδιδοῖεν· καὶ πολλοὺς καταλαβόντες ἐν ταῖς ὕλαις οἱ ἀμφὶ Πείθωνά τε καὶ Δημήτριον ἀπέκτειναν. Αὐτὸς δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν Μαλλῶν πόλιν, ἵνα καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐξέλιπον οἱ Ἰνδοὶ, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔμαθον· διαβάντες δὲ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, ἐπὶ ταῖς ὄχθαις αὐτοῦ, ὅτι ὑψηλαὶ αἱ ὄχθαι ἦσαν, παρατεταγμένοι ἔμενον, ὡς εἴρξοντες τοῦ πόρου Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ὡς ἤκουσεν, ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἅμα αὐτῷ πᾶσαν, ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην, ἵνα περ παρατετάχθαι τοὺς Μαλλοὺς ἐξηγγέλλετο· οἱ δὲ πεζοὶ ἕπεσθαι αὐτῷ ἐτάχθησαν. Ὡς δὲ ἀφίκετό τε ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ πέραν τοὺς πολεμίους κατεῖδε τεταγμένους, ὡς εἶχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐμβάλλει ἐς τὸν πόρον ξὺν τῇ ἵππῳ μόνῃ· οἱ δὲ, ἰδόντες ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ὄντα ἤδη Ἀλέξανδρον, κατὰ σπουδὴν μὲν, ξυντεταγμένοι δὲ ὅμως, ἀπεχώρουν ἀπὸ τῆς ὄχθης· καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ εἵπετο· ὡς δὲ κατεῖδον ἱππέας μόνους, ἐπιστρέψαντες οἱ Ἰνδοὶ καρτερῶς ἐμάχοντο, πλῆθος ὄντες ἐς πέντε μυριάδας. Καὶ Ἀλέξανδρος ὡς τήν τε φάλαγγα αὐτῶν πυκνὴν κατεῖδε, καὶ αὐτῷ οἱ πεζοὶ ἀπῆσαν, προσβολὰς μὲν ἐποίει, τοὺς κύκλους περιππεύων· ἐς χεῖρας δὲ οὐκ ᾔει τοῖς Ἰνδοῖς. Καὶ ἐν τούτῳ παραγίνονται αὐτῷ οἵ τε Ἀγριάνες, καὶ

πάντων τῶν δεινῶν προσκειμένων, ἀποστρέψαντες ἤδη προτροπάδην ἔφευγον ἐς πόλιν ὀχυρωτάτην τῶν πλησίον· καὶ Ἀλέξανδρος ἑπόμενός τε αὐτοῖς πολλοὺς ἔκτεινε, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν διαφυγόντες κατειλήθησαν, πρῶτα μὲν οὖν τοῖς ἱππεῦσιν ἐξ ἐφόδου ἐκυκλώσατο τὴν πόλιν· ὡς δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ παρῆσαν, ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ περιστρατοπεδεύει ἐν κύκλῳ τοῦ τείχους, ὅτι οὐ πολύ τε τῆς ἡμέρας ὑπελείπετο ἐς τὴν προσβολήν· καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ, ὑπό τε πορείας μακρᾶς οἱ πεζοί, καὶ ὑπὸ διώξεως συνεχοῦς οἱ ἵπποι, καὶ οὐχ ἥκιστα κατὰ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ τεταλαιπωρήκεσαν.

IX. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διχῇ διελὼν τὸν στρατὸν, τοῦ μὲν ἑτέρου αὐτὸς ἡγούμενος προσέβαλλε τῷ τείχει· τὸ δὲ ἕτερον Περδίκκας προσῆγε· καὶ ἐν τούτῳ οὐ δεξάμενοι οἱ Ἰνδοὶ τῶν Μακεδόνων τὴν ὁρμὴν, τὰ μὲν τείχη τῆς πόλεως λείπουσιν, αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκρα ξυνέφευγον. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, πυλίδα τινὰ κατασχίσαντες, παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὁμοῦ Περδίκκᾳ τεταγμένοι, ὑστέρησαν ὑπερβαίνοντες κατὰ τὰ τείχη οὐκ εὐπετῶς· οὐδὲ τὰς κλίμακας οἱ πολλοὶ αὐτῶν φέροντες, ὅτι ἑαλωκέναι αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις, ὡς ἐρημούμενα τῶν προμαχομένων τὰ τείχη κατεῖδον· ὡς δὲ ἡ ἄκρα ἐχομένη πρὸς τῶν πολεμίων, καὶ πρὸ ταύτης τεταγμένοι εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι πολ-

δρος δὲ, ὡς βλακεύειν αὐτῷ ἐδόκουν τῶν Μακεδόνων οἱ φέροντες τὰς κλίμακας, ἁρπάσας κλίμακα ἑνὸς τῶν φερόντων προσέθηκε τῷ τείχει αὐτὸς, καὶ εἰληθεὶς ὑπὸ τῇ ἀσπίδι ἀνέβαινεν· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Πευκέστας, ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέρων, ἣν ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος λαβὼν ἅμα οἷ εἶχεν Ἀλέξανδρος, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐφέρετο ἐν ταῖς μάχαις· ἐπὶ δὲ τούτῳ Λεοννάτος ἀνῄει κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα ὁ σωματοφύλαξ· κατὰ δὲ ἄλλην κλίμακα Ἀβρέας τῶν διμοιριτῶν τις στρατευομένων. Ἤδη τε πρὸς τῇ ἐπάλξει τοῦ τείχους ὁ βασιλεὺς ἦν, καὶ ἐρείσας ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀσπίδα, τοὺς μὲν ὤθει εἴσω τοῦ τείχους τῶν Ἰνδῶν· τοὺς δὲ καὶ αὐτοῦ τῷ ξίφει ἀποκτείνας γεγυμνώκει τὸ ταύτῃ τεῖχος· καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ὑπέρφοβοι γενόμενοι ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, σπουδῇ ὠθούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα, συντρίβουσιν αὐτήν· ὥς τε οἱ μὲν ἤδη ἀνιόντες αὐτῶν κάτω ἔπεσον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἄπορον ἐποίησαν τὴν ἄνοδον. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐπὶ τοῦ τείχους στὰς, κύκλῳ τε ἀπὸ τῶν πλησίον πύργων ἐβάλλετο, (οὐ γὰρ πελάσαι γε ἐτόλμα τις αὐτῷ τῶν Ἰνδῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲ πόῤῥω τούτων γε ἐσακοντιζόντων· ἔτυχε γάρ τι καὶ προσκεχωσμένον ταύτῃ πρὸς τὸ τεῖχος· δῆλος μὲν ἦν Ἀλέξανδρος τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι, καὶ τῷ ἀτόπῳ τῆς τόλμης, ἔγνω δ', ὅτι αὐτοῦ μὲν μένων κινδυνεύσει μηδὲν ὅ, τι καὶ λόγου

εἰ δὲ μὴ, καὶ κινδυνεύειν δέοι, μεγάλα ἔργα καὶ τοῖς ἔπειτα πυθέσθαι ἄξια ἐργασάμενος οὐκ ἀσπουδεὶ ἀποθανεῖται. Ταῦτα γνοὺς, καταπηδᾷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὴν ἄκραν· ἔνθα δὴ ἐρεισθεὶς πρὸς τῷ τείχει, τοὺς μέν τινας ἐς χεῖρας ἐλθόντας, καὶ τόν γε ἡγεμόνα τῶν Ἰνδῶν προσφερόμενόν οἱ θρασύτερον, παίσας τῷ ξίφει ἀποκτείνει· ἄλλον δὲ πελάζοντα λίθῳ βαλὼν ἔσχε· καὶ ἄλλον, λίθῳ· τὸν δὲ ἐγγυτέρω προσάγοντα, τῷ ξίφει αὖθις· Οἱ δὲ βάρβαροι πελάζειν μὲν αὐτῷ οὐκέτι ἤθελον, ἔβαλλον δὲ πάντοθεν περιεστηκότες, ὅ, τι τις ἔχων βέλος ἐτύγχανεν, ἢ ἐν τῷ τότε ἔλαβεν.

X. Ἐν τούτῳ τε Πευκέστας τε καὶ ὁ διμοιρίτης Ἀβρέας, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς Λεοννάτος, οἳ δὴ μόνοι ἔτυχον πρὶν ξυντριβῆναι τὰς κλίμακας ἀναβεβηκότες ἐπὶ τὸ τεῖχος, καταπηδήσαντες καὶ αὐτοὶ, πρὸ τοῦ βασιλέως ἐμάχοντο. Καὶ Ἀβρέας μὲν ὁ διμοιρίτης πίπτει αὐτοῦ, τοξευθεὶς ἐς τὸ πρόσωπον. Ἀλέξανδρος δὲ βάλλεται καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος τοξεύματι ὑπὲρ τὸν μαστὸν, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος, ὅτι καὶ πνεῦμα ὁμοῦ τῷ αἵματι ἐκ τοῦ τραύματος ἐξεπνεῖτο· ὁ δὲ, ἔς τε μὲν ἔτι θερμὸν ἦν αὐτῷ τὸ αἷμα, καίπερ κακῶς ἔχων, ἠμύνετο· πολλοῦ δὲ δὴ τοῦ αἵματος καὶ ἀθρόου, οἷα δὴ ξὺν πνεύματι ἐκρυέντος, ἴλιγγός τε αὐτὸν καὶ λειποψυχία κατέσχε, καὶ πίπτει αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ξυννεύσας. Πευκέστας δὲ περιβὰς πεπτωκότι, καὶ ὑπερσχὼν τὴν ἱε-

πεῖν· τοῖς γὰρ Μακεδόσι καὶ ταύτῃ ἐν ἀπόρῳ γεγένηται τὰ τῆς προσβολῆς· ὅτι οἱ τὸν Ἀλέξανδρον βαλλόμενόν τε ἐπὶ τῷ τείχει ἰδόντες, καὶ πηδῶντα ἔσω ἐς τὴν ἄκραν, ὑπὸ σπουδῆς τε καὶ φόβου, μή τι αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς πάθῃ οὐ ξὺν νόῳ κινδυνεύων, τὰς κλίμακας συντετριφότες, ἄλλοι ἄλλας μηχανὰς ἐς τὸ ἀνελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ὡς ἐν ἀπόροις ἐμηχανῶντο· οἱ μὲν, πασσάλους ἐμπηγνύοντες ἐς τὸ τεῖχος γήϊνον ὂν, καὶ κατὰ τούτους ἐκκρεμαννύμενοι χαλεπῶς ἀνεῖρπον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπ᾽ ἄλλους ἐπιβαίνοντες. Ὁ δὲ πρῶτος ἀνελθὼν ἐῤῥίπτει ἑαυτὸν κατὰ τὸ τεῖχος ἐς τὴν πόλιν, ἵναπερ τὸν βασιλέα ἑώρων κείμενον, ξὺν οἰμωγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ πάντες· ἤδη τε ἀμφ᾽ αὐτῷ πεπτωκότι καρτερὰ μάχη ξυνειστήκει, ἄλλου ἐπ᾽ ἄλλῳ τῶν Μακεδόνων προασπίζοντος· καὶ ἐν τούτῳ οἱ μὲν τὸν μοχλὸν, ὅτῳ εἴχετο ἡ κατὰ τὸ μεταπύργιον πύλη, κατασχίσαντες, ἐπ᾽ ὀλίγους παρίεσαν. οἱ δὲ, καθότι ἡ πύλη διέσχε, τοὺς ὤμους ὑποθέντες, καὶ ὤσαντες ἐς τὸ ἔσω τὸ τεῖχος, ἀνεπέτασαν ταύτῃ τὴν ἄκραν.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπέκτεινάν γε πάντας, οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπελείποντο· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώσιμον ὄντα. Τὸ δὲ βέλος ἐξελκύσαι ἐκ τοῦ τραύματος ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν,

νῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου, τῷ ξίφει ἐπιτεμεῖν τὴν πληγὴν, καὶ κομίσασθαι τὸ βέλος. Ἐν δὲ τῇ κομιδῇ φορὰ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον καὶ οὕτω σχεθῆναι αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ παθήματος· καὶ ἡ φήμη παραδεξαμένη αὐτὰ κατὰ τοὺς πρώτους ψευσαμένους, ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζει· οὐδὲ ἀφήσει παραδιδοῦσα καὶ ἄλλοις τὰ ψεύδη, εἰ μὴ ὑπὸ τῆςδε τῆς ξυγγραφῆς παύσεται. Αὐτίκα ἐν Ὀξυδράκαις τὸ πάθημα τοῦτο γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ δὲ ἐν Μαλλοῖς ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰνδικῷ ξυνέβη· καὶ ἥ τε πόλις Μαλλῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξανδρον, Μαλλοί· οἳ δὴ ἐγνώκεσαν μὲν, ξυμμίξαντες τοῖς Ὀξυδράκαις, οὕτω διαγωνίζεσθαι· ἔφθη δὲ διὰ τῆς ἀνύδρου ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐλάσας, πρὶν τινὰ ὠφέλειαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ὀξυδράκων γενέσθαι, ἢ αὐτοὺς ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι. Ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν μάχην τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ᾽ ἥντινα ἔφυγε Δαρεῖος, οὐδὲ πρόσθεν ἔληξε τῆς φυγῆς, πρὶν ξυλληφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον καὶ προσάγοντος ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις γενέσθαι ὁ πᾶς λόγος κατέχει· καθάπερ οὖν καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἐν Ἰσσῷ· καὶ τὴν πρώτην ἱππομαχίαν, πρὸς Γρανίκῳ. Ἀλλὰ πρὸς Γρανίκῳ μὲν ξυνέβη μάχη ἱππική, καὶ πρὸς Ἰσσῷ ἡ αὖθις πρὸς Δαρεῖον μάχη. Ἄρβηλα δὲ τοῦ

τες λέγουσιν, ὅτι ἑξακοσίους σταδίους ἀπέχει· οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα, ὅτι ἐς πεντακοσίους· ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γὰρ γενέσθαι τὴν μάχην πρὸς τῷ ποταμῷ Βουμώδῳ, λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος· πόλις δὲ οὐκ ἦν τὰ Γαυγάμηλα, ἀλλὰ κώμη μεγάλη, οὐδὲ ὀνομαστὸς ὁ χῶρος, οὐδὲ εἰς ἀκοὴν ἡδὺ τὸ ὄνομα· ἔνθεν δὲ, μοὶ δοκεῖ, πόλις οὖσα τὰ Ἄρβηλα, ἀπηνέγκατο τὴν δόξαν τῆς μεγάλης μάχης. Εἰ δὲ πρὸς Ἀρβήλοις χρὴ οἴεσθαι γενέσθαι τὸ ἔργον ἐκεῖνο, εἰς τοσόνδε Ἀρβήλων ἀπέχον· καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην ναυμαχίαν πρὸς ἰσθμῷ τῷ Κορινθίων ἔξεστι λέγειν ὅτι ἐγένετο, καὶ τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, πρὸς Αἰγίνῃ ἢ Σουνίῳ. Καὶ μὴν ὑπὲρ τῶν ὑπερασπισάντων ἐν τῷ κινδύνῳ Ἀλεξάνδρῳ, Πευκέσταν μὲν γενέσθαι ξύμπαντες ὁμολογοῦσιν, ὑπὲρ Λεοννάτου δὲ οὐκέτι ξυμφέρονται, οὐδὲ ὑπὲρ Ἀβρέου τοῦ διμοιρίτου. Καὶ οἱ μὲν ξύλῳ πληγέντα κατὰ τοῦ κράνους Ἀλέξανδρον, καὶ ἰλιγγιάσαντα πεσεῖν, αὖθις δὲ ἀναστάντα, βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος· Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου ταύτην μόνην τὴν πληγὴν πληγῆναι λέγει τὴν ἐς τὸ στῆθος. Τὸ δὲ δὴ μέγιστον πλημμέλημα τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, ἐκεῖνο τίθεμαι ἔγωγε. Πτολεμαῖον γὰρ τὸν Λάγου ἔστιν οἳ ἀνέγραψαν ξυναναβῆναί τε Ἀλεξάνδρῳ κατὰ τὴν κλίμακα ὁμοῦ Πευκέστᾳ, καὶ ὑπερασπίσαι κείμενον, καὶ ἐπὶ τῷδε Σωτῆρα ἐπικληθῆναι τὸν Πτολεμαῖον· καίτοι αὐτὸς

λας μάχεσθαι μάχας καὶ πρὸς ἄλλους βαρβάρους. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς μὴ ἀταλαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις τὴν ὑπὲρ τῶν τηλικούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων ἀφήγησιν.

XII. Ἐν ᾧ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτοῦ μένων τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο, ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθεν περ ὡρμήθη ἐπὶ τοὺς Μαλλούς, ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἧκεν, ὅτι τεθνηκὼς εἴη ἐκ τοῦ τραύματος· καὶ τὰ μὲν πρῶτα οἰμωγὴ ἦν τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης, ἄλλου ἄλλῳ παραδιδόντος τὴν φήμην· παυσάμενοι δὲ τῆς οἰμωγῆς, ἄθυμοί τε καὶ ἄποροι ἦσαν, ὅς τις μὲν ἐξηγούμενος ἔσται τῆς στρατιᾶς· (πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν ἴσῳ τὰ τῆς ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πρὸς Μακεδόνων καθεστηκέναι) ὅπως δὲ ἀποσωθήσονται εἰς τὴν οἰκείαν, τοσούτων μὲν ἐθνῶν μαχίμων περιειργόντων σφᾶς ἐν κύκλῳ· τῶν μὲν οὔπω προσκεχωρηκότων, ἃ δὴ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἴκαζον ἀγωνιεῖσθαι καρτερῶς· τῶν δὲ ἀποστησομένων, ἀφαιρεθέντος αὐτοῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου φόβου· ποταμῶν τε ἐν μέσῳ ἀδιαβάτων τότε δ᾿ ἐδόκουν εἶναι, καὶ πάντα σφίσιν ἄπορα καὶ ἀμήχανα ἐρήμοις Ἀλεξάνδρου ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἧκέ ποτε λόγος, ὅτι ζῇ Ἀλέξανδρος, τούτῳ μὲν μόγις ξυνεχώρησαν· εἰ δὲ καὶ βιώσιμός ἐστιν, οὔπω ἐπιστεύετο. Ὡς δὲ καὶ γράμματα παρ᾿ αὐτοῦ ἧκεν, ὅτι ὅσον οὔπω κατελεύσεται ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οὐδὲ ταῦτα τοῖς πολ-

τε καὶ στρατηγῶν εἰκάζετο.

XIII. Καὶ ταῦτα ἐννοήσας Ἀλέξανδρος, μή τε νεωτερισθείη ἐν τῇ στρατιᾷ, ὅτι πρῶτον ἠδυνήθη, κομίζεται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας καὶ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμόν· ἦν γὰρ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ ταῖς ξυμβολαῖς τοῦ τε Ὑδραώτου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου, ἵνα Ἡφαιστίων τε ἐπὶ τῆς στρατιᾶς ἦν, καὶ Νέαρχος τὸ ναυτικὸν αὐτῷ εἶχεν. Ὡς δ' ἐπέλαζεν ἡ ναῦς ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα φέρουσα, κελεύει δὴ ἀφελεῖν τὴν σκηνὴν ἀπὸ τῆς πρύμνης, ὡς καταφανὴς εἶναι πᾶσιν· οἱ δὲ ἔτι ἠπίστουν, ὡς νεκροῦ δῆθεν κομιζομένου Ἀλεξάνδρου, πρίν γε δὴ προσχούσης τῆς νεὼς τῇ ὄχθῃ, ὁ μὲν τὴν χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆθος· οἱ δὲ ἀνεβόησαν, ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνασχόντες τὰς χεῖρας, οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον· πολλοῖς δὲ καὶ δάκρυα ἐπὶ τῷ ἀνελπίστῳ προεχύθη ἀκούσια. Καὶ οἱ μὲν τῶν ὑπασπιστῶν κλίνην προσέφερον αὐτῷ ἐκκομιζομένῳ ἐκ τῆς νεώς· ὁ δὲ τὸν ἵππον προσαγαγεῖν ἐκέλευσεν. Ὡς δὲ ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ὤφθη, αὖθις κρότῳ δὴ πολλῷ ἐπεκτύπησεν ἡ στρατιὰ πᾶσα· ἐπήχησαν δὲ αἵ τε ὄχθαι, καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν νάπαι. Προσάγων δὲ ἤδη τῇ σκηνῇ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὥστε καὶ βαδίζων ὀφθῆναι· οἱ δὲ ἐπέλαζον ἄλλοθεν ἄλλος, οἱ μὲν χειρῶν, οἱ δὲ γονάτων, οἱ δὲ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἁπτόμενοι· οἱ δὲ, καὶ ἰδεῖν ἐγγύθεν, καί τι καὶ ἐπευφημίσαντες ἀπελθεῖν· οἱ δὲ ταινίαις ἔβαλλον,

γοντο ὅσοι ἐκάκιζον, ὅτι αὐτὸς πρὸ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύοι· οὐ γὰρ στρατηγοῦ ταῦτα, ἀλλὰ στρατιώτου εἶναι. Καί μοι δοκεῖ ἄχθεσθαι Ἀλέξανδρος τοῖσδε τοῖς λόγοις, ὅτι ἀληθεῖς τε ὄντας ἐγίνωσκε, καὶ αὑτὸν ὑπαίτιον τῇ ἐπιτιμήσει· καὶ ὅμως ὑπὸ μένους τε τοῦ ἐν ταῖς μάχαις, καὶ τοῦ ἔρωτος τῆς δόξης, καθάπερ οἱ ἄλλης τινὸς ἐξηττώμενοι, οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι τῶν κινδύνων· Ἄνθρωπον δέ τινα πρεσβύτερον λέγει Βοιώτιον (τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου οὐ λέγει) ὡς ἀχθόμενόν τε πρὸς τὰς ἐπιτιμήσεις τῶν φίλων κατέμαθεν Ἀλέξανδρον, καὶ ἐσκυθρωπακότα, προσελθόντα τοῦτον βοιωτιάζοντα ἅμα τῇ φωνῇ, ταῦτα φάναι· Ὦ Ἀλέξανδρε, ἀνδρῶν τὰ ἔργα· καί τι καὶ ἰαμβεῖον ἐπειπεῖν, τὸν δὲ νοῦν εἶναι τοῦ ἰαμβείου, Ὅτι τῷ τι δρῶντι καὶ παθεῖν ἐστιν ὀφειλόμενον. Καὶ τοῦτον ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐδοκιμῆσαι, καὶ ἐπιτηδειότερον ἐς τὸ ἔπειτα Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι.

XIV. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ' Ἀλέξανδρον τῶν Μαλλῶν τῶν ὑπολειπομένων πρέσβεις, ἐνδιδόντες τὸ ἔθνος· καὶ παρὰ Ὀξυδρακῶν οἵ τε ἡγεμόνες τῶν πόλεων, καὶ οἱ νομάρχαι αὐτοὶ, καὶ ἄλλοι ἅμα τούτοις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα οἱ γνωριμώτατοι, αὐτοκράτορες περὶ σπονδῶν, δῶρά τε ὅσα μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς κομίζοντες, καὶ τὸ ἔθνος καὶ οὗτοι ἐνδιδόντες· συγγνωστὰ δὲ ἁμαρτεῖν ἔφασαν, οὐ πάλαι παρ' αὐτὸν πρεσβευσάμενοι· ἐπιθυμεῖν γὰρ,

νυσος ἐς Ἰνδοὺς ἥκε, σώαν σφίσιν εἶναι ἐς Ἀλέξανδρον· εἰ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ δοκοῦν ἐστιν (ὅτι καὶ Ἀλέξανδρον ἀπὸ θεῶν γενέσθαι λόγος κατέχει) σατράπην τε ἀναδέξεσθαι, ὅντινα τάττοι Ἀλέξανδρος, καὶ φόρους ἀποίσειν, τοὺς Ἀλεξάνδρῳ δόξαντας· διδόναι δὲ καὶ ὁμήρους ἐθέλειν, ὅσους ἂν αἰτῇ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ χιλίους ᾔτησε τοὺς κρατιστεύοντας τοῦ ἔθνους· οὓς εἰ μὲν βούλοιτο, ἀντὶ ὁμήρων καθέξειν· εἰ δὲ μή, ξυστρατεύοντας ἕξειν, ἔς τ᾽ ἂν διαπολεμηθῇ αὐτῷ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἰνδούς. Οἱ δὲ τούς τε χιλίους ἔπεμψαν, τοὺς κρατίστους καὶ μεγίστους σφῶν ἐπιλεξάμενοι, καὶ ἅρματα πεντακόσια, οὐκ αἰτηθέντες, καὶ τοὺς ἀμβάτας τῶν ἁρμάτων. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν τούτοις τε καὶ τῶν Μαλλῶν τοῖς ἔτι σωζομένοις ἐπέταξε Φίλιππον· τοὺς ὁμήρους δὲ αὐτοῖς ἀφῆκε, τὰ δὲ ἅρματα ἔλαβεν. Ὡς δὲ ταῦτα αὐτῷ κεκόμιστο, καὶ πλοῖα ἐπὶ τῇ διατριβῇ τῇ ἐκ τοῦ τραύματος πολλὰ προσενεναυπήγητο, ἀναβιβάσας ἐς τὰς ναῦς τῶν μὲν ἑταίρων ἱππέων ἱππέας ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, τῶν ψιλῶν δὲ ὅσουσπερ καὶ πρότερον, πεζοὺς δὲ ἐς μυρίους, ὀλίγον μέν τοι τῷ Ὑδραώτῃ ποταμῷ κατέπλευσεν· ὡς δὲ συνέμιξεν ὁ Ὑδραώτης τῷ Ἀκεσίνῃ, ὅτι ὁ Ἀκεσίνης κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου τῇ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ τὸν Ἀκεσίνην αὖ ἔπλει, ἔς τε ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἧκε. Τέσσαρες γὰρ οὗτοι μεγάλοι ποταμοί, καὶ ναυσίποροι οἱ τέσσαρες, εἰς τὸν

τὸν Ἀκεσίνην ἐμβάλλει· [ἐμβαλὼν δὲ, τὸ πᾶν ὕδωρ Ἀκεσίνης παρέρχεται καλούμενον.] Αὖθις δὲ ὁ Ἀκεσίνης οὗτος ξυμβάλλει τῷ Ὑδραώτῃ, καὶ παραλαβὼν τοῦτον, ἔτι Ἀκεσίνης ἐστί· καὶ τὸν Ὕφασιν ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἀκεσίνης παραλαβὼν, τῷ αὐτῷ δὴ ὀνόματι ἐς τὸν Ἰνδὸν ἐμβάλλει· ξυμβαλὼν δὲ, ξυγχωρεῖ δὴ τῷ Ἰνδῷ. Ἔνθεν δὴ ὁ Ἰνδὸς, πρὶν ἐς τὸ Δέλτα σχισθῆναι, οὐκ ἀπιστῶ ὅτι καὶ ἐς ἑκατὸν σταδίους ἔρχεται, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν τυχὸν, ἵναπερ λιμνάζει μᾶλλον.

XV. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ ξυμβολῇ τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ προσέμενεν, ἔς τε ἀφίκετο αὐτῷ ξὺν τῇ στρατιᾷ Περδίκκας, καταστρεψάμενος ἐν παρόδῳ τὸ Ἀβαστανῶν ἔθνος αὐτόνομον. Ἐν τούτῳ δὲ ἄλλαι τε προσγίγνονται Ἀλεξάνδρῳ τριακόντοροι, καὶ πλοῖα στρογγύλα ἄλλα, ἃ δὴ ἐν Ξάθροις ἐναυπηγήθη αὐτῷ, οἳ δὴ ἄλλο ἔθνος Ἰνδῶν αὐτόνομον προσεχώρησαν. Καὶ παρὰ Ὀσσαδίων, καὶ τούτου γένους αὐτονόμου Ἰνδικοῦ, πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες καὶ οὗτοι τοὺς Ὀσσαδίους. Φιλίππῳ μὲν δὴ τῆς σατραπείας ὅρους ἔταξε τὰς συμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ Ἰνδοῦ· καὶ ἀπολείπει ξὺν αὐτῷ τούς τε Θρᾶκας πάντας, καὶ ἐκ τῶν τάξεων ὅσοι ἐς φυλακὴν τῆς χώρας ἱκανοὶ ἐφαίνοντο. Πόλιν τε ἐνταῦθα κτίσαι ἐκέλευσεν ἐπ' αὐτῇ ξυμβολῇ τοῖν ποταμοῖν, ἐλπίσας μεγάλην τε ἔσεσθαι καὶ ἐπιφανῆ ἐς ἀνθρώπους, καὶ νεωσοίκους ποιηθῆναι. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ὀξυάρτη-

Παραπαμισαδῶν σατραπεύειν, ἀπαλλάξας Τιρυάσπην τὸν πρόσθεν σατράπην, ὅτι οὐκ ἐν κόσμῳ ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ ὁ Τιρυάσπης ἐξήγγελτο. Ἔνθα δὴ διαβιβάσας Κρατερόν τε καὶ τῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ποταμοῦ, ὅτι εὐπορώτερά τε ταύτῃ τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν στρατιᾷ βαρείᾳ ἐφαίνετο, καὶ τὰ ἔθνη τὰ προσοικοῦντα οὐ πάντῃ φίλια ἦν, αὐτὸς κατέπλει ἐς τῶν Σόγδων τὸ βασίλειον· καὶ ἐνταῦθα πόλιν τε ἐτείχιζεν ἄλλην, καὶ νεωσοίκους ἐποίει ἄλλους, καὶ τὰ πλοῖά αὐτῷ τὰ πεπονηκότα ἐπεσκευάσθη. Τῆς δὲ ἀπὸ τῶν ξυμβολῶν τοῦ τε Ἰνδοῦ καὶ Ἀκεσίνου χώρας, ἔς τε ἐπὶ θάλασσαν, σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξυάρτην καὶ Πείθωνα, ξὺν τῇ παραλίᾳ πάσῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς· καὶ Κρατερὸν μὲν ἐκπέμπει αὖθις ξὺν τῇ στρατιᾷ· [διὰ τῆς Ἀραχώτων καὶ Δράγγων γῆς·] αὐτὸς δὲ κατέπλει ἐς τὴν Μουσικανοῦ ἐπικράτειαν, ἥν τινα εὐδαιμονεστάτην τῆς Ἰνδῶν γῆς εἶναι ἐξηγγέλλετο, ὅτι οὔπω οὔτε ἀπηντήκει αὐτῷ Μουσικανὸς, ἐνδιδοὺς αὑτόν τε καὶ τὴν χώραν, οὔτε πρέσβεις ἐπὶ φιλίᾳ ἐκπέμπει, οὐδέ τι οὔτε αὐτὸς ἐπεπόμφει, ἃ δὴ μεγάλῳ βασιλεῖ εἰκός, οὔτε τι ᾐτήκει ἐξ Ἀλεξάνδρου. Καὶ γίγνεται αὐτῷ ὁ πλοῦς κατὰ τὸν ποταμὸν ἐς τοσόνδε ἐσπουδασμένος, ὥς τε ἔφθη ἐπὶ τοῖς ὁρίοις γενέσθαι τῆς Μουσικανοῦ χώρας, πρὶν πυθέσθαι Μουσικανὸν, ὅτι ὥρμηται ὡς ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος. Οὕτω δὴ ἐκπλαγεὶς, κατὰ τάχος ἀπήντα Ἀλεξάνδρῳ, δῶρά τε

ἐνδιδοὺς, καὶ ὁμολογῶν ἀδικεῖν, ὅπερ μέγιστον παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἦν ἐς τὸ τυχεῖν ὧν τις δέοιτο. Καὶ οὖν καὶ Μουσικανῷ ἐπὶ τοῖσδε ἄδεια ἐδόθη ἐξ Ἀλεξάνδρου· καὶ τὴν πόλιν ἐθαύμασεν Ἀλέξανδρος καὶ τὴν χώραν, καὶ ἄρχειν αὐτῆς Μουσικανῷ ἔδωκε. Κρατερὸς δὲ ἐν τῇ πόλει ἐτάχθη τὴν ἄκραν ἐκτειχίσαι· καὶ παρόντος ἔτι ἐτειχίσθη Ἀλεξάνδρου, καὶ φυλακὴ κατεστάθη, ὅτι ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφάνη τὸ χωρίον ἐς τὸ κατέχεσθαι τὰ κύκλῳ ἔθνη φυλαττόμενα.

XVI. Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἅμα οἷ πλέουσαν, ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν νομάρχην, τῆς ταύτῃ γῆς (ὄνομα δὲ ἦν Ὀξυκανὸς) ὅτι μήτε αὐτὸς ἀφῖκτο, μήτε πρέσβεις παρ' αὐτοῦ ἧκον ἐνδιδόντες αὐτόν τε καὶ τὴν χώραν. Δύο μὲν δὴ πόλεις τὰς μεγίστας τῶν ὑπὸ τῷ Ὀξυκανῷ ἐξ ἐφόδου κατὰ κράτος ἔλαβεν· ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τούτων καὶ αὐτὸς Ὀξυκανὸς ἑάλω. Ὁ δὲ τὴν μὲν λείαν τῇ στρατιᾷ δίδωσι, τοὺς ἐλέφαντας δὲ ἅμα οἷ ἦγε· καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῷ αἱ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἐνεδίδοντο ἐπιόντι, οὐδέ τις ἐτράπετο ἐς ἀλκήν· οὕτω καὶ Ἰνδοὶ πάντες ἐδεδούλωντο ἤδη τῇ γνώμῃ πρὸς Ἀλεξάνδρου τε καὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης. Ὁ δὲ ἐπὶ Σάμβον αὖ ἦγε, τῶν ὀρίων Ἰνδῶν σατράπην ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντα, ὃς πεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, ὅτι Μουσικανὸν ἀφειμένον πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐπύθετο· καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ ἄρχοντα· τὰ γὰρ πρὸς Μουσικανὸν αὐτῷ πολέμι-

τῇ πόλει Σινδομάνᾳ) αἵ τε πύλαι αὐτῷ ἀνοίγονται προσάγοντι, καὶ οἱ οἰκεῖοι οἱ τοῦ Σάμβου τά τε χρήματα ἀπηρίθμησαν καὶ τοὺς ἐλέφαντας μετὰ σφῶν ἄγοντες ἀπήντων. Οὐ γὰρ δὴ Ἀλεξάνδρῳ γε πολεμίως ἔχοντα Σάμβον φυγεῖν, ἀλλὰ Μουσικανοῦ τὴν ἄφεσιν δείσαντα. Ὁ δὲ καὶ ἄλλην πόλιν ἐν τούτῳ ἀποστᾶσαν εἷλε, καὶ τῶν Βραχμάνων (οἳ δὴ σοφισταὶ τοῖς Ἰνδοῖς εἰσιν) ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως ἐγένοντο, ἀπέκτεινεν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τῆς σοφίας, εἰ δή τίς ἐστιν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ξυγγραφῇ δηλώσω.

XVII. Καὶ ἐν τούτῳ Μουσικανὸς αὐτῷ ἀφεστάναι ἐξήγγελτο· καὶ ἐπὶ τοῦτον μὲν ἐκπέμπει Πείθωνα τὸν Ἀγήνορος σατράπην, ξὺν στρατιᾷ ἀποχρώσῃ. Αὐτὸς δὲ τὰς πόλεις τὰς ὑπὸ Μουσικανῷ τεταγμένας, τὰς μὲν ἐξανδραποδίσας αὐτῶν κατέσκαψεν· εἰς ἃς δὲ φρουρὰς εἰσήγαγε, καὶ ἄκρας ἐξετείχισε. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδόν τε ἐπανῆκε, καὶ τὸν στόλον. Ἔνθα δὴ Μουσικανός τε ξυλληφθεὶς ἄγεται πρὸς Πείθωνος, καὶ τοῦτον κρεμᾶσαι Ἀλέξανδρος κελεύει ἐν τῇ αὐτοῦ γῇ, καὶ τῶν Βραχμάνων ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως τῷ Μουσικανῷ κατέστησαν. Ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παττάλων τῆς χώρας ἄρχων (ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον, μεῖζον ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου) καὶ οὗτος τήν τε χώραν αὐτοῦ ἐνεδίδου πᾶσαν, καὶ αὑτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ ἐπέτρεψε. Τοῦτον μὲν δὴ ἐπὶ τῇ

Μελεάγρου καὶ Ἀντιγένους, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὕς, καὶ τῶν ἑταίρων τε καὶ ἄλλων Μακεδόνων ὅσους ἐς Μακεδονίαν ἀπομάχους ὄντας ἤδη ἔστελλε τὴν ἐπ' Ἀραχώτων καὶ Δράγγων, ἔπεμπεν ἐς Καρμανίαν, καὶ τοὺς ἐλέφαντας τούτῳ ἄγειν ἔδωκε· τὴν δὲ ἄλλην στρατιάν, ὅση γε μὴ ξὺν αὐτῷ κατέπλει ὡς ἐπὶ θάλασσαν, Ἡφαιστίων ἐπετάχθη. Πείθωνα δὲ τούς τε ἱππακοντιστὰς ἄγοντα καὶ τοὺς Ἀγριάνας ἐς τὴν ἐπέκεινα ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ διαβιβάσας, οὐχ ᾗπερ Ἡφαιστίων τὴν στρατιὰν ἄγειν ἔμελλε, τάς τε ἐκτετειχισμένας ἤδη πόλεις ξυνοικίσαι ἐκέλευσε· καὶ εἰ δή τινα νεωτερίζοιτο πρὸς τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ ταῦτα ἐς κόσμον καταστήσαντα, ξυμβάλλειν οἱ ἐς τὰ Πάτταλα. Ἤδη δὲ τρίτην ἡμέραν αὐτῷ τοῦ πλοῦ ἔχοντι ἐξαγγέλλεται, ὅτι τῶν Παττάλων ὕπαρχος ξυλλαβὼν τῶν Παττάλέων τοὺς πολλούς, ἀποδεδρακὼς οἴχετο, ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἔρημον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πλείονι ἢ πρόσθεν σπουδῇ κατέπλει Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὰ Πάτταλα, τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν ἔρημον καταλαμβάνει τῶν ἐνοικούντων τε καὶ ἐπεργαζομένων. Ὁ δὲ κατὰ δίωξιν τῶν φευγόντων ἐκπέμψας τῆς στρατιᾶς τοὺς κουφοτάτους, ἐπεί τινες αὐτῶν ξυνελήφθησαν, ἀποπέμπει τούτους παρὰ τοὺς ἄλλους, ἐντειλάμενος ἐπανιέναι θαρροῦντας· εἶναι γὰρ αὐτοῖς τήν τε πόλιν οἰκεῖν ὡς πρόσθεν, καὶ τὴν χώραν ἐργάζεσθαι· καὶ ἐπανῆλθον οἱ πολλοὶ αὐτῶν.

οἰκήσιμον τὴν χώραν κατασκευάσοντας· καὶ τούτοις ἐπέθεντό τῶν προσχώρων τινὲς βαρβάρων, καὶ ἔστι μὲν οὓς διέφθειραν αὐτῶν ἄφνω προσπεσόντες, πολλοὺς δὲ καὶ σφῶν ἀποβαλόντες, ἔφυγον εἰς τὴν ἐρημον· ὥστε ἐπιτελεσθῆναι τοῖς ἐκπεμφθεῖσι τὰ ἔργα, προσγενομένης αὐτοῖς καὶ ἄλλης στρατιᾶς, ἣν Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τῶν βαρβάρων τὴν ἐπίθεσιν, ἐστάλκει μεθέξοντας τοῦ ἔργου. Περὶ δὲ τοῖς Παττάλοις σχίζεται τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὕδωρ ἐς δύο παταμοὺς μεγάλους· καὶ οὗτοι ἀμφότεροι σώζουσι τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνομα, ἔς τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Ἐνταῦθα ναύσταθμόν τε καὶ νεωσοίκους ἐποίει Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ προὐκεχωρήκει αὐτῷ τὰ ἔργα, ὁ δὲ καταπλεῖν ἐπενόει ἔς τε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐν δεξιᾷ ῥέοντος ποταμοῦ ἐς τὴν θάλασσαν· Λεοννάτον μὲν δὴ, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἱππέων ἐς χιλίους, καὶ τῶν ὁπλιτῶν τε καὶ ψιλῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, κατὰ τὴν νῆσον τὰ Πάτταλα ἐκπέμπει ἀντιπαράγειν τῷ στόλῳ· αὐτὸς δὲ τὰς μάλιστα τῶν νεῶν ταχυναυτούσας ἀναλαβὼν, ὅσαι τε ἡμιόλιαι, καὶ τὰς τριακοντόρους πάσας, καὶ τῶν κερκούρων ἔστιν οὓς, ἔπλει κατὰ τὸν ποταμὸν, τὸν ἐν δεξιᾷ. Οὐκ ἔχοντι δὲ αὐτῷ ἡγεμόνα τοῦ πλοῦ, ὅτι πεφεύγεσαν οἱ ταύτῃ Ἰνδοὶ, ἀπορώτερα τὰ τοῦ κατάπλου ἦν· χειμών τε ἐπιγίγνεται ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ ὁ ἄνεμος τῷ ῥόῳ πνέων ὑπεναντίος κοῖλόν τε ἐποίει τὸν ποταμὸν, καὶ τὰ

διεκόσθησαν. Ἔφθασαν δὲ ἐποκείλασαι αὗται, πρὶν παντάπασι διαπεσεῖν ἐν τῷ ὕδατι. Ἕτεραι οὖν ξυνεπήγνυντο. Καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς κουφοτάτους ἐκπέμψας ἐς τὴν προσωτέρω τῆς ὄχθης χώραν, ξυλλαμβάνει τινὰς τῶν Ἰνδῶν, καὶ οὗτοι τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐξηγοῦντο αὐτῷ τὸν πόρον. Ὡς δὲ ἧκον ἵναπερ ἀναχεῖται ἐς εὖρος ὁ ποταμὸς, ὡς καὶ διακοσίους ταύτῃ σταδίους ἐπέχειν, ᾗπερ εὐρύτατος αὐτὸς αὑτοῦ ἦν, τό, τε πνεῦμα κατήει μέγα ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης, καὶ αἱ κῶπαι ἐν κλύδωνι χαλεπῶς ἀνεφέροντο, ξυμφεύγουσιν αὖ ἐς διώρυχα, ἐς ἥν τινα οἱ ἡγεμόνες αὐτῷ καθηγήσαντο.

XIX. Ἐνταῦθα ὁρμισάντων, τὸ πάθημα γίγνεται τῆς μεγάλης θαλάσσης, ἡ ἄμπωτις· ὥς τε ἐπὶ ξηροῦ ἀπελείφθησαν αὐτοῖς αἱ νῆες. Καὶ τοῦτο οὔπω πρότερον ἐγνωκόσι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔκπληξιν μὲν καὶ αὐτὸ οὐ σμικρὰν παρέσχε· πολὺ δὲ δὴ ἔτι μείζονα, ὁπότε διελθούσης τῆς ὥρας προσήει τε τὸ ὕδωρ καὶ τὰ σκάφη μετεωρίζοντο. Ὅσας μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐν τῷ πηλῷ ἑδραίας κατέλαβεν, αὗται δὲ ἀβλαβῶς τε ἐμετεωρίσθησαν, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν παθοῦσαι, ἔπλεον αὖθις· ὅσαι δὲ ἐν ξηροτέρᾳ τε τῇ γῇ, καὶ οὐ βεβαίως γε τὴν στάσιν ἔχουσαι ὑπελείφθησαν, αὗται δὲ ἀθρόου ἐπελθόντος τοῦ κύματος, αἱ μὲν αὐτῶν ξυμπεσοῦσαι ἐς ἀλλήλας, αἱ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἀραχθεῖσαι ξυνετρίβησαν. Ταῦτά τε οὖν ἐπεσκεύασεν Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ἐν κερ

ἐπὶ θάλασσαν. Κιλλουτὰ δὲ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἔλεγον. Ὡς δὲ ἐξηγγέλθη, ὅτι ὅρμοι τε ἐν τῇ νήσῳ εἰσὶ, καὶ αὐτὴ μεγάλη, καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νῆσον κατέσχεν· αὐτὸς δὲ ταῖς ἄριστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπέκεινα προὐχώρει, ὡς ἀπιδεῖν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θάλασσαν, εἰ παρέχοι τὸν ἔκπλουν εὔπορον. Προελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου σταδίους ὅσον διακοσίους, ἀφορῶσιν ἄλλην νῆσον ταύτην ἤδη ἐν τῇ θαλάσσῃ· τότε μὲν δὴ ἐπανῆλθον ἐς τὴν ἐν τῷ ποταμῷ νῆσον· καὶ πρὸς τοῖς ἄκροις αὐτῆς καθορμισθεὶς, θύει τοῖς θεοῖς Ἀλέξανδρος, ὅσοις ἔφασκεν ὅτι παρὰ τοῦ Ἄμμωνος ἐπηγγελμένον ἦν θύσαι αὐτῷ. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν κατέπλει ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐν τῷ πόντῳ νῆσον· καὶ προσχὼν καὶ ταύτῃ, ἔθυε καὶ ἐνταῦθα ἄλλας αὖ θυσίας, ἄλλοις τε θεοῖς καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. Καὶ ταύτας δὲ κατ' ἐπιθεσπισμὸν θύει τοῦ Ἄμμωνος. Αὐτὸς δὲ, ὑπερβαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰς ἐκβολὰς, ἐς τὸ πέλαγος ἀνέπλει, ὡς μὲν ἔλεγεν, ἀπιδεῖν, εἴπου τις χώρα πλησίον ἀνίσχει ἐν τῷ πόντῳ· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, οὐχ ἥκιστα ὡς πεπλευκέναι τὴν μεγάλην τὴν ἔξω Ἰνδῶν θάλασσαν. Ἐνταῦθα ταύρους τε σφάξας τῷ Ποσειδῶνι, ἀφῆκεν ἐς τὴν θάλασσαν· καὶ σπείσας ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, τήν τε φιάλην χρυσῆν οὖσαν, καὶ κρατῆρας χρυσοῦς ἐνέβαλλεν ἐς τὸν πόντον χαριστήρια· εὐχόμενος σῶόν οἱ πα-

σιῶν, καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος.

XX. *Ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω ἐς τὰ Πάτταλα, τήν τε ἄκραν τετειχισμένην καταλαμβάνει, καὶ Πείθωνα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἀφιγμένον, καὶ τούτῳ ξύμπαντα καταπεπραγμένα ἐφ᾽ οἷσπερ ἐστάλη. Ἡφαιστίων μὲν δὴ ἐτάχθη παρασκευάζειν τὰ πρὸς τὸν ἐντειχισμὸν τοῦ ναυστάθμου καὶ τῶν νεωσοίκων τὴν κατασκευήν· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἐπενόει στόλον ὑπολείπεσθαι νεῶν οὐκ ὀλίγων πρὸς τῇ πόλει τοῖς Παττάλοις, ἵναπερ ἐσχίζετο ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδός. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ ἕτερον στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλει αὖθις ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὡς καταμαθεῖν, ὅπη εὐπορωτέρα ἡ ἐκβολὴ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς πόντον γίνεται· ἀπέχει δὲ ἀλλήλων τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς σταδίους μάλιστα ὀκτακοσίους καὶ χιλίους. Ἐν δὲ τῷ κατάπλῳ ἀφίκετο [τῆς ἐκβολῆς τοῦ ποταμοῦ] ἐς λίμνην μεγάλην, ἥν τινα ἀναχεόμενος ὁ ποταμός, τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν πέριξ ὑδάτων ἐμβαλόντων ἐς αὐτήν, μεγάλην τε ποιεῖ καὶ κόλπῳ θαλάσσης μάλιστα ἐοικυῖαν· καὶ γὰρ καὶ ἰχθύες ἤδη ἐν αὐτῇ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐφαίνοντο, μείζονες τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ θαλάσσῃ. Προσορμισθεὶς οὖν κατὰ τὴν λίμνην, ἵναπερ οἱ καθηγεμόνες ἐξηγοῦντο, τῶν μὲν στρατιωτῶν τοὺς πολλοὺς καταλείπει σὺν Λεοννάτῳ αὐτοῦ, καὶ τοὺς κερκούρους ξύμπαντας. Αὐτὸς δὲ ταῖς τριακοντόροις τε καὶ ἡμιολίαις ὑπερβαλὼν τὴν ἐκβολὴν*

λῷ, καὶ τὸν ἱππέων τινὰς ἅμα οἷ ἔχων, παρὰ θάλασσαν ᾔει σταθμοὺς τρεῖς, τήν τε χώραν ὁποία τις ἐστὶν ἡ ἐν τῷ παράπλῳ ἐπισκεπτόμενος καὶ φρέατα ὀρύττεσθαι κελεύων, ὅπως ἔχοιεν ὑδρεύεσθαι οἱ πλέοντες, αὐτὸς μὲν δὴ ἐπανελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀνέπλει ἐς τὰ Πάτταλα· μέρος δέ τι τῆς στρατιᾶς τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐργασομένους, κατὰ τὴν παραλίαν ἔπεμψεν, ἐπανιέναι καὶ τούτοις προστάξας ἐς τὰ Πάτταλα. Αὖθις δὲ ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην καταπλεύσας, ἄλλους νεωσοίκους ἐνταῦθα κατεσκεύασε, καὶ φυλακὴν καταλιπὼν τῷ χωρίῳ, σῖτόν τε ὅσον καὶ ἐς τέσσαρας μῆνας ἐξαρκέσαι τῇ στρατιᾷ ἐπηγάγετο, καὶ τἆλλα, ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ παρεσκεύασεν.

XXI. Ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλοῦν· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ᾽ ἡμῖν ἀπ᾽ ἄρκτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα ἄμενον ἵστανται. Ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος, τὴν ἀρχὴν τὸ ἀπὸ Πλειάδων δύσεως ἔς τε ἐπὶ τροπάς, ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει, πλόϊμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγγέλλετο. Τότε γὰρ κατὰ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῷ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἵστασθαι μαλθακάς, καὶ ἐς τὸν παράπλουν ταῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστίοις ξυμμέτρους. Νέαρχος μὲν δὴ ἐπιταχθεὶς τῷ ναυτικῷ προσέμενε τὴν ὥραν τοῦ παράπλου· αὐτὸς δὲ ἄρας ἐκ Παττάλων, ἔς τε μὲν ἐπὶ

ρων καλουμένων τὰς τάξεις καὶ τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς τό, τε ἄγημα καὶ ἴλην ἀφ᾽ ἑκάστης ἱππαρχίας καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐν ἀριστερᾷ ἐτράπετο, ὕδατά τε ὀρύσσειν, ὡς κατὰ τὸν παράπλουν ἄφθονα εἶναι τῇ στρατιᾷ τῇ παραπλεούσῃ, καὶ ἅμα ὡς τοῖς Ὠρείταις, τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς αὐτονόμοις ἐκ πολλοῦ οὖσιν, ἄφνω ἐπιπεσεῖν, ὅτι μηδὲν φίλιον αὐτοῖς ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν στρατιὰν ἐπέπρακτο· τῆς δὲ ὑπολειφθείσης δυνάμεως Ἡφαιστίων αὐτῷ ἀφηγεῖτο· Ἀραβῖται μὲν δή, ἔθνος καὶ τοῦτο αὐτόνομον τῶν περὶ τὸν Ἀράβιον ποταμὸν νεμομένων, οὔτε ἀξιόμαχοι δόξαντες εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε ὑποδῦναι ἐθελήσαντες, ὡς προσάγοντα ἐπύθοντο Ἀλέξανδρον, φεύγουσιν ἐς τὴν ἔρημον. Ἀλέξανδρος δὲ διαβὰς τὸν Ἀράβιον ποταμόν, στενόν τε καὶ ὀλίγου ὕδατος, καὶ διελθὼν ἐν νυκτὶ τῆς ἐρήμου τὴν πολλήν, ὑπὸ τῇ ἕω πρὸς τῇ οἰκουμένῃ ἦν· καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς ἐν τάξει ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, τοὺς δὲ ἱππέας ἀναλαβὼν αὐτός, καὶ ἐς ἴλας κατανείμας, ὅπως ἐπιπλεῖστον τοῦ πεδίου ἐπέχοιεν, ἐπῄει τὴν χώραν τῶν Ὠρειτῶν. Ὅσοι μὲν δὴ ἐς ἀλκὴν ἐτράποντο αὐτῶν, κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν. Ὁ δέ, τότε μὲν κατεστρατοπέδευσε πρὸς οὐ πολλῷ ὕδατι, ὡς δὲ καὶ οἱ περὶ Ἡφαιστίωνα αὐτῷ ὁμοῦ ἤδη ἦσαν, προὐχώρει ἐς τὸ πρόσω. Ἀφικόμενος δὲ ἐς κώμην, ἥπερ

γενέσθαι. Ἡφαιστίωνα μὲν δὴ ἐπὶ τούτοις ὑπελείπετο.

XXII. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν αὖθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, προῄει ὡς ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν τε Γαδρωσῶν καὶ Ὠρειτῶν, ἵναπερ στενή τε ἡ πάροδος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ Ὠρεῖται τοῖς Γαδρωτοῖς ξυντεταγμένοι πρὸ τῶν στενωπῶν στρατοπεδεύειν, ὡς εἴρξοντες τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον· καὶ ἦσαν μὲν ταύτῃ τεταγμένοι. Ὡς δὲ προσάγων ἤδη ἐξηγγέλλετο, οἱ μὲν πολλοὶ ἔφυγον ἐκ τῶν στενῶν, λιπόντες τὴν φυλακήν· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ὠρειτῶν ἀφίκοντο παρ᾽ αὐτόν, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες. Τούτοις μὲν δὴ προστάττει, ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὠρειτῶν, πέμπειν ἐπὶ τὰ σφέτερα ἤθη, ὡς δεινὸν οὐδὲν πεισομένους· σατράπην δὲ καὶ τούτοις ἐπιτάσσει Ἀπολλοφάνην, καὶ ξὺν τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα ἐν Ὥροις, σχόντας τούς τε Ἀγριᾶνας ξύμπαντας καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἱππέων καὶ ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππέας Ἕλληνας μισθοφόρους· καὶ τό, τε ναυτικὸν ὑπομένειν, ἔς τ᾽ ἂν περιπλεύσῃ τὴν χώραν, καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίζειν καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὠρεῖτας κοσμεῖν, ὅπως μᾶλλόν τι προσέχοιεν τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ τῇ πολλῇ (καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστίων ἀφίκετο

ταύτῃ λέγει Ἀριστόβουλος σμύρνης πολλὰ δένδρα πεφυκέναι, μείζονα ἢ κατὰ τὴν ἄλλην σμύρναν· καὶ τοὺς Φοίνικας τοὺς κατ᾽ ἐμπορίαν τῇ στρατιᾷ ξυνεπομένους, ξυλλέγοντας τὸ δάκρυον τῆς σμύρνης (πολὺ γὰρ εἶναι, οἷα δὴ ἐκ μεγάλων τε τῶν πρέμνων, καὶ οὔπω πρόσθεν ξυλλελεγμένον) ἐμπλήσαντας τὰ ὑποζύγια ἄγειν. Ἔχειν δὲ τὴν ἔρημον ταύτην καὶ νάρδου ῥίζαν πολλήν τε καὶ εὔοσμον, καὶ ταύτην ξυλλέγειν τοὺς Φοίνικας· πολὺ δὲ εἶναι αὐτῆς τὸ καταπατούμενον πρὸς τῆς στρατιᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ πατουμένου ὀδμὴν ἡδεῖαν κατέχειν ἐπιπολὺ τῆς χώρας· τοσόνδε εἶναι τὸ πλῆθος. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸ μέν τε δάφνῃ ἐοικὸς τὸ φύλλον, καὶ τοῦτο ἐν τοῖς προσκλυζομένοις τῇ θαλάσσῃ χωρίοις πεφυκέναι, καὶ ἀπολείπεσθαι μὲν τὰ δένδρα πρὸς τῆς ἀμπώτεως ἐπὶ ξηροῦ, ἐπελθόντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπικλύζεσθαι· ὅσα ἐν κοίλοις χωρίοις ἐπεφύκει, ἔνθεν περ οὐχ ὑπενόστει τὸ ὕδωρ, καὶ ὅμως οὐ διαφθείρεσθαι τὸ δένδρον πρὸς τῆς θαλάσσης. Εἶναι δὲ τὰ δένδρα ταύτῃ πήχεων καὶ τριάκοντα ἔστιν ἃ αὐτῶν· τυχεῖν τε ἀνθοῦντα ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, καὶ τὸ ἄνθος εἶναι τῷ λευκῷ μάλιστα ἴῳ προσφερές, τὴν ὀδμὴν δὲ πολύ τε ὑπερφέρον· καὶ ἄλλον εἶναι καυλὸν ἐκ τῆς πεφυκότα ἀκάνθης, καὶ τούτῳ ἐπεῖναι ἰσχυρὰν τὴν ἄκανθαν, ὥς τε ἤδη τινῶν καὶ παριππευόντων ἐμπλακεῖσαν τῇ ἐσθῆτι κατασπάσαι ἀπὸ τοῦ ἵππου μᾶλλόν τι τὸν ἱππέα, ἢ αὐτὴν ἀπο-

ὑπὸ ἰξοῦ αἱ ὄρνιθες, ἢ τοῖς ἀγκίστροις οἱ ἰχθύες· σιδήρῳ δὲ ὅτι διακοπῆναι οὐ χαλεπὴ ἦν· καὶ ὀπὸν ὅτι ἀνήει πολὺν ὁ καυλὸς τῆς ἀκάνθης τεμνομένης, ἔτι πλείονα ἢ αἱ συκαῖ τοῦ ἦρος, καὶ δριμύτερον.

XXIII. Ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν, καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τε ἄλλων, καὶ ὕδωρ πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο γῆν πολλὴν πορεύεσθαι, καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γε ἐν σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας, καὶ λιμένας τε ἰδεῖν τοὺς ὄντας, καὶ ὅσα τε ἐν παρόδῳ γένοιτο τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας, ἢ ἀγορᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας. Ἀλλὰ ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασι τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Γαδρωσῶν γῆς. Ὁ δὲ Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, κατασκεψόμενον, εἴπου τις ὅρμος ἂν τυγχάνει ταύτῃ, ἢ ὕδωρ οὐ πόῤῥω ἀπὸ θαλάσσης, ἤ τι ἄλλο τῶν ἐπιτηδείων· καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἁλιέας τινὰς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας, ξυνθέντας τὰς κόγχας· στέγην δὲ εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἁλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι, χαλεπῶς διαμωμένους τὸν κάχληκα· καὶ οὐδὲ τούτῳ πάντη γλυκεῖ τῷ ὕδατι. Ὡς δὲ ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γαδρωσίας, ἵνα ἀφ-

σφραγῖδι, κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἐν ᾧ δὲ ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμὸν, ἔνθεν περ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖδος, αὐτοί τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα λιμῷ ἐπιέζοντο καὶ τούτοις μετέδωκαν. Ἐς τοσόνδε πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα ἤδη ὄλεθρον, τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου, ξὺν λογισμῷ ἔδοξε σφίσιν ἔμπροσθεν ποιήσασθαι· καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην, συνέγνω τοῖς πράξασιν. Αὐτὸς δὲ ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδραμὼν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη εἰς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ περιπλεούσῃ ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλατιανόν· καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη, ἐκ τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε ὅσον δυνατοὶ ἦσαν κατακομίσαι ἀλέσαντας· καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρόβατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ· καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τήλεφον κατέπεμψε, τῶν ἑταίρων, σὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια τῶν Γαδρωσῶν (ὁ δὲ χῶρος Ποῦρα ὀνομάζεται) ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ Ὤρων ὁρμηθεὶς, ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἑξήκοντα. Καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, οὐδὲ τὰ ξύμπαντα ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡ στρατιὰ, ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῇδε πόνοις.

οὔπω τις πρόσθεν διελθὼν ταύτῃ ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις [ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγε]· καὶ ταύτην δὲ ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴκοσι μόνοις τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι. Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου, ξὺν ἑπτὰ μόνοις καὶ τοῦτον. Ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους τούτους ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ, ὑπὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἀπολέσαντα τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς· καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα, ἔριν ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. Τούτων τε οὖν ἕνεκα, καὶ ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος ταύτην τραπῆναι Ἀλέξανδρον· τό τε οὖν καῦμα ἐπιφλέγον, καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι, καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τοῦ βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψῃ ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς, ψάμμου βαθείας οὐ νενησμένης, ἀλλ' οἵας δέχεσθαι, καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας· καὶ ἅμα ἐν ταῖς προσβάσεσί τε καὶ καταβαίνοντας τούς τε ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους, ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἅμα ἀβεβαίῳ· τῶν δὲ σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ξύμμετρος οὖσα μᾶλλόν τι ἦγε πρὸς ἀνάγκην

πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντη ἐταλαιπωροῦντο· προχωρούσης δὲ τῆς ἡμέρας, ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἐταλαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ ἐχόμενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ ἑκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γάρ, ὁπότε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες, καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο, καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἐξελέγξων, ὑπό τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον· καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμενα, ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα, τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλόν τι, ἢ τὴν ὡς γιγνωσκομένων ἐπιχώρησιν. Οὔκουν οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς, οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς, οὐδὲ τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἄγειν ἔτι ἦν εὐμαρῶς, ἀπορίᾳ τε τῶν ὑποζυγίων, καὶ ὅτι τὰς ἁμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ψάμμου ἄγεσθαι· καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι· καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος, ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες· καὶ οὔτε οἱ ἄξοντες ἦσαν, οὔτε

καὶ ὕπνῳ κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τῆς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἴχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ, ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες, τῇ ψάμμῳ ἀπώλοντο. Ξυνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίεσεν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. Ὕεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθαπεροῦν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονταί τε αἱ νεφέλαι ὑπὸ τοῦ πνεύματος, καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὀρῶν τὰς κορυφάς. Ὡς δὲ ηὐλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάῤῥῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάῤῥος ὃ ταύτῃ ῥέων, ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσοῦτο ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἑπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι, καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι, καὶ τῶν ὑποζυγίων ὅσα ἀπελείπετο· αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις οὐδὲ τούτοις πᾶσιν, ἀποσωθῆναι· οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ καύματός τε καὶ δίψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλοντο. Καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς

τας τῷ ὕδατι, αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπολλύσθαι· καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς, ἢ τὰ ῥεύματα, διαφθείρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

XXVI. Ἔνθεν δὴ ἔργον καλὸν, εἴπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου, οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν, ἢ ἔτι ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὥς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἰέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι (τὸ δὲ ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ) καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον, μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἡγεῖσθαι· ὥς τε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας (οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε) κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους, ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρήσεως· ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινας, κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς, εὑρεῖν ὕδωρ συλλελεγμένον ἔν τινι χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὐ χαλεπῶς συλλέξαντας σπουδῇ ἰέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δή τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. Τὸν δὲ λαβεῖν μὲν, καὶ ἐπαινέσαι τοὺς κομίσαντας· λαβόντα δὲ, ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιῤῥωσθῆναι τὴν στρατιὰν ξύμπασαν, ὥς τε εἰκάσαι ἄν τινα πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. Τοῦτο ἐγὼ, εἴπέρ τι

τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνῆσθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ νενημένῃ, ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν· οὔτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα, οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαι σφίσι τὰς πορείας, καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων· τὴν μὲν Φοίνιξι τὴν ὀλίγην· τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τὴν μείζονα. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρον συνιέντα, ὅτι ἐν ἀριστερᾷ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἷ ἱππέας· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τοὺς πολλούς· αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι, καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν· διαμησάμενόν τε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα, καὶ ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ ἐν ἑπτὰ ἡμέραις ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἠϊόνος. Ἔνθεν δὲ (ἤδη γάρ τι γιγνώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας) ἐπὶ τῆς μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

XXVII. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τῶν Γαδρωσίων τὰ βασίλεια, ἀναπαύει ἐνταῦθα τὴν στρατιάν· καὶ Ἀπολλοφάνην μὲν παύει τῆς σατραπείας, ὅτι οὐδενὸς ἔγνω ἐπιμεληθέντα τῶν προεπηγγελμένων. Θό-

νεωστὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου ταχθείς· τότε δὲ τούτῳ μὲν Ἀραχωτῶν τε καὶ τῶν Γαδρωσίων ἄρχειν ἐδόθη· Καρμανίαν δὲ ἔσχε Τληπόλεμος ὁ Πυθοφάνους. Ἤδη τε ἐπὶ Καρμανίας προὐχώρει ὁ βασιλεύς, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ, Φίλιππον τὸν σατράπην τῆς Ἰνδῶν γῆς, ἐπιβουλευθέντα πρὸς τῶν μισθοφόρων, δόλῳ ἀποθανεῖν· τοὺς δὲ ἀποκτείναντας, ὅτι οἱ σωματοφύλακες τοῦ Φιλίππου οἱ Μακεδόνες, τοὺς μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, τοὺς δὲ καὶ ὕστερον λαβόντες, ἀπέκτειναν. Ταῦτα δὲ ὡς ἔγνω, ἐκπέμπει γράμματα ἐς Ἰνδοὺς παρὰ Εὔδημόν τε καὶ Ταξίλην, ἐπιμελεῖσθαι τῆς χώρας τῆς πρόσθεν ὑπὸ Φιλίππῳ τεταγμένης, ἔς τ' ἂν αὐτὸς σατράπην ἐκπέμψαι ἐπ' αὐτῆς. Ἤδη δ' ἐς Καρμανίαν ἥκοντος Ἀλεξάνδρου, Κρατερὸς ἀφικνεῖται, τήν τε ἄλλην στρατιὰν ἅμα οἷ ἄγων καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ Ὀρδάνην τὸν ἀποστάντα καὶ νεωτερίσαντα συνειληφώς. Ἐνταῦθα δὲ Στασάνωρ τε ὁ Ἀρείων καὶ ὁ Δραγγῶν σατράπης ἧκε· καὶ ξὺν αὐτοῖς Φαρισμάνης ὁ Φραταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων σατράπου παῖς. Ἧκον δὲ καὶ οἱ στρατηγοὶ οἱ ὑπολειφθέντες ἅμα Παρμενίωνι ἐπὶ τῆς στρατιᾶς τῆς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρός τε καὶ Σιτάλκης, καὶ Ἡράκων, τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς καὶ οὗτοί γε ἄγοντες. Τοὺς μὲν δὴ ἀμφὶ Κλέανδρόν τε καὶ Σιτάλκην, πολλὰ ἐπικαλούντων αὐτοῖς τῶν τε ἐγχωρίων καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτῆς, ὡς ἱερά τε πρὸς

τι ἄλλο, κατεσχ... ἢ ἑκόντα προσχωρ... ἀφεστηκότα, δρου δορυάλωτα, ἢ ἑκόντα ... τόσον δὲ ἀλλήλων ἀφεστηκότα, τα μὲν πλήθει ὄντα, τόσον δὲ ἀλλήλων ... Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ ἀδικεῖ-
ὅτι οὐκ ἐξῆν ὑπὸ τῇ Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ ἀδικεῖ-
σθαι τοὺς ἀρχομένους ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ἡράκων δὲ τότε μὲν ἀφείθη τῆς αἰτίας· ὀλίγον δὲ ὕστερον ἐξελεγχθεὶς πρὸς ἀνδρῶν Σουσίων, σεσυληκέναι τὸ ἐν Σούσοις ἱερὸν, καὶ οὗτος ἔδωκε δίκην. Οἱ δὲ ξὺν Στασάνορι καὶ Φραταφέρνῃ πλῆθός τε ὑποζυγίων παρ' Ἀλέξανδρον ἄγοντες ἦλθον, καὶ καμήλους πολλὰς, ὡς ἔμαθον, ὅτι τὴν ἐπὶ Γαδρωσίων ἄγει, εἰκάσαντες, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα πείσεται αὐτῷ ἡ στρατιὰ ἃ ἤδη ἔπαθε. Καὶ οὖν καὶ ἐν καιρῷ μὲν οὗτοι ἀφίκοντο, ἐν καιρῷ δὲ οἱ κάμηλοί τε καὶ τὰ ὑποζύγια· διένειμε γὰρ ξύμπαντα Ἀλέξανδρος, τοῖς δὲ κατὰ λόχους, ὅπως τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων τε καὶ καμήλων αὐτῷ ξυνέβαινεν.

XXVIII. Ἤδη δέ τινες καὶ τοιάδε ἀνέγραψαν, οὐ πιστὰ ἐμοὶ λέγοντες, ὡς ξυζεύξας δύο ἁρμα-
ξας, κατακείμενος ξὺν τοῖς ... ροις καταυλούμε-
τὴν διὰ Καρμανίας ᾖγεν, ἡ ...
φανωμένη τε καὶ παίζουσα ...
σῖτά τε, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τρυφὴν, παρ...

γατο, καταστρεψάμενον Ἰνδοὺς Διόνυσον
πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπελθεῖν· καὶ Θρίαμ
τὸν ἐπικληθῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς
καις ταῖς ἐκ πολέμου πομπὰς ἐπὶ τῷ αι
θριάμβους. Ταῦτα δὲ οὔτε Πτολεμαῖος
οὔτε Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ἀνέγ
δέ τις ἄλλος, ὅντινα ἱκανὸν ἄν τις ποιήσαι
ριῶσαι ὑπὲρ τῶν τοιῶνδε· καί μοι ὡς οὐ
γεγράφθαι ἐξήρκεσαν· ἀλλ' ἐκεῖνα ἤδη
λῳ ἑπόμενος ξυγγράφω, θῦσαι ἐν Καρμ
ξανδρον χαριστήρια τῆς κατ' Ἰνδῶν νίκης
τῆς στρατιᾶς, ὅτι ἀπεσώθη ἐκ Γαδρωσίων
να διαθεῖναι μουσικόν τε καὶ γυμνικόν·
δὲ καὶ Πευκέσταν ἐς τοὺς σωματοφύλακα
ἐγνωκότα σατράπην καταστῆσαι τῆς Περ
λοντα δὲ πρὸ τῆς σατραπείας μηδὲ ταύτη
καὶ πίστεως ἀπείρατον εἶναι, ἐπὶ τῷ ἐν Μ
γῳ· εἶναι δὲ αὐτῷ ἑπτὰ εἰς τότε σωμα
Λεοννάτον Ἀντέου, Ἡφαιστίωνα τὸν
Λυσίμαχον Ἀγαθοκλέους, Ἀριστόνουν
τούτους μὲν, Πελλαίους· Περδίκκαν δὲ,
ἐκ τῆς Ὀρέστιδος· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λ
Πείθονα Κρατεᾶ, Ἑορδαίους· ὄγδοον δὲ
σθαι αὐτοῖς Πευκέσταν, τὸν Ἀλεξάνδρῳ
σαντα. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Νέαρχος περιπ
Ὠρῶν τε καὶ Γαδρωσίων γῆν, καὶ τῶν

στόμα τοῦ Τίγρητος, ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω, α Νεάρχῳ ἑπόμενος, ὡς καὶ τήνδε εἶναι ὑπὲρ Ἀλεξ δρου Ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ὑσ ρῳ ἔσται τυχόν, εἰσότε θυμός τέ με καὶ ὁ δαίμων γῃ ταύτῃ. Ἀλέξανδρος δὲ Ἡφαιστίωνα μὲν σὺν τῇ πλείστῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς καὶ τοῖς ὑποζυγί καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἅμα οἷ ἔχοντα, τὴν παρὰ θ λασσαν ἀπὸ τῆς Καρμανίας ὡς ἐπὶ τὴν Περσίδα γειν ἐκέλευσεν· ὅτι χειμῶνος ὥρᾳ γιγνομένου αὐ τοῦ στόλου, τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ Περσίδος ἀλεει τε ἦν, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀφθόνως ἔχοντα.

XXIX. Αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς κουφοτάτοις τῶν ζῶν, καὶ ξὺν τοῖς ἑταίροις τῶν ἱππέων, καὶ μέρε νὶ τῶν τοξοτῶν ᾔει τὴν ἐπὶ Πασαργάδας τῆς σίδος. Στασάνορα δὲ καταπέμπει ἐπὶ τὴν ἑα Ὡς δὲ ἐπὶ τοῖς ὅροις ἦν τῆς Περσίδος, Φρασ μὲν οὐ κατέλαβε σατραπεύοντα ἔτι (νόσῳ γ λευτηκὼς ἐτύγχανεν, ἔτι Ἀλεξάνδρο Ὀρξίνης δὲ ἐπεμέλετο τῆς Περσίδος, οὐ ξάνδρου δὲ κατασταθείς, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀπηξίω κόσμῳ Πέρσας διαφυλάξαι Ἀλεξάνδρῳ

Μῆδον συνειλημμένον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κ
θέμενος, βασιλέα προσεῖπεν αὐτὸν Πε
Μήδων· καὶ ξὺν τούτῳ τοὺς μετασχόντ
νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς ἀποστάσεως. Το
ἀπέκτεινεν Ἀλέξανδρος· ἐλύπησε δὲ αὐ
νομία ἡ ἐς τὸν Κύρου τοῦ Καμβύσου
διορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κ
Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλο
ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ β
ρὸν ἐκείνου τάφον· καὶ περὶ αὐτὸν ἄλ
σθαι δένδρων παντοίων, καὶ ὕδατι εἰ
τον, καὶ πόαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν
καὶ αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθοι
ἐς τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι· ἄνω
μα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυ
ρουσαν ἔσω στενὴν, ὡς μόλις ἂν ἑνὶ ἀν
δρὶ, πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν· ἐ
ματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σ
ρου ἔθαπτο, καὶ κλίνην παρὰ τῇ πυέλ
εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους,
ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων, καὶ καυνάκ
ὑποστρώματα· ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς
χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας· κ
Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς
αἱ δὲ πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλη
στρεπτοὶ, καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνώτια χρυ
θων κολλητά· καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐ

σίαν τῷ Κύρῳ. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικ γράμμασι. Ἐδήλου δὲ Περσιστὶ τάδε, Ω ΑΝΘΡ ΠΕ, ΕΓΩ ΚΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΚΑΜΒ ΣΟΥ, Ο ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΠΕΡΣΑΙΣ Κ ΤΑΣΤΗΣΑΜΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣ ΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΣ. ΜΗ ΟΥΝ ΦΘΟ ΝΗΣΗΣ ΜΟΙ ΤΟΥ ΜΝΗΜΑΤΟΣ. Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὁπότε ἕλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα, πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωβήσαντο, ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου, καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο ε ογκον σφίσι ποιήσασθαι, καὶ ταύτῃ εὔφορον, μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυνθλῶντες αὐτῆς· ὡ οὐ προὐχώρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δ σαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον. Καὶ λέγει Ἀριστ λος, αὐτὸς ταχθῆναι παρ' Ἀλεξάνδρου κοσμ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον· καὶ τοῦ μὲν ὅσα περ ἔτι σῶα ἦν, καταθεῖναι ἐς τὴν πύελο ῶμα ἐπιθεῖναι· ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆ

ὅμοια ἀποδοῦναι, καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφ
μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ π
σαντα· καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖο
κόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλλαβὼν τοὺς Μάγο
λακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς και
δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτ
τεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλῃ πῃ ξ
ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφ
Ἀλεξάνδρου.

XXX. Ἔνθεν δὲ ἐς τὰ βασίλεια ᾔει τ
ἃ δὴ πρόσθεν κατέφλεξεν αὐτὸς, ὥς μοι
οὐκ ἐπῄνουν αὐτὸ ἔργον· ἀλλ' οὐδ' αὐ
δρος ἐπανελθὼν ἐπῄνει. Καὶ μὲν δὴ καὶ
νου πολλοὶ λόγοι ἐλέχθησαν πρὸς Περσ
Περσῶν, ἐπειδὴ Φρασαόρτης ἐτελεύτησε·
χθη Ὀρξίνης ἱερά τε ὅτι σεσύληκε, καὶ τι
λικοὺς, καὶ Περσῶν πολλοὺς ὅτι οὐ ξὺν
τεινε· τοῦτον μὲν δὴ οἷς ἐτάχθη ὑπὸ
ἐκρέμασαν. Σατράπην δὲ Πέρσαις ἔπ
σταν τὸν σωματοφύλακα, πιστόν τέ οἱ
στα τιθέμενος, τά τε ἄλλα, καὶ ἐπὶ τ
λοῖς ἔργῳ, ἵνα προεκινδύνευσέ τε καὶ
Ἀλέξανδρον, καὶ ἄλλως τῷ βαρβαρικῷ
διαίτης οὐκ ἀξύμφορον· ἐδήλωσε δὲ
εὐθὺς ὡς κατεστάθη σατραπεύειν Περ
τῶν ἄλλων Μακεδόνων μεταβαλὼν τὴν
καὶ φωνὴν τὴν Περσικὴν ἐκμαθὼν, καὶ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟ

I.

Ὡς δὲ ἐς Πασαργάδας τε καὶ ἐς Περσέ
κετο Ἀλέξανδρος, πόθος καταλαμβάνει αὐ
πλεῦσαι κατὰ τὸν Εὐφράτην τε καὶ κα
γρητα ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν,
ποταμῶν ἰδεῖν τὰς ἐκβολὰς τὰς ἐς τὸν πό
θάπερ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τὴν ταύτῃ θάλασσ
καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὅτι ἐπενόει Ἀλέξαν
πλεῦσαι τήν τε Ἀραβίαν τὴν πολλὴν, καὶ
πων γῆν, καὶ τὴν Λιβύην τε καὶ τοὺς Νομ
τὸν Ἄτλαντα τὸ ὄρος, ὡς ἐπὶ Γάδειρα ἔσω
μετέραν θάλασσαν, καὶ τὴν Λιβύην τε
ψάμενος καὶ Καρχηδόνα, οὕτω δὴ τῆς [Ἀ
σης δικαίως ἂν βασιλέα καλεῖσθαι· τοὶ
Περσῶν καὶ Μήδων βασιλέας, οὐδὲ τοῦ
μέρους τῆς Ἀσίας ἐπάρχοντας, οὐ σὺν δ
σφᾶς μεγάλους βασιλέας. Ἔνθεν δὲ οἱ μὲν

γα. Ἐγὼ δ...
ματα, οὔτε ἔχω ἀτρεκῶς ...
γε εἰκάζειν· ἐκεῖνο δὲ καὶ αὐτὸς ἂν ...
ρίσασθαι, οὔτε μικρόν τι καὶ φαῦλον ἐπινοεῖν ...
ξανδρον, οὔτε μεῖναι ἂν ἀτρεμοῦντα ἐπ' οὐδεν...
ἤδη ἐκτημένων, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην τῇ Ἀσίᾳ π...
έθηκεν, οὐδ' εἰ τὰς Βρεττανῶν νήσους τῇ Εὐρώ...
ἀλλὰ ἔτι ἂν ἐπέκεινα ζητεῖν τι τῶν ἠγνοημένων ...
καὶ μὴ ἄλλῳ τῳ, ἀλλὰ αὐτόν γε αὐτῷ ἐρίζοντα. ...
ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν, ὧν ...
γουσιν ἔστιν οὓς καταληφθέντας ὑπ' Ἀλεξάνδρου ...
παιθρίους ἐν λειμῶνι, ἵνα περ αὐτοῖς διατριβαὶ ἦσ...
ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιῆσαι πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ τε κ...
τῆς στρατιᾶς, κρούειν δὲ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν, ἐφ' ...
βεβηκότες ἦσαν. Ὡς δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι' ...
νέων, οὕτινος αὐτοῖς τὸ ἔργον· τοὺς δὲ ἀπο...
σθαι ὧδε, Ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἄνθρωπος μὲ...
στος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει, ὅσον περ τοῦτ...
ἐφ' ὅτῳ βεβήκαμεν. σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν, π...
σιος τοῖς ἄλλοις, πλήν γε δὴ ὅτι πολυπρά...
ἀτάσθαλος, ἀπὸ τῆς ο... τοσαύτην γῆν ...
πράγματα ἔχων τε κ... παρέχων ἄλλοις ...
καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν, τοσοῦτον ...
τῆς γῆς, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐνταφῆναι τῷ ...
II. Κἀνταῦθα ἐπῄνεσε μὲν, Ἀλέξ...

τυχὼν τῷ Διογένει κατακειμένῳ ἐν ἡλίῳ
ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς καὶ τοῖς πεζεταίροι
μενος, εἴ του δέοιτο· ὁ δὲ Διογένης ἄλλο
δεῖσθαι οὐδενός, ἀπὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπελθ
σεν αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Οὕτω τ
τῃ ἔξω ἦν τοῦ ἐπινοεῖν τὰ κρείττω Ἀλέξαν
ἐκ δόξης γὰρ δεινῶς ἐκρατεῖτο· ἐπεὶ καὶ
αὐτῷ ἀφικομένῳ, καὶ ἰδόντι τῶν σοφιστ
τοὺς γυμνούς, πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τ
ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν καρτερίαν αὐτῶν
καὶ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν σοφιστῶν, ὅ
ταὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα, οὔτε
παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἥξειν, οὔτε τοὺς ἄλλους
κρίνασθαι γὰρ λέγεται, ὡς Διὸς υἱὸς καὶ
εἴ περ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος· καὶ ὅτι οὔτε
τῶν παρ᾽ Ἀλεξάνδρου· (ἔχειν γὰρ οἱ εὖ τὰ
καὶ ἅμα ὁρᾶν τοὺς ξὺν αὐτῷ πλανωμένους
γῆν καὶ θάλασσαν ἐπ᾽ ἀγαθῷ οὐδενί, μήτ
αὐτοῖς γινόμενον τῶν πολλῶν πλανῶν·) οὔ
θεῖν τι αὐτὸς ὅτου κύριος ἦν Ἀλέξανδρ
οὔτ᾽ αὖ δεδιέναι, ὅτου κρατοίη ἐκεῖνος ἀ
σθαι· ζῶντι μὲν γάρ οἱ τὴν Ἰνδῶν γῆν ἐξα
ρουσαν τὰ ὡραῖα· ἀποθανόντα δέ, ἀπαλλ
οὐκ ἐπιεικοῦς ξυνοίκου τοῦ σώματος· οὔ
Ἀλέξανδρον ἐπιχειρῆσαι βιάσασθαι, γνόντ
ρον ὄντα τὸν ἄνδρα· ἀλλὰ Κάλανον γὰρ ἀ

οὐδὲ δίαιταν διαιτᾶσθαι ἐθέλειν ἀῤῥώστου ἀ
ἀλλὰ εἰπεῖν γὰρ πρὸς Ἀλέξανδρον, καλῶς αὐτ
ἐν τῷ τοιῷδε καταστρέψαι, πρίν τινος ἐς πεῖ
θεῖν παθήματος ὅ, τι περ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν
βάλλειν τὴν πρόσθεν δίαιταν· καὶ Ἀλέξανδρ
τειπεῖν μὲν αὐτῷ ἐπιπολύ· ὡς δ' οὐχ ἡττησό
ἑώρα, ἀλλὰ ἄλλως ἂν ἀπαλλαγέντα, εἰ μή τις
ὑπεικάθοι· οὕτω δὴ ὅπη ἀπήγγελεν αὐτός, κελ
νησθῆναι αὐτῷ πυράν, καὶ ταύτης ἐπιμελη
Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα.
καὶ πομπήν τινα προπομπεῦσαι αὐτοῦ λέγουσι
πους τε καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ὡπλισμένους, τ
θυμιάματα παντοῖα τῇ πυρᾷ ἐπιφέροντας·
καὶ ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτα
λικὴν λέγουσιν ὅτι ἔφερον· αὐτῷ δὲ παρασκε
ναι μὲν ἵππον, ὅτι βαδίσαι ἀδυνάτως εἶχεν
νόσου· οὐ μὴν δυνηθῆναί γε οὐδὲ τοῦ ἵ
βῆναι, ἀλλὰ ἐπὶ κλίνης γὰρ κομισθῆναι καὶ
ἐστεφανωμένον τε τῷ Ἰνδῶν νόμῳ, κα
Ἰνδῶν γλώσσῃ. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ λέγουσιν,

μάχῳ χαρίσασθαι, τῶν τινι θεραπευθ
ἐπὶ σοφίᾳ· τῶν δὲ δὴ ἐκπωμάτων ἢ στρ
ἐμβληθῆναι ἐς τὴν πυρὰν κόσμον αὐτῷ τε
ξανδρος, ἄλλα ἄλλοις δοῦναι τῶν ἀμφ' ε
τῳ δὴ ἐπιβάντα τῇ πυρᾷ, κατακλιθῆναι
σμῷ, ὁρᾶσθαι δὲ πρὸς τῆς στρατιᾶς ξυμπ
ξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐπιεικὲς φανῆναι τὸ θέαμ
ἀνδρὶ γιγνόμενον· ἀλλὰ τοῖς γὰρ ἄλλοις
ρασχέσθαι, οὐδέν τι παρακινήσαντα ἐν τ
σώματος. Ὡς δὲ τὸ πῦρ ἐς τὴν πυρὰν ἐ
προστεταγμένον ἦν, τάς τε σάλπιγγας
λέγει Νέαρχος (οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου π
νον) καὶ τὴν στρατιὰν ἐπαλαλάξαι πᾶσα
καὶ ἐς τὰς μάχας ἰοῦσα ἐπηλάλαζε· καὶ τ
τας συνεπηχῆσαι τὸ ὀξὺ καὶ πολεμικὸ
Κάλανον. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ὑπὲρ I
Ἰνδοῦ ἱκανοὶ ἀναγεγράφασιν, οὐκ ἄχρε
ἀνθρώπους, ὅτῳ γνῶναι ἐπιμελές, ὅτι
τέ ἐστι καὶ ἀνίκητον γνώμη ἀνθρωπίνη
ἐθέλοι ἐξεργάσασθαι.

IV. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος Ατ
ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σατραπείαν ἐκπέμπει,
Σοῦσα· Ἀβουλίτην δὲ καὶ τὸν τούτου
θρην, ὅτι κακῶς ἐπεμελεῖτο τῶν Σουσία
ἀπέκτεινε. Πολλὰ μὲν δὴ πεπλημμέλητο
χόντων τὰς χώρας, ὅσαι δορύκτηται π

νῆσαι αὐτοῦ τῆς οἴκοι ἀποδημίας. καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀξύτερος λέγεται γενέσθαι τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, πιθανοῖς δὴ ἐν παντὶ οὖσι· καὶ ἐπὶ τὸ τιμωρ σθαι μεγάλως τοὺς καὶ ἐπὶ μικροῖς ἐξελεγχθέν ὅτι καὶ τὰ μεγάλα ἂν ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ γνώ ἐξεργάσασθαι. Ὁ δὲ καὶ γάμους ἐποίησεν ἐν Σ σοις ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῶν Δ ρείου θυγατέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσίνην ἠ γετο· ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλην πρ ταύτῃ, τῶν Ὤχου θυγατέρων τὴν νεωτάτην Πα σατιν· ἤδη δὲ ἦν αὐτῷ ἠγμένη καὶ ἡ Ὀξυάρτου τ Βακτρίου παῖς Ῥωξάνη. Δρύπετιν δὲ Ἡφαιστ δίδωσι, Δαρείου παῖδα, καὶ ταύτην ἀδελφὴν αὐτοῦ γυναικός· ἐθέλειν γὰρ οἱ ἀνεψιοὺς τῶν π δων γενέσθαι τοὺς Ἡφαιστίωνος παῖδας. Κρ δὲ Ἀμαστρινὴν, τὴν Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου φοῦ παῖδα. Περδίκκᾳ δὲ τὴν Ἀτροπάτου τ δίας σατράπου παῖδα. Πτολεμαίῳ δὲ ματοφύλακι, καὶ Εὐμενεῖ τῷ γραμματεῖ τὰς Ἀρταβάζου παῖδας· τῷ μὲν Ἀρ

Μέντορος παῖδα· Σελεύκῳ δὲ τὴν Σπι
Βακτρίου παῖδα· ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς
ροις τὰς δοκιμωτάτας Περσῶν τε καὶ
δας, ἐς ὀγδοήκοντα. Οἱ γάμοι δὲ ἐποι
τῷ Περσικῷ· θρόνοι ἐτέθησαν τοῖς νυ
καὶ μετὰ τὸν πότον ἧκον αἱ γαμούμεναι
θέζοντο ἑκάστη τῷ ἑαυτῆς· οἱ δὲ ἐδεξιώ
τὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ βασιλε
τῷ αὐτῷ γὰρ πάντων ἐγίγνοντο οἱ γάμο
το, εἴπέρ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτικόν τε κα
πρᾶξαι Ἀλέξανδρον· οἱ δὲ παραλαβό
τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος· προῖκας δὲ ξυμπ
κεν Ἀλέξανδρος. Καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι ἠ
Μακεδόνες τῶν Ἀσιανῶν τινας γυναικ
φῆναι ἐκέλευσε καὶ τούτων τὰ ὀνόματα
το ὑπὲρ τοὺς μυρίους· καὶ τούτοις δω
δρου ἐδόθησαν ἐπὶ τοῖς γάμοις.

V. Καὶ τὰ χρέα ἐπιλύσασθαι τῆς στ
χρέα ἦν, ἐν καιρῷ οἱ ἔδοξε· καὶ κελεύε
σθαι ὁπόσον ὀφείλει ἕκαστος, ὡς ληψο
τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγοι ὑπέγραψαν σφῶν
δεδιότες ἐξ Ἀλεξάνδρου μὴ πεῖρα αὕτη
νη, ὅτῳ οὐκ ἀποχρῶσα ἡ μισθοφορά
τῶν ἐστι, καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα·
γελτο, ὅτι οὐκ ἀπογράφουσι σφᾶς οἱ
ἐπικρύπτουσιν ὅτῳ τι εἴη συμβόλαιον,
στίαν τῶν στρατιωτῶν ἐκάκισεν· οὐ γὰρ
οὖν τὸν βασιλέα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύει

στευσαν τε ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον, καὶ σὺν χ
μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλο
ἢ τὸ παύσασθαι ὀφείλοντας. Λέγεται δὲ γενέσ
ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια. Ἔ
κε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τις κατ' ἀξί
ἐτιμᾶτο, ἢ κατ' ἀρετήν, εἴ τις ἐπιφανὴς ἐγεγόνε
τοῖς κινδύνοις. Καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς στεφά
τοὺς ἀνδραγαθίᾳ διαπρέποντας· πρῶτον μὲν Π
κέσταν τὸν ὑπερασπίσαντα· ἔπειτα Λεοννάτον,
τοῦτον ὑπερασπίσαντα, καὶ διὰ τοὺς ἐν Ἰνδοῖς κ
δύνους, καὶ τὴν ἐν Ὤροις νίκην γενομένην, ὅτι
ραταξάμενος σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει
τοὺς νεωτερίζοντας τῶν τε Ὠρειτῶν καὶ τῶν
σίον τούτων ᾠκισμένων, τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε,
τἄλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὤροις κοσμῆσαι.
τούτοις δὲ Νέαρχον ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς
γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἐστεφάνω
γὰρ καὶ οὗτος ἀφιγμένος ἤδη ἐς Σοῦσα
τούτοις δὲ Ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τὸ
τῆς βασιλικῆς· ἔτι δὲ Ἡφαιστίωνα καὶ
σωματοφύλακας.

VI. Ἧκον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ σατράπαι
πόλεών τε τῶν νεοκτίστων, καὶ τῆ

τοὺς Μακεδόνας ἐν ἀτίμῳ χώρᾳ ἄγοντος.

VII. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν πεζῆς στρατιᾶς τ πολλὴν Ἡφαιστίωνα ἄγειν ἐκέλευεν ἔς τε ἐπὶ τ θάλασσαν τὴν Περσικήν· αὐτὸς δὲ, ἀναπλεύσαντ αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἐς τὴν Σουσίαν γῆν, ἐπιβὰς τῶ νεῶν ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ τῷ ἀγήματι, κα τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων ἀναβιβασάμενος οὐ πολλοὺς, κατέπλει κατὰ τὸν Εὐλαῖον ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἤδη δὲ πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν πόντον, τὰς μὲν πλείονάς τε καὶ πεπονηκυίας τῶν νεῶν καταλείπει αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ταῖς μάλιστα ταχυναυτούσαις παρέπλει ἀπὸ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ τὴν θάλασσαν, ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος. Αἱ δὲ ἄλλαι αὐτῷ νῆες ἀνακομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον ἔς τ' ἐπὶ τὴν διώρυχα, ἣ τέτμηται ἐκ τοῦ Τίγρητος ἐς τὸν Εὐλαῖον, ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν Τίγρητα. Τῶν γὰρ δὴ ποταμῶν, Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, οἳ τὴν μέσην Με Σύρων ἀπείργουσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα μὲν κία πρὸς τῶν ἐπιχωρίων κλήζεται), ὁ μὲν πολύ τι ταπεινότερος ῥέων τοῦ Εὐφράτου τε πολλὰς ἐκ τοῦ Εὐφράτου ἐς αὐ

ἔφη τῶν κρατούντων
φίσματα· οὔκουν πρὸς αὐτοῦ ἐποιεῖτο τα
ἀσφάλειαν, ἥν τινα ἔργῳ οὐδὲ λόγου ἀξίαν ἀπε
οὐ χαλεπῶς διακόψας τῶν Περσῶν τὰ σπουδάσ

VIII. Ὡς δὲ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφίκετο, ξυνα
τοὺς Μακεδόνας, προεῖπεν, ὅτι τοὺς ὑπὸ γ
πηρώσεως τοῦ σώματος ἀχρείους ἐς τὰ πολέμ
τας παραλύει μὲν τῆς στρατιᾶς, ἀποπέμπει δ
σφέτερα ἤθη· ἐπιδώσει δὲ μένουσιν, ὅσα αὐ
ζηλωτοτέρους ποιήσει τοῖς οἴκοι, καὶ τοὺς
Μακεδόνας ἐξορμήσει ἐς τὸ θέλειν τῶν αὐτῶν
νων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μέν,
ριούμενος δῆθεν τοῖς Μακεδόσι, ταῦτα ἔλε
δέ, ὡς ὑπερορώμενοί τε ἤδη πρὸς Ἀλεξάνδρο
ἀχρεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι, ο
γως αὖ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ πρὸς Ἀλε
λεχθέντι κατὰ τὴν στρατιὰν ταύτην πᾶσαν·
καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλ
τοὺς ἥ, τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρου
τῶν Ἐπιγόνων τῶν βαρβάρων τὰ Μακεδον
κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἱππ
τῶν ἑταίρων τάξεις. Οὔκουν σιγῇ ἔχοντες
σαν, ἀλλὰ πάντας γὰρ ἀπαλλάττειν τῆς
ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς στρ
τὸν Ἄμμωνα δὴ τῷ λόγῳ ἐπικερτομοῦντ
ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτε
τότε, καὶ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπεί

σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ
ξυλλαβεῖν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν τ
πλῆθος κελεύει· αὐτὸς τῇ χειρὶ ἐπι
ὑπασπισταῖς, οὕς τινας χρὴ ξυλλαμβά
νοντο οὗτοι ἐς τρεισκαίδεκα. Τούτου
γειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. Ὡς δὲ
οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις
ἔλεξεν ὧδε.

IX. Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι ὑ
δε ὁρμὴν, ὦ Μακεδόνες, λεχθήσεταί μι
(ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλε
ἕνεκα) ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς πρὸς ὁπ
μᾶς ὄντας ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμεν
σθε. Καὶ πρῶτά γε ἀπὸ Φιλίππου τ
πέρ καὶ εἰκὸς, τοῦ λόγου ἄρξομαι. Φ
παραλαβὼν ὑμᾶς πλανήτας καὶ ἀπόροι
ραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας ἀνὰ τὰ
κατὰ ὀλίγα, καὶ ὑπὲρ τούτων κακῶς μο
λυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς, καὶ τοῖς δ
χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν
κατήγαγε δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς τὰ πεδία
καταστήσας τοῖς προσχώροις τῶν βαρβ
χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας μᾶ
κεία ἀρετῇ σώζεσθαι· πόλεών τε οἰκήτο
καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι χρηστοῖς ἐκόσμησ
ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ὑφ' ὧν πρόσθε
ἐφέρεσθε αὐτοί τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγ
στησεν ἐκ δούλων καὶ ὑπηκόων· καὶ τῆ

θαλάττῃ χωρίων τὰ ἐπικαιρότατα καταλαβόμ
τὴν εὐπορίαν τῇ χώρᾳ ἀνεπέτασε, καὶ τῶν μετά
τὴν ἐργασίαν ἀδεῆ παρέσχε. Θεσσαλῶν δὲ ἄρχοι
οὓς πάλαι ἐτεθνήκειτε τῷ δέει, ἀπέφηνε· κα
Φωκέων ἔθνος ταπεινώσας, τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα
ροδον πλατεῖαν καὶ εὔπορον ἀντὶ στενῆς τε κα
πόρου ὑμῖν ἐποίησεν. Ἀθηναίους τε καὶ Θηβα
ἐφεδρεύοντας ἀεὶ τῇ Μακεδονίᾳ ἐς τοσόνδε ἐτα
νωσεν, ἤδη ταῦτά γε καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούν
ὡς ἀντὶ τοῦ φόρους τελεῖν Ἀθηναίοις, καὶ ὑπα
ειν Θηβαίων, παρ᾽ ἡμῶν ἐν τῷ μέρει ἐκείνους
ἀσφάλειαν σφίσι πορίζεσθαι. Ἐς Πελοπόννησο
παρελθὼν, τὰ ἐκεῖ αὖ ἐκόσμησε· καὶ ἡγεμὼν α
κράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀποδειχ
τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην στρατείας, οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλο
τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ τῶν Μακεδόνων πρ
θηκε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρός τοῦ ἐμοῦ ε
πηργμένα, ὡς μὲν αὐτὰ ἐφ᾽ ἑαυτῶν σκέψασθαι,
γάλα, μικρὰ δὲ, ὥς γέ δη πρὸς τὰ ἡμέτερα ξυμ
λεῖν. Ὃς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ
καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα ὀλίγα, τάλαντα δὲ οὐδὲ
κοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα
Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος
τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια, ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς
ρας τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὐτοὺς βοσκούσης καλῶς
θὺς μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν τὸν πόρον, θα
σοκρατούντων ἐν τῷ τότε Περσῶν, ἀνεπέτασα·
τήσας δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου

πάντα ἑκόντα προσχωρήσαντα λαβὼν, ἰ
σθαι ἔδωκα. Καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κ
θὰ, ὅσα ἀμαχεὶ ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχετο
λη Συρία, καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἡ μέσ
μῶν, ὑμέτερον κτῆμά εἰσι· καὶ Βαβυλ
κτρα, καὶ Σοῦσα, ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυ
καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ, καὶ τὰ Ἰνδῶν
ἡ ἔξω θάλασσα, ὑμέτερα· ὑμεῖς σατρ
στρατηγοὶ, ὑμεῖς ταξιάρχαι· ὡς ἔμοιγε
ρίεστιν ἀπὸ τούτων τῶν πόνων, ὅτι μὴ
φύρα, καὶ τὸ διάδημα τοῦτο; κέκτημαι
δὲν, οὐδὲ ἔχει τις ἀποδεῖξαι θησαυροὺς
μὴ ταῦτα ὑμέτερα κτήματα, ἢ ὅσα ἕνε
λάττεται· ἐπεὶ οὐδέ ἐστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ
αὐτοὺς, σιτουμένῳ τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτί
τὸν αὐτὸν αἱρουμένῳ· καί τοι οὐδὲ σιτ
τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι
πνῶν δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοντ

X. Ἀλλὰ ταῦτα γὰρ, ὑμῶν πονοῦ
λαιπωρουμένων, ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπό
λαιπώρως ἐξηγούμενος. Καὶ τίς ὑμῶν ἢ
δεν ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου;
ὅτῳ τραύματα ὑμῶν ἐστι, γυμνώσας αὐ
τω, καὶ ἐγὼ τὰμὰ ἐπιδείξω ἐν μέρει· ὡς
ἔστιν ὅ, τι τοῦ σώματος, τῶν γε δὴ ἔμ
ρῶν, ἄτρωτον ὑπολέλειπται· οὐδὲ ὅπλ

τετόξευμαι ἤδη, καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι· κ
θοις πολλαχῆ καὶ ξύλοις παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶ
τῆς ὑμετέρας δόξης, καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτο
κῶντας ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσση
πάντων ποταμῶν καὶ ὀρῶν καὶ πεδίων πάντων
μους τε ὑμῖν τοὺς αὐτοὺς γεγάμηκα, καὶ πολ
μῶν οἱ παῖδες συγγενεῖς ἔσονται τοῖς παισ
ἐμοῖς· ἔτι τε ᾧ χρέα ἦν, οὐ πολυπραγμονήσ
ὅτῳ ἐγένετο, τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων,
τα δὲ ἁρπαζόντων, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἁρπα
γνοιτο, διαλέλυμαι ταῦτα· στέφανοί τε χρυσο
πλείστοις ὑμῶν εἰσὶ, μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆ
τέρας καὶ τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀθάνατα. Ὅστις
καὶ ἀπέθανεν, εὐκλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ ἐγ
περιφανὴς δὲ ὁ τάφος· χαλκαῖ δὲ αἱ εἰκόν
πλείστων οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ' ἔντιμο
λειτουργίας τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλ
νοι· οὐ γάρ τίς γε φεύγων ὑμῶν ἐτελεύτα, ἐ
γοντος. Καὶ νῦν τοὺς ἀπολέμους ὑμῶν, ζη
τοῖς οἴκοι ἀποπέμψειν ἔμελλον· ἀλλ' ἐπειδὴ
ἀπιέναι βούλεσθε, ἄπιτε πάντες· καὶ ἀπελ
οἴκοι ἀπαγγείλατε, ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν Ἀ
δρον, νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους καὶ Β
ους καὶ Σάκας, καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους
Ἀραχώτους καὶ Δράγγας, κεκτημένον δὲ κα
θυαίους καὶ Χωρασμίους καὶ Ὑρκανίους ἔ
τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν· ὑπερβάντα

καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνη
ώτην, καὶ τὸν Ὕφασιν διαπεράσαι
ὑμεῖς ἀπωκνήσατε· καὶ εἰς τὴν με
κατ' ἀμφότερα τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόμ
καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου
δείς πω πρόσθεν ξὺν στρατιᾷ ἦλθε
αν ἐν παρόδῳ προσκτησάμενον, κα
γῆν· περιπεπλευκότος δὲ ἤδη αὐτ
τὴν ἀπ' Ἰνδῶν γῆς εἰς Πέρσας θά
Σοῦσα ἐπανηγάγετε, ἀπολιπόντες οἴχ
τες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρ
ὑμῖν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἴσως εὐκ
θεῶν ὅσια δήπου ἔσται ἀπαγγελθέντ

XI. Ταῦτα εἰπὼν, κατεπήδησέ
ματος ὀξέως, καὶ ἐς τὰ βασίλεια πα
ἐθεράπευσε τὸ σῶμα, οὔτέ τῳ ὤφθη
ἀλλ' οὐδὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν ὤφθη· τῇ
σας εἴσω τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους
μονίας αὐτοῖς τῶν τάξεων διένειμε· κα
γενεῖς ἀπέφηνε, τούτοις δὲ νόμιμον ἐ
αὐτὸν μόνοις. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἔν τε
κα ἀκούσαντες τῶν λόγων ἐμπεπληγμέν
νον αὐτοῦ πρὸς τῷ βήματι· οὐδέ τις ἠκ
βασιλεῖ ἀπαλλαττομένῳ, ὅτι μὴ οἱ ἀμφ'
ροί τε καὶ οἱ σωματοφύλακες· οἱ δὲ πολ
νοντες ὅ, τι πράττουσιν ἢ λέγουσιν εἶχο

σθαι τῶν θυρῶν, οὔτε ἡμέρ
τινα οἶκτον σφῶν ἕξει Ἀλέξανδρος. Ταῦτα ὡς ἀπ
γέλλετο αὐτῷ, ὁ δὲ σπουδῇ ἐξέρχεται, καὶ ἰδὼν
ταπεινῶς διακειμένους, καὶ ἀκούσας σὺν οἰμωγῇ τῶν
πολλῶν βοώντων, καὶ αὐτῷ προχεῖται δάκρυα. Κα
ὁ μὲν ἀνήγετο, ὥς τι ἐρῶν· οἱ δὲ ἔμειναν λιπαρο
τες. Καί τις αὐτῶν καθ' ἡλικίαν τε καὶ ἱππαρχ
τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς οὐκ ἀφανής, Καλλίνης
μα, τοιαῦτα εἶπεν. Ὦ βασιλεῦ, τὰ λυποῦντα
Μακεδόνας, ὅτι σὺ Πέρσας μέν τινας ἤδη
σαι σαυτῷ συγγενεῖς, καὶ καλοῦνται
νεῖς Ἀλεξάνδρου, καὶ φιλοῦσί σε.
οὔπω τις γέγευται ταύτης τῆς τιμῆς.
πολαβὼν Ἀλέξανδρος, ὑμᾶς τε
τας ἐμαυτῷ τίθεμαι συγ καὶ τὸ

ϑέλε· καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ ὅπ
τε καὶ παιανίζοντες, ἐς τὸ στρατόπεδ
Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τούτοις θυσίαν τε ἔ
οἷς οἷς αὐτῷ νόμος, καὶ θοίνην δημο
καθήμενός τε αὐτὸς, καὶ πάντων καθ
αὐτὸν μὲν Μακεδόνων, ἐν δὲ τῷ ἐφε
Περσῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τῶν ἄλλων ἐθν
ἀξίωσιν, ἤ τινα ἄλλην ἀρετὴν πρεσβευ
ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος αὐτός τε καὶ
τὸν ἀρυόμενοι, ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπον
χομένων τῶν τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τ
Εὔχετο δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὰ, καὶ ὁμόν
κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς, τοῖς τε Μακεδό
σαις. Εἶναι δὲ κατέχει λόγος τοὺς μετα
θοίνης ἐς ἐνακισχιλίους. Καὶ τούτους
αν τε σπονδὴν σπεῖσαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ παι

XII. Ἔνθα δὴ ἐθελονταὶ ἤδη αὐτ
τῶν Μακεδόνων, ὅσοι διὰ γῆρας ἤ τινα
φορὰν ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὐτῷ
τοὺς μυρίους. Τούτοις δὲ τήν τε μισθ
τοῦ ἐξήκοντος ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδ
ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐς τὴν ἀπονόστησιν τὴν ο
βαίνοντος. Ἐπέδωκε δὲ καὶ τάλαντον ἑκ
τὴν μισθοφοράν· παῖδες δὲ εἴ τῳ ἦσαν ἐκ
ανῶν γυναικῶν, παρὰ οἱ καταλιπεῖν ἐκέλε
στάσιν κατάγειν ἐς Μακεδονίαν, ἀλλόφυλ
ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας τοῖς

...ήσεσθαι, ὡς ἐκτρέφοιντο Μακεδονικῶς, τά
ἄλλα καὶ ἐς τὰ πολέμια κοσμούμενοι· γενομένους
ἄνδρας ἄξειν αὐτὸς ἐς Μακεδονίαν, καὶ παραδώσε
τοῖς πατράσι. Ταῦτά τε ἀπαλλαττομένοις ἀστ
θμητα καὶ ἀτέκμαρτα ἀπηγγέλλετο· καὶ ὅπως ἔχ
φιλίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτούς, τὸ ἀτρεκέστατον τ
κμήριον ἐκεῖνο ποιεῖσθαι ἠξίου, ὅτι τὸν πιστότατό
τε αὐτῷ, καὶ ὅντινα ἴσον τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἄγε
Κρατερὸν ξυμπέμπει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγούμ
νον τοῦ στόλου. Οὕτω δὴ ἀσπασάμενος ξύμπαντας
αὐτός τε δακρύων καὶ δακρύοντας ἐκείνους ἀπὸ σ
ἀπήλλαξε. Κρατερῷ δὲ τούτους τε ἄγειν ἐκέλευε, κα
ἀπαγαγόντι Μακεδονίας τε καὶ Θρᾴκης καὶ Θεττα
λῶν ἐξηγεῖσθαι, καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλευθερίας
Ἀντίπατρον δὲ διαδόχους τοῖς ὑποπεμπομένοις ἄγειν
Μακεδόνας τῶν ἀκμαζόντων ἐκέλευσεν. Ἔστειλε δ
καὶ Πολυπέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατερῷ, δεύτερον δ
ἀπὸ Κρατεροῦ ἡγεμόνα, ὡς εἴ τι κατὰ τὴν πορεία
Κρατερῷ ξυμπίπτοι (ὅτι καὶ μαλακῶς τὸ σῶμα ἔχον
τα ἀπέπεμπεν αὐτὸν) μὴ ποθῆσαι στρατηγὸν τοὺς
ἰόντας. Λόγος δέ τις καὶ οὗτος ἐφοίτα ἀφανὴς πα
ρὰ τοῖς τὰ βασιλικὰ πράγματα, ὅσῳ ἐπικρύπτεται
τοσῷδε φιλοτιμότερον ἐξηγουμένοις, καὶ τὸ πιστὸν
ἐς τὸ χεῖρον μᾶλλον (ᾗ τὸ εἰκὸς ἢ αὐτῶν μοχθηρία
ἄγει) ἢ πρὸς τὸ ἀληθὲς ἐκτρέπουσιν, ἐξηττώμενον
Ἀλέξανδρον ἤδη τῆς μητρὸς τῶν διαβολῶν τῶν ἐς
Ἀντίπατρον, ἀπαλλάξαι ἐθέλειν ἐκ Μακεδονίας Ἀν
τίπατρον. Καὶ τυχὸν οὐκ ἐς ἀτιμίαν τὴν Ἀντιπά-

δείας σατράπης γυναῖκας ἑκατόν αὐτῷ ἔδωκε,
τας φάσκων εἶναι τῶν Ἀμαζόνων· καὶ ταύτας σ
ἀνδρῶν ἱππέων ἐσταλμένας, πλήν γε δὴ ὅτι πελ
ἀντὶ δοράτων ἐφόρουν, καὶ ἀντὶ ἀσπίδων πέ
οἱ δὲ καὶ τὸν μαστὸν λέγουσιν ὅτι μείονα εἶχο
δεξιόν, ὃν δὴ καὶ ἔξω εἶχον ἐν ταῖς μάχαις· τα
μὲν δὴ ἀπαλλάξαι τῆς στρατιᾶς Ἀλέξανδρον, μ
νεωτερισθῇ κατ' αὐτὰς ἐς ὕβριν πρὸς τῶν Μα
νων, ἢ βαρβάρων· κελεῦσαι δὲ ἀπαγγεῖλαι πρὸ
βασίλισσαν σφῶν, ὅτι αὐτὸς ἥξει πρὸς αὐτὴν πα
ποιησόμενος. Ταῦτα δὲ οὔτε Ἀριστόβουλος,
Πτολεμαῖος, οὔτε τις ἄλλος ἀνέγραψεν, ὅς τις
νὸς ὑπὲρ τῶν τοιούτων τεκμηριῶσαι· οὐδὲ δοκε
ἐν τῷ τότε σώζεσθαι τὸ γένος τῶν Ἀμαζόνων,
τις πρὸ Ἀλεξάνδρου ἢ Ξενοφῶν ἀνεμνήσθη αὐ
Φασιανῶν τε μνησθεὶς καὶ Κόλχων, καὶ ὅσα
ἀπὸ Τραπεζοῦντος ὁρμώμενοι, ἢ πρὶν ἐς Τρ
ζοῦντα κατελθεῖν οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον ἔθνη βα
ρικά· ἵνα περ καὶ ταῖς Ἀμαζόσιν ἐντετυχήκεσαν
περ οὖν ἔτι ἦσαν Ἀμαζόνες· μὴ γενέσθαι μὲν
παντελῶς τὸ γένος τοῦτο τῶν γυναικῶν, οὔ πι
δοκεῖ ἔμοιγε, πρὸς τοσούτων καὶ τοιούτων ὑμνη
ὡς Ἡρακλέα τε ἐπ' αὐτὰς λόγος κατέχει ὅτι ἐστ
καὶ ζωστῆρά τινα Ἱππολύτης τῆς βασιλίσσης α
ὅτι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε· καὶ οἱ ξὺν Θησεῖ
ναῖοι ὅτι ἐπιούσας τὰς γυναῖκας ταύτας τὴν Ε
πην πρῶτοι μάχῃ νικήσαντες ἀνέστειλαν· καὶ γ
πται ἡ Ἀθηναίων καὶ Ἀμαζόνων μάχη πρὸς Κ
νος, οὐ μεῖον ἤπερ ἡ Ἀθηναίων καὶ Περσῶν

τήσαντας λόγῳ ἐκόσμησαν, καὶ τοῦ πρ
ἔργου Ἀθηναίων ἐν τοῖς μάλιστα μνήμ
το. Εἰ δὲ ἱππικάς δή τινας γυναῖκα
ἔδειξεν Ἀλεξάνδρῳ, βαρβάρους τινὰς ἄλ
ἱππεύειν ἠσκημένας δοκῶ ὅτι ἔδειξεν, ἐ
νον δὴ τῶν Ἀμαζόνων κόσμον ἐσταλμέ

XIV. Ἐν Ἐκβατάνοις δὲ θυσία
Ἀλέξανδρος, ὥσπερ αὐτῷ ἐπὶ ξυμφοραῖ
μος, καὶ ἀγῶνα ἐπετέλει γυμνικόν τε
καὶ πότοι αὐτῷ ἐγίγνοντο παρὰ τοῖς ἑ
ἐν τούτῳ Ἡφαιστίων ἔκαμε τὸ σῶμα·
μέρα ἤδη ἦν αὐτῷ τῆς νόσου, καὶ λ
στάδιον πλῆρες εἶναι (παίδων γὰρ ἀ
τῇ ἡμέρᾳ γυμνικὸς) ἐπεὶ δὲ ἐξηγγέλλε
ὅτι κακῶς ἔχει Ἡφαιστίων, ὁ δὲ παρ
σπουδῇ, οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν. Ἐν
λοι ἄλλα ἀνέγραψαν ὑπὲρ τοῦ πένθου
δρου. Μέγα μὲν γενέσθαι αὐτῷ τὸ πε
τοῦτο ἀνέγραψαν· τὰ δὲ πραχθέντα
λοι ἄλλα, ὡς ἕκαστος ἢ εὐνοίας πρὸς
ἢ φθόνου εἶχεν, ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν Ἀλ
οἱ τὰ ἀτάσθαλα ἀναγράψαντες, οἱ
φέρειν μοι δοκοῦσιν οἰηθῆναι Ἀλεξάν
αλγήσας ἔδρασεν ἢ εἶπεν, ἐπὶ τῷ πάν
πων φιλτάτῳ· οἱ δὲ ἐς αἰσχύνην μ
πρέποντα οὔτ' οὖν βασιλεῖ οὔτε Ἀλεξ
τὸ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης

τῶν ἑταίρων. οἱ δέ, τήν τε ἡμέραν ὅλην καὶ τὴ
κτα ὅλην ἐῤῥίφθαι ἐπὶ τῷ σώματι· οἱ δέ, καὶ
ἰατρὸν Γλαυκίαν ὅτι ἐκρέμασε, καὶ τοῦτον ὡς
φαρμάκῳ κακῶς δοθέντι· οἱ δὲ ὅτι οἴνου περι
ἐμπλησθέντα θεωρῶν αὐτός· καὶ κείρασθαι Ἀλέ
δρον ἐπὶ τῷ νεκρῷ τὴν κόμην, τά τε ἄλλα οὐκ ἀ
κότα τίθεμαι, καὶ κατὰ ζῆλον τὸν Ἀχιλλέως,
ὅντινα ἐκ παιδὸς φιλοτιμία ἦν αὐτῷ· οἱ δὲ κα
ἅρμα, ἐφ' ὅτῳ τὸ σῶμα ἐφέρετο, αὐτὸς ἔστιν ὅ
νιόχει τοῦτο· οὐδαμῇ πιστὸν ἔμοιγε λέγοντες· ἄ
δέ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἕδος ἐν Ἐκβατά
κατασκάψαι ἐκέλευσε· βαρβαρικὸν τοῦτό γε,
οὐδαμῇ Ἀλεξάνδρῳ πρόσφορον· ἀλλὰ τῇ Ξέρξου
λόν τι ἀτασθαλίᾳ τῇ ἐς τὸ θεῖον, καὶ ταῖς πέδ
ἃς λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καθεῖναι Ξέρ
τιμωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσποντον· Ἀλλὰ
ἐκεῖνο οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος ἀναγεγράφθαι μοι
κεῖ· ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνος ᾔει Ἀλέξανδρος, ἐντυ
αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰς πρεσβείας ἀπὸ τῆς
λάδος, εἶναι δὲ δὴ ἐν τούτοις καὶ Ἐπιδαυρίων
σβεις· καὶ τούτους ὧν τε ἐδέοντο ἐξ Ἀλεξάνδ
τυχεῖν, καὶ ἀνάθημα δοῦναι αὐτοῖς Ἀλέξαν
κομίζειν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπειπόντα ὅτι, Καίπερ
ἐπιεικῶς κέχρηταί μοι ὁ Ἀσκληπιός, οὐ σώσας
τὸν ἑταῖρον, ὅντινα ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ
ἐναγίζειν τε ὅτι ἀεὶ ὡς ἥρωϊ ἐκέλευεν Ἡφαιστ
τοῦτο μὲν πρὸς τῶν πλείστων ἀναγέγραπται.

πάντων ξυμφωνούμενα, ἐς τρίτην ἀπὸ
τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡμέραν, μήτε σῖτο
Ἀλέξανδρον, μήτε τινὰ θεραπείαν ἄλλ
σαι τὸ σῶμα· ἀλλὰ κεῖσθαι γὰρ ἢ ὀδ
πενθικῶς σιγῶντα· καὶ πυρὰν κελεῦσο
μάζεσθαι ἐν Βαβυλῶνι ἀπὸ ταλάντων
δὲ καὶ πλειόνων ἀνέγραψαν· καὶ ὅτι
σθαι περιηγγέλη κατὰ πᾶσαν τὴν χώ
βαρον· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων
δρου ἐς θεραπείαν τὴν ἐκείνου σφᾶς
τὰ ὅπλα Ἡφαιστίωνι ἀνέθεσαν ἀποθα
τον δὲ Εὐμένη ἄρξαι τοῦ σοφίσματος,
πρόσθεν ἔφαμεν ὅτι διηνέχθη πρὸς
καὶ τοῦτο δὲ δρᾶσαι, τῷ Ἀλεξάνδρῳ
σθαι δοκοίη τελευτήσαντι Ἡφαιστίωνι.
δὲ ἄλλον τινὰ ἔταξεν ἀντὶ Ἡφαιστίω
ἐπὶ τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ Ἀλέξανδρος,
τα τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐκ τῆς
Ἡφαιστίωνός τε ἡ χιλιαρχία ἐκαλεῖτο
μεῖον αὐτῆς ἡγεῖτο ἐξ Ἡφαιστίωνος
ἀγῶνά τε ἐπενόει ποιῆσαι γυμνικόν
κόν, πλήθει τε τῶν ἀγωνιζομένων, κα
χορηγίᾳ πολύ τε τῶν ἄλλων τῶν πρό
τερον. Τρισχιλίους γὰρ ἀγωνιστὰς τ
παρεσκεύασε, καὶ οὗτοι ὀλίγον ὕστερ
δρου τῷ τάφῳ λέγουσιν ὅτι ἠγωνίσαν

ροι μᾶλλόν τι ἐν τῷ τοιῷδε ἤνυτον
σιν ποιεῖται ἐπὶ Κοσσαίους, ἔθνος πολεμικόν, κα
ρον τῷ Οὐξίων. Εἰσὶ δὲ ὄρειοι οἱ Κοσσαῖοι, κα
ρία ὀχυρὰ κατὰ χώρας νέμονται· ὁπότε προσ
δύναμις, ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν ἀποχωροῦντες, ἀ
οι ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ ἑκάστοις, οὕτω διαφεύγ
ἐς ἀπορίαν βάλλοντες τοὺς ξὺν δυνάμει σφίσι
χειροῦντας· ἀπελθόντων δέ, αὖθις εἰς τὸ λῃσ
τρεπόμενοι, ἀπὸ τούτου τὸν βίον ποιοῦνται
ξανδρος δὲ ἐξεῖλεν αὐτῶν τὸ ἔθνος, καίπερ χε
στρατεύσας· ἀλλ' οὔτε χειμὼν ἐγένετο ἐμποδ
τῷ, οὔτε αἱ δυσχωρίαι, οὔτε αὐτῷ οὔτε Πτο
τῷ Λάγου, ὃς μέρος τῆς στρατιᾶς ἐπ' αὐτοὺ
Οὕτως οὐδὲν ἄπορον Ἀλεξάνδρῳ τῶν πολεμι
ἐς ὅ, τι ὁρμήσειε. Κατιόντι δὲ αὐτῷ εἰς Βαβ
Λιβύων τε πρεσβεῖαι ἐνετύγχανον ἐπαινού
καὶ στεφανούντων ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἀσία
ἐξ Ἰταλίας Βρέττιοί τε καὶ Λευκανοὶ καὶ Τ
ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπρέσβευον. Καὶ Καρχηδον
τε πρεσβεῦσαι λέγεται, καὶ ἀπὸ Αἰθιόπων
ἐλθεῖν, καὶ Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης,
τούς, καὶ Ἴβηρας, ὑπὲρ φιλίας δεησομένους
τε ὀνόματα καὶ τὰς σκευὰς τότε πρῶτον
πρὸς Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων. Τοὺς
πέρ τῶν εἰς ἀλλήλους διαφορῶν λέγουσιν
ξάνδρῳ διακρῖναι ἐπιτρέπειν, καὶ τότε μ
τόν τε αὐτῷ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν φανῆ

χόντα ταῖς πρεσβείαις Ἀλέξανδρον ὑπ
τῆς ἐσομένης ἐς τὸ ἔπειτα δυνάμεως
τόν τε κόσμον τὸν ἀνδρῶν ἰδόντα καὶ
τε καὶ ἐλευθέριον, καὶ περὶ τοῦ πολ
διαπυνθανόμενον. Καὶ τοῦτο οὔτε
τε ὡς ἄπιστον πάντη ἀνέγραψα· πλ
τις Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς πρεσβείας ταύ
Ἀλέξανδρον σταλείσης, μνήμην ἐποιή
δὲ τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων (
ἐγὼ ξυμφέρομαι) Πτολεμαῖος ὁ Λάγ
βουλος· οὐδὲ τῷ Ῥωμαίων πολιτεύμα
ἐλευθέρῳ δὴ τότε ἐς τὰ μάλιστα ὄντι
λέα ἀλλόφυλον, ἄλλως τε καὶ ἐς τοσό
κείας πρεσβεῦσαι, οὔτε φόβου ἐξαναγ
κατ' ἐλπίδα ὠφελείας, μίσει τε, εἴ πε
τοῦ τυραννικοῦ γένους τε καὶ ὀν
μένους.

XVI. Ἐκ τούτου δὴ Ἡρακλείδη
ἐκπέμπει ἐς Ὑρκανίαν, ναυπηγοὺς ἅ
κελεύσας ὕλην τεμόντα ἐκ τῶν ὀρῶν
ναυπηγεῖσθαι ναῦς μακράς, ἀφράκ
φραγμένας ἐς τὸν κόσμον τὸν ἑλληνικ
εἶχεν αὐτὸν καὶ ταύτην ἐκμαθεῖν τ
καὶ Ὑρκανίαν καλουμένην, ποίᾳ τινὶ
λάσσῃ· πότερα τῇ τοῦ πόντου τοῦ Ε
τῆς ἑῴας τῆς καθ' Ἰνδοὺς ἐκπεριερχ

δὴ καλουμένην
λης θαλάσσης) οὐ γάρ πω ἐξεύρη
Κασπίας θαλάσσης, καί τοι ἐθνῶν τε αὐτὴν οἰκου
των οὐκ ὀλίγων, καὶ ποταμῶν πλοΐμων ἐμβαλλόν-
των εἰς αὐτήν. Ἐκ Βάκτρων μὲν Ὦξος ποταμὸς μέ-
γιστος τῶν Ἀσιανῶν ποταμῶν, πλήν γε δὴ τῶν Ἰν-
δῶν, ἐξίησιν ἐς ταύτην τὴν θάλασσαν· διὰ Σκυθῶ
δὲ, Ἰαξάρτης. Καὶ τὸν Ἀράξην δὲ, τὸν ἐξ Ἀρμενίω
ῥέοντα, ἐς ταύτην ἐσβάλλειν ὁ πλείων λόγος κατέχε
Μέγιστοι μὲν οὗτοι. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἔς τε το
τους ἐμβάλλοντες, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν ἐς τὴν θάλα
σαν ταύτην κατίασιν· οἱ μὲν, καὶ γινωσκόμε
πρὸς τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἐπελθόντων τὰ ἔθ
ταῦτα· οἱ δὲ, κατὰ τὰ ἐπέκεινα τοῦ κόλπου ὡ
κὸς κατὰ τοὺς Σκύθας τοὺς Νομάδας, ὃ δὴ ἄγ
στον πάντη ἐστίν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς τὸν Τίγ
ποταμὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέβη, ἐλαύνων ἐπὶ Β
λῶνος, ἐνταῦθα ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ Χαλδαί
λόγιοι· καὶ ἀπαγαγόντες ἀπὸ τῶν ἑταίρων, ἐδ
ἐπισχεῖν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος ἔλασιν. Λόγιον γ
γονέναι σφίσιν ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ Βήλου, μὴ π
γαθοῦ οἱ εἶναι τὴν πάροδον τὴν ἐς Βαβυλ
τῷ τότε. τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς λόγο
Εὐριπίδου τοῦ ποιητοῦ ἔπος· ἔχει δὲ τὸ ἔπο
πίδῃ ὧδε.

Μάντις δ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλ

Σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι,

ξυνέβη· ἀλλὰ ἦγε γὰρ αὐτὸν ταύτῃ τὸ δ
παρελθόντα ἔχρην ἤδη τελευτῆσαι. Καί
καὶ ἄμεινον αὐτῷ ἦν ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλ
τοῦ πόθου τοῦ παρ᾽ ἀνθρώπων ἀπηλλά
τινα ξυμβῆναι αὐτῷ ξυμφορὰν ἀνθρωπ
κα καὶ Σόλωνα Κροίσῳ παραινέσαι εἰκ
ρᾶν μακροῦ βίου, μηδὲ πρόσθεν τινὰ ἀ
ποφαίνειν εὐδαίμονα. Ἐπεὶ καὶ αὐτῷ
Ἡφαιστίωνος τελευτὴ οὐ σμικρὰ ξυμφ
ἧς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προαπελθεῖν
ἐθελῆσαι μᾶλλον, ἢ ζῶν πειρασθῆναι·
καὶ Ἀχιλλέα δοκῶ ἂν ἑλέσθαι προαπο
τρόκλου μᾶλλον, ἢ τοῦ θανάτου αὐτοῦ
νέσθαι.

XVII. Ἦν δέ τι καὶ ὕποπτον αὐτῷ
δαίους, ὡς οὐ κατὰ μαντείαν τινὰ μᾶλλ
λειαν τὴν αὐτῶν φέροι αὐτοῖς ἡ κώλυσις
δρου ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε ἐλάσεως.
Βήλου νεὼς ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἦν τῶν
μεγέθει τε μέγιστος, καὶ ἐκ πλίνθου
σφάλτῳ ἡρμοσμένης. Τοῦτον τὸν νεὼν
τὰ ἄλλα ἱερὰ τὰ Βαβυλωνίων, Ξέρξης
ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὀπίσω ἀπενόστησεν
δὲ ἐν νῷ εἶχεν ἀνοικοδομεῖν· οἱ μὲν λ
ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τοῖς πρόσθεν, καὶ
τὸν χοῦν ἐκφέρειν ἐκέλευε τοὺς Βαβυλω

... ταῦτα ἐπετέτραπτο· ὁ δὲ τῇ στρατιᾷ πάσ
λεύει τὸ ἔργον ἐργάσασθαι· εἶναι δὲ τῷ θεῷ τ
λῳ πολλὴν μὲν τὴν χώραν ἀνειμένην ἐκ τῶν
ρίων βασιλέων, πολὺν δὲ χρυσόν. Καὶ ἀπὸ τού
λαι μὲν τὸν νεὼν ἐπισκευάζεσθαι, καὶ τὰς θ
τῷ θεῷ θύεσθαι· τότε δὲ τοὺς Χαλδαίους τ
θεοῦ νέμεσθαι, οὐκ ὄντος, ἐς ὅτι ἀναλωθήσετ
περιγιγνόμενα. Τούτων δὴ εἵνεκα ὕποπτοι Ἀλ
δρῳ ἦσαν, οὐκ ἐθέλειν παρελθεῖν εἴσω Βαβυλ
Ἀλέξανδρον, ὡς μὴ δι' ὀλίγου τὸν νεὼν ἐπιτελεσ
τα ἀφελέσθαι αὐτοὺς τὰς ἐκ τῶν χρημάτων ὠφ
ας. Ὅμως δὲ τά γε τῆς ἐπιστροφῆς τῆς κατὰ
εἴσοδον τὴν ἐς τὴν πόλιν, ἐθελῆσαι αὐτοῖς πεισ
ναι λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τῇ πρώτῃ μὲν παρὰ
ποταμὸν Εὐφράτην καταστρατοπεδεῦσαι· ἐς δὲ
ὑστεραίαν ἐν δεξιᾷ ἔχοντα τὸν ποταμὸν, παρ' αὐ
πορεύεσθαι, θέλοντα ὑπερβάλλειν τῆς πόλεως
μέρος τὸ ἐς δυσμὰς τετραμμένον, ὡς ταύτῃ ἐπιστ
ψαντα πρὸς ἕω ἄγειν· ἀλλὰ οὐ γὰρ δυνηθῆναι ὑ
δυσχωρίας οὕτως ἐλάσαι ξὺν τῇ στρατιᾷ, ὅτι τὰ
πὸ δυσμῶν τῆς πόλεως εἰσιόντι, εἰ ταύτῃ πρὸς
ἐπέστρεφεν, ἑλώδη τε καὶ τεναγώδη ἦν, καὶ οὕτω κ
ἑκόντα καὶ ἄκοντα ἀπειθῆσαι τῷ θεῷ.

XVIII. Ἐπεὶ καὶ τοιόνδε τινὰ λόγον Ἀριστ
βουλος ἀναγέγραφεν. Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφιπ
λίτην, τῶν ἑταίρων τῶν Ἀλεξάνδρου, στρατηγὸν τ
στρατιᾶς, ἣν παρὰ Μαζαίῳ τῷ Βαβυλῶνος σατρά

ἔχειν αὐτὸν πλείονος, ὅτι ἀδόλως τὴν ἀλήθειάν ο
ἔφρασε. Ταῦτα αὐτὸς Ἀριστόβουλος λέγει· περὶ Πειθαγόρου πυθέσθαι, καὶ Περδίκκᾳ δὲ αὐτῷ μαντεύσασθαι λέγει, καὶ Ἀντιγόνῳ χρόνῳ ὕστερον· καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γενομένου Περδίκκαν μὲν ἐπὶ Πτολεμαῖον στρατεύσαντα ἀποθανεῖν, καὶ Ἀντίγονον ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον τῇ ἐν Ἰψῷ γενομένῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ ὑπὲρ Καλάνου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἰνδοῦ τοιόςδέ τις ἀναγέγραπται λόγος· ὁπότε ἐπὶ τὴν πυρὰν ᾔει ἀποθανούμενος, τότε τοὺς μὲν ἄλλους ἑταίρους ἀσπάζεσθαι αὐτόν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐθελῆσαι ἀσπασόμενον, ἀλλὰ φάναι γάρ, ὅτι ἐν Βαβυλῶνι αὐτῷ ἐντυχὼν ἀσπάσεται· καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἐν μὲν τῷ τότε ἀμεληθῆναι· ὕστερον δὲ ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐν Βαβυλῶνι Ἀλέξανδρος, ἐς μνήμην ἐλθεῖν τῶν ἀκουσάντων, ὅτι ἐπὶ τῇ τελευτῇ ἄρα τῇ Ἀλεξάνδρου ἐθειάσθη.

XIX. Παρελθόντι δ' αὐτῷ ἐς Βαβυλῶνα πρεσβεῖαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐνέτυχον· ὑπὲρ ὅτων μὲν ἕκαστοι πρεσβευόμενοι, οὐκ ἀναγέγραπται. Δοκεῖν δ' ἔμοιγε, αἱ πολλαὶ στεφανούντων τε αὐτὸν ἦσαν, καὶ ἐπαινούντων ἐπὶ ταῖς νίκαις, καὶ μάλιστα ταῖς Ἰνδικαῖς· καὶ ὅτι σῶος ἐξ Ἰνδῶν ἐπανήκει, χαίρειν φασκόντων. Καὶ τούτους δεξιωσάμενός τε καὶ τὰ εἰκότα τιμήσας, ἀποπέμψαι ὀπίσω λέγεται. Ὅσους δὲ

ταύτῃ· ἐδόκει γὰρ αὐτῷ οὐ μεῖον Φοινίκης
μων ἡ χώρα αὕτη γενέσθαι. Ἦν δὲ αὐτοῦ τ
τικοῦ ἡ παρασκευὴ ὡς ἐπὶ Ἄραβας τοὺς π
πρόφασιν μέν, ὅτι μόνοι τῶν ταύτῃ βαρβάρ
πρεσβείαν ἀπέστειλαν, οὔτε τι ἄλλο ἐπιεικὲ
τιμῇ ἐπέπρακτο Ἄραψιν ἐς αὐτόν· τὸ δὲ ἀλη
γέ μοι δοκεῖ, ἄπληστος ἦν τοῦ κτᾶσθαί τι ἀ
ξανδρος.

XX. Λόγος δὲ κατέχει, ὅτι ἤκουεν, Ἄραβ
μόνον τιμᾶν θεούς, τόν Οὐρανόν τε καὶ τὸν
σον· τὸν μὲν Οὐρανόν τε αὐτὸν ὁρώμενον,
ἄστρα ἐν οἷ ἔχοντα τά τε ἄλλα καὶ τὸν ἥλιον
ὅτου μεγίστη καὶ φανοτάτη ὠφέλεια ἐς πάντ
τὰ ἀνθρώπεια· Διόνυσον δέ, κατὰ δόξαν τῆς
δοὺς στρατιᾶς· οὔκουν ἀπαξιοῦν καὶ αὐτὸν
ἂν νομισθῆναι πρὸς Ἀράβων θεόν, οὐ φαυλ
ἔργα Διονύσου ἀποδειξάμενον. Εἴπερ οὖν καὶ
βων κρατήσας, ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, καθάπερ Ἰ
πολιτεύειν κατὰ τὰ σφῶν νόμιμα· τῆς τε χώ
εὐδαιμονία ὑπεκίνει αὐτόν, ὅτι ἤκουεν ἐκ μὲ
λιμνῶν τὴν κασίαν γίγνεσθαι αὐτοῖς, ἀπὸ δ
δένδρων τὴν σμύρναν τε καὶ τὸν λιβανωτόν,
τῶν θαμνίσκων τὸ κιννάμωμον τέμνεσθαι· οἱ
νες δὲ ὅτι νάρδον αὐτόματοι ἐκφέρουσι. Τὸ
θος τῆς χώρας, ὅτι οὐκ ἐλάττων ἡ παράλιος τῆ
βίας, ἤπερ ἡ τῆς Ἰνδικῆς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, κ

κατασκοπῇ τοῦ παράπλου τοῦ ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀ
μέχρι μὲν τῆς νήσου τῆς Τύλου ἦλθεν, τὸ πρ
οὐκέτι περαιωθῆναι ἐτόλμησεν. Ἀνδροσθένης
ἄλλῳ τριακοντόρῳ σταλεὶς, καὶ τῆς χεῤῥονή
τῶν Ἀράβων προσέπλευσε· Μακροτάτω δὲ τ
πεμφθέντων προὐχώρησεν Ἱέρων ὁ Σολεὺς ὁ
νήτης, λαβὼν καὶ οὗτος παρ' Ἀλεξάνδρου τρια
ρον. Ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ προστεταγμένον περι
σαι τὴν χεῤῥόνησον τὴν Ἀράβων πᾶσαν, ἐς
τὸν κόλπον τὸν πρὸς Αἰγύπτῳ τὸν Ἀράβιον
καθ' Ἡρώων πόλιν· οὐ μὴν ἐτόλμησέ γε τὸ
ἐλθεῖν, καίτοι ἐπὶ τὸ πολὺ παραπλεύσας τὴν
βων γῆν· ἀλλ' ἀναστρέψας γὰρ παρ' Ἀλέξα
ἐξήγγειλε τὸ μέγεθός τε τῆς χεῤῥονήσου θαυμ
τι εἶναι, καὶ ὅσον οὐ πολὺ ἀποδέον τῆς Ἰνδῶ
ἄκραν τε ἀνέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς μεγάλης θαλά
ἣν δὴ καὶ τοὺς ξὺν Νεάρχῳ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς π
τας, πρὶν ἐπικάμψαι ἐς τὸν κόλπον τὸν Περ
οὐ πόῤῥω ἀνατείνουσαν, ἰδεῖν τε καὶ παρ' ὀ
ἐλθεῖν διαβαλεῖν ἐς αὐτήν· καὶ Ὀνησικρίτῳ τ
βερνήτῃ ταύτῃ δοκοῦν· ἀλλὰ Νέαρχος λέγει, ὅ
τὸς διεκώλυσεν, ὡς ἐκπεριπλεύσας τὸν κόλπ
Περσικὸν ἔχοι ἀπαγγεῖλαι Ἀλεξάνδρῳ, ἐφ' ο
πρὸς αὐτοῦ ἐστάλη· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ πλεῦσαι τ
γάλην θάλασσαν ἐστάλθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καταμ

γεισθαι Μακεδόνα, καὶ ἐπὶ τούτῳ διμοιρίτην Μα-
κεδόνα, καὶ δεκαστάτηρον, οὕτως ὀνομαζόμενον ἀ
τῆς μισθοφορᾶς, ἥν τινα μείονα μὲν τοῦ διμοιρίτο
πλείονα δὲ τῶν οὐκ ἐν τιμῇ στρατευομένων ἔφερε
ἐπὶ τούτοις δὲ δώδεκα Πέρσας, καὶ τελευταῖον τ
δεκάδος, Μακεδόνα, δεκαστάτηρον καὶ τοῦτον· ὥσ
ἐν τῇ δεκάδι τέσσαρας μὲν εἶναι Μακεδόνας, το
μὲν τρεῖς τῇ μισθοφορᾷ προὔχοντας, τὸν δὲ τῇ ἀ
χῇ τῆς δεκάδος· δώδεκα δὲ Πέρσας· τοὺς μὲν Μ
κεδόνας, τὴν πάτριον ὅπλισιν ὡπλισμένους· τοὺς
Πέρσας, τοὺς μὲν τοξότας, τοὺς δὲ καὶ μεσάγκυ
ἔχοντας. Ἐν τούτῳ δὲ πολλάκις μὲν τοῦ ναυτικ
ἀπεπειρᾶτο, πολλαὶ δὲ ἔριδες αὐτῷ τῶν τριηρῶν, κ
ὅσαι τετρήρεις κατὰ τὸν ποταμὸν ἐγίγνοντο, καὶ
γῶνες τῶν τε ἐρετῶν καὶ τῶν κυβερνητῶν, καὶ στ
φανοι τῶν νικώντων. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ Ἄμμων
οἱ θεωροὶ, οὕς τινας ἐστάλκει ἐρησομένους, ὅπ
θέμις αὐτῷ τιμᾷν Ἡφαιστίωνα· οἱ δὲ ὡς ἥρωϊ ἔφ
σαν ὅτι θύειν θέμις ὁ Ἄμμων λέγει. Ὁ δὲ ἔχαι
τε τῇ μαντείᾳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς ἥρωα ἐγέραιρ
Καὶ Κλεομένει ἀνδρὶ κακῷ, καὶ πολλὰ ἀδικήματ
ἀδικήσαντι ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπιστέλλει ἐπιστολήν· κ
ταύτην, τῆς μὲν ἐς Ἡφαιστίωνα καὶ ἀποθανόν
φιλίας ἕνεκα καὶ μνήμης, οὐ μέμφομαι ἔγωγε· ἄ
λων δὲ πολλῶν ἕνεκα, μέμφομαι. Ἔλεγε γὰρ ἡ ἐπ
στολὴ κατασκευασθῆναι Ἡφαιστίωνι ἡρῷον ἐν Ἀλ
ξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ

ἥτις τὸ διάδημα ἐφόρησε τὸ βασίλειον. Ἀριστ[όβου]λος δὲ τάλαντον μὲν ὅτι ἔλαβεν λέγει αὐτὸν, [...] πληγὰς λαβεῖν τῆς περιθέσεως ἕνεκα τοῦ δια[δήμα]τος. Ἀριστόβουλος μὲν δὴ τῶν τινα Φοινίκων ναυτῶν λέγει, ὅτι τὸ διάδημα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐ[κόμι]σεν· εἰσὶ δὲ οἳ Σέλευκον λέγουσι· καὶ τοῦτο [...] Ἀλεξάνδρῳ σημῆναι τὴν τελευτὴν, καὶ τῷ Σελ[εύκῳ] τὴν μεγάλην· Σέλευκον γὰρ μέγιστον, τῶν μετὰ [Ἀλέ]ξανδρον διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν βασιλέα γενέσ[θαι], τήν τε γνώμην βασιλικώτατον, καὶ πλείστης [...] ἐπάρξαι μετά-γε αὐτὸν Ἀλέξανδρον, οὔ μοι δοκεῖ [...]ναι ἐς ἀμφίλογον.

XXIII. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βαβυλῶνα καταλ[αμ]βάνει Πευκέσταν ἥκοντα ἐκ Περσῶν, ἄγοντα στρ[α]τιὰν Περσῶν ἐς δισμυρίους· ἦγε δὲ καὶ Κοσσαί[ων] καὶ Ταπούρων οὐκ ὀλίγους, ὅτι καὶ ταῦτα ἔθνη τ[ῶν] προσχώρων τῇ Περσίδι μαχιμώτατα εἶναι ἐξηγγ[έλ]λετο. Ἧκε δὲ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος, στρατιὰν ἄγων ἀ[πὸ] Καρίας, καὶ Μένανδρος ἐκ Λυδίας ἄλλους· καὶ Μ[...]νίδας τοὺς ἱππέας ἄγων τοὺς αὐτῷ ξυνταχθέντα[ς]. Καὶ πρεσβεῖαι δὲ ἐν τούτῳ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκο[ν] καὶ τούτων οἱ πρέσβεις, αὐτοί τε ἐστεφανωμένοι Ἀ[λε]ξάνδρῳ προσῆλθον, καὶ ἐστεφάνουν αὐτὸν στεφά[νοις] χρυσοῖς, ὡς θεωροὶ δῆθεν ἐς τιμὴν θεοῦ ἀφιγ[μέ]νοι. Τῷ δὲ οὐ πόῤῥω ἄρα ἡ τελευτὴ ἦν. Ἔνθα δ[ὴ] τούς τε Πέρσας ἐπαινέσας τῆς προθυμίας, ὅτι πάν[τα] Πευκέστᾳ ἐπείθοντο, καὶ αὐτὸν Πευκέσταν τῆ[ς]

καὶ ὅπως ἐπικρατήσῃ καλεῖσθαι ἀπὸ Ἡφαιστίω
καὶ τοῖς συμβολαίοις, καθ' ὅσα οἱ ἔμποροι ἀλλή
ξυμβάλλουσιν, ἐγγράφεσθαι τὸ ὄνομα Ἡφαιστ
νος. Ταῦτα μὲν οὐκ ἔχω μέμψασθαι, πλήν γε δ
τι οὐκ ἐν μεγάλοις μεγάλως διεσπουδάζετο· ἐκε
δὲ καὶ πάνυ μέμφομαι. Ἢν γὰρ καταλάβω ἐγὼ (
γε τὰ γράμματα) τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καλῶς
τεσκευασμένα καὶ τὰ ἡρῷα τὰ Ἡφαιστίωνος, εἴ τε
πρότερον ἡμάρτηκας, ἀφήσω σὲ τούτων, καὶ τὸ λ
πὸν, ὁπηλίκον ἂν ἁμάρτῃς οὐδὲν πείσῃ ἐξ ἐμοῦ ἄχ
ρι. Τοῦτο ἀνδρὶ ἄρχοντι πολλῆς μὲν χώρας, πολλ
δὲ ἀνθρώπων, ἐκ βασιλέως μεγάλου ἐπεσταλμένο
ἄλλως τε καὶ κακῷ ἀνδρὶ, οὐκ ἔχω ἐπαινέσαι.

XXIV. Ἀλλὰ γὰρ αὐτῷ ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐγγ
ἦν τὸ τέλος. Καὶ τί καὶ τοιόνδε πρὸ τῶν μελλόντω
σημῆναι λέγει Ἀριστόβουλος· καταλοχίζειν μὲν αὐ
τὸν τὴν στρατιὰν τὴν ξὺν Πευκέστᾳ τε ἐκ Περσῶν
καὶ ἀπὸ θαλάσσης ξὺν Φιλοξένῳ καὶ Μενάνδρῳ ἥ
κουσαν, ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις· διψήσαντα δ
ἀποχωρῆσαι ἐκ τῆς ἕδρας, καταλιπόντα ἔρημον τὸ
θρόνον τὸν βασίλειον. Εἶναι δὲ κλίνας ἑκατέρωθε
τοῦ θρόνου ἀργυρόποδας, ἐφ' ὧν οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑ
ταῖροι ἐκάθηντο. Τῶν τινα οὖν ἠμελημένων ἀνθρώ
πων (οἱ δὲ καὶ τῶν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ ὄντα λέγου
σιν) ἔρημον ἰδόντα τὸν θρόνον καὶ τὰς κλίνας, περὶ
τῷ θρόνῳ δὲ ἑστηκότας τοὺς εὐνούχους (καὶ γὰρ καὶ
οἱ ἑταῖροι ξυνανέστησαν τῷ βασιλεῖ ἀποχωροῦντι)

γέλλειν ὑπὲρ τῆς πορείας, καὶ τοῦ πλοῦ· τοὺς μ
ὡς πεζῇ ἰόντας, παρασκευάζεσθαι ἐς τετάρτην ἡ
ραν, τοὺς δὲ ἅμα οἷ πλέοντας, ὡς εἰς πέμπτην πλ
σομένους· ἐκεῖθεν δὲ κατακομισθῆναι ἐπὶ κλίνης
ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ πλοίου ἐπιβάντα, διαπλεῦ
πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸν παράδεισον, κἀκεῖ αὖ
λουσάμενον, ἀναπαύεσθαι. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραί
λούσασθαί τε αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ νομιζόμενα·
εἰς τὴν καμάραν εἰσελθόντα, κατακεῖσθαι διαμυ
λογοῦντα πρὸς Μήδιον· παραγγεῖλαι δὲ καὶ τοῖς ἡ
μόσιν, ἀπαντῆσαι ἕωθεν. Ταῦτα πράξαντα, δειπ
σαι ὀλίγον· κομισθέντα δὲ αὖθις ἐς τὴν καμάρ
πυρέσσειν ἤδη ξυνεχῶς τὴν νύκτα ὅλην· τῇ ὑστερ
λούσασθαι, καὶ λουσάμενον θῦσαι. Νεάρχῳ δὲ
τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι παραγγεῖλαι τὰ ἀμφὶ τὸν πλο
ὅπως ἔσται ἐς τρίτην ἡμέραν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λ
σασθαι αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ τεταγμένα· καὶ τὰ ἱε
ἐπιθέντα οὐκέτι ἐλινύειν πυρέσσοντα, ἀλλὰ καὶ
τοὺς ἡγεμόνας εἰσκαλέσαντα, παραγγέλλειν τὰ π
τὸν ἔκπλουν ὅπως αὐτῷ ἔσται ἕτοιμα· λούσασθαι
ἐπὶ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ λουσάμενον ἔχειν ἤδη κακῶς.
δὲ ὑστεραίᾳ μετακομισθῆναι ἐς τὴν οἰκίαν τὴν π
τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ θῦσαι μὲν τὰ τεταγμένα. Ἔχ
τα δὲ πονήρως, ὅμως εἰσκαλέσαι τῶν ἡγεμόνων τ
ἐπικαιροτάτους, καὶ ὑπὲρ τοῦ πλοῦ αὖθις παρ
γέλλειν. Τῇ ἐπιούσῃ μόγις ἐκκομισθῆναι πρὸς
ἱερὰ, καὶ θῦσαι, καὶ μηδὲν μεῖον ἔτι παραγγέλ

οὔτε Πτολεμαίῳ ἀναγέγραπται. Οἱ δὲ

γραψαν, ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτόν, ὅτ
βασιλείαν ἀπολείπει· τὸν δὲ ὑποκρίνασθαι, ὅ
κρατίστῳ. Οἱ δέ, προσθεῖναι πρὸς τούτῳ τῷ
ὅτι μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα ὁρᾷ ἐπ' αὐτῷ ἐσόμ

XXVII. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οἶδα ἀναγεγ
μένα ὑπὲρ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς· καὶ φάρ
ὅτι ἐπέμφθη παρὰ Ἀντιπάτρου Ἀλεξάνδρῳ,
τοῦ φαρμάκου ὅτι ἀπέθανε· καὶ τὸ φάρμακ
Ἀριστοτέλης μὲν Ἀντιπάτρῳ ἐξεῦρε, δεδοικώ
Ἀλέξανδρον Καλλισθένους ἕνεκα. Κάσανδρος
Ἀντιπάτρου ἐκόμισεν· οἱ δέ, καὶ ὅτι ἐν ἡμιόνου
ἐκόμισε, καὶ τοῦτο ἀνέγραψαν· δοῦναι δὲ αὐτ
λαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου τὸν νεώτερο
ναι γὰρ οἰνοχόον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν, καὶ
λελυπῆσθαι πρὸς Ἀλεξάνδρου ὀλίγῳ πρόσθ
τελευτῆς. Οἱ δέ, καὶ Μήδιον μετασχεῖν τοῦ
ἐραστὴν ὄντα τοῦ Ἰόλλα· καὶ αὐτὸν γὰρ εἶν
εἰσηγητὴν γενόμενον Ἀλεξάνδρῳ τοῦ κώμου
νην τε αὐτῷ ἐπὶ τῇ κύλικι γενέσθαι ὀξεῖαν,
τῇ ὀδύνῃ ἀπαλλαγῆναι ἐκ τοῦ πότου. Ἤδη
οὐκ ᾐσχύνθη ἀναγράψαι, ὅτι αἰσθόμενος οὐ
μον ὄντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος, ἐς τὸν Εὐφρά
ταμὸν ᾔει ἐμβαλῶν, ὡς ἀφανὴς ἐξ ἀνθρώπω
μενος, πιστοτέραν τὴν δόξαν παρὰ τοῖς ἔπει
καταλείποι, ὅτι ἐκ θεοῦ αὐτῷ ἡ γένεσις ξυν

ὀξύτητα, ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερ
προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε,
τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου ἀνεπιεικῶς ἐνθ
μηθείη, καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας, καὶ τοὺς πρ
ἡδονὴν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντ
τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους, ἀλλὰ μεταγνῶναί
ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέ
Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαι ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πο
λοὶ, ει καί τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες, οἱ δὲ
προηγορεῖν αὐτοῦ ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐπικρ
ψειν οἴονται τὴν ἁμαρτίαν, κακῶς γιγνώσκοντ
Μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ ἴασις ἁμαρτίας ὁμολογεῖν
ἁμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγινώσκο
τα· ὡς τοῖς παθοῦσίν τι ἄχαρι οὐ πάντη χαλεπὰ
παθήματα φαινόμενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωρο
ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν· αὐτῷ τέ τινι ἐς τὸ μέλλον τα
την ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μή ποτε ἂν πα
ραπλήσιόν τι ἁμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμελ
θεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο. Ὅτι δὲ εἰς θεὸν τὴν γ
νεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ τοῦτο ἐμοὶ δοκ
μέγα αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα
τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα. Οὔκο
δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνωος γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστ
ρος, ἢ Αἰακοῦ, ἢ Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς Δία ἀν
νεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων, ο
δεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει προστίθεται· οὐδὲ Θησέως τ

τῶν Μακεδόνων χρησάμενος· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμ
ψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου
γῶν, ἀλλ' αὐτόν γε Ἀλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θ
μάζων· τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα, ἀληθείας τε ἕ
κα τῆς ἐμῆς, καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς ἀνθρώπο
ἐφ' ὅτῳ ὡρμήθην, οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ, ἐς τὴ
τὴν ξυγγραφήν.

Τέλος τῆς ξυγγραφῆς τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων.
